

ประมาณการ เศรษฐกิจไทย | 2561

เมษายน 2561
APRIL 2018

THAILAND'S
ECONOMIC OUTLOOK
2018

วิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์ และ เป้าประสงค์ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

วิสัยทัศน์

องค์กรนำในการเสนอแนะนโยบายเศรษฐกิจการคลังเพื่อเศรษฐกิจสมดุล

พันธกิจ

- ศึกษา และวิเคราะห์และเสนอแนะนโยบายด้านการคลัง ระบบการเงิน การออม และการลงทุน รวมทั้งเศรษฐกิจมหภาคและระหว่างประเทศอย่างมืออาชีพ
- ติดตาม กำกับ และประเมินผล มาตรการเศรษฐกิจการคลังให้มีประสิทธิภาพ
- เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ และการยอมรับในนโยบายเศรษฐกิจการคลังกับทุกภาคส่วน
- พัฒนาบุคลากรและองค์กรสู่ความเป็นเลิศ ด้านวิชาการ คุณธรรม และมีความสุข

ยุทธศาสตร์

- ส่งเสริมเศรษฐกิจไทยให้เติบโตและแข่งขันได้
- กระจายโอกาสทางเศรษฐกิจ ลดความเหลื่อมล้ำ และส่งเสริมการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- เสริมสร้างความเข้มแข็งของการคลังภาคสาธารณะ
- เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ ความร่วมมือกับทุกภาคส่วน
- เสริมสร้างความแข็งแกร่งขององค์กร

เป้าประสงค์

- เศรษฐกิจไทยมีศักยภาพและขีดความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น
- การเจริญเติบโตและพัฒนาเศรษฐกิจอย่างทั่วถึง เป็นธรรม และยั่งยืน
- การคลังของรัฐบาล รัฐวิสาหกิจ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีเสถียรภาพอย่างยั่งยืน
- องค์กรได้รับการยอมรับและเชื่อถือจากสาธารณชน
- องค์กรก้าวหน้าและบุคลากรมีความสุข

กลยุทธ์ สำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค : “เสาหลักด้านเศรษฐกิจมหภาคอย่างมืออาชีพ”

“วิเคราะห์สถานการณ์เศรษฐกิจได้อย่างมีคุณภาพ แม่นยำ และทันต่อเหตุการณ์ เพื่อให้สามารถเสนอแนะนโยบายเศรษฐกิจมหภาคได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องต่อสาธารณชน”

สารบัญ

หน้า

1. ประมาณการเศรษฐกิจไทย

บทสรุปผู้บริหาร	4
Executive Summary	6
ประมาณการเศรษฐกิจไทย ปี 2561 (ณ เดือนเมษายน 2561)	
1.1 สมมติฐานหลักในการประมาณการเศรษฐกิจไทยปี 2561	10
1.2 ผลการประมาณการเศรษฐกิจไทยปี 2561	25

2. ภาคการคลัง

รายงานสรุปสถานการณ์ด้านการคลังในช่วงครึ่งปีแรกปีงบประมาณ 2561 (ตุลาคม 2560 – มีนาคม 2561)	36
--	----

3. ภาคการเงิน

รายงานภาวะเศรษฐกิจการเงินไทยในไตรมาส 1 ปี 2561	44
--	----

4. บทวิเคราะห์เศรษฐกิจ: Macroeconomic Analysis Briefings

4.1 Big Data...เทรนด์ใหม่เปลี่ยนโลกการคลัง	50
4.2 ธุรกิจประกันภัยในยุคฟินเทค	62
4.3 ภาคบริการกับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยที่ไม่ใช่แค่การท่องเที่ยวอีกต่อไป	71
4.4 เหลียวหลังแลหน้าเศรษฐกิจ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้	83
4.5 Trump's Tariffs Barrier กระเทือนไทยแค่ไหน?	93
4.6 The Chinese Economy and Economic Challenges in 2018	105

5. Thailand's Key Economic Indicators

ตารางเครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจ (Economic Indicators)	113
ตารางเครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจ (Economic Indicators) รายไตรมาส	115

ประมาณการเศรษฐกิจไทย

บทสรุปผู้บริหาร

ประมาณการเศรษฐกิจไทย ปี 2561
(ณ เดือนเมษายน 2561)

“เศรษฐกิจไทยปี 2561 คาดว่าจะขยายตัวเร่งขึ้นมาอยู่ที่ร้อยละ 4.2 โดยได้รับแรงสนับสนุนจากการส่งออกสินค้าและการท่องเที่ยวที่ดีขึ้นต่อเนื่อง”

เศรษฐกิจไทยในปี 2561 คาดว่าจะสามารถขยายตัวได้ร้อยละ 4.2 (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 3.9 – 4.5) เร่งขึ้นจากปีก่อนหน้าที่ขยายตัวร้อยละ 3.9 โดยมีการส่งออกสินค้าและการท่องเที่ยวเป็นแรงขับเคลื่อนสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจประเทศคู่ค้าที่ขยายตัวอย่างชัดเจน ประกอบกับการใช้จ่ายภาครัฐยังคงเป็นแรงขับเคลื่อนเศรษฐกิจที่สำคัญตามกรอบรายจ่ายเพื่อการบริโภคและลงทุนภาครัฐประจำปีงบประมาณ 2561 ที่ปรับตัวเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง และพรบ. จัดทำงบประมาณกลางปีงบประมาณ 2561 วงเงิน 1.5 แสนล้านบาท นอกจากนี้ ความคืบหน้าของโครงการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ของภาครัฐที่สำคัญ และการพัฒนาพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ รวมทั้งการร่วมลงทุนระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน คาดว่าจะมีส่วนช่วยเพิ่มความมั่นใจให้แก่ภาคธุรกิจและกระตุ้นการลงทุนภาคเอกชนในประเทศได้มากขึ้น สำหรับการบริโภคภาคเอกชนมีแนวโน้มขยายตัวอย่างต่อเนื่อง โดยได้รับแรงสนับสนุนจากรายได้ครัวเรือนนอกภาคเกษตรที่มีสัญญาณปรับตัวดีขึ้นตามการจ้างที่เพิ่มขึ้นในธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการส่งออก นอกจากนี้ มาตรการช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อยของภาครัฐ โดยเฉพาะโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐระยะที่ 2 ยังคาดว่าจะมีส่วนช่วยสนับสนุนการบริโภคภาคเอกชนในระยะต่อไป

สำหรับเสถียรภาพเศรษฐกิจของไทยยังคงอยู่ในเกณฑ์ดี โดยในส่วนของเสถียรภาพเศรษฐกิจภายในประเทศคาดว่า อัตราเงินเฟ้อทั่วไปในปี 2561 จะอยู่ที่ร้อยละ 1.2 (โดยมีช่วงประมาณการที่ร้อยละ 0.9 -1.5) ปรับตัวเพิ่มขึ้นจากปีก่อนตามแนวโน้มต้นทุนจากราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกที่มีทิศทางเพิ่มขึ้น ส่วนหนึ่งจากการปฏิบัติตามข้อตกลงลดกำลังการผลิตน้ำมันของกลุ่ม OPEC และ non-OPEC ที่ส่งผลให้อุปทานน้ำมันดิบในตลาดโลกเพิ่มขึ้นไม่มากนัก ขณะที่เสถียรภาพเศรษฐกิจภายนอกประเทศ คาดว่าดุลบัญชีเดินสะพัดจะเกินดุล 46.6 พันล้านเหรียญสหรัฐ หรือคิดเป็นร้อยละ 9.1 ของ GDP (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 8.8 – 9.4 ของ GDP)

ทั้งนี้ ในการประมาณการเศรษฐกิจไทยจำเป็นต้องคำนึงถึงปัจจัยเสี่ยงที่ต้องติดตามอย่างใกล้ชิด อาทิ ความไม่แน่นอนของนโยบายเศรษฐกิจสหรัฐฯ และความผันผวนของตลาดการเงินโลก

ตารางสรุปสมมติฐานและผลการประมาณการเศรษฐกิจปี 2561 (ณ เดือนเมษายน 2561)

	2559	2560	2561f ณ เม.ย. 61	
			เฉลี่ย	ช่วง
สมมติฐานหลัก				
สมมติฐานภายนอก				
1) อัตราการขยายตัวเฉลี่ย 15 ประเทศคู่ค้าหลัก (ร้อยละ)	3.40	3.72	3.98	3.73 ถึง 4.23
2)ราคาน้ำมันดิบดูไบ (ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล)	41.2	53.1	64.0	61.0 ถึง 67.0
สมมติฐานด้านนโยบาย				
3) อัตราแลกเปลี่ยน (บาทต่อดอลลาร์สหรัฐ)	35.30	33.94	31.50	31.00 ถึง 32.00
4) อัตราดอกเบี้ยนโยบายของไทย ณ สิ้นปี (ร้อยละ)	1.50	1.50	1.50	1.25 ถึง 1.75
5) รายจ่ายภาคสาธารณะ (ล้านล้านบาท)	3.39	3.46	3.68	3.64 ถึง 3.72
6) จำนวนนักท่องเที่ยว (ล้านคน)	32.5	35.4	39.9	39.4 ถึง 40.4
ผลการประมาณการ				
1) อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ (ร้อยละ)	3.3	3.9	4.2	3.9 ถึง 4.5
2) อัตราการขยายตัวของการบริโภค				
- การบริโภคภาคเอกชน ณ ราคาคงที่ (ร้อยละ)	3.0	3.2	3.5	3.2 ถึง 3.8
- การบริโภคภาครัฐ ณ ราคาคงที่ (ร้อยละ)	2.2	0.5	3.0	2.7 ถึง 3.3
3) อัตราการขยายตัวของการลงทุน				
- การลงทุนภาคเอกชน ณ ราคาคงที่ (ร้อยละ)	0.5	1.7	3.8	3.5 ถึง 4.1
- การลงทุนภาครัฐ ณ ราคาคงที่ (ร้อยละ)	9.5	-1.2	8.9	8.6 ถึง 9.2
4) อัตราการขยายตัวของปริมาณส่งออกสินค้าและบริการ (ร้อยละ)	2.8	5.5	5.5	5.2 ถึง 5.8
5) อัตราการขยายตัวของปริมาณนำเข้าสินค้าและบริการ (ร้อยละ)	-1.0	6.8	5.8	5.5 ถึง 6.1
6) ดุลการค้า (พันล้านดอลลาร์สหรัฐ)	36.5	31.9	25.3	25.0 ถึง 25.6
- มูลค่าสินค้าส่งออกในรูปดอลลาร์สหรัฐ (ร้อยละ)	0.1	9.7	8.0	7.7 ถึง 8.3
- มูลค่าสินค้านำเข้าในรูปดอลลาร์สหรัฐ (ร้อยละ)	-5.1	14.4	12.5	12.2 ถึง 12.8
7) ดุลบัญชีเดินสะพัด (พันล้านดอลลาร์สหรัฐ)	48.2	49.3	46.6	46.3 ถึง 46.9
- ร้อยละของ GDP	11.7	10.8	9.1	8.8 ถึง 9.4
8) อัตราเงินเฟ้อทั่วไป (ร้อยละ)	0.2	0.7	1.2	0.9 ถึง 1.5
อัตราเงินเฟ้อพื้นฐาน (ร้อยละ)	0.7	0.6	0.7	0.4 ถึง 1.0

Executive Summary

Thailand's Economic Projections for 2018 (As of April 2018)

"The Thai economy is forecast to expand by 4.2 percent in 2018, supported by the continuous growth in export and tourism sectors"

FPO economic projections as of April 2018 anticipate the Thai economy in 2018 to grow by 4.2 percent (or within a range of 3.9 to 4.5). Export and Tourism sectors are the main drivers of Thai economy this year, consistent with strong growth of many trading partners' economies. Moreover, public expenditure is still an important factor of Thai economic expansion through in-budget and extra-budget expenditure (150 billion baht). The progression of many public infrastructure investment projects, including EEC construction, is expected to foster business confidence, which could lead to higher private investment. Private consumption is prone to grow well from non-agriculture income, which is caused by decent income of exporting businesses (including all supply chain firms). Furthermore, social welfare policy for low-income people phase 2 is another factor supporting low-income people's consumption.

Thai economic stability remains resilient. For internal stability, headline inflation is estimated to be 1.2 percent (or within a range of 0.9 to 1.5), due to higher crude oil price. For external stability, current account is anticipated to be a surplus of 46.6 billion USD or 9.1 percent of GDP (or within a range of 8.8 to 9.4 percent of GDP).

Finally, for the economic projections, several risk factors should be elaborately considered such as fluctuations in global money market and US economic policies.

Major Assumptions and Economic Projections for 2018 (As of April 2018)

	2016	2017	2018f As of APR18	
			Avg.	Range
Major Assumptions				
<u>Exogenous Variables</u>				
1) Average Economic Growth Rate of Major Trading Partners (percent y-o-y)	3.40	3.72	3.98	3.73 to 4.23
2) Dubai Crude Oil Price (U.S. dollar per Barrel)	41.2	53.1	64.0	61.0 to 67.0
<u>Policy Variables</u>				
3) Exchange Rate (Baht per U.S. dollar)	35.30	33.94	31.50	31.00 to 32.00
4) Policy rate at year-end (percent y-o-y)	1.50	1.50	1.50	1.25 to 1.75
5) Public Expenditure (Trillion Baht)	3.39	3.46	3.68	3.64 to 3.72
6) Number of foreign tourists (Million)	32.5	35.4	39.9	39.4 to 40.4
Projections				
1) GDP Growth Rate (percent y-o-y)	3.3	3.9	4.2	3.9 to 4.5
2) Real Consumption Growth (percent y-o-y)				
- Real Private Consumption (percent y-o-y)	3.0	3.2	3.5	3.2 to 3.8
- Real Public Consumption (percent y-o-y)	2.2	0.5	3.0	2.7 to 3.3
3) Real Investment Growth (percent y-o-y)				
- Real Private Investment (percent y-o-y)	0.5	1.7	3.8	3.5 to 4.1
- Real Public Investment (percent y-o-y)	9.5	-1.2	8.9	8.6 to 9.2
4) Export Volume of Goods and Services (percent y-o-y)	2.8	5.5	5.5	5.2 to 5.8
5) Import Volume of Goods and Services (percent y-o-y)	-1.0	6.8	5.8	5.5 to 6.1
6) Trade Balance (USD billion)	36.5	31.9	25.3	25.0 to 25.6
- Export Value of Goods in USD (percent y-o-y)	0.1	9.7	8.0	7.7 to 8.3
- Import Value of Goods in USD (percent y-o-y)	-5.1	14.4	12.5	12.2 to 12.8
7) Current Account (billion U.S.)	48.2	49.3	46.6	46.3 to 46.9
- Percentage of GDP	11.7	10.8	9.1	8.8 to 9.4
8) Headline Inflation (percent y-o-y)	0.2	0.7	1.2	0.9 to 1.5
Core Inflation (percent y-o-y)	0.7	0.6	0.7	0.4 to 1.0

ข้อสมมติฐานสำคัญในการ ประมาณการเศรษฐกิจไทย ปี

2561

1 การขยายตัวของเศรษฐกิจ
15 ประเทศคู่ค้า

+3.98%

(ปี 2560 +3.72%)

2 Baht/USD

31.50

(ปี 2560 33.94)

ดัชนีค่าเงินบาท

109.1 (ปี 2560
105.6)

3 ราคาน้ำมันดิบดูไบ

64.0 \$/bbl

(ปี 2560 53.1 \$/bbl)

4 อัตราดอกเบี้ยนโยบาย
(อัตรา ณ สิ้นปี)

1.50%

(ปี 2560 1.50%)

5 จำนวนนักท่องเที่ยว
ต่างชาติ

39.9 ล้านคน

(ปี 2560
35.4 ล้านคน)

6 รายจ่ายภาคสาธารณะ

3.68 ล้าน
ล้านบาท

(ปี 2560
3.46 ล้านล้านบาท)

ประมาณการเศรษฐกิจไทยปี 2561

4.2%

2561f
(ม.ค. 61)

4.2%

2561f
(เม.ย. 61)

ดาวน์โหลดเอกสารที่นี่

รายละเอียด

การบริโภค

3.5% 3.5%
2561f 2561f
(ม.ค. 61) (เม.ย. 61)

ภาคเอกชน

การลงทุน

3.8% 3.8%
2561f 2561f
(ม.ค. 61) (เม.ย. 61)

การบริโภค

3.4% 3.0%
2561f 2561f
(ม.ค. 61) (เม.ย. 61)

ภาครัฐ

การลงทุน

11.8% 8.9%
2561f 2561f
(ม.ค. 61) (เม.ย. 61)

ส่งออก

มูลค่าสินค้า 6.6% 8.0%
ปริมาณ 4.6% 5.5%
สินค้า & บริการ 2561f 2561f
(ม.ค. 61) (เม.ย. 61)

ภาคต่างประเทศ

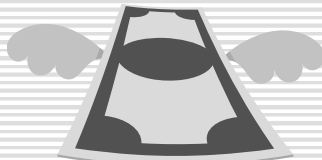
นำเข้า

มูลค่าสินค้า 8.6% 12.5%
ปริมาณ 5.1% 5.8%
สินค้า & บริการ 2561f 2561f
(ม.ค. 61) (เม.ย. 61)

พื้นฐาน

0.8% 0.7%
2561f 2561f
(ม.ค. 61) (เม.ย. 61)

อัตราเงินเฟ้อ

ทั่วไป

1.2% 1.2%
2561f 2561f
(ม.ค. 61) (เม.ย. 61)

หมายเหตุ: ข้อมูลเป็นอัตราการขยายตัวของมูลค่าที่แท้จริง (Real term) ยกเว้น
อัตราการขยายตัวของมูลค่าการส่งออกและนำเข้าสินค้าที่คิดจาก USD term ตามระบบ BOP

สมมติฐานหลักในการประมาณการเศรษฐกิจไทย

ปี 2561

1. อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของ 15 ประเทศคู่ค้าหลักของไทย

“สศค. คาดว่า ในปี 2561 เศรษฐกิจประเทศคู่ค้าหลักของไทย 15 ประเทศจะขยายตัวร้อยละ 3.98 ชะลอลงเล็กน้อยจากปี 2560 เนื่องจากคาดว่าเศรษฐกิจจีนอาจขยายตัวในอัตราที่ชะลอลงจากนโยบายของรัฐบาลจีนที่มุ่งเน้นการลดความร้อนแรงของเศรษฐกิจด้วยมาตรการกำกับดูแลสถาบันการเงินที่เข้มงวดขึ้น ดังนั้น ประเทศที่พึ่งพาการส่งออกไปยังจีนเป็นหลัก อาทิ ไต้หวัน ฮังกั่ง สิงคโปร์ มาเลเซีย และเกาหลีใต้ จึงมีแนวโน้มชะลอตัวลงเช่นกัน ขณะที่เศรษฐกิจที่พึ่งพาการใช้จ่ายภายในประเทศมีสัญญาณผสม โดยเศรษฐกิจสหรัฐฯ อาจขยายตัวเร่งขึ้นเล็กน้อย จากนโยบายปฏิรูปภาษีที่มีผลบังคับใช้ในปี 2561 แล้ว แต่แนวโน้มดังกล่าวอาจส่งผลให้สหรัฐฯ ขาดดุลการค้าและขาดดุลการคลังเพิ่มขึ้นด้วย อย่างไรก็ตาม เศรษฐกิจออสเตรเลีย ฟิลิปปินส์ และอินเดีย มีแนวโน้มขยายตัวเร่งขึ้นจากปีก่อนหน้า จากโครงสร้างทางเศรษฐกิจที่พึ่งพาการบริโภคภายในประเทศเป็นสำคัญ ตลอดจนมีแผนส่งเสริมการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานที่จะช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศได้”

ตารางที่ 1 อัตราการขยายตัวเฉลี่ยของเศรษฐกิจคู่ค้าหลักของไทย 15 ประเทศ (ร้อยละ)

ประเทศคู่ค้าหลักเรียงตามสัดส่วนการส่งออกปี 2560	2558	2559	2560				2560	2561	YTD	ทั้งปี 2561F
			Q1	Q2	Q3	Q4				
15 ประเทศคู่ค้า (77.5%)	3.69	3.40	3.79	3.93	4.33	4.21	4.08	-	-	3.98
1. จีน (12.4%)	6.9	6.7	6.9	6.9	6.8	6.8	6.9	6.8	6.8	6.6
2. สหรัฐฯ (11.2%)	2.9	1.5	2.0	2.2	2.3	2.6	2.3	2.8	2.8	2.4
3. ญี่ปุ่น (9.4%)	1.2	1.0	1.4	1.5	1.9	2.0	1.7	-	-	1.4
4. ยูโรโซน (7.2%)	1.9	1.7	2.1	2.4	2.7	2.7	2.5	-	-	2.2
5. ฮังกั่ง (5.2%)	2.4	2.0	4.3	3.9	3.7	3.4	3.8	-	-	3.3
6. เวียดนาม (4.9%)	6.7	6.2	5.2	6.3	7.5	7.7	6.8	7.4	7.4	6.9
7. ออสเตรเลีย (4.4%)	2.4	2.5	1.9	2.0	2.9	2.4	2.2	-	-	2.5
8. มาเลเซีย (4.4%)	5.0	4.2	5.6	5.8	6.2	5.9	5.9	-	-	5.7
9. อินโดนีเซีย (3.7%)	4.8	5.0	5.0	5.0	5.1	5.2	5.1	-	-	5.1
10. สิงคโปร์ (3.5%)	1.9	2.0	2.5	3.0	5.4	3.1	3.5	4.3	4.3	3.4
11. ฟิลิปปินส์ (2.9%)	6.1	6.9	6.4	6.7	6.9	6.6	6.7	-	-	6.9
12. อินเดีย (2.7%)	7.5	7.9	6.1	5.7	6.5	7.2	6.2	-	-	6.9
13. เกาหลีใต้ (2.0%)	2.8	2.9	2.9	2.8	3.8	2.8	3.1	2.8	2.8	3.0
14. สหราชอาณาจักร (1.7%)	2.2	1.9	2.1	1.9	1.7	1.4	1.8	1.2	1.2	1.5
15. ไต้หวัน (1.7%)	0.8	1.4	2.6	2.3	3.2	3.4	2.9	3.0	3.0	2.5

ที่มา : รวบรวมและประมาณการโดย สศค.

1.1 เศรษฐกิจจีน (ตลาดส่งออกใหญ่อันดับ 1 ของไทย: สัดส่วนการส่งออกร้อยละ 12.4 ของมูลค่าส่งออกสินค้ารวมปี 2560)

➔ เศรษฐกิจจีนทั้งปี 2560 ขยายตัวร้อยละ 6.9 เติบโตจากปี 2559 ที่ขยายตัวร้อยละ 6.7 และอยู่เหนือเป้าหมายของทางการจีนที่ตั้งไว้ที่ร้อยละ 6.5 โดยมีปัจจัยสนับสนุนหลักจากการบริโภคภายในประเทศที่ขยายตัวดี

➔ เศรษฐกิจของจีนในไตรมาสที่ 1 ปี 2561 ขยายตัวร้อยละ 6.8 จากช่วงเดียวกันปีก่อน โดยคิดเป็นการขยายตัวร้อยละ 1.8 เมื่อเทียบกับไตรมาสก่อนหน้า (ขจัดผลทางฤดูกาลแล้ว) โดยในไตรมาสที่ 1 ภาคบริการซึ่งเป็นภาคส่วนที่ใหญ่ที่สุดโดยมีสัดส่วนร้อยละ 51.6 ของเศรษฐกิจรวม ขยายตัวได้ในอัตราสูงถึงร้อยละ 7.5 จากช่วงเดียวกันปีก่อน เติบโตจากไตรมาสก่อนหน้า ขณะที่ภาคอุตสาหกรรมซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 39.8 ขยายตัวในอัตราชะลอตัวที่ร้อยละ 6.3 และภาคเกษตรกรรมขยายตัวเพียงร้อยละ 3.2 เมื่อพิจารณาตามอุปสงค์ พบว่าการบริโภคยังอยู่ในระดับที่ดี สะท้อนจากยอดค้าปลีกไตรมาสที่ 1 ปี 2561 ที่ขยายตัวเพิ่มขึ้นจากอัตราเฉลี่ยในไตรมาสก่อนหน้า ในขณะที่มูลค่าการส่งออกไตรมาสที่ 1 ปี 2560 ขยายตัวได้ถึงร้อยละ 13.0 โดยมูลค่าการส่งออกในเดือนกุมภาพันธ์ขยายตัวสูงถึงร้อยละ 42.9

ด้านเสถียรภาพภายในประเทศยังอยู่ในเกณฑ์ดี สะท้อนจากอัตราเงินเฟ้อทั่วไปในไตรมาสที่ 1 ปี 2561 อยู่ที่ร้อยละ 2.2 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน เพิ่มขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้า นอกจากนี้ อัตราการว่างงานไตรมาสที่ 1 ปี 2561 อยู่ที่ร้อยละ 3.9 ของกำลังแรงงานรวม ทรงตัวจากไตรมาสก่อนหน้า

➔ ในปี 2561 คาดว่าเงินจะขยายตัวชะลอตัวที่ร้อยละ 6.6 หรือในช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 6.1 – 7.1 ชะลอตัวจากปีก่อนหน้า เนื่องจากรัฐบาลจีนยังคงดำเนินนโยบายเพื่อลดความร้อนแรงของเศรษฐกิจ โดยเฉพาะในภาคการเงิน อาทิ การควบคุมการปล่อยสินเชื่อของธนาคาร และการกำกับดูแลภาคธนาคารเงา (Shadow Banking) ที่เข้มงวดขึ้น โดยความพยายามดังกล่าวเริ่มเห็นผลแล้วตั้งแต่ช่วงปลายปี 2560 ที่การลงทุนในสินทรัพย์ถาวรเริ่มชะลอตัวลง สอดคล้องกับสัดส่วนหนี้ภาคเอกชนต่อ GDP ที่เคยแตะระดับสูงสุดที่ร้อยละ 166.8 ในปี 2559 ได้ปรับตัวลดลงมาเหลือร้อยละ 163.7 ในไตรมาสที่ 2 ปี 2560 ทั้งนี้ ถึงแม้ว่าทางการจีนจะยังคงคาดการณ์การขยายตัวของเศรษฐกิจจีนปี 2561 ไว้ที่ร้อยละ 6.5 อย่างไรก็ตาม แรงส่งจากปี 2560 ที่เศรษฐกิจจีนขยายตัวในอัตราเร่งได้เป็นครั้งแรกในรอบ 8 ปี จะเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้เศรษฐกิจจีนสามารถขยายตัวได้เกินเป้าหมายที่ทางการจีนตั้งไว้

1.2 เศรษฐกิจสหรัฐฯ (ตลาดส่งออกใหญ่อันดับ 2 ของไทย : สัดส่วนการส่งออกร้อยละ 11.2 ของมูลค่าส่งออกสินค้ารวมในปี 2560)

➔ เศรษฐกิจสหรัฐฯ ในปี 2560 ขยายตัวร้อยละ 2.3 เติบโตจากปีก่อนหน้าที่ขยายตัวร้อยละ 1.5 โดยการบริโภคภาคเอกชนขยายตัวเพิ่มขึ้นที่ร้อยละ 2.8 ซึ่งการบริโภคภาคเอกชนเป็นเครื่องยนต์หลักในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจสหรัฐฯ ด้วยขนาดร้อยละ 69.6 ของขนาดเศรษฐกิจรวม นอกจากนี้ การลงทุนภาคเอกชนและการลงทุนภาครัฐขยายตัวเพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าเช่นกัน

➔ ในไตรมาสที่ 1 ปี 2561 เศรษฐกิจสหรัฐฯ ขยายตัวร้อยละ 2.8 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน (ตัวเลขเบื้องต้น) สูงสุดในรอบ 2 ปีกว่า หรือขยายตัวร้อยละ 0.5 จากไตรมาสก่อนหน้า (ขจัดผลทางฤดูกาล) โดยการบริโภคภาคเอกชนขยายตัวเพิ่มขึ้นที่ร้อยละ 5.8 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน สูงสุดในรอบ 2 ปีกว่า สอดคล้องกับเครื่องชี้เศรษฐกิจสหรัฐฯ ที่ส่งสัญญาณบวก โดยเครื่องชี้ด้านอุปทานที่สะท้อนโดยดัชนีผู้จัดการฝ่ายจัดซื้อทั้งภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการเฉลี่ยในไตรมาสที่ 1 ปี 2561 อยู่ที่ระดับ 59.7 จุด

การเงิน จะยังเป็นปัจจัยสนับสนุนการขยายตัวทางเศรษฐกิจในปี 2561 นี้ โดยงบประมาณรายจ่ายสำหรับปีงบประมาณ 2561 (เมษายน 2561 – มีนาคม 2562) มีวงเงิน 97.8 ล้านล้านบาท ซึ่งสูงกว่างบประมาณปีก่อนหน้าถึง 4 แสนล้านบาท สำหรับนโยบายการเงิน ธนาคารกลางญี่ปุ่นจะยังคงอัตราดอกเบี้ยนโยบายไว้ที่ร้อยละ -0.10 ต่อปีสำหรับเงินฝากส่วนเกินของธนาคารพาณิชย์ที่ฝากไว้กับธนาคารกลาง และจะยังคงใช้นโยบายการเงินแบบผ่อนคลายจนกว่าระดับอัตราเงินเฟ้อจะอยู่ที่เป้าหมายที่ร้อยละ 2.0 นอกจากนี้ ธนาคารกลางญี่ปุ่นจะยังคงเข้าซื้อสินทรัพย์ที่ 80 ล้านล้านบาทต่อปี ซึ่งจะช่วยให้เศรษฐกิจญี่ปุ่นยังคงขยายตัวได้ต่อเนื่องในปี 2561

1.4 เศรษฐกิจยูโรโซน 19 ประเทศ (ตลาดส่งออกใหญ่อันดับ 4 ของไทย: สัดส่วนการส่งออกร้อยละ 7.2 ของมูลค่าส่งออกสินค้ารวมในปี 2560)

➔ เศรษฐกิจยูโรโซนปี 2560 ขยายตัวเร่งขึ้นที่ร้อยละ 2.5 จากปีก่อนหน้าที่ขยายตัวร้อยละ 1.8 จากการลงทุนรวมที่ขยายตัวร้อยละ 3.3 และการส่งออกที่ขยายตัวเร่งขึ้นที่ร้อยละ 5.4 จากปีก่อนหน้า ขณะที่การบริโภคภาคเอกชนขยายตัวเร่งขึ้นที่ร้อยละ 1.7 แต่การบริโภคภาครัฐขยายตัวชะลอลงเล็กน้อยที่ร้อยละ 1.2 อย่างไรก็ตาม ในปี 2560 ยูโรโซนยังคงเผชิญกับปัญหาหนี้สาธารณะที่อยู่ในระดับสูงของหลายประเทศสมาชิก โดยเฉพาะกรีซ ซึ่งเป็นข้อจำกัดในการกระตุ้นเศรษฐกิจ ขณะที่การเจรจากับสหราชอาณาจักรเพื่อออกจากสหภาพยุโรป (Brexit) มีความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง

➔ เศรษฐกิจยูโรโซนในไตรมาสที่ 1 ปี 2561 ขยายตัวร้อยละ 2.5 จากช่วงเดียวกันปีก่อน หรือขยายตัวร้อยละ 0.4 จากไตรมาสก่อนหน้า (หลังจัดผลทางฤดูกาล) โดยด้านอุปทานในไตรมาสที่ 1 ปี 2561 เศรษฐกิจยูโรโซนส่งสัญญาณการขยายตัวต่อเนื่องจากไตรมาสก่อนหน้า บ่งชี้จากดัชนีผู้จัดการฝ่ายจัดซื้อรวมเฉลี่ยในไตรมาสที่ 1 ปี 2561 ที่อยู่ในระดับสูงที่ 57.0 จุด นอกจากนี้ ด้านอุปสงค์ขยายตัวดีเช่นกัน บ่งชี้จากดัชนีความเชื่อมั่นผู้บริโภคเฉลี่ยไตรมาสที่ 1 ปี 2561 ปรับตัวดีขึ้นมาอยู่ที่ระดับ 0.5 จุด จากระดับ -0.2 จุด ในไตรมาสก่อนหน้า โดยในเดือนมกราคม 2561 ปรับตัวดีขึ้นมาอยู่ที่ระดับ 1.4 จุดซึ่งสูงสุดในรอบ 16 ปี ทั้งนี้ ในด้านเสถียรภาพเศรษฐกิจ อัตราการว่างงานเฉลี่ยเดือนมกราคม-กุมภาพันธ์ 2561 เฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 8.6 ของกำลังแรงงานรวมต่ำสุดในรอบ 9 ปี โดยอัตราการว่างงานในฝรั่งเศส อิตาลีและสเปนต่างทยอยปรับตัวลดลงอย่างต่อเนื่อง และอัตราเงินเฟ้อไตรมาสที่ 1 ปี 2561 เฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 1.3 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน ลดลงจากไตรมาสก่อนหน้าที่อยู่ที่ร้อยละ 1.4

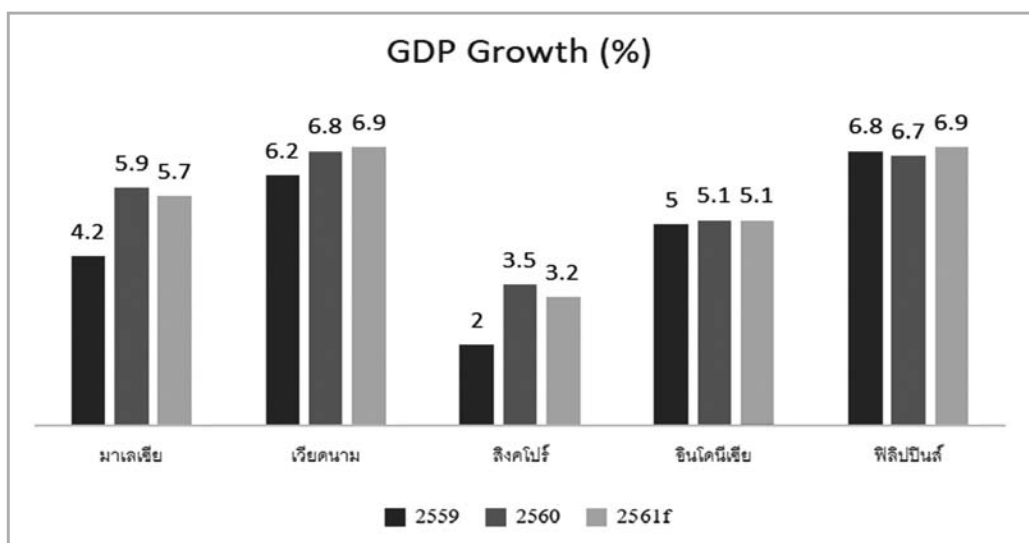
➔ ในปี 2561 คาดว่าเศรษฐกิจยูโรโซนจะขยายตัวชะลอเล็กน้อยที่ร้อยละ 2.2 ซึ่งถึงแม้ว่าจะมีการลดขนาดมาตรการ QE ตั้งแต่ต้นปี 2561 และประเด็นความเสี่ยงด้านเสถียรภาพทางการเมืองของประเทศสมาชิก แต่เครื่องชี้ทางเศรษฐกิจหลักยังมีทิศทางที่ดี ประกอบกับมีแรงส่ง (Momentum) จากปีก่อนที่ เศรษฐกิจขยายตัวดีถึงร้อยละ 2.5 ขณะเดียวกันความชัดเจนในการเจรจา Brexit ตลอดจนการที่ยูโรโซนได้รับการยกเว้นจากการใช้มาตรการกีดกันการค้าของสหรัฐฯว่าจะเพิ่มมาตรการกีดกันทางการค้า ปัจจัยเหล่านี้จะช่วยสนับสนุนการขยายตัวของเศรษฐกิจยูโรโซนในปี 2561 นี้

1.5 เศรษฐกิจอาเซียน 5 ประเทศ (สัดส่วนการส่งออกร้อยละ 19.5 ของมูลค่าการส่งออกรวมปี 2560)

➔ เศรษฐกิจอาเซียนปี 2560 ส่วนใหญ่ปรับตัวดีขึ้นจากปี 2559 โดยประเทศที่พึ่งพาการส่งออกเป็นหลัก ทั้งสิงคโปร์ มาเลเซีย และเวียดนาม ขยายตัวที่ร้อยละ 3.5 5.9 และ 6.8 ตามลำดับ เป็นผลมาจากการบริโภคภาคเอกชนและการส่งออกที่ขยายตัว ขณะที่เศรษฐกิจอินโดนีเซียและฟิลิปปินส์ขยายตัวที่ร้อยละ 5.1 และ 6.7 ตามลำดับ ผลมาจากการบริโภคภาคเอกชนที่ขยายตัว

➔ เศรษฐกิจอาเซียนที่เน้นการส่งออกในไตรมาสที่ 1 ปี 2561 ขยายตัวแข็งแกร่ง โดยเศรษฐกิจสิงคโปร์ในไตรมาสที่ 1 ปี 2561 ขยายตัวร้อยละ 4.3 จากช่วงเดียวกันปีก่อน หรือขยายตัวร้อยละ 1.4 จากไตรมาสก่อนหน้า (หลังขจัดผลทางฤดูกาล) จากภาคการผลิตที่แข็งแกร่ง ขณะที่เศรษฐกิจเวียดนามในไตรมาสที่ 1 ปี 2561 ขยายตัวร้อยละ 7.4 จากช่วงเดียวกันปีก่อน เป็นการขยายตัวรายไตรมาสที่สูงที่สุดในรอบ 10 ปี จากการขยายตัวของการส่งออกและการท่องเที่ยว คล้ายคลึงกับเศรษฐกิจมาเลเซียที่การส่งออกในช่วง 2 เดือนแรกของไตรมาส 1 ขยายตัวถึงร้อยละ 7.8 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน **ขณะที่เศรษฐกิจอาเซียนที่พึ่งพาการบริโภคภายในประเทศมีสัญญาณผสม** บ่งชี้จากยอดค้าปลีกอินโดนีเซียในไตรมาส 1 ปี 2561 ที่ขยายตัวเพียงร้อยละ 0.4 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน ขณะที่ยอดค้าปลีกของฟิลิปปินส์ในเดือนมกราคม-กุมภาพันธ์ 2561 ขยายตัวเร่งขึ้นที่ร้อยละ 9.8 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน

ภาพที่ 1 อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจอาเซียน (%)

ที่มา: CEIC รวบรวมโดย สศค.

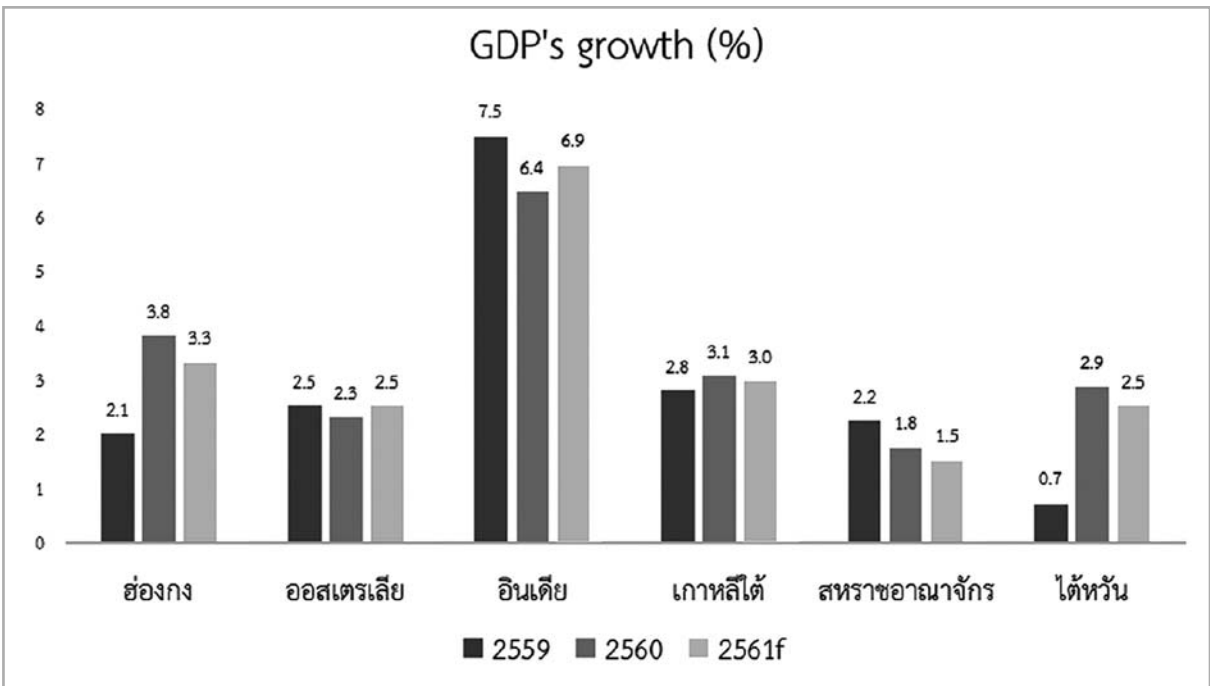
➔ ในปี 2561 คาดว่าเศรษฐกิจอาเซียนจะมีสัญญาณผสม โดยเศรษฐกิจเวียดนามและฟิลิปปินส์มีแนวโน้มขยายตัวเร่งขึ้น เนื่องจากภาคการส่งออกโดยเฉพาะการส่งออกสินค้าอิเล็กทรอนิกส์และเครื่องใช้ไฟฟ้าของเวียดนามน่าจะการฟื้นตัวต่อเนื่อง ขณะที่รัฐบาลฟิลิปปินส์ได้ดำเนินการปฏิรูปภาษีและขยายการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน **ขณะที่เศรษฐกิจอินโดนีเซียคาดว่าจะทรงตัวเนื่องจากมีสัญญาณผสม** โดยถึงแม้ว่าภาครัฐจะเร่งลงทุนมากขึ้นแต่การบริโภคภาคเอกชนยังไม่ฟื้นตัวเท่าที่ควร ในทางกลับกัน **เศรษฐกิจสิงคโปร์และมาเลเซียคาดว่าจะชะลอลงเล็กน้อย** เนื่องจากคาดว่าเศรษฐกิจคู่ค้าหลักของสิงคโปร์ เช่น จีนและญี่ปุ่นจะขยายตัวชะลอลงจากปีก่อนหน้า ขณะที่มาเลเซียจะมีการเลือกตั้งใหญ่ในช่วงกลางปีซึ่งจะส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของนักลงทุนได้ อย่างไรก็ตาม เศรษฐกิจอาเซียนยังคงเผชิญความเสี่ยงจากปัจจัยภายนอก อันประกอบด้วยราคาน้ำมันและสินค้าโภคภัณฑ์ในตลาดโลกที่เริ่มปรับตัวสูงขึ้น ส่งผลให้อัตราเงินเฟ้อในหลายประเทศปรับเพิ่มขึ้นและอาจเป็นข้อจำกัดในการดำเนินนโยบายการเงินเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ นอกจากนี้ปัจจัยภายนอกต่าง ๆ อาทิ การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจและสถานการณ์หนี้ที่อยู่ในระดับสูงของจีน ปัญหานี้ครีวเรือนในระดับสูงของประเทศกำลังพัฒนา ผลกระทบจากการเจรจา Brexit การดำเนินนโยบายเศรษฐกิจของสหรัฐฯ ที่มุ่งกีดกันทางการค้าและปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ย และข้อพิพาทพื้นที่ทับซ้อนในทะเลจีนใต้ ปัจจัยเหล่านี้คาดว่าจะส่งผลให้อุปสงค์ต่างประเทศมีความไม่แน่นอนและมีความเสี่ยงที่อาจชะลอตัว ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อภาคการส่งออกของอาเซียนในปี 2560 เช่นกัน

1.6 เศรษฐกิจประเทศคู่ค้าอื่น ๆ ในเอเชีย (ฮ่องกง เกาหลีใต้ ไต้หวัน และอินเดีย) ออสเตรเลีย และสหราชอาณาจักร (สัดส่วนการส่งออกร้อยละ 17.8 ของมูลค่าส่งออกสินค้ารวมในปี 2560)

➔ ในปี 2560 เศรษฐกิจประเทศคู่ค้าอื่น ๆ ที่พึ่งพาการส่งออกเป็นแรงขับเคลื่อนเศรษฐกิจหลัก อันได้แก่ เกาหลีใต้ ไต้หวัน และฮ่องกง มีการฟื้นตัวต่อเนื่อง โดยเศรษฐกิจเกาหลีใต้ ไต้หวัน และฮ่องกงขยายตัวเร่งขึ้นที่ร้อยละ 3.1 2.9 และ 3.8 ตามลำดับ โดยได้รับปัจจัยหนุนจากทั้งการส่งออกและใช้จ่ายภายในประเทศ ขณะที่เศรษฐกิจที่พึ่งพาการใช้จ่ายในประเทศมีสัญญาณชะลอตัว โดยเศรษฐกิจอินเดียขยายตัวร้อยละ 6.2 ชะลอตัวจากปีก่อนหน้า เนื่องจากผลกระทบของการยกเลิกธนบัตรและการประกาศใช้ภาษีสินค้าและบริการ (GST) ที่ส่งผลกระทบต่อภาคการผลิตและการบริโภค ด้านเศรษฐกิจออสเตรเลียขยายตัวชะลอตัวที่ร้อยละ 2.2 เนื่องจากการลงทุนภาครัฐขยายตัวชะลอตัวอย่างมากในไตรมาสสุดท้าย รวมถึงอัตราค่าจ้างแรงงานมีการขยายตัวอย่างเชื่องช้าส่งผลต่อการอุปโภคบริโภค นอกจากนี้ เศรษฐกิจสหราชอาณาจักรขยายตัวที่ร้อยละ 1.7 ชะลอตัวจากปีก่อนที่ร้อยละ 1.9 จากการชะลอตัวของการบริโภคภาครัฐและเอกชน เนื่องจากยังอยู่ในช่วงการเจรจา Brexit

➔ ในไตรมาส 1 ปี 2561 เศรษฐกิจประเทศคู่ค้าอื่น ๆ ในเอเชีย (ฮ่องกง เกาหลีใต้ ไต้หวัน และอินเดีย) ออสเตรเลีย และสหราชอาณาจักร โดยส่วนมากมีสัญญาณการขยายตัวต่อเนื่อง โดยเศรษฐกิจที่พึ่งพาการส่งออกเป็นแรงขับเคลื่อนเศรษฐกิจหลัก อาทิ เกาหลีใต้ ไต้หวัน ฮ่องกง ยังคงขยายตัวต่อเนื่องเนื่องจากเศรษฐกิจจีนซึ่งเป็นตลาดส่งออกหลักยังขยายตัวได้ในอัตราสูงในไตรมาสที่ 1 ปี 2561 นอกจากนี้ เศรษฐกิจที่พึ่งพาการบริโภคภายในประเทศเป็นแรงขับเคลื่อนเศรษฐกิจหลัก อันได้แก่ อินเดียและออสเตรเลียก็ได้รับผลบวกจากการฟื้นตัวของอุปสงค์ภายในประเทศ สะท้อนจากเครื่องชี้ทางเศรษฐกิจด้านการบริโภคที่ขยายตัวได้ดี อย่างไรก็ตาม เศรษฐกิจสหราชอาณาจักรชะลอตัวลงเล็กน้อยโดยขยายตัวร้อยละ 1.2 จากช่วงเดียวกันปีก่อน จากการชะลอตัวของภาคการผลิต

ภาพที่ 2 การเติบโตทางเศรษฐกิจปี 2560 และคาดการณ์ปี 2561

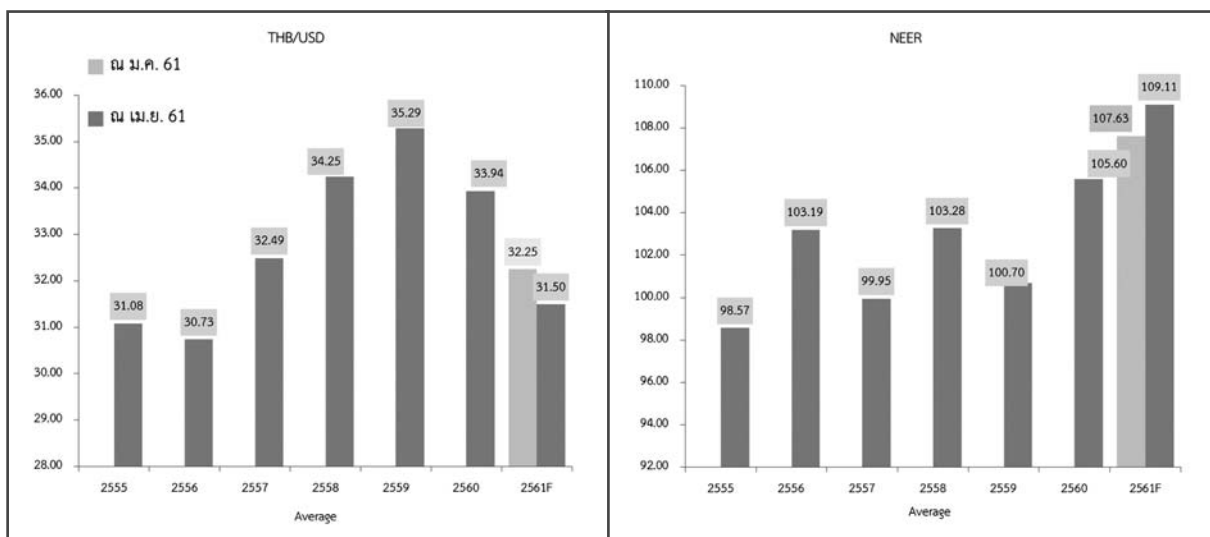
ที่มา: CEIC รวบรวมโดย สศค.

➔ ในปี 2561 คาดว่าเศรษฐกิจคู่ค้าอื่น ๆ ในเอเชียที่พึ่งพาการส่งออกจะขยายตัวในอัตราชะลอลง จากความเสี่ยงของการค้าโลกที่อาจชะลอลงในปีนี้ เนื่องจากปัจจัยภายนอก อาทิ การใช้นโยบายการเงินแบบตึงตัวของสหรัฐฯ และการลดขนาดมาตรการ QE ของสหภาพยุโรป แนวนโยบายกีดกันการค้าของสหรัฐฯ และสงครามการค้ากับจีน ตลอดจนความเสี่ยงจากการชะลอตัวของเศรษฐกิจจีนซึ่งเป็นผลมาจากการปฏิรูปเศรษฐกิจภาคการผลิต เป็นต้น ปัจจัยเหล่านี้จะทำให้เศรษฐกิจฮ่องกง ไต้หวัน และเกาหลีใต้ขยายตัวชะลอลง ขณะที่เศรษฐกิจของประเทศที่พึ่งการบริโภคภายในประเทศอย่างอินเดีย และออสเตรเลีย คาดว่าจะขยายตัวเร่งขึ้น สำหรับอินเดียคาดว่าเศรษฐกิจจะเร่งขึ้นจากอุปสงค์ในประเทศ เนื่องจากผลกระทบจากการประกาศใช้ภาษี GST ที่ทำให้เศรษฐกิจชะลอตัวลงในช่วงครึ่งหลังของปี 2560 เริ่มทุเลาลงแล้ว นอกจากนี้ การฟื้นตัวที่ดีของภาคอุตสาหกรรมในประเทศจะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจในปี 2561 แต่ยังมีปัจจัยเสี่ยงด้านเงินเฟ้อที่อยู่ในระดับสูง และผลกระทบจากนโยบายยกเลิกธนบัตร ที่ยังไม่มีนโยบายรองรับชัดเจน ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อสภาพคล่องของประชาชนที่มีรายได้น้อย ขณะที่เศรษฐกิจออสเตรเลียคาดว่าจะขยายตัวดีเนื่องจากการฟื้นตัวในภาคอุตสาหกรรมเหมืองแร่ นอกจากนี้ นโยบายการเก็บภาษีแรงงานต่างชาติจะส่งผลดีต่อการจ้างงานแรงงานในประเทศ แต่อาจกระทบต้นทุนในการทำธุรกิจ ขณะที่ยังมีปัจจัยเสี่ยงของหนี้ครัวเรือนที่อยู่ในระดับสูง ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการบริโภคในประเทศ อย่างไรก็ตาม คาดว่าเศรษฐกิจสหราชอาณาจักรจะชะลอตัวลง จากชะลอการลงทุนของภาคเอกชนจนกว่าการเจรจา Brexit จะสำเร็จลุล่วง

2. อัตราแลกเปลี่ยนบาทต่อดอลลาร์สหรัฐ และดัชนีค่าเงินบาท

“ในปี 2561 คาดว่าเงินบาทจะยังแข็งค่าต่อเนื่อง โดยเฉลี่ยทั้งปีที่ 31.50 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐ หรือแข็งค่าขึ้นร้อยละ 7.2 จากค่าเฉลี่ยปีก่อนหน้า อย่างไรก็ตาม ดัชนีค่าเงินบาทปี 2561 จะแข็งค่าขึ้นเพียงร้อยละ 3.3 เนื่องจากดอลลาร์สหรัฐที่อ่อนค่าลงเป็นสำคัญ” (ภาพที่ 3)

ภาพที่ 3 สมมติฐานค่าเงินบาทต่อดอลลาร์สหรัฐฯ และดัชนีค่าเงินบาทเฉลี่ยในปี 2561

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) รวบรวมโดย สศค.
หมายเหตุ: ดัชนีค่าเงินบาท จากการคำนวณของ สศค.

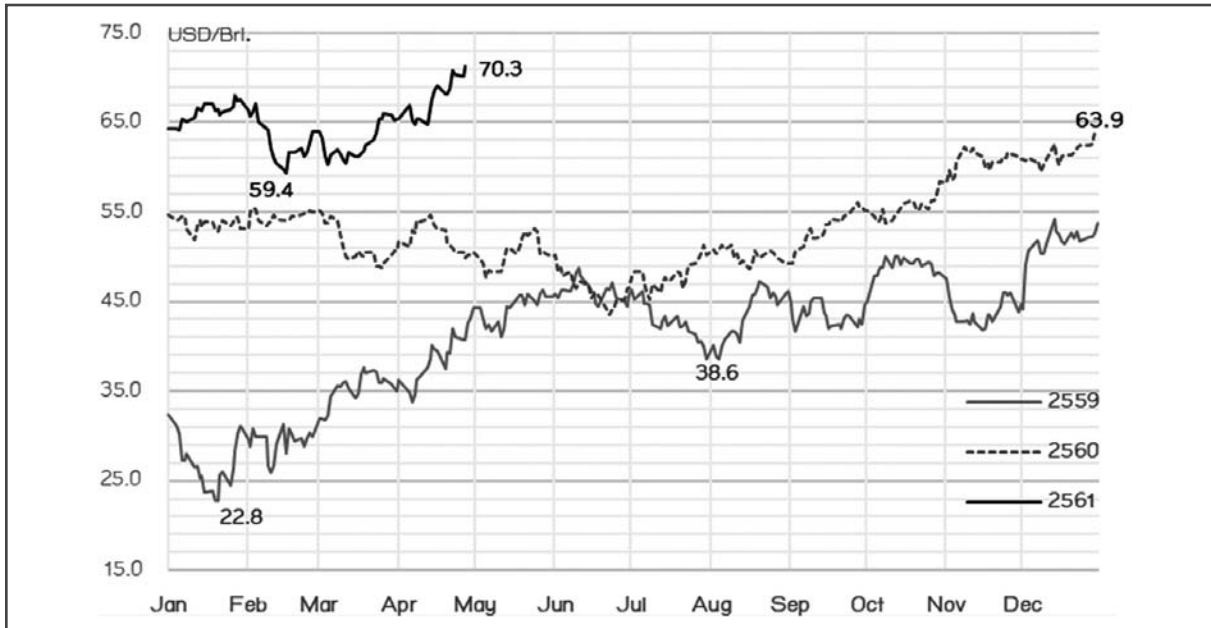
➔ การเปรียบเทียบเงินบาทกับเงินสกุลหลักและเงินสกุลอื่น ๆ ในภูมิภาคพบว่า ในช่วง 4 เดือนแรกของปี 2561 เงินบาทต่อดอลลาร์สหรัฐแข็งค่าขึ้นในอัตราที่มากกว่าค่าเงินสกุลหลักส่วนมาก โดยเฉลี่ยอยู่ที่ 31.49 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐ หรือแข็งค่าขึ้นร้อยละ 7.2 จากค่าเฉลี่ยปีก่อนหน้า ผลจากเงินดอลลาร์สหรัฐที่อ่อนลง ประกอบกับภาคการส่งออกสินค้าและบริการขยายตัวดี นอกจากนี้ ดัชนีค่าเงินบาท (Nominal Effective Exchange Rate: NEER) ที่คำนวณโดย สศค. เฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 109.22 จุด คิดเป็นการแข็งค่าขึ้นร้อยละ 3.4 เมื่อเทียบกับค่าเฉลี่ยปี 2560 โดยมีสาเหตุหลักมาจากสกุลหลักแทบทุกสกุลที่แข็งค่าในอัตราที่น้อยกว่าเงินบาท มีเพียงเงินยูโรและปอนด์สเตอร์ลิงเท่านั้นที่แข็งค่าในอัตราที่สูงกว่า

➔ ในปี 2561 คาดว่าในภาพรวมเงินบาทต่อดอลลาร์สหรัฐจะแข็งค่าขึ้นจากปี 2560 โดยเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 31.50 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐ (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ 30.50 – 32.50 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐ) หรือคิดเป็นการแข็งค่าขึ้นร้อยละ 7.2 จากค่าเฉลี่ยปี 2560 อย่างไรก็ตาม ค่าเฉลี่ยของเงินบาทดังกล่าวอ่อนกว่าค่าเฉลี่ยเดือนมกราคม-เมษายน 2561 เล็กน้อย เนื่องจากคาดว่าเงินบาทอาจมีแนวโน้มอ่อนค่าลงในช่วงปลายปี โดยอาจมีผลส่วนหนึ่งมาจากนโยบายภาษีของสหรัฐฯ ที่อาจทำให้ภาคธุรกิจสหรัฐฯ ที่มีฐานอยู่ต่างประเทศอาจตัดสินใจนำเงินกลับเข้าประเทศ ทำให้เงินดอลลาร์สหรัฐแข็งค่าขึ้น อย่างไรก็ตาม นโยบายปฏิรูปภาษีของสหรัฐฯ ยังส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจในทิศทางที่ไม่ชัดเจน อีกทั้งสหรัฐฯ ยังคงเผชิญกับความผันผวนด้านเสถียรภาพทางการเมือง ซึ่งเป็นสาเหตุหลักที่ทำให้คาดว่าเงินดอลลาร์สหรัฐโดยรวมจะยังคงมีแนวโน้มอ่อนค่า และหากวิเคราะห์นโยบายการเงินของสหรัฐฯ จะพบว่าการปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบายสหรัฐฯ ตั้งแต่ปี 2559 ไม่ได้ส่งผลให้ดอลลาร์สหรัฐแข็งค่าขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ อย่างไรก็ตาม เมื่อเปรียบเทียบกับเงินสกุลอื่น ๆ ที่เป็นคู่ค้าหลักของไทย คาดว่าเงินบาทจะแข็งค่าในอัตราที่ใกล้เคียงกับเงินสกุลอื่น ๆ ยกเว้นดอลลาร์สหรัฐ เปโซฟิลิปปินส์ รูเปียอินโดนีเซีย และดองเวียดนาม จึงคาดว่าดัชนีค่าเงินบาทในปี 2561 จะเฉลี่ยที่ 109.11 จุด ซึ่งใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ยในช่วง 4 เดือนแรกของปี 2561 หรือคิดเป็นการแข็งค่าขึ้นร้อยละ 3.3 จากค่าเฉลี่ยปี 2560 ทั้งนี้ ปัจจัยที่อาจส่งผลกระทบต่อค่าเงินบาทและค่าเงินสกุลอื่น ๆ ได้แก่ ประเด็นสงครามการค้าระหว่างสหรัฐฯ กับจีน ความขัดแย้งในซีเรีย ตลอดจนสถานการณ์ในคาบสมุทรเกาหลี เป็นต้น

3.ราคาน้ำมันดิบในตลาดโลก

ราคาน้ำมันดิบดูไบในช่วงต้นปี 2561 มีการปรับตัวเพิ่มขึ้นต่อเนื่องจากช่วงปลายปี 2560 จากการที่กลุ่มประเทศในกลุ่มและนอกกลุ่มโอเปก (OPEC) มีข้อตกลงในการลดกำลังการผลิต ทำให้ราคาเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง นอกจากนี้ จากสภาพอากาศหนาวจัดของทวีปอเมริกาเหนือในช่วงเดือนมกราคม ยังส่งผลให้ผู้ผลิตในสหรัฐฯ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้ผลิต Shale oil ไม่สามารถทำการผลิตได้ จึงเป็นอีกหนึ่งปัจจัยกดดันราคาน้ำมันดิบในช่วงเดือนมกราคม ทำให้ราคาน้ำมันดิบดูไบเพิ่มขึ้นไปอยู่ที่ประมาณ 68 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล อย่างไรก็ตาม เมื่อสภาพอากาศหนาวจัดผ่านพ้นไป ผู้ผลิต shale oil ก็สามารถกลับมาผลิตได้อย่างเต็มศักยภาพอีกครั้ง จึงทำให้ราคาน้ำมันดิบปรับตัวลดลงในช่วงเดือนกุมภาพันธ์และมีนาคม อย่างไรก็ตาม ราคาน้ำมันดิบได้กลับมาปรับตัวเพิ่มขึ้นอีกครั้งในช่วงเดือนเมษายน เนื่องจากเหตุการณ์ความไม่สงบในตะวันออกกลางเป็นสำคัญ ได้แก่ เหตุการณ์ความไม่สงบในเยเมน และซีเรีย รวมถึงข่าวเกี่ยวกับการเตรียมจะคว่ำบาตรอีกครั้งของสหรัฐฯ ที่มีต่ออิหร่าน จากปัญหาเกี่ยวกับอาวุธนิวเคลียร์ ด้วยเหตุปัจจัยเหล่านี้ จึงทำให้ราคาน้ำมันดิบดูไบเพิ่มสูงขึ้นไปแตะระดับ 70 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล ซึ่งเป็นระดับสูงที่สุดในรอบ 3 ปี

ภาพที่ 4 ราคาน้ำมันดิบดูไบรายวัน ปี 2559 2560 และ 2561

ที่มา Reuters

ตารางที่ 2 ประมาณการด้านปัจจัยพื้นฐานของตลาดน้ำมันดิบโลกของ EIA

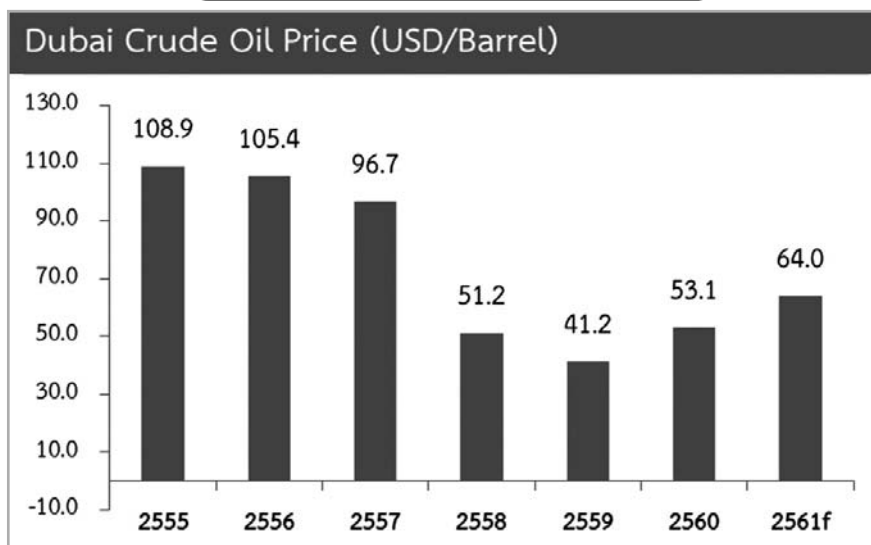
EIA ประมาณการ ณ เมษายน 61	Supply (ล้านบาร์เรลต่อวัน)	Demand (ล้านบาร์เรลต่อวัน)	Change in Inventory (ล้านบาร์เรล เทียบกับ ปีก่อนหน้า)
2560 (ข้อมูลจริง)	97.95	98.52	-101.2
2561 (คาดการณ์)	100.46	100.31	-219.9

ที่มา: EIA (US Energy Information Administration)

จากตัวเลขคาดการณ์ของ EIA พบว่า ทั้งปริมาณการผลิตและปริมาณความต้องการใช้น้ำมันดิบมีการปรับตัวเพิ่มขึ้น เมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า เนื่องจากเศรษฐกิจโลกที่ขยายตัวอย่างต่อเนื่อง จะส่งผลดีต่อความต้องการใช้น้ำมันดิบ อย่างไรก็ตาม ราคาน้ำมันดิบที่ทรงตัวในระดับสูง จะส่งผลให้กลุ่มผู้ผลิต shale oil มีแนวโน้มทำการผลิตมากขึ้น ซึ่งเป็นการเพิ่มอุปทานน้ำมันดิบของโลก จึงยังเป็นปัจจัยสำคัญที่จะกดดันราคาน้ำมันดิบไม่ให้ปรับตัวเพิ่มสูงอย่างรุนแรง

ทั้งนี้ ในช่วงที่เหลือของปี 2561 คาดว่าราคาน้ำมันดิบจะปรับตัวลดลงจากระดับในปัจจุบันที่ประมาณ 70 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล เนื่องจากปัจจัยที่ทำให้ราคาสูงขึ้นในช่วงปัจจุบันเกิดจากปัจจัยชั่วคราวเกี่ยวกับเหตุการณ์ความไม่สงบต่าง ๆ ที่คาดว่าในอนาคตจะลดบทบาทลงไป ทำให้ราคาปรับตัวลดลงได้ อย่างไรก็ตาม การปรับตัวลดลงจะเป็นเพียงการปรับลดลงเล็กน้อยและมีแนวโน้มทรงตัว เนื่องจากการลดกำลังการผลิตของประเทศทั้งในและนอกกลุ่มโอเปกยังคงเป็นไปตามเป้าหมาย โดยคาดว่าราคาน้ำมันดิบดูไบจะเฉลี่ยอยู่ที่ 64.0 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล (ช่วงคาดการณ์ที่ 61.0 ถึง 67.0 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล) ซึ่งเป็นการปรับตัวเพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้า

ภาพที่ 5 สมมติฐานราคาน้ำมันดิบดูไบ

ที่มา Reuters และประมาณการโดย สศค.

4. อัตราดอกเบี้ยนโยบาย

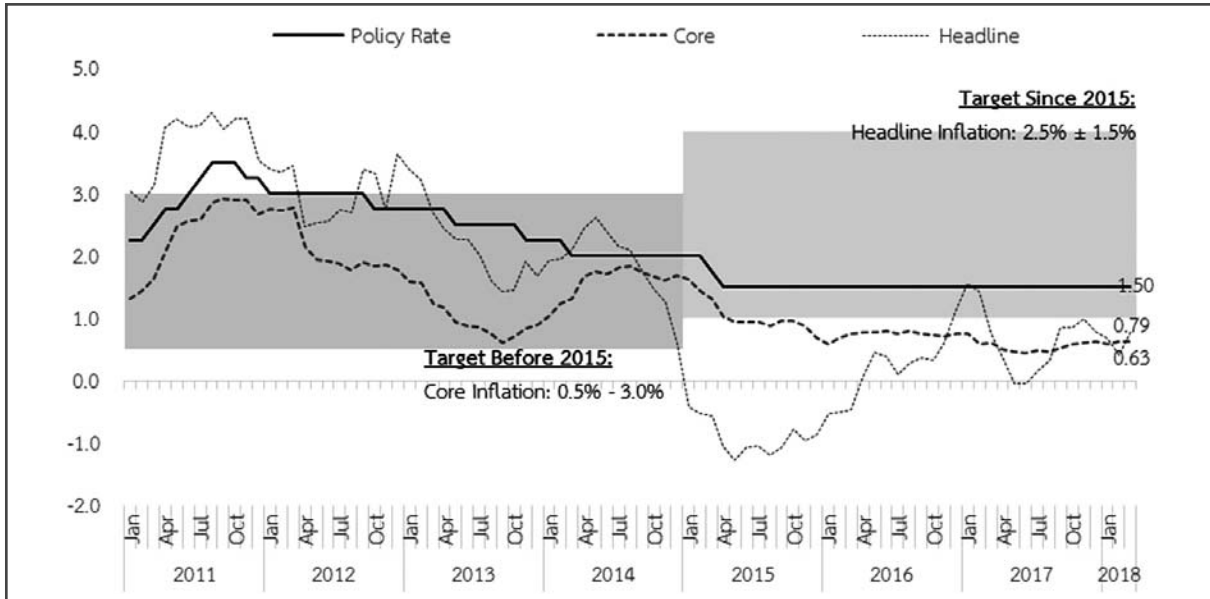
“ในไตรมาส 1 ปี 2561 คณะกรรมการนโยบายการเงินยังคงดำเนินนโยบายการเงินแบบผ่อนคลายเป็นอย่างต่อเนื่อง โดยคงอัตราดอกเบี้ยนโยบายที่ร้อยละ 1.50 ต่อปี ทำให้ ณ สิ้นไตรมาสที่ 1 ปี 2561 อัตราดอกเบี้ยนโยบายอยู่ที่ร้อยละ 1.50 ต่อปี”

➔ ในปี 2561 กระทรวงการคลังและคณะกรรมการนโยบายการเงิน (กนง.) ได้กำหนดเป้าหมายนโยบายการเงิน โดยใช้อัตราเงินเฟ้อทั่วไปเฉลี่ยทั้งปีที่ร้อยละ 2.5 ± 1.5 ต่อปี

➔ ในไตรมาสที่ 1 ปี 2561 กนง. ยังคงดำเนินนโยบายการเงินแบบผ่อนคลายเป็นอย่างต่อเนื่อง โดยในการประชุมวันที่ 28 มีนาคม 2561 กนง. ได้มีมติ 6 ต่อ 1 เสียง ให้คงอัตราดอกเบี้ยนโยบายไว้ที่ร้อยละ 1.50 ต่อปี โดย 1 เสียงให้ขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบายร้อยละ 0.25 จากร้อยละ 1.50 เป็นร้อยละ 1.75 ต่อปี เนื่องจากเศรษฐกิจไทยมีแนวโน้มขยายตัวอย่างต่อเนื่อง โดยได้รับแรงหนุนจากทั้งต่างประเทศและอุปสงค์ในประเทศที่ปรับตัวดีขึ้น และอัตราเงินเฟ้อทั่วไปค่อนข้างปรับตัวสูงขึ้นอย่างค่อยเป็นค่อยไป สำหรับภาวะการเงินโดยรวมยังอยู่ในระดับที่ผ่อนคลายและเอื้อต่อการขยายตัวของเศรษฐกิจได้อย่างต่อเนื่อง คณะกรรมการฯ ส่วนใหญ่จึงเห็นควรให้คงอัตราดอกเบี้ยนโยบายไว้เพื่อให้ภาวะการเงินโดยรวมอยู่ในระดับที่ผ่อนคลายและเอื้อต่อการขยายตัวของเศรษฐกิจได้อย่างต่อเนื่อง

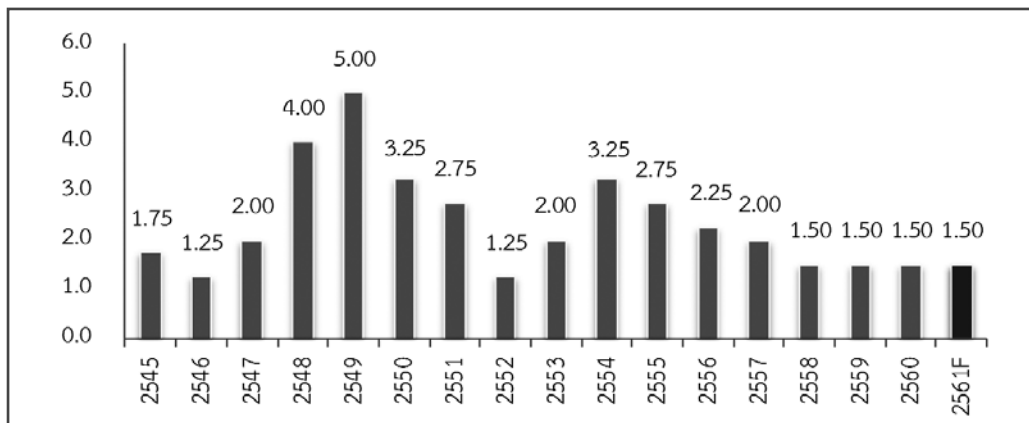
➔ ในปี 2561 สศค. คาดว่าอัตราดอกเบี้ยนโยบายมีแนวโน้มที่จะยังคงอยู่ที่ร้อยละ 1.50 ต่อปี เนื่องจากคาดว่าเศรษฐกิจไทยในภาพรวมจะขยายตัวได้อย่างต่อเนื่องจากการส่งออกสินค้าและการท่องเที่ยวที่ปรับตัวดีขึ้นเป็นหลัก อย่างไรก็ตาม อาจมีความเสี่ยงจากความไม่แน่นอนด้านนโยบายการค้าระหว่างประเทศของสหรัฐฯ และมาตรการตอบโต้จากประเทศคู่ค้า ซึ่งส่งผลกระทบต่อการค้าโลกในปี 2561 รวมถึงความเสี่ยงด้านการเงินภายในประเทศ อาทิ ด้านการชำระหนี้ภาคครัวเรือนและธุรกิจ โดยเฉพาะธุรกิจ SMEs ที่อาจต้องปรับตัวเชิงโครงสร้างและรูปแบบการทำธุรกิจ ดังนั้นจึงคาดว่าธนาคารแห่งประเทศไทยจะดำเนินนโยบายการเงินในระดับที่ผ่อนปรนต่อไปและรักษาขีดความสามารถในการดำเนินนโยบาย (Policy space) เพื่อสนับสนุนการขยายตัวของเศรษฐกิจและเตรียมพร้อมรองรับกับความผันผวนที่อาจกระทบการขยายตัวทางเศรษฐกิจในปี 2561

ภาพที่ 6 อัตราดอกเบี้ยนโยบายและอัตราเงินเฟ้อ

ที่มา : กระทรวงพาณิชย์ และธนาคารแห่งประเทศไทย รวบรวมโดย สศค.

ภาพที่ 7 สมมติฐานอัตราดอกเบี้ยนโยบาย ณ สิ้นเดือนเมษายน 2561

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย ประมวลผลโดย สศค.

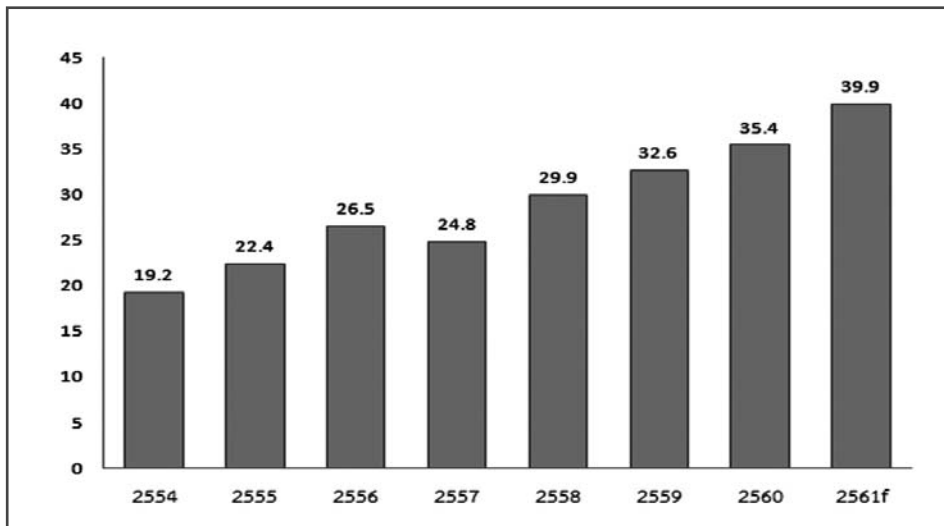
5. จำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศ

นักท่องเที่ยวต่างประเทศที่เดินทางเข้าประเทศไทยในช่วงไตรมาสที่ 1 ปี 2561 มีจำนวนทั้งสิ้น 10.6 ล้านคน ขยายตัวร้อยละ 15.4 ต่อปี สร้างรายได้ให้กับการท่องเที่ยว จำนวน 5.73 แสนล้านบาท หรือคิดเป็นการขยายตัวร้อยละ 19.0 ต่อปี คิดเป็นค่าใช้จ่ายต่อคนอยู่ที่ 54,042 บาทต่อทริป โดยเป็นการขยายตัวได้ดีจากนักท่องเที่ยวกลุ่มประเทศจีน รัสเซีย อินเดีย ฮองกง และกัมพูชา เป็นหลัก

ในส่วนของสมมติฐานจำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศปี 2561 ได้มีการปรับการคาดการณ์จำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศที่เดินทางเข้าประเทศไทย ในปี 2561 ณ เดือนเมษายน 2561 มาอยู่ที่ 39.9 ล้านคน คิดเป็นการขยายตัวร้อยละ 12.8 ต่อปี ซึ่งคาดว่าจะสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวจำนวน 2.13 ล้านล้านบาท หรือคิดเป็นการขยายตัวร้อยละ 17.0 ต่อปี ด้วยจำนวนค่าใช้จ่ายต่อครั้งต่อหัว 53,258 บาท หรือขยายตัวร้อยละ 3.5 ต่อปี โดยได้รับปัจจัยสนับสนุนจากการเดินทางของนักท่องเที่ยวจากจีน และการขยายเส้นทางการบินใหม่ในปี 2561 ของสายการบินต่าง ๆ โดยเฉพาะจากประเทศจีนขยายเส้นทางมากกว่า 10 เส้นทางบิน

ไปยังเมืองรองของประเทศไทย รวมไปถึงสายการบินกาตาร์ แอร์เวย์ส ที่เปิดให้บริการเส้นทางบินตรงจากกรุงโดฮาสู่พัทยา ณ สนามบินนานาชาติอู่ตะเภา ซึ่งจะช่วยเป็นการเปิดเส้นทางการบินที่หลากหลายให้ผู้โดยสารจากตะวันออกไกล ประกอบกับการทำการตลาดของภาครัฐเพื่อกระตุ้นการท่องเที่ยวเมืองรอง ที่จะเพิ่มความน่าสนใจและทางเลือกใหม่ ๆ ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ จะเป็นแรงขับเคลื่อนสำคัญที่ทำให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางเข้าไทยมากขึ้น

ภาพที่ 8 จำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศ

ที่มา: สศค.

6. ใช้จ่ายภาคสาธารณะประจำปีงบประมาณ 2561

“ปีงบประมาณ 2561 ใช้จ่ายภาคสาธารณะคาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 3,681,350 ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 5.5 ต่อปี ซึ่งแบ่งออกได้เป็น (1) การบริโภคภาครัฐบาล คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 2,647,201 ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 4.5 ต่อปี และ (2) การลงทุนภาครัฐบาล คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 1,034,150 ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 11.7 ต่อปี”

6.1 ใช้จ่ายของรัฐบาล

สำหรับปีงบประมาณ 2561 ใช้จ่ายรัฐบาลคาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายงบประมาณรวมได้ทั้งสิ้น 3,293,260 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.5 ต่อปี โดยรายจ่ายงบประมาณรวมคาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ทั้งสิ้น 2,985,792 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.3 ต่อปี ทั้งนี้ ใช้จ่ายปีงบประมาณ 2561 คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 2,757,636 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.6 หรือคิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายที่ร้อยละ 90.4 ของกรอบวงเงินงบประมาณ 3,050,000 ล้านบาท ซึ่งได้รวมงบประมาณเพิ่มเติมกลางปี 2561 จำนวน 150,000 ล้านบาท โดยงบประมาณเพิ่มเติมดังกล่าวจะนำมาสนับสนุนการดำเนินงานตามมาตรการสร้างความเข้มแข็งและยั่งยืนให้กับเศรษฐกิจภายในประเทศ (Local Economy) เช่น โครงการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก ยกกระดับสวัสดิการ ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพ สร้างโอกาสในอาชีพและการจ้างงาน โครงการพัฒนาเชิงพื้นที่ สร้างโอกาสการเข้าถึงแหล่งเงินทุน สนับสนุนวิสาหกิจชุมชนที่มีความเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายและส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน รวมถึงการปฏิรูปโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรทั้งระบบ ซึ่งสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้มีมติอนุมัติ เมื่อวันที่ 22 มีนาคม 2561 ที่ผ่านมา ทั้งนี้ ใช้จ่ายงบประมาณแบ่งออกเป็น (1) ใช้จ่ายประจำ คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 2,331,917 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.1 ต่อปี หรือคิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายที่ร้อยละ 97.6 ของกรอบวงเงินงบประมาณ

รายจ่ายประจำ 2,389,722 ล้านบาท (2) รายจ่ายลงทุน คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 425,719 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 11.8 ต่อปี หรือคิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายที่ร้อยละ 64.5 ของกรอบวงเงินงบประมาณรายจ่ายลงทุน 660,278 ล้านบาท และรายจ่ายเหลือมปีสามารถเบิกจ่ายได้ 228,156 ล้านบาท

การเบิกจ่ายรายจ่ายนอกงบประมาณจากเงินกู้ คาดว่า จะสามารถเบิกจ่ายได้ 4,064 ล้านบาท ลดลงร้อยละ -54.0 ต่อปี ซึ่งประกอบด้วย (1) เงินกู้เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (Development Policy Loan: DPL) คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 500 ล้านบาท และ (2) โครงการเงินกู้เพื่อการพัฒนาระบบบริหารจัดการน้ำและระบบขนส่งทางถนนระยะเร่งด่วน คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 3,564 ล้านบาท สำหรับการเบิกจ่ายจากรายจ่ายกองทุนนอกงบประมาณ จะสามารถเบิกจ่ายได้จำนวน 303,219 ล้านบาท

ตารางที่ 3 สมมุติฐานการเบิกจ่ายรายจ่ายของรัฐบาลปีงบประมาณ 2561

(หน่วย: ล้านบาท)	ปีงบประมาณ 2560	ปีงบประมาณ 2561 คาดการณ์ ณ เม.ย. 2561
1. รายจ่ายรัฐบาล (1.1+1.2+1.3)	3,181,489	3,293,260
1.1 รายจ่ายงบประมาณรวม (1.1.1+1.1.2+1.1.3)	2,890,545	2,985,792
1.1.1 รายจ่ายประจำ	2,305,815	2,331,917
1.1.2 รายจ่ายลงทุน	380,777	425,719
รายจ่ายรัฐบาลประจำปี (1)+(2)	2,686,592	2,757,636
อัตราเบิกจ่ายรายจ่ายงบประมาณ	91.9	90.4
1.1.3 รายจ่ายเหลือมปี	203,953	228,156
1.2 รายจ่ายนอกงบประมาณจากเงินกู้	8,826	4,064
1.2.1 ไทยเข้มแข็ง	2	-
1.2.2 โครงการบริหารจัดการน้ำ ระยะเร่งด่วน	-	-
1.2.3 โครงการลงทุนพัฒนาระบบน้ำและทางถนน	8,314	3,564
1.2.4 โครงการลงทุน DPL	510	500
1.3 รายจ่ายกองทุนนอกงบประมาณ	282,118	303,219

ที่มา: สำนักนโยบายการคลัง (สนค.) สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.)

6.2 งบประมาณรายจ่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.)

การเบิกจ่ายงบประมาณของ อปท. ในปีงบประมาณ 2561 คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 531,923 ล้านบาท ลดลงร้อยละ -1.2 ต่อปี นอกจากนี้ ในส่วนของพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มีวัตถุประสงค์เพื่อกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีเป้าหมายให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการจัดบริการสาธารณะในระดับพื้นที่ (Area) และสอดคล้องกับข้อเสนอของคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่ อปท. รวมทั้งสอดคล้องกับแนวทางปฏิรูปรายได้ของ อปท. เพื่อให้สามารถพึ่งพาตนเองได้มากขึ้น และก่อให้เกิดความยั่งยืนทางการคลังของท้องถิ่น

ตารางที่ 4 สมมติฐานการเบิกจ่ายรายจ่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปีงบประมาณ 2561

(หน่วย: ล้านบาท)	ปีงบประมาณ 2560	ปีงบประมาณ 2561 คาดการณ์ ณ เม.ย. 2561
รายจ่ายท้องถิ่น	538,339	531,923

ที่มา: สำนักนโยบายการคลัง (สนค.) คำนวณโดยสำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค (สคม.) สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.)

6.3 งบประมาณรายจ่ายลงทุนของรัฐวิสาหกิจ

ปีงบประมาณ 2561 คาดว่ารายจ่ายลงทุนของรัฐวิสาหกิจจะสามารถเบิกจ่ายได้ 264,977 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.1 ต่อปี โดยมีมาตรการการเร่งรัดการเบิกจ่ายงบลงทุนของรัฐวิสาหกิจตามนโยบายของรัฐบาล เพื่อกระตุ้นการเบิกจ่ายรายจ่ายลงทุนของรัฐวิสาหกิจ

ตารางที่ 5 สมมติฐานการเบิกจ่ายรายจ่ายลงทุนของรัฐวิสาหกิจในปีงบประมาณ 2561

(หน่วย: ล้านบาท)	ปีงบประมาณ 2560	ปีงบประมาณ 2561 คาดการณ์ ณ เม.ย. 2561
รายจ่ายลงทุนรัฐวิสาหกิจ	264,587	264,977

ที่มา: สำนักนโยบายการคลัง สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ (สคร.) คำนวณโดยสำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค

6.4 สรุปรวมรายจ่ายภาคสาธารณะ

สมมติฐานการเบิกจ่ายรายจ่ายภาคสาธารณะในปีงบประมาณ 2561 ดังกล่าว ทำให้คาดว่าในปีงบประมาณ 2561 รายจ่ายภาคสาธารณะสามารถเบิกจ่ายได้ทั้งสิ้น 4,089,975 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.6 ต่อปี ประกอบด้วย (1) รายจ่ายรัฐบาลรวมจำนวน 3,293,075 ล้านบาท (2) รายจ่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน 531,923 ล้านบาท และ (3) รายจ่ายลงทุนของรัฐวิสาหกิจจำนวน 264,977 ล้านบาท

ตารางที่ 6 สมมติฐานการเบิกจ่ายรายจ่ายภาคสาธารณะในปีงบประมาณ 2561

(หน่วย: ล้านบาท)	ปีงบประมาณ 2560	ปีงบประมาณ 2561 คาดการณ์ ณ เม.ย. 2561
1. รายจ่ายรัฐบาล (1.1+1.2+1.3)	3,181,489	3,293,075
1.1 รายจ่ายงบประมาณรวม (1.1.1+1.1.2+1.1.3)	2,890,545	2,985,792
1.1.1 รายจ่ายประจำ	2,305,815	2,331,917
1.1.2 รายจ่ายลงทุน	380,777	425,719
รายจ่ายรัฐบาลประจำปี (1)+(2)	2,686,592	2,757,636
อัตราเบิกจ่ายรายจ่ายงบประมาณ	91.9	90.4
1.1.3 รายจ่ายเหลือปี	203,953	228,156
1.2 รายจ่ายนอกงบประมาณจากเงินกู้	8,826	4,064

(หน่วย: ล้านบาท)	ปีงบประมาณ 2560	ปีงบประมาณ 2561 คาดการณ์ ณ เม.ย. 2561
1.2.1 ไทยเข้มแข็ง	2	-
1.2.2 โครงการบริหารจัดการน้ำ ระยะเร่งด่วน	-	-
1.2.3 โครงการลงทุนพัฒนาระบบน้ำและทางถนน	8,314	3,564
1.2.4 โครงการลงทุน DPL	510	500
1.3 รายจ่ายกองทุนนอกงบประมาณ	282,118	303,219
2. รายจ่ายท้องถิ่น	538,339	531,923
3. รายจ่ายลงทุนรัฐวิสาหกิจ	264,587	264,977
รายจ่ายภาคสาธารณะรวม	3,984,415	4,089,975

ที่มา: สำนักนโยบายการคลัง สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ (สคร.) คำนวณโดยสำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค

6.5 สรุปสมมติฐานรายจ่ายภาคสาธารณะตามระบบบัญชีประชาชาติ

จากสมมติฐานรายจ่ายภาคสาธารณะตามระบบงบประมาณข้างต้น สามารถนำมาแปลงเป็นรายจ่ายภาคสาธารณะตามระบบบัญชีประชาชาติ (System of National Accounts: SNA) ที่ลงสู่ระบบเศรษฐกิจจริง คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 3,681,350 ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 5.5 ต่อปี ซึ่งแบ่งออกได้เป็น (1) การบริโภคภาครัฐบาล คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 2,647,201 ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 4.5 ต่อปี และ (2) การลงทุนภาครัฐบาล คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 1,034,150 ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 11.7 ต่อปี

ตารางที่ 7 สมมติฐานการเบิกจ่ายรายจ่ายภาคสาธารณะตามระบบบัญชีประชาชาติ

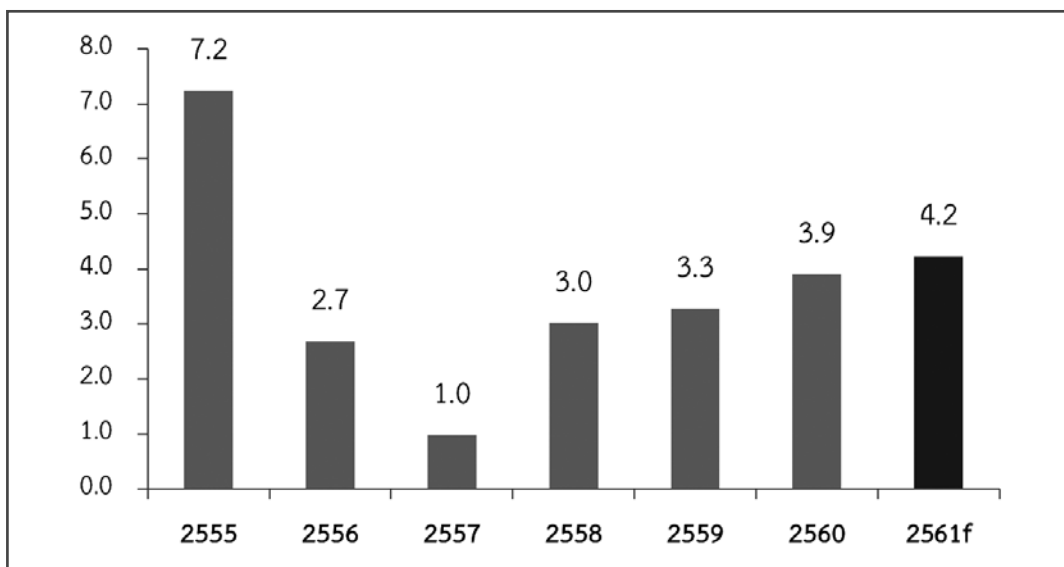
(หน่วย: ล้านบาท)	ปีงบประมาณ 2561 คาดการณ์ ณ เม.ย. 2561
1. การบริโภคภาครัฐบาล	2,647,201
อัตราการขยายตัว	4.5
2. การลงทุนภาครัฐบาล	1,034,150
อัตราการขยายตัว	11.7
รายจ่ายภาคสาธารณะรวม	3,681,350
อัตราการขยายตัว	5.5

ที่มา: จากการคำนวณโดยสำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค

ผลการประมาณการเศรษฐกิจไทยปี 2561

➔ สำหรับเศรษฐกิจไทยในปี 2561 คาดว่าเศรษฐกิจไทยมีแนวโน้มขยายตัวได้อย่างต่อเนื่องที่ร้อยละ 4.2 (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 3.9 - 4.5) โดยมีการส่งออกสินค้าและการท่องเที่ยวเป็นแรงขับเคลื่อนสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจประเทศคู่ค้าที่ขยายตัวอย่างชัดเจน ประกอบกับการใช้จ่ายภาครัฐยังคงเป็นแรงขับเคลื่อนเศรษฐกิจที่สำคัญตามกรอบรายจ่ายเพื่อการบริโภคและลงทุนภาครัฐประจำปีงบประมาณ 2561 ที่ปรับตัวเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง และพรบ. จัดทำงบประมาณกลางปีงบประมาณ 2561 วงเงิน 1.5 แสนล้านบาท นอกจากนี้ ความคืบหน้าของโครงการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ของภาครัฐที่สำคัญ และการพัฒนาพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ รวมทั้งการร่วมลงทุนระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน คาดว่า จะส่งผลให้เศรษฐกิจไทยขยายตัวได้อย่างค่อยเป็นค่อยไป ทั้งนี้ ผลการประมาณการเศรษฐกิจในแต่ละภาค จะมีการนำเสนอในส่วนถัดไป ดังนี้

ภาพที่ 1 ประมาณการอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.)

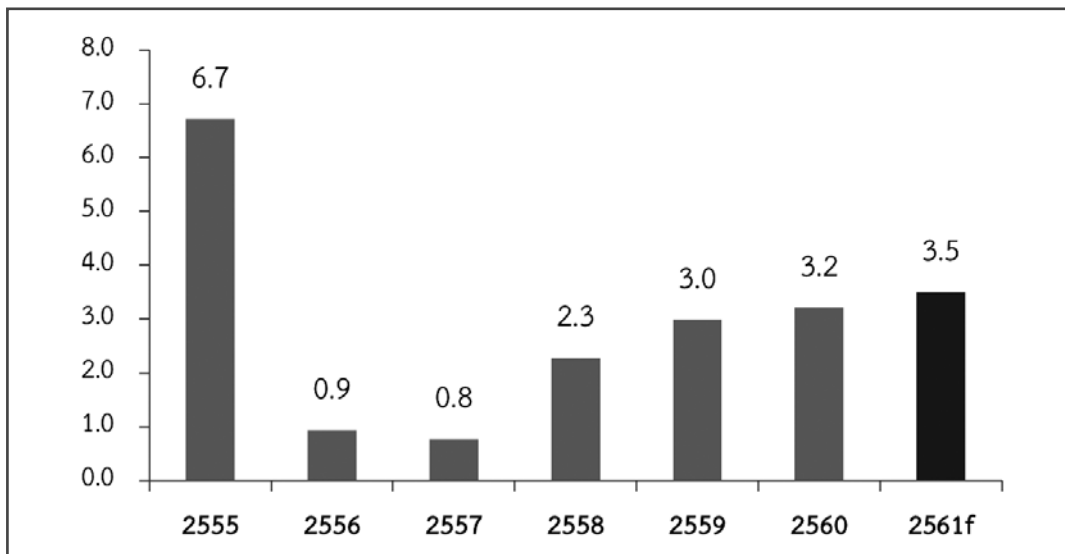
*หมายเหตุ f หมายถึงประมาณการ

1. การบริโภคภาคเอกชนที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่

➔ สำหรับในไตรมาสที่ 1 ปี 2561 การบริโภคภาคเอกชนที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่ ส่งสัญญาณขยายตัวชะลอลงจากไตรมาสก่อนหน้า สะท้อนจากเครื่องชี้ทางเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้จากการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม ปริมาณจำหน่ายรถยนต์นั่ง และปริมาณนำเข้าสินค้าอุปโภคบริโภคขยายตัวในอัตราชะลอลงจากไตรมาสก่อนหน้าที่ร้อยละ 4.1 12.1 และ 7.4 ตามลำดับ ในขณะที่ปริมาณรถจักรยานยนต์จดทะเบียนใหม่หดตัวเล็กน้อยที่ร้อยละ -1.7 อย่างไรก็ตาม มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของภาครัฐ รวมถึงการท่องเที่ยวและการส่งออกที่ขยายตัวได้ดียังคงเป็นปัจจัยสนับสนุนการขยายตัวของการใช้จ่ายภาคครัวเรือนอย่างต่อเนื่อง

➔ สำหรับในปี 2561 การบริโภคภาคเอกชนที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่ คาดว่าจะขยายตัวต่อเนื่องที่ร้อยละ 3.5 (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 3.2 – 3.8) โดยได้รับแรงสนับสนุนจากรายได้ครัวเรือนนอกภาคเกษตรที่มีสัญญาณปรับตัวดีขึ้นตามการจ้างงานที่เพิ่มขึ้นในธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการส่งออก และมาตรการช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อยของภาครัฐ โดยเฉพาะโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐระยะที่ 2 คาดว่าจะมีส่วนช่วยสนับสนุนการบริโภคภาคเอกชนให้ขยายตัวได้อย่างต่อเนื่อง รวมไปถึงการปรับขึ้นค่าแรงขั้นต่ำที่จะส่งผลให้กำลังซื้อของประชาชนในอนาคตเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม ราคาพืชผลทางการเกษตรในบางรายการและรายได้ของเกษตรกรที่ทรงตัวอยู่ในระดับต่ำยังคงเป็นปัจจัยฉุดรั้งให้กำลังซื้อขยายตัวได้อย่างไม่เต็มที่

ภาพที่ 2 ประมาณการอัตราการขยายตัวของการบริโภคภาคเอกชนที่แท้จริง

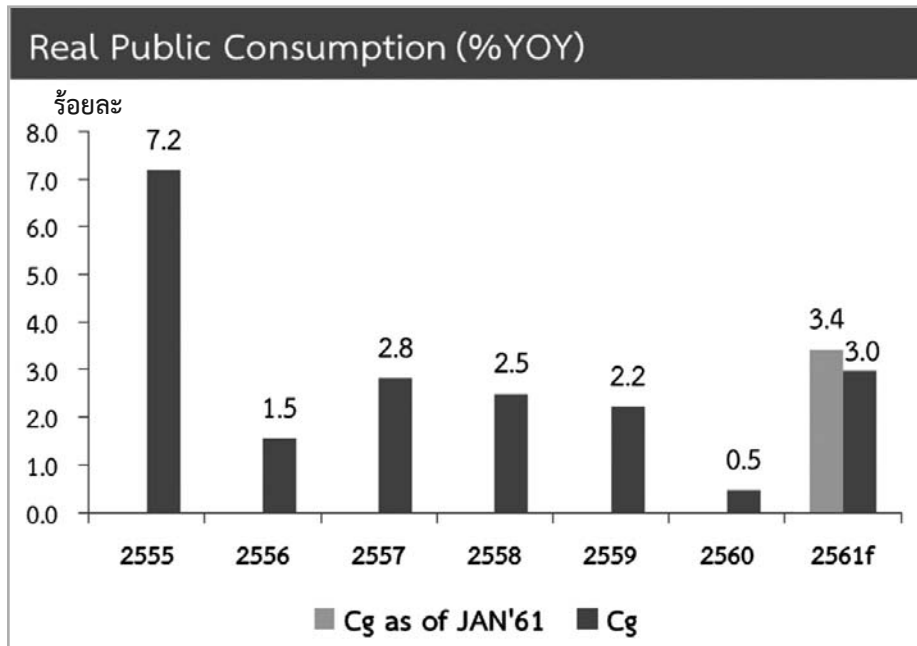
ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.)

* หมายเหตุ f หมายถึงประมาณการ

2. การบริโภคภาครัฐที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่

➔ การบริโภคภาครัฐที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่ในไตรมาสที่ 4 ปี 2560 ขยายตัวร้อยละ 0.2 ต่อปี โดยมีปัจจัยหลักมาจากค่าตอบแทนแรงงานที่ขยายตัวร้อยละ 1.0 ต่อปี ค่าเสื่อมราคาทรัพย์สินถาวร ที่ขยายตัวร้อยละ 3.4 ต่อปี และการโอนเพื่อสวัสดิการสังคมที่ไม่เป็นตัวเงินสำหรับสินค้าและบริการในระบบตลาดที่ขยายตัวร้อยละ 6.7 ต่อปี ขณะที่รายจ่ายค่าซื้อสินค้าและบริการลดลงร้อยละ 5.7 ต่อปี ทั้งนี้ รายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคขั้นสุดท้ายของรัฐบาล ณ ราคาประจำปี มีมูลค่า 647.3 พันล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.5 ต่อปี ประกอบด้วย ค่าตอบแทนแรงงานขยายตัวร้อยละ 4.3 ค่าเสื่อมราคาทรัพย์สินขยายตัวร้อยละ 5.2 รายจ่ายค่าซื้อสินค้าและบริการหดตัวร้อยละ 4.7 ทั้งนี้ ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ส่งผลให้การจัดซื้อจัดจ้างต้องใช้เวลาในการดำเนินการเพิ่มขึ้น ขณะที่การโอนเพื่อสวัสดิการสังคมที่ไม่เป็นตัวเงินสำหรับสินค้าและบริการในระบบตลาดขยายตัวร้อยละ 7.3 และรายได้จากการขายสินค้าและบริการให้ครัวเรือนและผู้ประกอบการขยายตัวร้อยละ 4.9

ภาพที่ 3 ประมาณการอัตราการขยายตัวของการบริโภคภาครัฐที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.)

* หมายเหตุ f หมายถึงประมาณการ

➔ ในปี 2561 การบริโภคภาครัฐที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่ คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ 3.0 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน (ช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 2.7 – 3.3) ตามกรอบวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2561 ที่คณะรัฐมนตรีได้เห็นชอบการอนุมัติวงเงินงบประมาณรายจ่ายจำนวน 2,900,000 ล้านบาท โดยในจำนวนนี้เป็นงบประมาณรายจ่ายประจำ จำนวน 2,280,174 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 78.6 ของวงเงินงบประมาณรวม นอกจากนี้ที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ 22 มีนาคม 2561 ได้มีการอนุมัติการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 วงเงิน 150,000 ล้านบาท ทั้งนี้ การเบิกจ่ายเงินงบประมาณในช่วงครึ่งแรกของปีงบประมาณ 2561 (ตุลาคม 2560 – มีนาคม 2561) ในส่วนของรายจ่ายประจำสามารถเบิกจ่ายได้ 1,289,746 ล้านบาท คิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายร้อยละ 56.6 ของวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำหลังโอนเปลี่ยนแปลง

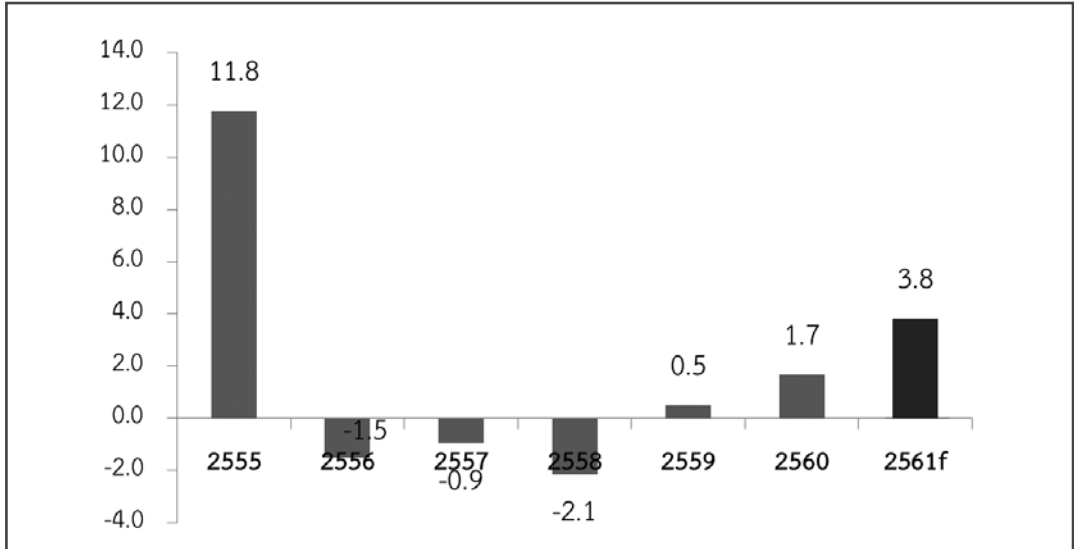
3. การลงทุนภาคเอกชนที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่

➔ สำหรับในไตรมาสที่ 1 ปี 2561 การลงทุนภาคเอกชนที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่ ส่งสัญญาณขยายตัวจากไตรมาสก่อนหน้า โดยเฉพาะการลงทุนในหมวดเครื่องมือเครื่องจักร สะท้อนจากเครื่องซีทางเศรษฐกิจ ได้แก่ ปริมาณจำหน่ายรถยนต์เชิงพาณิชย์ และปริมาณนำเข้าสินค้าทุนที่ขยายตัวในอัตราเร่งขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้าที่ร้อยละ 13.0 และ 8.9 ตามลำดับ ขณะที่การลงทุนในหมวดการก่อสร้างขยายตัวชะลอลง สะท้อนจากปริมาณจำหน่ายปูนซีเมนต์ ที่ขยายตัวเล็กน้อยที่ร้อยละ 1.6 ชะลอลงจากไตรมาสก่อนหน้า อย่างไรก็ตาม การขยายตัวของภาคการส่งออก ที่เร่งการผลิตภาคอุตสาหกรรม จะสนับสนุนการลงทุนภาคเอกชน โดยเฉพาะในหมวดเครื่องมือเครื่องจักรให้ขยายตัวต่อเนื่อง

➔ สำหรับในปี 2561 การลงทุนภาคเอกชนที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่ คาดว่าจะขยายตัวต่อเนื่องที่ร้อยละ 3.5 (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 3.2 – 3.8) โดยได้รับแรงสนับสนุนจากการฟื้นตัวของภาคการส่งออก ความคืบหน้าในการเร่งการลงทุนในโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (Eastern

Economic Corridor Development: EEC) นอกจากนี้ การปรับตัวดีขึ้นของความเชื่อมั่นภาคธุรกิจภายใต้บรรยากาศการฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลกและเศรษฐกิจไทย จะช่วยสนับสนุนและกระตุ้นการลงทุนภาคเอกชนให้เข้ามาขับเคลื่อนเศรษฐกิจภายในประเทศได้มากขึ้น

ภาพที่ 4 ประมาณการอัตราการขยายตัวของการลงทุนภาคเอกชนที่แท้จริง

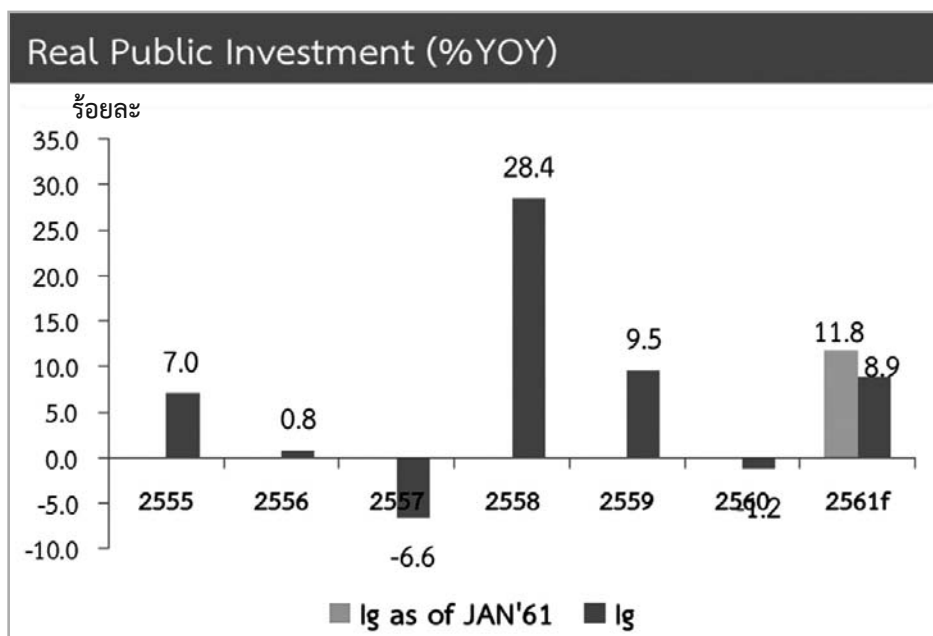
ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.)
* หมายเหตุ f หมายถึงประมาณการ

4. การลงทุนภาครัฐที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่

➔ การลงทุนภาครัฐที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่ในไตรมาสที่ 4 ปี 2560 หดตัวร้อยละ -6.0 ต่อปี ต่อเนื่องจากไตรมาสก่อนหน้าที่หดตัวร้อยละ -1.6 เป็นผลมาจากการลงทุนรัฐบาลลดลงร้อยละ -10.0 ต่อปี และการลงทุนรัฐวิสาหกิจเร่งตัวขึ้นที่ร้อยละ 2.7 ต่อปี โดยการลงทุนภาครัฐที่แท้จริงสามารถแบ่งออกเป็น

- 1) การลงทุนในหมวดก่อสร้าง ในไตรมาส 4 ปี 2560 ลดลงร้อยละ -7.1 ต่อปี ต่อเนื่องจากที่ลดลงร้อยละ 1.8 ในไตรมาสก่อนหน้า เป็นผลจากการก่อสร้างรัฐบาลลดลงร้อยละ 12.9 ส่วนหนึ่งเป็นผลจากการเบิกจ่ายด้านการก่อสร้างของกระทรวงคมนาคมลดลง เนื่องจากพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ส่งผลให้การจัดซื้อจัดจ้างต้องใช้เวลาในการดำเนินการเพิ่มขึ้น ประกอบกับการลดลงของการเบิกจ่ายเงินในโครงการเงินกู้เพื่อการพัฒนา ระบบบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและระบบขนส่งทางถนน ระยะเร่งด่วน เนื่องจากใกล้สิ้นสุดโครงการ สำหรับการก่อสร้างของรัฐวิสาหกิจเร่งตัวขึ้นร้อยละ 8.6 เนื่องจากมีโครงการใหม่ขนาดใหญ่เข้าสู่ช่วงการก่อสร้างเพิ่มเติม ขณะที่ยังมีโครงการต่อเนื่อง เช่น โครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยของการเคหะแห่งชาติ โครงการปรับปรุงกิจการประปาแผนหลักของการประปานครหลวง เป็นต้น
- 2) การลงทุนในหมวดเครื่องจักรเครื่องมือ ในไตรมาส 4 ปี 2560 ลดลงร้อยละ 2.9 เป็นผลจากการลงทุนในหมวดเครื่องจักรเครื่องมือของรัฐวิสาหกิจลดลงร้อยละ 5.3 จากการลดลงในหมวดยานยนต์และอุปกรณ์ขนส่ง เป็นสำคัญ สำหรับการลงทุนในหมวดเครื่องจักรเครื่องมือรัฐบาลขยายตัวร้อยละ 0.2

ภาพที่ 5 ประมาณการอัตราการขยายตัวของการลงทุนภาครัฐที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.)

*หมายเหตุ f หมายถึงประมาณการ

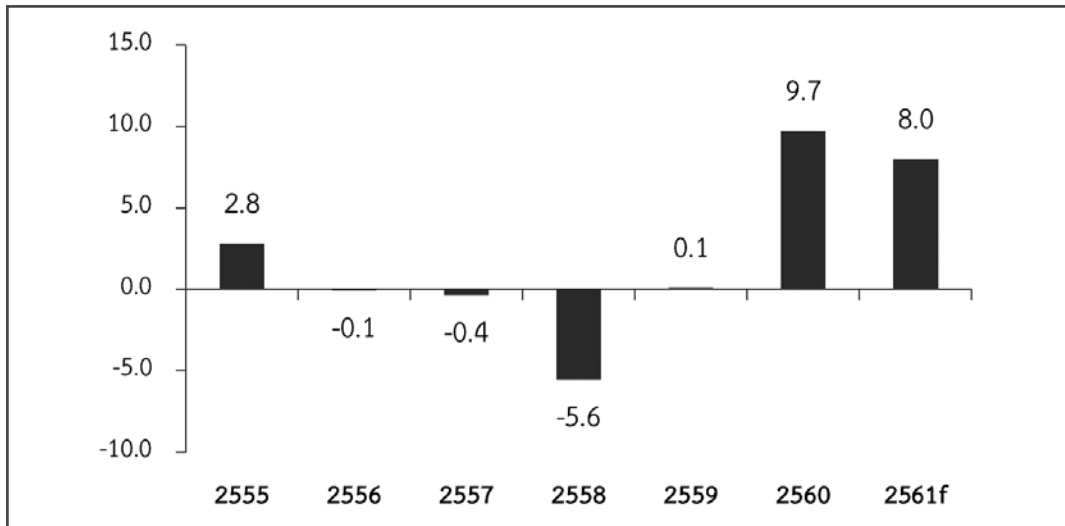
➔ ในปี 2561 การลงทุนภาครัฐที่แท้จริงคาดว่าจะขยายตัวที่ร้อยละ 8.9 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 8.6 – 9.2) โดยมีปัจจัยสนับสนุนจากการใช้จ่ายภาครัฐที่จะเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง โดยเฉพาะจากโครงการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งที่มีแนวโน้มเร่งรัดการเบิกจ่ายมากขึ้น ทั้งนี้ ในปีงบประมาณ 2561 รัฐบาลได้ตั้งวงเงินงบประมาณรายจ่ายลงทุนจำนวน 619,826 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 21.4 ของกรอบวงเงินงบประมาณ และตั้งเป้าอัตราเบิกจ่ายรายจ่ายลงทุนไว้ที่ ร้อยละ 88.0 ทั้งนี้ การเบิกจ่ายเงินงบประมาณในช่วงครึ่งแรกของปีงบประมาณ 2561 (ตุลาคม 2560 – มีนาคม 2561) ในส่วนของรายจ่ายลงทุนสามารถเบิกจ่ายได้ 180,813 ล้านบาท คิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายร้อยละ 29.2 ของวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำหลังโอนเปลี่ยนแปลง

5. มูลค่าส่งออกสินค้าในรูปดอลลาร์สหรัฐ

➔ มูลค่าส่งออกสินค้าในรูปดอลลาร์สหรัฐ¹ ไตรมาส 1 ปี 2561 อยู่ที่ 62.82 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นการขยายตัวร้อยละ 11.3 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน ลดลงเล็กน้อยจากไตรมาสก่อนหน้า ที่ขยายตัวร้อยละ 11.7 อย่างไรก็ตาม ยังคงเป็นการขยายตัวในระดับสูงที่ต่อเนื่อง จากปัจจัยสนับสนุนจาก เศรษฐกิจโลกที่มีทิศทางฟื้นตัวต่อเนื่อง ส่งผลทำให้การส่งออกของไทยไปยังตลาดสำคัญต่าง ๆ ยังคงขยายตัว ได้ดีเกือบทุกตลาด ทั้งนี้ เมื่อพิจารณามูลค่าการส่งออกในด้านมิติสินค้า² ในไตรมาส 1 ปี 2561 พบว่าสินค้า ส่งออกขยายตัวได้ดีโดยเฉพาะสินค้าหมวดอุตสาหกรรมขยายตัวที่ร้อยละ 11.8 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน โดยสินค้าที่เป็นตัวขับเคลื่อนสำคัญ ได้แก่ สินค้าอิเล็กทรอนิกส์ และยานยนต์อุปกรณ์และส่วนประกอบ ในส่วน ของสินค้าหมวดเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรขยายตัวในระดับต่อเนื่องที่ร้อยละ 0.2 และ 8.8 เมื่อเทียบกับ ช่วงเดียวกันปีก่อน ตามลำดับ และหากพิจารณาในด้านมิติรายประเทศ พบว่าตลาดส่งออกที่เป็นตัวขับเคลื่อน สำคัญ ได้แก่ กลุ่มประเทศในอาเซียน 9 สหรัฐฯ ญี่ปุ่น สหภาพยุโรป และอินเดีย ที่ขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 15.2 9.3 23.4 10.0 และ 31.0 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน ตามลำดับ

➔ ในปี 2561 สศค. คาดว่ามูลค่าส่งออกสินค้าในรูปดอลลาร์สหรัฐจะขยายตัวร้อยละ 8.0 (โดยมี ช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 7.7 ถึง 8.3) ขยายตัวชะลอลงจากปีก่อนหน้า จากคาดว่าเศรษฐกิจโลกที่มีการฟื้นตัวอย่าง ค่อยเป็นค่อยไป อย่างไรก็ตาม ยังคงมีปัจจัยเสี่ยงที่ต้องติดตาม อาทิ ความไม่แน่นอนของนโยบายทางการค้า ของประเทศคู่ค้าสำคัญอย่างสหรัฐฯ และจีนที่อาจส่งผลการภาวรวมการค้าโลกในระยะครึ่งปีหลัง ความผันผวน ของอัตราแลกเปลี่ยน และปัญหาภูมิรัฐศาสตร์

ภาพที่ 6 ประมาณการอัตราการขยายตัวของมูลค่าส่งออกสินค้าในรูปดอลลาร์สหรัฐ

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.)

1 มูลค่าการส่งออกสินค้าตามระบบดุลการชำระเงิน (รายงานโดยธนาคารแห่งประเทศไทย)

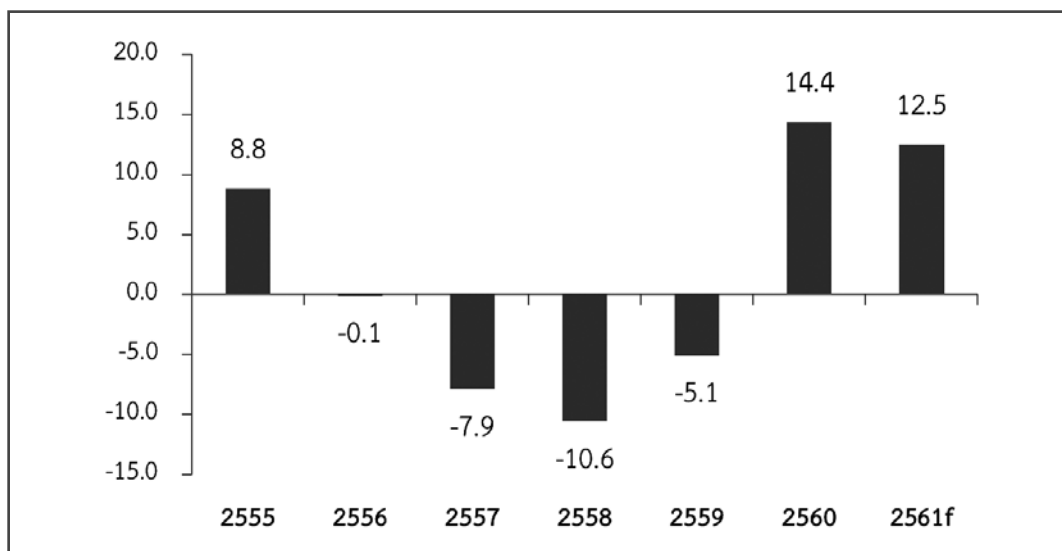
2 มูลค่าการส่งออกสินค้าตามระบบกรมศุลกากร (คำนวณโดย สศค.)

6. มูลค่านำเข้าสินค้าในรูปดอลลาร์สหรัฐ

➔ มูลค่านำเข้าสินค้าในรูปดอลลาร์สหรัฐ³ ของไตรมาส 1 ปี 2561 อยู่ที่ 60.87 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นการขยายตัวร้อยละ 16.2 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน เติบโตขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้าซึ่งขยายตัวอยู่ที่ร้อยละ 14.6 ทั้งนี้ เมื่อพิจารณามูลค่าการนำเข้าในด้านมิติสินค้า⁴ ในไตรมาส 1 ปี 2561 พบว่า ขยายตัวได้ในทุกหมวดสินค้านำเข้าสำคัญ อาทิ สินค้าเชื้อเพลิง สินค้าวัตถุดิบและกึ่งสำเร็จรูป และสินค้าทุน ซึ่งขยายตัวในระดับสูงที่ร้อยละ 25.5 16.2 และ 12.1 จากช่วงเดียวกันปีก่อน ตามลำดับ โดยมีรายละเอียดดังนี้ หมวดสินค้าเชื้อเพลิงขยายตัวได้ดีจากน้ำมันดิบและก๊าซธรรมชาติปิโตรเลียมเป็นสำคัญ ส่วนหมวดวัตถุดิบและกึ่งสำเร็จรูปขยายตัวจากเคมีภัณฑ์ อัญมณี และเหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์ เป็นสำคัญ และหมวดสินค้าทุนขยายตัวจากเครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ เครื่องจักรกล และเครื่องจักรไฟฟ้า เป็นสำคัญ

➔ ในปี 2561 สศค. คาดว่ามูลค่านำเข้าสินค้าในรูปดอลลาร์สหรัฐจะขยายตัวที่ร้อยละ 12.5 (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 12.2 ถึง 12.8) ขยายตัวชะลอลงจากปีก่อน แต่ยังคงขยายตัวต่อเนื่องตามภาคการส่งออกที่คาดว่าจะขยายตัวได้ในระดับดีในปี

ภาพที่ 7 ประมาณการอัตราการขยายตัวของมูลค่านำเข้าสินค้าในรูปดอลลาร์สหรัฐ

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.)

³ มูลค่าการนำเข้าตามระบบดุลการชำระเงิน (รายงานโดยธนาคารแห่งประเทศไทย)

⁴ มูลค่าการนำเข้าสินค้าตามระบบกรมศุลกากร (คำนวณโดย สศค.)

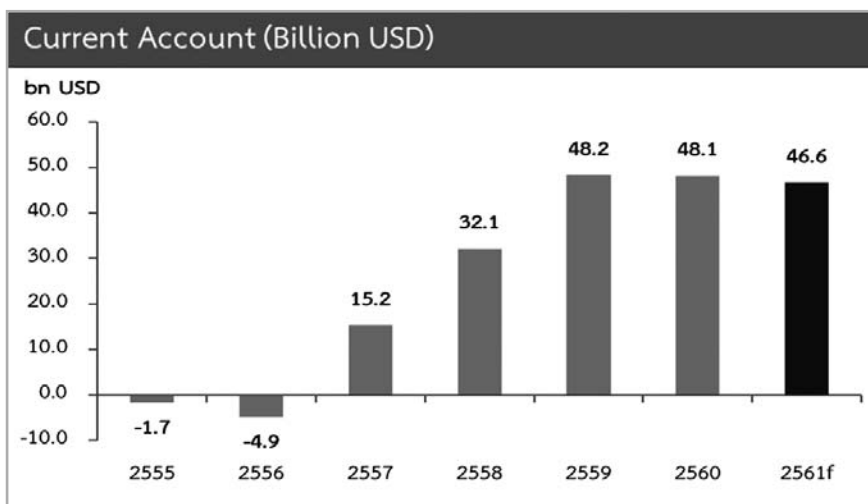
7. ดุลบัญชีเดินสะพัด

➔ ดุลบัญชีเดินสะพัด ปี 2560 เกินดุลทั้งสิ้น 48.1 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ เกินดุลลดลงจากปีก่อนหน้าที่เกินดุล 48.2 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยในปี 2560 ดุลการค้าตามระบบดุลการชำระเงินเกินดุลทั้งสิ้น 31.9 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ลดลงจากปีก่อนหน้า ขณะที่ดุลบริการ รายได้ และเงินโอนเกินดุลอยู่ที่ 16.3 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้า จากรายรับจากภาคการท่องเที่ยวที่ยังคงขยายตัวได้ดี

➔ ดุลบัญชีเดินสะพัด ในไตรมาสที่ 1 ปี 2561 เกินดุลทั้งสิ้น 17.1 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยที่ดุลการค้าตามระบบดุลการชำระเงินเกินดุลทั้งสิ้น 6.6 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้า จากมูลค่าการส่งออกสุทธิที่ขยายตัว และดุลบริการ รายได้ และเงินโอนเกินดุลอยู่ที่ 10.5 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้า จากรายรับจากภาคการท่องเที่ยวที่ขยายตัวดี

➔ ในปี 2561 คาดว่าดุลบัญชีเดินสะพัดจะเกินดุล 46.6 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือคิดเป็นร้อยละ 9.1 ของ GDP (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ 46.3 ถึง 46.9 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือประมาณร้อยละ 8.8 ถึง 9.4 ของ GDP) เกินดุลลดลงจากปี 2560 (ภาพที่ 8) โดยคาดว่าดุลการค้าตามระบบดุลการชำระเงินจะเกินดุลทั้งสิ้น 25.3 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ เกินดุลลดลงจากปี 2560 เนื่องจากคาดว่าเศรษฐกิจของประเทศคู่ค้าหลักส่วนมากจะชะลอตัวลงจากปี 2560 นอกจากนี้ คาดว่ามูลค่าสินค้านำเข้าจะขยายตัวในอัตราเร่งขึ้นมาก และมากกว่าการขยายตัวของมูลค่าสินค้าส่งออก สำหรับด้านดุลบริการ รายได้ และเงินโอนคาดว่าจะเกินดุล 21.3 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ เนื่องจากรายได้สุทธิจากการท่องเที่ยวที่คาดว่าจะเพิ่มขึ้นได้อย่างต่อเนื่อง ตามจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่คาดว่าจะสูงถึง 39.9 ล้านคนในปี 2561

ภาพที่ 8 ประมาณการดุลบัญชีเดินสะพัด

ที่มา : ธปท. รวบรวมและคาดการณ์โดย สศค.

8. อัตราเงินเฟ้อทั่วไป

➔ อัตราเงินเฟ้อทั่วไปในช่วงไตรมาสแรกของปี 2561 อยู่ที่ร้อยละ 0.63 แสดงว่าราคาปรับตัวเพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากช่วงเดียวกันของปีก่อนหน้า โดยสินค้าที่มีการปรับเพิ่มราคาในระดับสูง คือ สินค้าหมวดยาสูบและเครื่องดื่มมีแอลกอฮอล์ ที่เพิ่มมากถึงร้อยละ 5.94 ทั้งนี้เนื่องจากมีการปรับเพิ่มภาษีสรรพสามิตตั้งแต่ปีก่อนหน้า ในช่วงเดือนกันยายน นอกจากนี้ สินค้าที่มีการปรับราคาเพิ่มขึ้นในลำดับรองมาจากสินค้าหมวดยาสูบและ

เครื่องดื่มนมมีแอลกอฮอล์ คือสินค้าในหมวดเคสสถาน ที่ราคาเพิ่มมากขึ้นร้อยละ 1.36 โดยเมื่อพิจารณา
 ลงรายละเอียดพบว่า สินค้าในหมวดเคสสถานที่ปรับเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ ค่าไฟฟ้า เนื่องจากการ
 ปรับเพิ่มอัตราค่าไฟฟ้าโดยอัตโนมัติ (ft) ตามต้นทุนราคาน้ำมันดิบที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ขณะที่ราคาสินค้า
 ในหมวดสำคัญอื่น ๆ มีการปรับเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อย และมีเพียงสินค้าในหมวดเครื่องนุ่งห่มและรองเท้าที่
 ปรับตัวลดลงเล็กน้อย

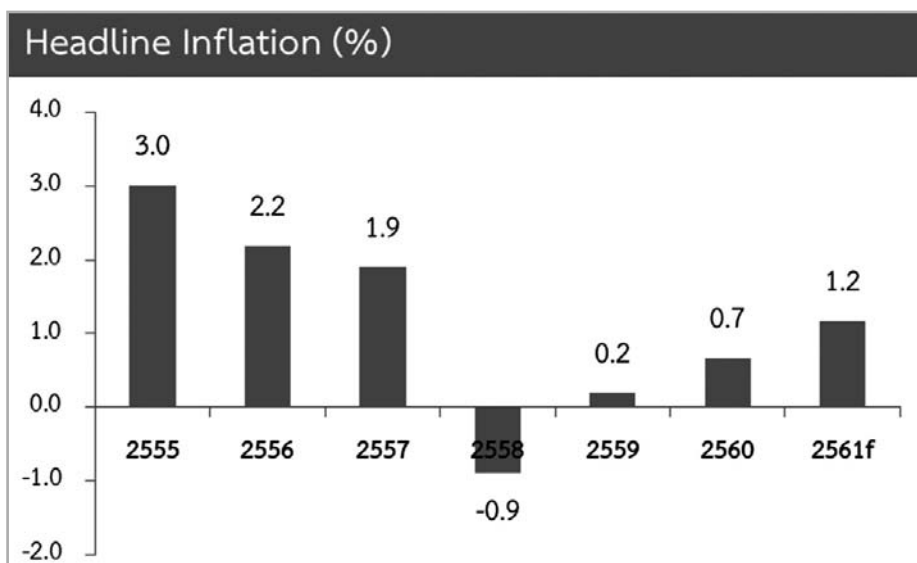
ตารางที่ 1 อัตราการขยายตัวของราคาสินค้าหมวดต่าง ๆ ในช่วงไตรมาสแรกของปี 2561

หมวด	trend	ร้อยละ
อาหารและเครื่องดื่ม		0.04
เครื่องนุ่งห่มและรองเท้า		-0.03
หมวดเคสสถาน		1.36
ตรวจรักษาและบริการส่วนบุคคล		0.40
พาหนะ ขนส่ง และการสื่อสาร		0.66
การบันเทิง การศึกษา และศาสนา		0.55
หมวดยาสูบและเครื่องดื่มมีแอลกอฮอล์		5.94

ที่มา กระทรวงพาณิชย์ สรุบบนโดย สศค.

➔ สำหรับปี 2561 คาดว่าอัตราเงินเฟ้อจะมีอัตราเพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้ามาอยู่ที่ร้อยละ 1.2 (ช่วงคาดการณ์
 ที่ร้อยละ 0.9 ถึง 1.5) โดยมีสาเหตุหลักจากการเพิ่มขึ้นของสมมติฐานราคาน้ำมันดิบเป็นสำคัญ รวมถึงอุปสงค์
 ในประเทศที่ขยายตัวได้ดีอย่างต่อเนื่อง ก็จะเป็นอีกหนึ่งปัจจัยสำคัญที่ทำให้อัตราเงินเฟ้อมีทิศทางเร่งขึ้นจาก
 ปี 2560 อย่างไรก็ตาม การเพิ่มขึ้นของอัตราเงินเฟ้อมีทิศทางจำกัด เนื่องจากการแข็งค่าของเงินบาทจะเป็นปัจจัย
 สำคัญที่ทำให้ราคาสินค้านำเข้าหลายประเภท มีการปรับเพิ่มในอัตราที่ไม่สูงมากนัก

ภาพที่ 9 ประมาณการอัตราเงินเฟ้อทั่วไป

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.)

ภาคการคลัง

รายงานสรุปสถานการณ์ด้านการคลัง
ในช่วงครึ่งปีแรกปีงบประมาณ 2561
(ตุลาคม 2560 – มีนาคม 2561)

ภาคการคลัง

รายงานสรุปสถานการณ์ด้านการคลังในช่วงครึ่งปีแรกปีงบประมาณ 2561 (ตุลาคม 2560 – มีนาคม 2561)

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

○ ปีงบประมาณ 2561 รัฐบาลได้ดำเนินนโยบายการคลังเพื่อสนับสนุนเศรษฐกิจไทยอย่างต่อเนื่อง โดยการจัดทำงบประมาณแบบขาดดุล (Expansionary Fiscal Policy) จำนวน 450,000 ล้านบาท หรือประมาณร้อยละ 2.8 ของ GDP¹ โดยแบ่งเป็นงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2561 จำนวน 2,900,000 ล้านบาท นอกจากนี้ รัฐบาลได้มีการเบิกจ่ายเงินกู้นอกงบประมาณ ได้แก่ (1) การเบิกจ่ายเงินกู้เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (Development Policy Loan: DPL) และ (2) โครงการเงินกู้เพื่อการพัฒนาาระบบบริหารจัดการน้ำและระบบขนส่งทางถนนระยะเร่งด่วน

○ ในช่วงครึ่งปีแรกปีงบประมาณ 2561 (ตุลาคม 2560 - มีนาคม 2561) รัฐบาลสามารถจัดเก็บรายได้สุทธิหลังหักการจัตสร อปท. ได้ 1,074,964 ล้านบาท สูงกว่าประมาณการ 38,063 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 3.7 และสูงกว่าช่วงเดียวกันปีที่แล้วร้อยละ 2.5 ต่อปี สำหรับการเบิกจ่ายสามารถเบิกจ่ายได้ทั้งสิ้น 1,598,194 ล้านบาท ต่ำกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนหน้า 7,478 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ -0.5 ต่อปี โดยรายจ่ายปีปัจจุบันเบิกจ่ายได้จำนวน 1,470,559 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.2 ต่อปี หรือคิดเป็นอัตราเบิกจ่ายร้อยละ 50.7 ของกรอบวงเงินงบประมาณ (2,900,000 ล้านบาท) ทั้งนี้ ดุลเงินงบประมาณขาดดุลจำนวน 517,074 ล้านบาท

○ หนี้สาธารณะคงค้าง ณ สิ้นเดือนมีนาคม 2561 มีจำนวน 6,454,168.89 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 41.04 ของ GDP และเมื่อเปรียบเทียบกับเดือนก่อนหน้า หนี้สาธารณะลดลงสุทธิ 9,522.95 ล้านบาท ทั้งนี้ ระดับหนี้สาธารณะคงค้างยังอยู่ในระดับที่มีเสถียรภาพ สะท้อนได้จาก (1) หนี้สาธารณะคงค้างเป็นหนี้ในประเทศถึงร้อยละ 95.82 และ (2) หนี้สาธารณะคงค้างเป็นหนี้ระยะยาวถึงร้อยละ 97.24 อย่างไรก็ตาม หนี้สาธารณะคงค้างต่อ GDP ยังอยู่ภายใต้กรอบความยั่งยืนทางการคลังที่ตั้งไว้ไม่เกินร้อยละ 60 ของ GDP

ผลการดำเนินนโยบายการคลังในช่วงครึ่งปีแรกปีงบประมาณ 2561 (ตุลาคม 2560 - มีนาคม 2561)

1. ผลการจัดเก็บรายได้รัฐบาล

ผลการจัดเก็บรายได้รัฐบาลในช่วงครึ่งปีแรกปีงบประมาณ 2561 (ตุลาคม 2560 - มีนาคม 2561) รัฐบาลสามารถจัดเก็บรายได้สุทธิหลังหักการจัตสร อปท. ได้ 1,074,964 ล้านบาท สูงกว่าประมาณการ 38,063 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 3.7 และสูงกว่าช่วงเดียวกันปีที่แล้วร้อยละ 2.5 ต่อปี ทั้งนี้ ผลการจัดเก็บรายได้ตามหน่วยงานจัดเก็บสรุปได้ ดังนี้

¹ ผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ (GDP) ปี 2561 เท่ากับ 16,066,300.0 ล้านบาท

กรมสรรพากร

กรมสรรพากรจัดเก็บรายได้รวมทั้งสิ้น 769,653 ล้านบาท ต่ำกว่าประมาณการ 2,420 ล้านบาท หรือ ร้อยละ -0.3 แต่สูงกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 3.3 ต่อปี โดยภาษีที่จัดเก็บได้ต่ำกว่าเป้าหมายที่สำคัญ ได้แก่ (1) ภาษีมูลค่าเพิ่ม จัดเก็บได้ 387,181 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.5 ต่อปี แต่จัดเก็บได้ต่ำกว่า ประมาณการ 11,201 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ -2.8 (2) ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา จัดเก็บได้ 159,561 ล้านบาท ลดลงร้อยละ -3.8 ต่อปี จัดเก็บได้ต่ำกว่าประมาณการ 2,213 ล้านบาท หรือร้อยละ -1.4 ต่อปี อย่างไรก็ตาม ภาษีเงินได้นิติบุคคล จัดเก็บได้ 177,350 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.4 ต่อปี และจัดเก็บได้สูงกว่า ประมาณการ 6,059 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 3.5

กรมสรรพสามิต

กรมสรรพสามิตจัดเก็บรายได้รวมได้ทั้งสิ้น 268,965 ล้านบาท ต่ำกว่าประมาณการ 2,925 ล้านบาท หรือร้อยละ 1.1 แต่ต่ำกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนที่ร้อยละ -3.3 ต่อปี โดยภาษีที่จัดเก็บได้สูงกว่าเป้าหมาย ได้แก่ ภาษีรถยนต์ จัดเก็บได้สูงกว่าประมาณการ 4,898 ล้านบาท หรือร้อยละ 9.4 เนื่องจากปริมาณรถยนต์ที่ชำระภาษีขยายตัวอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับยอดขายรถยนต์ที่ยังขยายตัวได้ดี และภาษียาสูบ จัดเก็บได้ สูงกว่าประมาณการ 2,579 ล้านบาท หรือร้อยละ 8.0 เนื่องจากภาระภาษีต่อซองของยาสูบหลังจาก พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560 มีผลบังคับใช้ สูงกว่าที่ประมาณการไว้ อย่างไรก็ตาม ภาษีน้ำมันฯ และภาษีเบียร์ ที่จัดเก็บได้ต่ำกว่าประมาณการ 7,476 และ 4,168 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 7.1 และ 11.2 ตามลำดับ เนื่องจากปริมาณน้ำมันและเบียร์ที่ชำระภาษีต่ำกว่าที่ประมาณการไว้

กรมศุลกากร

กรมศุลกากรจัดเก็บรายได้รวมได้ทั้งสิ้น 54,855 ล้านบาท ต่ำกว่าประมาณการ 1,745 ล้านบาท หรือ ร้อยละ 3.1 แต่สูงกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 4.4 ต่อปี โดยเป็นผลจากการจัดเก็บอากรขาเข้าต่ำกว่า เป้าหมายจำนวน 2,054 ล้านบาท หรือร้อยละ 3.7 สูงกว่าปีก่อนร้อยละ 5.6 ต่อปี เนื่องจากการนำเข้าสินค้า ที่ใช้สิทธิพิเศษทางภาษีมีแนวโน้มสูงขึ้น ทำให้การจัดเก็บอากรขาเข้าไม่ขยายตัวตามที่ประมาณการไว้ ทั้งนี้ มูลค่าการนำเข้าในรูปดอลลาร์สหรัฐ และในรูปเงินบาทในช่วง 5 เดือนแรกปีงบประมาณ 2561 ขยายตัว ร้อยละ 16.7 และ 8.2 ต่อปี ตามลำดับ โดยสินค้าที่จัดเก็บอากรขาเข้าได้สูงสุด 5 อันดับแรก ได้แก่ (1) ยานบก และส่วนประกอบ (2) เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์ (3) เครื่องจักรและเครื่องใช้กล (4) ผลิตภัณฑ์ทางเภสัชกรรม และ (5) พลาสติกและสินค้าจากพลาสติก

รัฐวิสาหกิจ

รัฐวิสาหกิจนำส่งรายได้รวมได้ทั้งสิ้น 68,147 ล้านบาท สูงกว่าประมาณการ 10,169 ล้านบาท หรือ ร้อยละ 17.5 แต่ต่ำกว่าปีก่อนร้อยละ -2.4 ต่อปี โดยรัฐวิสาหกิจที่นำส่งรายได้สูงกว่าประมาณการ 5 อันดับแรก ได้แก่ (1) สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (2) การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (3) บมจ. ท่าอากาศยานไทย (4) การทางพิเศษแห่งประเทศไทย และ (5) การท่าเรือแห่งประเทศไทย

หน่วยงานอื่น

หน่วยงานอื่นจัดเก็บรายได้รวมได้ทั้งสิ้น 106,822 ล้านบาท สูงกว่าประมาณการ 16,673 ล้านบาท หรือร้อยละ 18.5 และสูงกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 16.0 ต่อปี เนื่องจากการรับรู้ส่วนเกินจากการจำหน่าย พันธบัตร (Premium) เป็นรายได้แผ่นดิน และการส่งคืนเงินกันชดเชยให้แก่ผู้ส่งออกเป็นรายได้แผ่นดินสูงกว่า ประมาณการเป็นสำคัญ

**ตารางที่ 1 ผลการจัดเก็บรายได้รัฐบาลสุรินทร์ในช่วงครึ่งปีแรกปีงบประมาณ 2561
(ตุลาคม 2560 - มีนาคม 2561)**

(หน่วย: ล้านบาท)	ปีงบประมาณ 2561		ประมาณการตามเอกสาร งบประมาณ	
	(ต.ค. 60 – มี.ค. 61)	เปลี่ยนแปลง ร้อยละต่อปี	จำนวน	เปลี่ยนแปลง ร้อยละต่อปี
1. กรมสรรพากร	769,653	3.3	-2,420	-0.3
2. กรมสรรพสามิต	268,965	-3.3	-2,925	-1.1
3. กรมศุลกากร	54,855	4.4	-1,745	-3.1
รวมรายได้ 3 กรมจัดเก็บ	1,093,473	1.7	-7,090	-0.6
4. รัฐวิสาหกิจ	68,147	-2.4	10,169	17.5
5. หน่วยงานอื่น	106,822	16.0	16,673	18.5
รวมรายได้จัดเก็บ (Gross)	1,268,442	2.5	19,752	1.6
หัก	1,074,964	2.5	38,063	3.7
รวมรายได้สุทธิ (Net)	547,678	-0.1	23,732	4.5

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง

2. ผลการเบิกจ่ายงบประมาณในช่วง 6 เดือนแรกของปีงบประมาณ 2561 (ตุลาคม 2560 – มีนาคม 2561)

การเบิกจ่ายงบประมาณรวมในช่วง 6 เดือนแรก ปีงบประมาณ 2561 เท่ากับ 1,598,194 ล้านบาท ต่ำกว่าปีก่อนหน้า 7,478 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ -0.5 ต่อปี โดยรายจ่ายปีปัจจุบันเบิกจ่ายได้จำนวน 1,470,559 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.2 ต่อปี หรือคิดเป็นอัตราเบิกจ่ายร้อยละ 50.7 ของกรอบวงเงินงบประมาณ (2,900,000 ล้านบาท) สำหรับการเบิกจ่ายงบประมาณเหลือมีปีเบิกจ่ายได้ 127,635 ล้านบาท ลดลงร้อยละ -16.5 ต่อปี

ทั้งนี้ รายจ่ายปีปัจจุบันจำนวน 1,470,559 ล้านบาท ประกอบด้วย (1) รายจ่ายประจำ 1,289,746 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.2 ต่อปี หรือคิดเป็นอัตรารายจ่ายร้อยละ 56.6 ของกรอบวงเงินงบประมาณ รายจ่ายประจำหลังโอนเปลี่ยนแปลง (2,280,176 ล้านบาท) และ (2) รายจ่ายลงทุน 180,813 ล้านบาท ลดลงร้อยละ -5.3 ต่อปี หรือคิดเป็นอัตรารายจ่ายร้อยละ 29.2 ของกรอบวงเงินงบประมาณรายจ่ายลงทุน หลังโอนเปลี่ยนแปลง (619,824 ล้านบาท) โดยในปีงบประมาณ 2561 มีรายจ่ายที่สำคัญ เช่น เงินอุดหนุนของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น 138,548 ล้านบาท รายจ่ายชำระหนี้ของกระทรวงการคลัง 122,981 ล้านบาท เงินอุดหนุนของกระทรวงศึกษาธิการ 110,808 ล้านบาท เป็นต้น

**ตารางที่ 2 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณช่วง 6 เดือนแรกของปีงบประมาณ 2561
(ตุลาคม 2560 - มีนาคม 2561)**

ประเภทรายจ่าย (หน่วย: ล้านบาท)	วงเงิน	ปีงบประมาณ		
		2561 (ต.ค. 60 – มี.ค. 61)	เปลี่ยนแปลง ร้อยละต่อปี	อัตราการ เบิกจ่าย
1. รายจ่ายปีปัจจุบัน	2,900,000	1,470,559	1.2	50.7
1.1 รายจ่ายประจำ	2,280,176	1,289,746	2.2	56.6
1.2 รายจ่ายลงทุน	619,824	180,813	-5.3	29.2
2. รายจ่ายจากงบประมาณปีก่อน	323,948	127,635	-16.5	39.4
3. รายจ่ายรวม (1+2)	3,223,948	1,598,194	-0.5	49.6

ที่มา : กรมบัญชีกลาง และสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง

นอกจากนี้ รัฐบาลได้มีการเบิกจ่ายเงินกู้ยืมนอกงบประมาณ ได้แก่ (1) การเบิกจ่ายเงินกู้เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (DPL) ตั้งแต่เริ่มโครงการ (เดือนเมษายน 2554) จนถึงสิ้นเดือนมีนาคม 2561 มีจำนวน 36,351 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 92.5 ของวงเงิน 39,285 ล้านบาท โดยในช่วงครึ่งปีแรกของปีงบประมาณ 2561 มีการเบิกจ่ายจำนวน 400 ล้านบาท และ (2) โครงการเงินกู้เพื่อการพัฒนาระบบบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและระบบขนส่งทางถนนระยะเร่งด่วน มีการเบิกจ่ายทั้งสิ้น 66,888 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 85.4 ของวงเงิน 78,295 ล้านบาท โดยในช่วงครึ่งปีแรกของปีงบประมาณ 2561 มีการเบิกจ่ายจำนวน 1,564 ล้านบาท

ตารางที่ 3 ผลการเบิกจ่ายเงินกู้ยืมนอกงบประมาณ

โครงการ (หน่วย: ล้านบาท)	วงเงินที่ ได้รับ อนุมัติ	ปีงบประมาณ									ตั้งแต่เริ่ม โครงการ จนถึงสิ้น เดือนมี.ค. 61	ร้อยละ ของ วงเงินที่ ได้รับ อนุมัติ
		2553	2554	2555	2556	2557	2558	2559	2560			
1. เงินกู้เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (DPL)	39,285	-	286	7,382	14,998	6,646	4,184	1,938	510	36,351	92.5	
2. โครงการเงินกู้เพื่อการพัฒนาการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและระบบขนส่งทางถนนระยะเร่งด่วน	78,295	-	-	-	-	-	13,297	43,713	8,314	66,888	85.4	

ที่มา: กรมบัญชีกลาง และสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง

กล่าวโดยสรุปในช่วงครึ่งปีแรกของปีงบประมาณ 2561 รัฐบาลมีการเบิกจ่ายเม็ดเงินเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจทั้งสิ้น 1,600,158 ล้านบาท ซึ่งแบ่งออกเป็น (1) งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2560 จำนวน 1,470,559 ล้านบาท (2) รายจ่ายจากงบประมาณปีก่อนจำนวน 127,635 ล้านบาท (3) การเบิกจ่ายเงินกู้นอกงบประมาณ จำนวน 1,964 ล้านบาท

3. ฐานะการคลังในช่วงครึ่งปีแรกของปีงบประมาณ 2561 (ตุลาคม 2560 – มีนาคม 2561)

ฐานะการคลังในช่วงครึ่งปีแรกของปีงบประมาณ 2561 พบว่า รัฐบาลมีรายได้ก็นำส่งคลังจำนวน 1,081,120 ล้านบาท และมีการเบิกจ่ายงบประมาณรวมทั้งสิ้น 1,598,194 ล้านบาท ส่งผลให้ดุลเงินงบประมาณขาดดุลจำนวน -517,074 ล้านบาท และเมื่อรวมกับดุลเงินนอกงบประมาณที่ขาดดุล -29,537 ล้านบาท ทำให้ดุลเงินสดก่อนกู้ขาดดุลจำนวน -546,611 ล้านบาท ทั้งนี้ รัฐบาลได้บริหารเงินสดให้สอดคล้องกับความต้องการใช้เงินโดยชดเชยการขาดดุลด้วยการกู้เงินจำนวน 285,408 ล้านบาท ส่งผลให้ดุลเงินสด (หลังการกู้เงินเพื่อชดเชยการขาดดุล) ขาดดุลจำนวน -261,203 ล้านบาท และส่งผลให้เงินคงคลัง ณ สิ้นเดือน มีนาคม 2561 มีจำนวน 262,555 ล้านบาท

ตารางที่ 4 ฐานะการคลังในช่วงไตรมาสที่ 1 ปีงบประมาณ 2561 (ต.ค. 60 – ธ.ค. 60)

(หน่วย:ล้านบาท)	ปีงบประมาณ		เปรียบเทียบ	
	ปีงปม. 2561	ปีงปม. 2560	จำนวน	เปลี่ยนแปลงร้อยละต่อปี
1. รายได้	1,081,120	1,040,020	41,100	4.0
2. รายจ่าย	1,598,194	1,605,672	-7,478	-0.5
3. ดุลเงินงบประมาณ	-517,074	-565,652	48,578	8.6
4. ดุลเงินนอกงบประมาณ	-29,537	-29,629	92	0.3
5. ดุลเงินสดก่อนกู้ (3+4)	-546,611	-595,281	48,670	8.2
6. เงินกู้เพื่อชดเชยการขาดดุล	285,408	295,592	-10,184	-3.4
7. ดุลเงินสดหลังกู้ (5+6)	-261,203	-299,689	38,486	12.8
8. เงินคงคลังปลายงวด	262,555	141,611	120,944	85.4

ที่มา: กรมบัญชีกลาง และสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง

4. หนี้สาธารณะ

หนี้สาธารณะคงค้าง ณ สิ้นเดือนมีนาคม 2561 มีจำนวน 6,454,168.89 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 41.04 ของ GDP และเมื่อเปรียบเทียบกับเดือนก่อนหน้า หนี้สาธารณะลดลงสุทธิ 9,522.95 ล้านบาท โดยเป็น (1) หนี้ของรัฐบาลจำนวน 5,145,028.98 ล้านบาท (2) หนี้รัฐวิสาหกิจที่ไม่เป็นสถาบันการเงินจำนวน 918,898.16 ล้านบาท (3) หนี้รัฐวิสาหกิจที่เป็นสถาบันการเงิน (รัฐบาลค้ำประกัน) จำนวน 381,046.94 ล้านบาท และ (4) หนี้หน่วยงานอื่นของรัฐจำนวน 9,194.81 ล้านบาท ตามลำดับ ทั้งนี้ ระดับหนี้สาธารณะคงค้างยังอยู่ในระดับที่มีเสถียรภาพ สะท้อนได้จาก (1) หนี้สาธารณะคงค้างเป็นหนี้ในประเทศถึงร้อยละ 95.82 ของหนี้สาธารณะคงค้าง (2) หนี้สาธารณะคงค้างเป็นหนี้ระยะยาวถึงร้อยละ 97.24 ของหนี้สาธารณะคงค้าง และ (3) สัดส่วนหนี้สาธารณะคงค้างต่อ GDP ยังอยู่ภายใต้กรอบความยั่งยืนทางการคลังที่ไม่เกินร้อยละ 60.0 ของ GDP

ตารางที่ 5 หนี้สาธารณะคงค้าง ณ สิ้นเดือนมีนาคม 2561

หนี้สาธารณะคงค้าง (หน่วย: ล้านบาท)	ณ สิ้นเดือน มี.ค. 61	% of GDP
1. หนี้ของรัฐบาล	5,145,028.98	32.71
2. หนี้รัฐวิสาหกิจที่ไม่เป็นสถาบันการเงิน	918,898.16	5.85
3. หนี้รัฐวิสาหกิจที่เป็นสถาบันการเงิน (รัฐบาลค้ำประกัน)	381,046.94	2.42
4. หนี้หน่วยงานอื่นของรัฐ	9,194.81	0.06
หนี้สาธารณะรวม	6,454,168.89	41.04

ที่มา: สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ กระทรวงการคลัง

ภาคการเงิน

รายงานภาวะเศรษฐกิจการเงินไทย
ในไตรมาส 1 ปี 2561

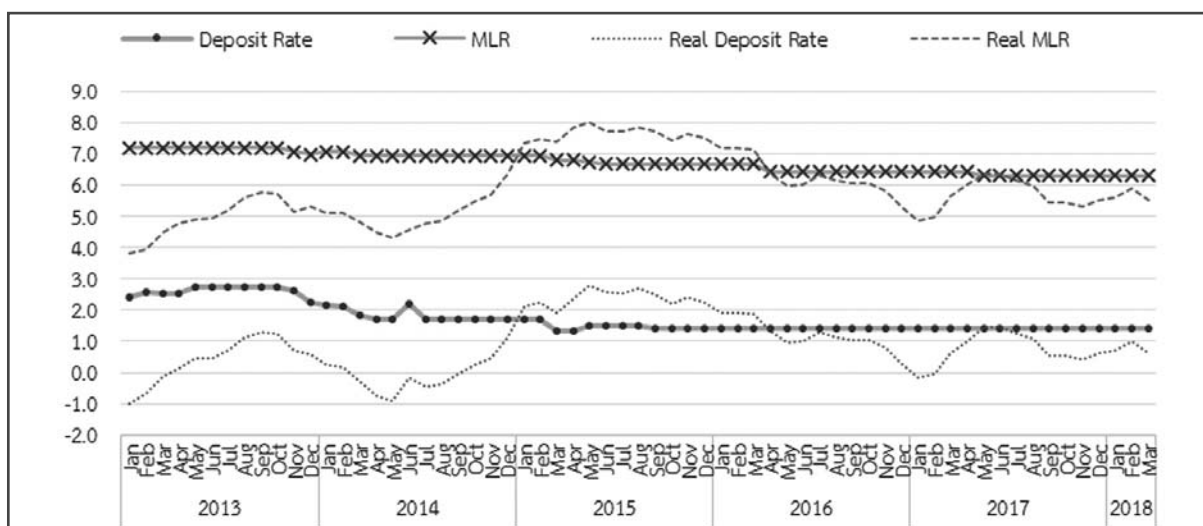
ภาคการเงิน

รายงานภาวะเศรษฐกิจการเงินไทยในไตรมาส 4 ปี 2560

○ ในไตรมาสที่ 1 ปี 2561 อัตราดอกเบี้ยเงินฝากและอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ทรงตัวในระดับต่ำ โดยอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำระยะเวลา 1 ปีของธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ 5 แห่ง ทรงตัวที่ร้อยละ 1.40 ต่อปี ขณะที่อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ MLR เฉลี่ยของธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ 5 แห่ง ทรงตัวที่ร้อยละ 6.32 ต่อปี (ภาพที่ 1) ทั้งนี้ อัตราเงินเฟ้อที่อยู่ในระดับต่ำต่อเนื่องส่งผลให้อัตราดอกเบี้ยเงินฝากที่แท้จริง¹ ณ เดือนมีนาคม 2561 อยู่ที่ร้อยละ 0.61 ต่อปี ขณะที่อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่แท้จริงอยู่ที่ร้อยละ 5.53 ต่อปี

○ ในปี 2561 คาดว่าอัตราดอกเบี้ยเงินฝากและอัตราดอกเบี้ยเงินกู้จะทรงตัวอยู่ในระดับต่ำ นอกจากนี้ คาดว่าคณะกรรมการนโยบายการเงิน (กนง.) จะรักษาระดับอัตราดอกเบี้ยนโยบายในระดับต่ำต่อเนื่อง เพื่อส่งผ่านต้นทุนทางการเงินที่ต่ำเพื่อสนับสนุนการขยายตัวของเศรษฐกิจ

ภาพที่ 1 อัตราดอกเบี้ยเงินฝากและอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของธนาคารพาณิชย์

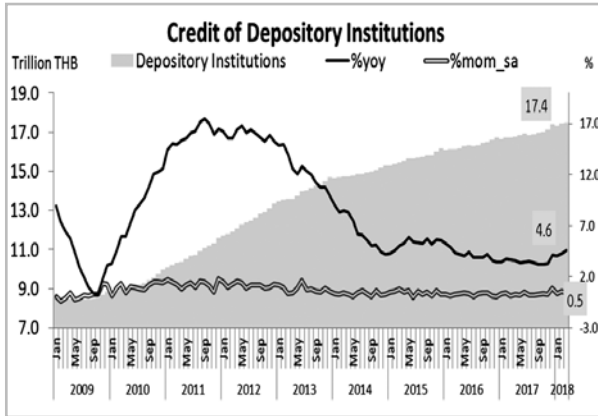
ที่มา: ธปท. / ประมวลผลโดย สศค.

○ ยอดคงค้างสินเชื่อและเงินรับฝากในสถาบันการเงินที่รับฝากเงิน² (Depository Institutions) ณ สิ้นเดือนมีนาคม 2561 ยังคงขยายตัว (ภาพที่ 2 และภาพที่ 3) โดยสถาบันการเงินที่รับฝากเงินมียอดคงค้างของสินเชื่อจำนวน 17.4 ล้านล้านบาท คิดเป็นการขยายตัวร้อยละ 4.6 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน หรือขยายตัวร้อยละ 0.5 จากไตรมาสก่อนหน้า (หลังขจัดผลทางฤดูกาล) นอกจากนี้ เมื่อวิเคราะห์ตามผู้ให้สินเชื่อโดยเปรียบเทียบกับในไตรมาสที่ 4 ปี 60 พบว่าสินเชื่อในธนาคารพาณิชย์และสินเชื่อในสถาบันการเงินเฉพาะกิจขยายตัวเร่งขึ้น ด้านเงินรับฝาก ณ เดือนมีนาคม 2561 มียอดคงค้างจำนวน 19.1 ล้านล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 6.4 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน หรือขยายตัวร้อยละ 0.7 จากไตรมาสก่อนหน้า (หลังขจัดผลทางฤดูกาล) โดยเมื่อเปรียบเทียบกับไตรมาสก่อนหน้า เงินรับฝากในธนาคารพาณิชย์และเงินรับฝากในสถาบันการเงินเฉพาะกิจขยายตัวเร่งขึ้น

¹ คำนวณโดยนำอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 12 เดือนเฉลี่ย หักอัตราเงินเฟ้อในช่วงเดียวกัน

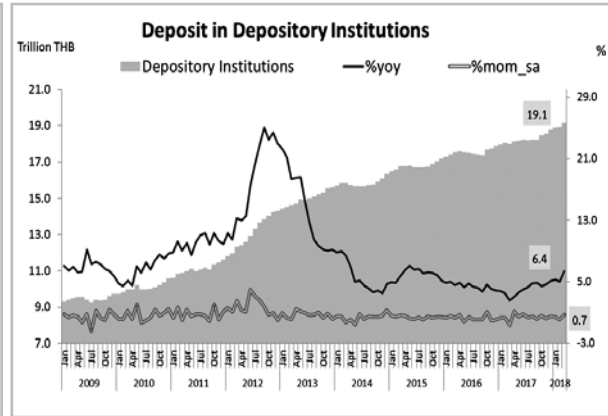
² ได้แก่ ธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุน สถาบันการเงินเฉพาะกิจ สหกรณ์ออมทรัพย์ และกองทุนรวมตลาดเงิน

ภาพที่ 2 สินเชื่อในสถาบันรับฝากเงิน

ที่มา: ธปท. / ประมวลผลโดย สศค.

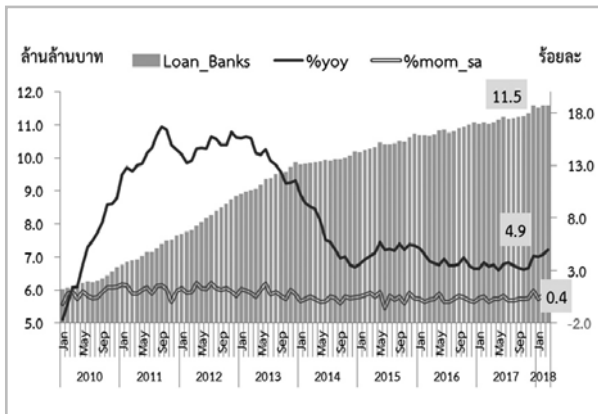
ภาพที่ 3 เงินฝากในสถาบันรับฝากเงิน

ที่มา: ธปท. / ประมวลผลโดย สศค.

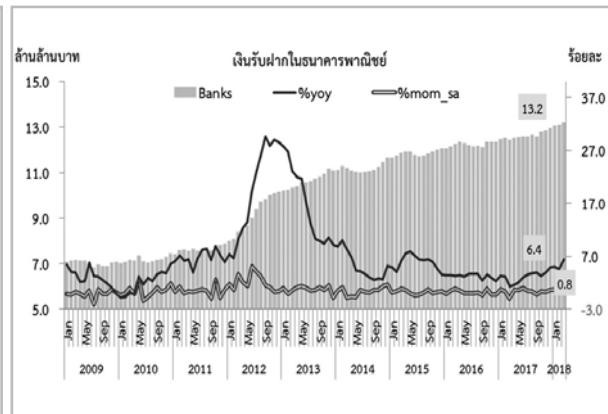
○ ยอดคงค้างสินเชื่อและเงินรับฝากในธนาคารพาณิชย์ ณ สิ้นเดือนมีนาคม 2561 เติบโตขึ้นเมื่อเทียบกับไตรมาสก่อนหน้า (ภาพที่ 4 และภาพที่ 5) โดยธนาคารพาณิชย์มียอดคงค้างสินเชื่อจำนวน 11.5 ล้านล้านบาท คิดเป็นการขยายตัวร้อยละ 4.9 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน และเมื่อขจัดผลทางฤดูกาลแล้วขยายตัวร้อยละ 0.4 จากไตรมาสก่อนหน้า เติบโตขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้า และด้านเงินรับฝากมียอดคงค้างจำนวน 13.2 ล้านล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 6.4 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน และเมื่อขจัดผลของฤดูกาลแล้วขยายตัวร้อยละ 0.8 จากไตรมาสก่อนหน้า เติบโตขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้า

ภาพที่ 4 สินเชื่อในธนาคารพาณิชย์

ที่มา: ธปท. / ประมวลผลโดย สศค.

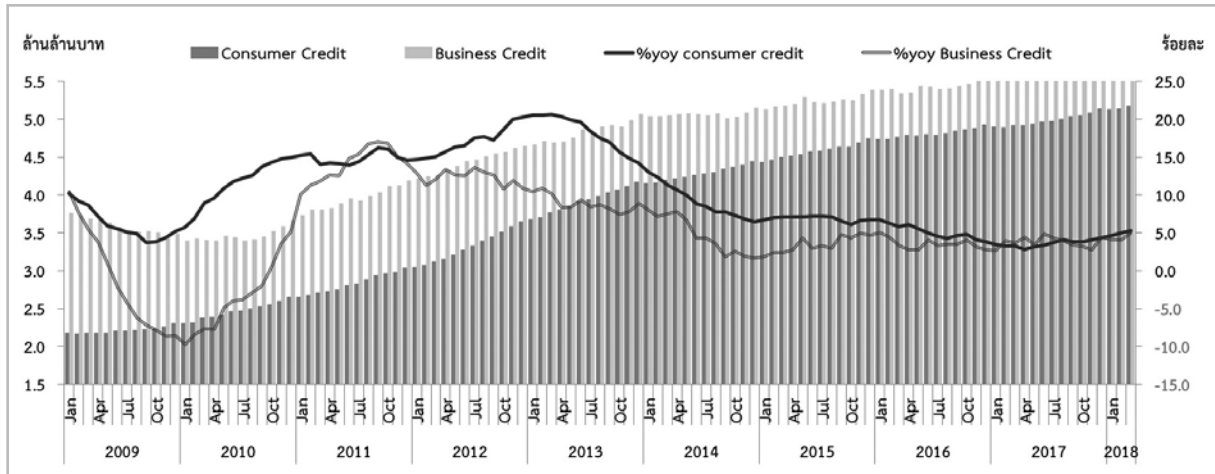
ภาพที่ 5 เงินรับฝากในธนาคารพาณิชย์

ที่มา: ธปท. / ประมวลผลโดย สศค.

○ เมื่อพิจารณาตามประเภทสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ ณ สิ้นเดือนมีนาคม 2561 พบว่าทั้งสินเชื่อธุรกิจและสินเชื่ออุปโภคบริโภคยังคงขยายตัว (ภาพที่ 6) โดยสินเชื่อที่ให้แกภาคธุรกิจซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 53 ของสินเชื่อรวม ขยายตัวร้อยละ 5.0 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน ขณะที่สินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภคซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 47 ของสินเชื่อรวม ขยายตัวร้อยละ 5.3 จากช่วงเดียวกันปีก่อน

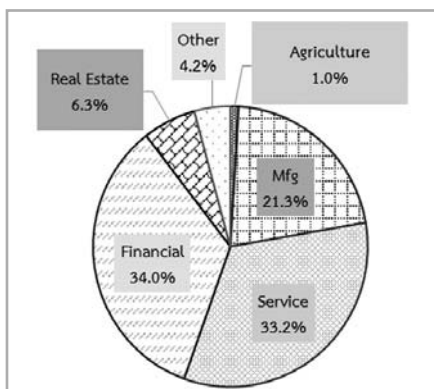
ภาพที่ 6 ยอดคงค้างสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภคและสินเชื่อธุรกิจของธนาคารพาณิชย์

ที่มา: ธปท. / ประมวลผลโดย สศค.

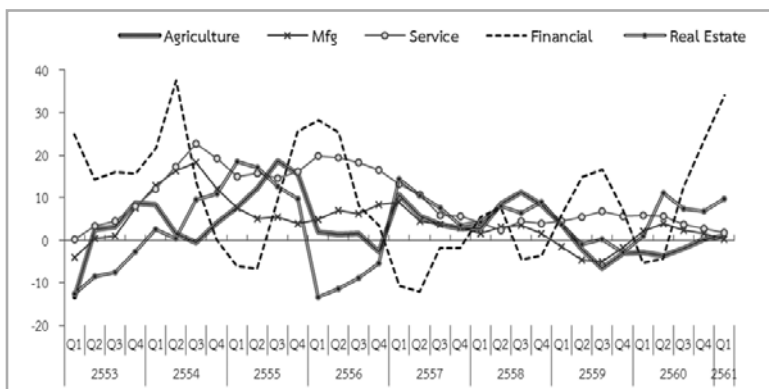
○ ในไตรมาสที่ 1 ปี 2561 ยอดคงค้างสินเชื่อธุรกิจในธนาคารพาณิชย์ขยายตัวเร่งขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้า จากการขยายตัวเร่งขึ้นของสินเชื่อภาคสถาบันการเงิน ภาคอสังหาริมทรัพย์ และสินเชื่อภาคอื่น ๆ (ภาพที่ 8) โดยยอดคงค้างสินเชื่อภาคการผลิต ซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 21.3 ของสินเชื่อธุรกิจ ขยายตัวชะลอลงร้อยละ 0.2 จากช่วงเดียวกันปีก่อน ยอดคงค้างสินเชื่อภาคบริการ ซึ่งมีสัดส่วนถึงร้อยละ 33.2 ของสินเชื่อธุรกิจ ขยายตัวชะลอลงที่ร้อยละ 1.9 จากช่วงเดียวกันปีก่อน และยอดคงค้างสินเชื่อภาคสถาบันการเงินที่มีสัดส่วนร้อยละ 34.0 ของสินเชื่อธุรกิจ ขยายตัวเร่งขึ้นที่ร้อยละ 34.1 จากช่วงเดียวกันปีก่อน ขณะที่ยอดคงค้างสินเชื่อภาคอสังหาริมทรัพย์ ซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 6.3 ของสินเชื่อธุรกิจ ขยายตัวเร่งขึ้นที่ร้อยละ 9.7 จากช่วงเดียวกันปีก่อน ยอดคงค้างสินเชื่อภาคเกษตร ซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 1.0 ของสินเชื่อธุรกิจ ขยายตัวร้อยละ 1.0 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน และยอดคงค้างสินเชื่อภาคอื่น ๆ ซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 4.2 ของสินเชื่อธุรกิจ ขยายตัวร้อยละ 21.8 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน

ภาพที่ 7 สินเชื่อแยกตามภาคส่วนธุรกิจ

ที่มา: ธปท. / ประมวลผลโดย สศค.

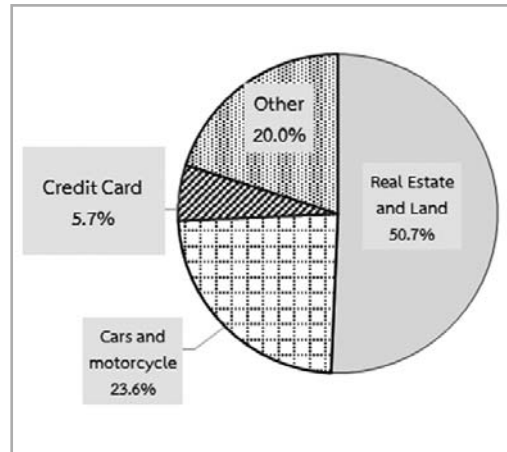
ภาพที่ 8 การขยายตัวของสินเชื่อธุรกิจ

ที่มา: ธปท. / ประมวลผลโดย สศค.

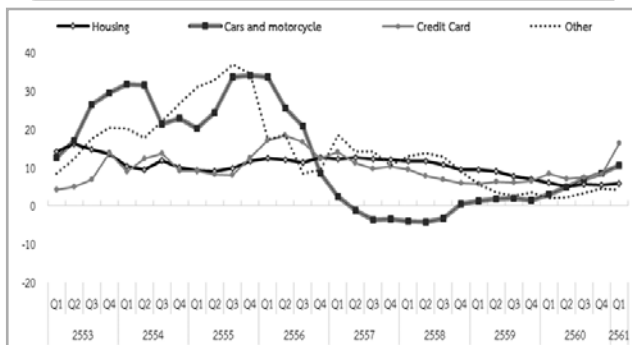
○ ในไตรมาส 1 ปี 2561 ยอดคงค้างสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภคในธนาคารพาณิชย์ขยายตัวเร่งขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้า จากการเร่งตัวของสินเชื่อบัตรเครดิต สินเชื่อเพื่อซื้อรถหรือเช่าซื้อรถยนต์และรถจักรยานยนต์ และสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย (ภาพที่ 10) โดยยอดคงค้างสินเชื่อบัตรเครดิต ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 5.7 ของสินเชื่ออุปโภคบริโภค ขยายตัวร้อยละ 16.4 จากช่วงเดียวกันปีก่อน เร่งขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้า ตามปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตที่ขยายตัวจากไตรมาสก่อนหน้า (ภาพที่ 11) ขณะที่สินเชื่อเพื่อซื้อรถหรือเช่าซื้อรถยนต์และรถจักรยานยนต์ ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 23.6 ของสินเชื่ออุปโภคบริโภค ขยายตัวร้อยละ 10.6 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน และยอดคงค้างสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 50.7 ของสินเชื่ออุปโภคบริโภค ขยายตัวร้อยละ 5.8 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน

ภาพที่ 9 โครงสร้างสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภค

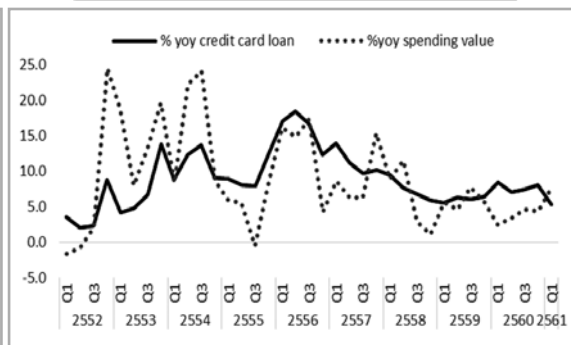
ที่มา: ธปท. / ประมวลผลโดย สศค.

ภาพที่ 10 การขยายตัวสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภค

ที่มา: ธปท. / ประมวลผลโดย สศค.

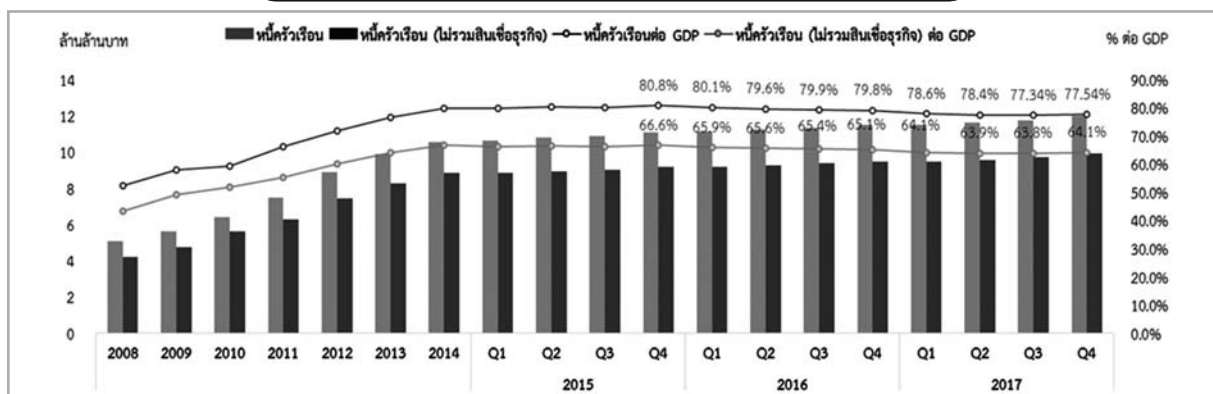
ภาพที่ 11 การใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิต

ที่มา: ธปท. / ประมวลผลโดย สศค.

○ สำหรับหนี้ภาคครัวเรือน ณ ไตรมาส 4 ปี 2560 มียอดคงค้างอยู่ที่ 11.98 ล้านล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 77.54 ของ GDP เพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากไตรมาสก่อนหน้าที่อยู่ที่ร้อยละ 77.34 และนับเป็นการเพิ่มขึ้นของสัดส่วนหนี้ภาคครัวเรือนต่อ GDP ครั้งแรกในรอบ 7 ไตรมาส ทั้งนี้ หากไม่รวมสินเชื่อที่ครัวเรือนกู้เพื่อไปใช้ในการประกอบธุรกิจ ยอดหนี้ครัวเรือนจะอยู่ที่ 9.91 ล้านล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 64.1 ของ GDP (ภาพที่ 12)

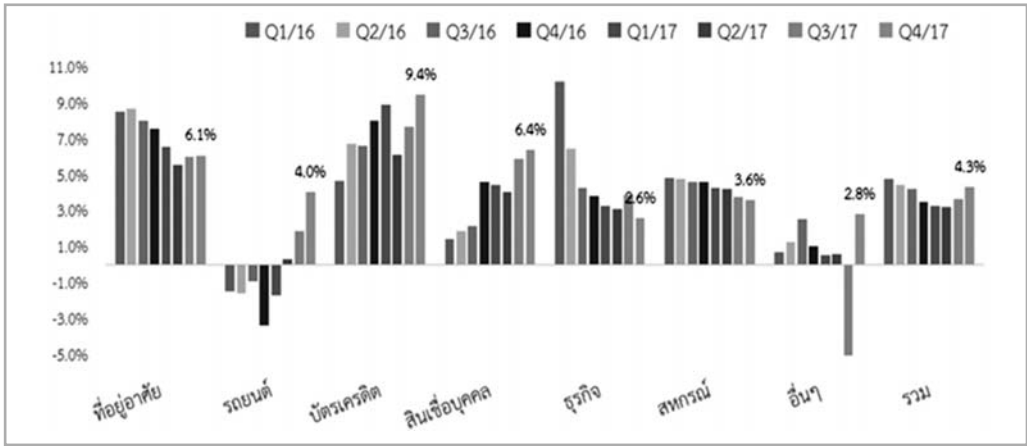
ภาพที่ 12 ระดับหนี้ภาคครัวเรือนและอัตราส่วนต่อ GDP

ที่มา: ธปท. / ประมวลผลโดย สศค.

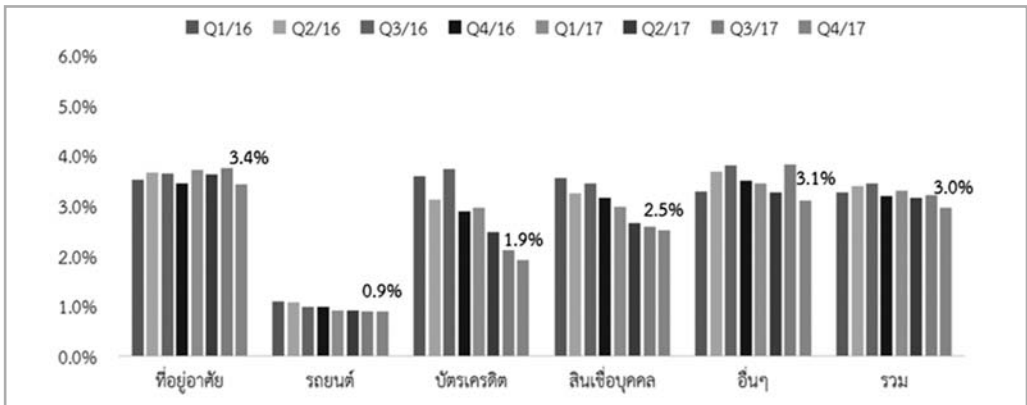
○ การขยายตัวของสินเชื่อในภาพรวมมีทิศทางเร่งตัวขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้า โดยสินเชื่อรถยนต์และจักรยานยนต์ขยายตัวต่อเนื่องที่ร้อยละ 4.0 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน จากการที่สถาบันการเงินผ่อนคลายความเข้มงวดในการให้สินเชื่อลง (ภาพที่ 13) ด้านคุณภาพสินเชื่อพบว่า อัตราส่วนหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL) ของหนี้ภาคครัวเรือนรวมอยู่ที่ร้อยละ 3.0 ลดลงจากไตรมาสก่อนหน้า (ภาพที่ 14)

ภาพที่ 13 อัตราการเติบโตของหนี้ภาคครัวเรือนแต่ละประเภท

ที่มา: ธปท. ประมวลผลโดย สศค.

ภาพที่ 14 อัตราส่วนหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของหนี้ภาคครัวเรือนแต่ละประเภท

ที่มา: ธปท. ประมวลผลโดย สศค.

○ กล่าวโดยสรุป ณ สิ้นไตรมาสที่ 1 ปี 2561 สินเชื่อและเงินฝากมีแนวโน้มการขยายตัวเร่งขึ้นมาก โดยที่สินเชื่อธุรกิจและสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภคมีอัตราการขยายตัวที่เร่งขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้า สอดคล้องกับเครื่องชี้เศรษฐกิจด้านการลงทุนและการบริโภคภาคเอกชนที่ฟื้นตัวอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ คาดว่า อัตราดอกเบี้ยของธนาคารพาณิชย์ที่อยู่ในระดับต่ำ รวมถึงมาตรการส่งเสริมการลงทุนต่าง ๆ จะช่วยสนับสนุนให้การลงทุนภาคเอกชนและการบริโภคขยายตัวต่อเนื่อง สำหรับความมั่นคงของธนาคารพาณิชย์ในปัจจุบัน พบว่ายังคงมีความแข็งแกร่ง โดยสัดส่วนหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (Gross NPL) และสัดส่วนหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้สุทธิ (Net NPL) ณ ไตรมาส 1 ปี 2561 ยังคงอยู่ในระดับต่ำที่ร้อยละ 2.9 และร้อยละ 1.4 ของสินเชื่อรวมตามลำดับ อีกทั้งธนาคารพาณิชย์มีสัดส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงที่อยู่ในระดับสูงกว่าเกณฑ์อย่างต่อเนื่อง โดยเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยง ณ เดือนมีนาคม 2561 ยังคงอยู่ในระดับสูงที่ร้อยละ 18.05 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดสำหรับในปี 2561 ที่ร้อยละ 10.375

บทวิเคราะห์เศรษฐกิจ

Macroeconomic Analysis Briefings

บทวิเคราะห์

Big Data...Insightใหม่เปลี่ยนโลกการคลัง¹

บทสรุปผู้บริหาร

○ Big data คือฐานข้อมูลขนาดใหญ่ ประกอบด้วย 4 คุณสมบัติขั้นพื้นฐาน (4V) ซึ่งเป็นเทรนด์ที่นิยมอย่างแพร่หลายในกลุ่มประเทศพัฒนา อย่างเช่น สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย เกาหลีใต้ เป็นต้น ซึ่งมีการนำไปใช้ประโยชน์ด้านการคลังของประเทศ เพื่อลดการใช้จ่ายงบประมาณแผ่นดินและเพิ่มประสิทธิภาพการใช้จ่ายภาครัฐให้เกิดประโยชน์สูงสุด

○ สำหรับประเทศไทย พบว่า ในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมา ภาครัฐมีการนำแนวคิดของ Big Data มาประยุกต์ใช้กับงานราชการ โดยเฉพาะด้านการคลังของประเทศ อย่างเช่นด้านการจัดเก็บรายได้ กรมสรรพากรเริ่มใช้ฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data Analysis) ในการบริหารการจัดเก็บภาษีได้อย่างมีประสิทธิภาพ กรมสรรพสามิตจัดตั้งศูนย์การบัญชีการจัดเก็บภาษี ซึ่งเป็นศูนย์กลางข้อมูลขนาดใหญ่ ด้านต่าง ๆ ที่มีความจำเป็นและสำคัญของหน่วยงาน ในขณะที่ด้านรายจ่ายภาครัฐ นำโดยโครงการลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐปี 2559 และ 2560 ของกระทรวงการคลัง ที่มีการประยุกต์ใช้แนวคิด Big Data Analysis ในการจัดสรรสวัสดิการให้กับประชาชน เช่นเดียวกับกรมบัญชีกลางที่มีการวางแผนการใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลการเบิกจ่ายภาครัฐ และแนวทางการพัฒนาฐานข้อมูลดังกล่าวให้ Real Time ยิ่งขึ้น นอกจากนี้ กระทรวงการคลังได้จัดแผนขับเคลื่อนกระทรวงการคลังสู่การเป็นกระทรวงการคลังดิจิทัล (Digital MOF) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560-2564

○ จากกรณีการศึกษาในต่างประเทศและการกำหนดนโยบายด้านการคลังจากการใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลขนาดใหญ่ นำมาซึ่งข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพิ่มเติม ได้แก่ 1) การบูรณาการฐานข้อมูลระหว่างหน่วยงาน เป็นสิ่งที่ยังขาด อีกทั้งควรมีหน่วยงานกลาง (National Data Center) ที่มีหน้าที่ดูแลและรวบรวมข้อมูลของแต่ละหน่วยงานเหมือนกับเกาหลีใต้ 2) การใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลที่ได้จากพฤติกรรมของประชาชนในแต่ละวันยังอยู่ในวงจำกัด ในขณะที่เดียวกัน กลุ่มประเทศพัฒนาแล้ว อย่างสหรัฐอเมริกาและออสเตรเลีย มีการนำข้อมูลเหล่านี้มาใช้ประโยชน์ด้านการประหยัดงบประมาณอย่างแพร่หลาย 3) การพัฒนาบุคลากรที่มีคุณภาพในหน่วยงานภาครัฐเป็นสิ่งสำคัญ โดยเฉพาะด้านความรู้ที่เกี่ยวกับเทคโนโลยีและนวัตกรรม อีกทั้ง หน่วยงานภาครัฐของไทยยังขาดแคลนผู้เชี่ยวชาญด้านการวิเคราะห์ข้อมูล (Data Scientist) ฉะนั้น ภาครัฐควรเร่งออกมาตรการที่สร้างแรงจูงใจให้กับกลุ่มคนนี้ ให้หันมาทำงานให้กับราชการ

¹ ผู้เขียน นายสัมพันธ์ เศรษฐกิจศาสตราจารย์ เศรษฐกรปฏิบัติการ สำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ขอขอบคุณ ดร.ศรพล ตูลยะเสถียร ผู้อำนวยการสำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค ดร.พิสิทธิ์ พัวพันธ์ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเศรษฐกิจมหภาค และ ดร.นรพัชร อัศววัลลภ ผู้อำนวยการส่วนวิเทศและสถาบันสัมพันธ์ สำหรับข้อแนะนำ ทั้งนี้ ข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความนี้เป็นความเห็นของผู้เขียน ซึ่งไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับความเห็นของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

1. บทนำ

ฐานข้อมูลขนาดใหญ่หรือ Big Data เป็นหนึ่งใน Megatrend ที่ทั่วโลกกำลังให้ความสนใจ โดยเฉพาะในกลุ่มประเทศประเทศพัฒนาแล้ว (Developed Countries) ซึ่งในปัจจุบัน พบว่า Big Data ถูกนำไปใช้ในองค์กรเอกชนเป็นส่วนใหญ่ เพื่อช่วยในการกระบวนการวิเคราะห์ชุดข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อค้นหารูปแบบความสัมพันธ์ของข้อมูลที่ซ่อนอยู่ หาเทรนด์ทางการตลาด หาความต้องการของลูกค้า และข้อมูลอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อธุรกิจ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนี้สามารถนำไปสู่การทำแผนการตลาดที่มีประสิทธิภาพ โอกาสในการสร้างผลกำไร การให้บริการที่ดีมากขึ้นแก่ลูกค้า การปรับปรุงการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพ ความได้เปรียบเหนือคู่แข่งในการแข่งขันทางการตลาด และผลประโยชน์ทางธุรกิจด้านอื่น ๆ ในขณะที่รัฐบาลในหลายประเทศ อย่างเช่น สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ เป็นต้น มีการนำเทคโนโลยี Big Data มาใช้ในวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการปรับปรุงนโยบายด้านการคลังของประเทศให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เช่น การจัดสรรสวัสดิการให้กับประชาชน การใช้จ่ายด้านคมนาคมขนส่งของประเทศ การจัดเก็บภาษี เป็นต้น จะเห็นได้ว่า ทั้งภาครัฐและเอกชนในต่างประเทศมีความตื่นตัวเป็นอย่างมากในเรื่องนี้

สำหรับประเทศไทย Big Data ถือเป็นเรื่องใหม่ที่กำลังอยู่ในความสนใจขององค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน โดยหลายธนาคารในประเทศไทย เริ่มมีการนำเทคโนโลยีนี้ มาปรับใช้ในองค์กรมากขึ้น อย่างเช่น ธนาคารทหารไทย ที่นำ Big Data มาใช้ประโยชน์ในวิเคราะห์ข้อมูลภาวะเศรษฐกิจรายเดือน ธนาคารไทยพาณิชย์ จัดตั้งบริษัทลูกชื่อ “SCB Abacus” เพื่อพัฒนาด้าน Big Data เข้ามาใช้ประโยชน์กับองค์กรโดยเฉพาะ ในขณะที่หน่วยงานภาครัฐ มีความตื่นตัวให้เรื่องนี้เป็นอย่างยิ่งเช่นกัน โดยเฉพาะกระทรวงการคลังที่ได้เริ่มนำแนวคิดเทคโนโลยี Big Data มาประยุกต์ใช้ในการปรับปรุงประสิทธิภาพของการดำเนินนโยบายการคลัง ทั้งในด้านรายได้และการใช้จ่ายของภาครัฐ ตัวอย่างเช่น การพัฒนาฐานข้อมูลโครงการลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง การพัฒนาฐานข้อมูลโครงการออกใบกำกับภาษีแบบอิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบ e-tax invoice และ e-receive ของกรมสรรพากร เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวนโยบายของรัฐบาลในปัจจุบัน โดยในช่วงปี 2558 ภาครัฐได้ประกาศเริ่มจัดทำแนวนโยบายภายใต้แนวคิดการพัฒนาประเทศโดยการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Thailand) เพื่อให้ประเทศเข้าสู่ยุค “Thailand 4.0” อีกทั้งแนวทางในการวิเคราะห์ฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data Analytics) ยังถูกบรรจุอยู่ในยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ.2560-2579) ของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ ฉะนั้น การปรับเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินนโยบายการคลังในโลกของยุคเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล โดยอาศัยการวิเคราะห์ด้วย Big Data จึงเป็นโจทย์สำคัญของรัฐบาลในการแปลงโฉมนโยบายการคลังของประเทศในครั้งนี้

บทความนี้จึงได้ถูกจัดทำขึ้นเพื่อศึกษาความหมายของ Big Data และการนำไปใช้ประโยชน์ โดยเฉพาะด้านการประยุกต์ใช้กับนโยบายการคลัง โดยทำการศึกษาผ่านตัวอย่างการใช้ Big Data ด้านนโยบายการคลังในต่างประเทศ รวมถึงศึกษาการใช้ Big Data ด้านการกำหนดนโยบายการคลังของไทยที่มีอยู่ในปัจจุบัน และในท้ายที่สุดนำมาซึ่งข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพิ่มเติมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพให้กับการดำเนินนโยบายการคลังของประเทศต่อไป

2. Big data คืออะไร

Big Data มีความหมายโดยตรงคือ ข้อมูลขนาดใหญ่ อย่างไรก็ตาม คำว่า Big Data ยังมีคุณสมบัติเฉพาะตัวที่แตกต่างจากข้อมูลขนาดใหญ่ทั่วไป ซึ่งทางผู้เขียนได้สรุปรายละเอียดไว้ได้ดังนี้

คุณสมบัติของ Big Data (4V)	รายละเอียด
1. Volume	เป็นข้อมูลที่มีปริมาณมาก อยู่ในระดับ Terabytes ขึ้นไปซึ่งสามารถเป็นได้ทั้งข้อมูลแบบ Offline หรือ Online
2. Velocity	เป็นข้อมูลมีรูปแบบที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็น ข้อความ รูปภาพ วีดิโอมีเดีย ซึ่งสามารถเป็นได้ทั้งที่มีโครงสร้างและข้อมูลที่ไม่สามารถจับ Pattern ได้
3. Variety	เป็นข้อมูลจะมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาและรวดเร็ว
4. Veracity	เป็นข้อมูลที่มีความแม่นยำที่มาจากต่างแหล่ง และมีความไม่แน่นอนจึงต้องมาทำการจัดระเบียบและวิเคราะห์ว่าข้อมูลใดมีความถูกต้องแม่นยำมากที่สุด

3. การประยุกต์ใช้ Big Data กับภาคการคลังในต่างประเทศ

ในปัจจุบันมีรัฐบาลในหลายประเทศได้นำเทคโนโลยี Big Data มาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการงบประมาณทั้งด้านรายรับและรายจ่าย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพให้สูงขึ้น ตัวอย่างเช่น การจัดสรรสวัสดิการให้กับประชาชน การวิเคราะห์ความคุ้มค่าและผลกระทบของนโยบาย การใช้จ่ายเพื่อปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานในประเทศ การจัดเก็บภาษีอากร เป็นต้น ทั้งนี้ ผู้เขียนได้ทำการศึกษาและรวบรวมตัวอย่างประเทศโดดเด่นที่มีการใช้ประโยชน์จาก Big Data ด้านการคลัง จำนวน 3 ประเทศ ดังนี้

3.1 สหรัฐอเมริกา

สหรัฐอเมริกา เป็นประเทศมหาอำนาจของโลกยุคปัจจุบัน ทั้งในด้านการทหาร ด้านเศรษฐกิจ และด้านการพัฒนาเทคโนโลยีสมัยใหม่ นอกจากนี้ จากรายงานประจำปีของ CIA World Factbook ซึ่งเป็นการรวบรวมข้อมูลปริมาณรายรับและรายจ่ายของงบประมาณแผ่นดินของรัฐบาลกลางทั่วโลก ประจำปี 2559 โดยพบว่า สหรัฐอเมริกาเป็นประเทศที่มีงบประมาณแผ่นดินสูงที่สุดในโลก โดยมีรายรับอยู่ที่ 3.4 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ ส่วนหนึ่งเป็นการใช้เทคโนโลยี Big Data เพื่อช่วยในการจัดเก็บภาษีอากรของประเทศ และการบริการจัดการซึ่งมีรายละเอียดโดยสังเขป ดังนี้

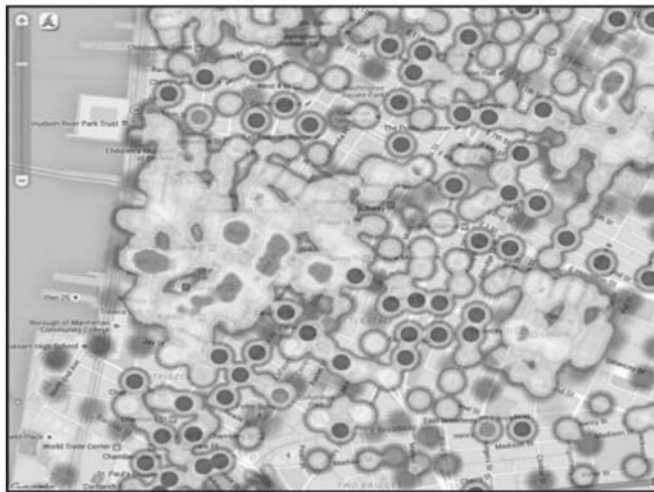
ด้านรายรับรัฐบาลของประเทศ

กรมสรรพากรในสหรัฐอเมริกา (Internal Revenue Service : IRS) ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่รวมทั้งสื่อสังคมออนไลน์ (เช่น Facebook Instagram และ Twitter) เพื่อเผยแพร่ข้อมูลเชิงพาณิชย์และข้อมูลสาธารณะ โดยที่ข้อมูลเหล่านั้นจะถูกเพิ่มลงในฐานข้อมูล และ Algorithm จะถูกใช้เพื่อทำการจดจำรูปแบบและระบุศักยภาพของผู้เสียภาษี ซึ่งประสบการณ์การใช้ Big Data ในแผนภาษีของรัฐทางตะวันออกเฉียงเหนือของสหรัฐอเมริกา สามารถลดการฉ้อโกงในการคืนเงิน (Refund Fraud) โดยใช้การวิเคราะห์คาดการณ์เพื่อตรวจสอบเอกสารที่น่าสงสัยก่อนที่จะมีการส่งเช็คคืนให้ผู้เสียภาษี ระบบนี้ช่วยให้รัฐหลีกเลี่ยงการคืนเงินให้กับผู้ที่ฉ้อโกงได้มากกว่า 1.6 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ตั้งแต่ปี 2547

ด้านรายจ่ายรัฐบาลของประเทศ

การใช้งบประมาณในการพัฒนาเขตเมืองให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ยกตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจน คือ รัฐบาลนิวยอร์ก ใช้การวิเคราะห์ฐานข้อมูลขนาดใหญ่เกี่ยวกับถนนที่เป็นหลุมเป็นบ่อในปี 2545 ของเมืองนิวยอร์ก ในการซ่อมแซมถนนได้อย่างตรงจุดและรวดเร็วภายใน 5 วัน หลังจากถนนได้รับความเสียหาย โดยฐานข้อมูลต่าง ๆ เหล่านี้ ถูกเก็บด้วยระบบ 311 ซึ่งเป็นเบอร์ที่แจ้งปัญหาต่าง ๆ ที่ประชาชนพบเจอ จากนั้นข้อมูลการร้องเรียน จะถูกส่งไปยังเว็บไซต์ Open Data ซึ่งสามารถระบุได้ว่าแจ้งเมื่อใด ที่ไหน และรายละเอียดของบุคคลที่แจ้ง ยิ่งไปกว่านั้นยังสามารถบอกได้ว่าหน่วยงานใดมีความรับผิดชอบ กำหนดระยะเวลาในการแก้ปัญหาที่วัน ซึ่งในรัฐนิวยอร์กมีประมาณ 3,600 ปัญหาต่อปี

ภาพที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลสภาพถนนของเมืองนิวยอร์กโดยใช้ Big Data

ที่มา: settaKid.com

นอกจากนี้ รัฐบาลเมืองลอสแอนเจลิสซึ่งเป็นเมืองที่มีขนาดใหญ่ในสหรัฐอเมริกา ได้นำเทคโนโลยี Big Data มาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้จ่ายด้านการทำความสะอาดถนน โดยนำฐานข้อมูลความสะอาดของถนนทุกเส้นในเมืองมาวิเคราะห์ ซึ่งนอกจากจะเก็บข้อมูลว่าถนนแต่ละเส้นมีความสะอาดเพียงใดแล้ว รัฐบาลท้องถิ่นยังเก็บข้อมูลว่าถนนเส้นใดไม่สะอาดเพราะอะไร เพราะถนนบางเส้นทางมีหญ้าขึ้น จะต้องใช้รถคนละชนิดในการทำความสะอาดถนน หรือบางเส้นทางมีขยะในปริมาณมาก ซึ่งมีความแตกต่างกันในการรักษาความสะอาด ซึ่งเป็นอีกตัวอย่างหนึ่งในการใช้ข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อบริหารจัดการงบประมาณ

ภาพที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลความสะอาดถนนของเมืองลอสแอนเจลิสโดยใช้ Big Data

ที่มา: settaKid.com

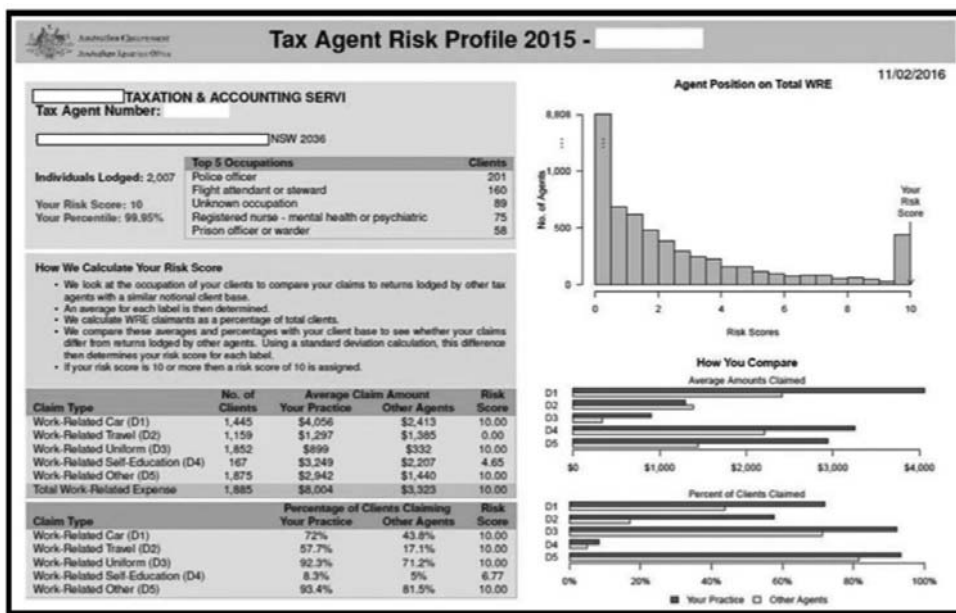
3.2 ออสเตรเลีย

ออสเตรเลีย เป็นประเทศพัฒนาแล้ว โดยเฉพาะด้านเทคโนโลยี โดยเป็นหนึ่งใน 10 ประเทศที่ใช้จ่ายงบประมาณสูงที่สุดของโลก จากข้อมูลของ CIA World Factbook ประจำปี 2559 พบว่า รัฐบาลออสเตรเลียมีรายรับ 4.2 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐ ในขณะที่มีรายจ่ายจำนวน 4.5 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐ ทั้งนี้ รัฐบาลออสเตรเลียได้ให้ความสำคัญกับเทคโนโลยี Big Data ค่อนข้างมาก โดยมีการจัดทำยุทธศาสตร์เกี่ยวกับการพัฒนา Big Data เพื่อประโยชน์ของภาครัฐ ในปัจจุบัน มีการนำฐานข้อมูลด้านต่าง ๆ ดังนี้

ด้านรายรับรัฐบาลของประเทศ

สำนักงานภาษีออสเตรเลียหรือ Australian Taxation Office (ATO) ได้นำการวิเคราะห์ฐานข้อมูลขนาดใหญ่มาใช้ประเมินความถูกต้องของการยื่นขอคืนภาษี โดยการจับคู่ข้อมูล (Data Matching) ระหว่างฐานข้อมูลของประชากรผู้เสียภาษีกับฐานข้อมูลภาษีของสำนักงาน ซึ่งสามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ครอบคลุมมากขึ้นในระดับรายบุคคล ส่งผลให้ประชาชนปฏิบัติตามกฎระเบียบถูกต้องมากขึ้น อีกทั้งภาครัฐให้บริการที่ดีขึ้น และใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ภาพที่ 3 ตัวอย่างการวิเคราะห์ความเสี่ยงของตัวแทนแบบชำระภาษี โดยใช้ Big Data

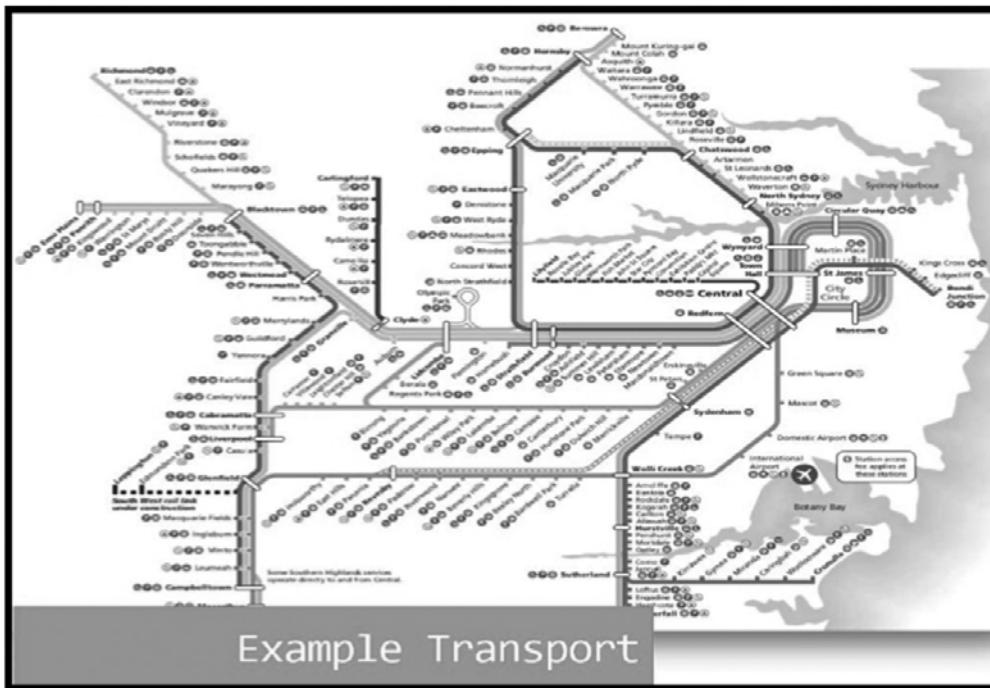

ที่มา: e-Government Agency

ด้านรายจ่ายรัฐบาลของประเทศ

ปัจจุบันโลกดิจิทัลของออสเตรเลียมีขนาดสัดส่วนร้อยละ 9.0 ของ GDP ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการขนส่งสินค้าทางบกเป็นหลัก โดยเฉพาะการขนส่งทางรถไฟที่มีความยาวถึง 44,242 กิโลเมตร ซึ่งส่วนใหญ่กระจุกตัวในภาคตะวันออกเฉียงใต้ของประเทศ โดยเฉพาะในนครซิดนีย์ ซึ่งระบบรางถือเป็นระบบสำคัญของของระบบขนส่งมวลชนในเมืองนี้ ซึ่งประกอบด้วยระบบรถไฟไฟฟ้าใต้ดิน รถไฟชานเมือง และรถไฟระหว่างเมืองรวมทั้งสิ้น 10 สาย โดยมีผู้โดยสารจำนวนมากในแต่ละปี รัฐบาลท้องถิ่น จึงมีแนวคิดในการนำ Big Data มาช่วยในการวางแผนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานระบบราง เพื่อรองรับปริมาณของผู้โดยสารตามช่วงเวลาและสถานที่ โดยการใช้ข้อมูลที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน เพื่อคาดการณ์จำนวนผู้โดยสารที่จะเกิดขึ้นในอนาคต อีกทั้งติดตามความเสียหายของรางรถไฟหรือสถานีผ่านระบบฐานข้อมูลที่ได้รับการรายงานจากประชาชนและเจ้าหน้าที่ของบริษัทเดินรถ ส่งผลให้การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ทันทางที่ นำมาซึ่งการใช้จ่ายด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่เกิดประสิทธิภาพสูงขึ้น

ภาพที่ 4 แผนที่แสดงเส้นทางรถไฟในเมืองซิดนีย์ ออสเตรเลีย

ที่มา: e-Government Agency

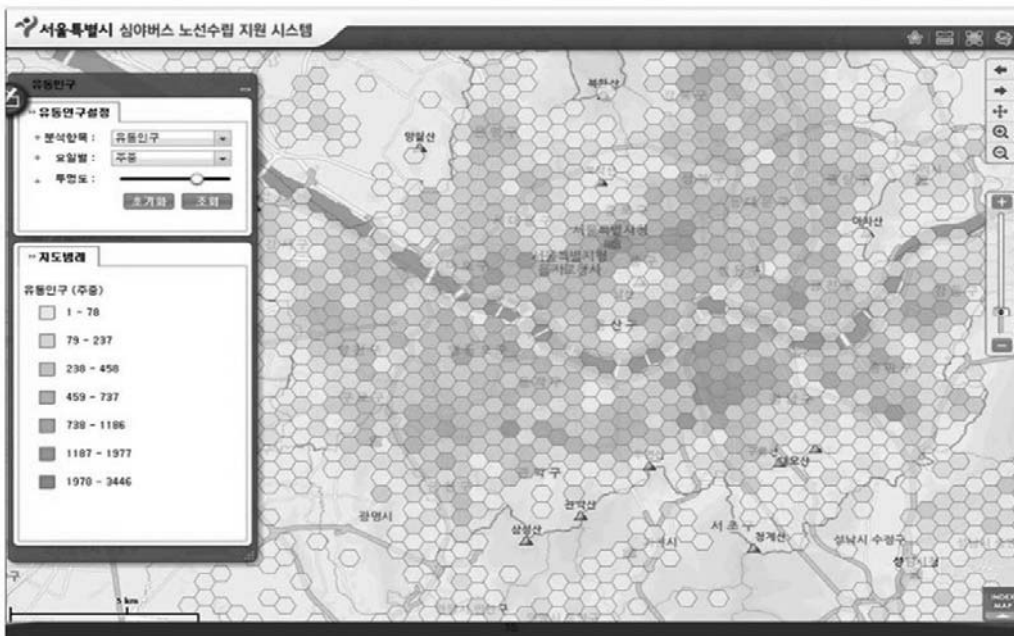
นอกจากนี้ รัฐบาลออสเตรเลีย มีการใช้ Big Data ในการจัดสรรสวัสดิการให้กับประชาชนในประเทศ โดยในปี 2559 นายคริสเตียน พอร์เตอร์ รัฐมนตรีกระทรวงบริการสังคมของออสเตรเลีย ได้แถลงนโยบายการจัดสรรสวัสดิการแบบเน้นการลงทุนให้ชาวออสเตรเลีย (Australian Priority Investment Approach to Welfare) ซึ่งโครงการดังกล่าวมีจุดประสงค์เพื่อปฏิวัติระบบสวัสดิการ ซึ่งอาศัยข้อมูลระบบสวัสดิการทั้งหมดของออสเตรเลียนย้อนหลัง 15 ปี และได้ว่าจ้างบริษัท PwC เพื่อวิเคราะห์ฐานข้อมูลขนาดใหญ่ดังกล่าว ทำให้รัฐบาลสามารถระบุและดำเนินนโยบายเพื่อช่วยเหลือกลุ่มบุคคลที่มีความเสี่ยงต้องพึ่งพาระบบสวัสดิการในระยะยาวได้ โดยใช้วิธีวิเคราะห์เชิงอัลกอริธึมและเชิงคณิตศาสตร์ประกันภัย เพื่อพยากรณ์การใช้ระบบสวัสดิการของกลุ่มเสี่ยงตลอดชีวิต และประมาณการค่าใช้จ่ายด้านสวัสดิการของกลุ่มเสี่ยงในอนาคต นอกจากนี้ ผลของการนำเทคโนโลยี Big Data เข้ามาช่วยในการวิเคราะห์ดังกล่าว จะทำให้รัฐบาลออสเตรเลียประมาณการค่าใช้จ่ายด้านสวัสดิการในอนาคตของประชาชนทั้ง 24 ล้านคนของประเทศในปัจจุบันได้ ซึ่งจะมีมูลค่าอยู่ที่ 4.8 ล้านล้านดอลลาร์ออสเตรเลีย

3.3 เกาหลีใต้

รัฐบาลเกาหลีใต้ได้ประกาศแผนระดับชาติ “Korea National Action Plan on Open Government Partnership” และเพื่อให้แผนดังกล่าวขับเคลื่อนได้เป็นรูปธรรม จึงได้จัดตั้ง “The National Data Hub” เพื่อรวบรวมข้อมูลของชาติที่เกี่ยวข้องกับ การแพทย์ กฎหมาย และทรัพย์สินทางปัญญา โดยใช้ปัญญาประดิษฐ์ (AI) มาเป็นเครื่องมือวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ดังกล่าว เพื่อให้ภาครัฐ เอกชน และองค์กรต่าง ๆ นำไปใช้ในการพัฒนาต่อไป ทั้งนี้ รัฐบาลเกาหลีใต้ มีการดำเนินการโครงการนำร่องเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จาก Big Data ตัวอย่างเช่น การวิเคราะห์เส้นทางของรถประจำทางและสภาพการจราจรในกรุงโซล เพื่อแนะนำการเพิ่ม-ย้ายจุดจอดรถประจำทาง ให้เหมาะสมตามสภาพของเมืองที่เปลี่ยนแปลงไป โดยข้อมูลที่ใช้การวิเคราะห์ประกอบด้วยข้อมูลพิกัดผู้เดินทางจากโทรศัพท์มือถือ ข้อมูลการใช้บัตรเครดิต ข้อมูลจากบัตรโดยสาร

รถประจำทาง และข้อมูลจาก Social Network อีกทั้ง หน่วยงานด้านการขนส่งของกรุงโซล ได้ทำการวิเคราะห์รูปแบบการใช้บริการของผู้โดยสารรถประจำทาง ผ่านการบันทึกข้อมูลทางโทรศัพท์และข้อมูลการใช้แท็กซี่ในการกำหนดเส้นทางเดินรถประจำทางที่ดีที่สุดในช่วง 00.00 - 05.00 น. เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับผู้ที่ทำงานในช่วงเวลากลางคืน นอกจากนี้ รัฐบาลเกาหลีใต้ได้นำแนวคิด Big Data ไปใช้ในวงการสาธารณสุขของประเทศ จากข้อมูลบันทึกการใช้ยาและข้อมูลทางสังคม เพื่อคาดการณ์ปริมาณบริการทางสาธารณสุขที่จะเกิดขึ้น ทำให้ทราบถึงรายจ่ายภาครัฐด้านสาธารณสุขที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

ภาพที่ 5 การวิเคราะห์เส้นทางเดินรถประจำทางของกรุงโซลที่ดีที่สุด ช่วง 00.00 - 05.00 น. ผ่าน Big Data

ที่มา: Excerpt of presentation at the ICGIS Smart Geospatial Forum, Seoul (August 28, 2014)

ในระยะหลัง รัฐบาลเกาหลีใต้ให้ความสำคัญกับการต่อต้านคอร์รัปชันเป็นอย่างมาก นำมาซึ่งการนำ Big Data Analysis มาใช้ประโยชน์ในหน่วยงานปราบปรามทุจริตของประเทศหรือ Anti-Corruption & Civil Rights Commission (ACRC) โดย ACRC จะนำข้อมูลปัญหาตามลักษณะต่าง ๆ ที่ได้รับจากสายด่วน 110 และเว็บไซต์ e-people เช่น ข้อร้องเรียนที่พบบ่อย ลักษณะของการทุจริตที่พบบ่อย หน่วยงานที่ถูกร้องเรียนบ่อย กฎระเบียบหรือกระบวนการราชการที่มักเกิดการทุจริตมาจัดทำเป็นบทวิเคราะห์ เพื่อเสนอแนะต่อหน่วยงานรัฐให้นำไปเป็นแนวทางแก้ไขข้อบกพร่องต่อไป

4. การใช้ Big Data ด้านการคลังของไทย

ในปัจจุบัน รัฐบาลไทยมิได้เพิกเฉยกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่เปลี่ยนแปลงไป เห็นได้จากการจัดทำแผนพัฒนารัฐบาลดิจิทัลของประเทศไทยระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2559-2561) ของสำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Government Agency) ซึ่งเกี่ยวข้องกับนำ Big Data Analysis มาใช้ประโยชน์ในงานราชการ โดยอาศัยความร่วมมือจากภาคประชาชนและเอกชน เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน รวมถึงเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของภาคธุรกิจ อีกทั้งยังยกระดับความมั่นคงและเพิ่มความปลอดภัยของประชาชน และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานรัฐบาลดิจิทัล และท้ายที่สุดแผนยุทธศาสตร์ดังกล่าว จะสามารถช่วยยกระดับประสิทธิภาพภาครัฐ

โดยเฉพาะหน่วยงานด้านการคลังของประเทศ ซึ่งในขณะนี้ หลายหน่วยงานภายใต้สังกัดกระทรวงการคลัง มีความตื่นตัวกับการนำ Big Data เข้ามาประยุกต์ใช้ประโยชน์ทั้งในด้านรายรับและรายจ่ายของประเทศมากขึ้น ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ด้านการจัดเก็บรายได้รัฐบาลของประเทศ

หน่วยงาน	สิ่งที่ดำเนินการ	รายละเอียด
กรมสรรพากร	การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีโดยใช้ฐานข้อมูลขนาดใหญ่	การปฏิรูประบบการชำระเงินค่าภาษีของกรมสรรพากรครั้งนี้ เป็นส่วนหนึ่งของ“แผนยุทธศาสตร์การพัฒนารัฐบาลดิจิทัล” (Nation e-Payment Master Plan) ที่จะนำไปเชื่อมโยงกับโครงการ Any ID (Any Identification) ของธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) โดยข้อมูล Any ID ในการทำธุรกรรมทางการเงินจะเชื่อมโยงกับฐานข้อมูลภาษี ซึ่งหลังจากรัฐบาลพัฒนาระบบ e-Payment เสร็จจะทำให้กรมสรรพากรมีฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data Analysis) ใช้ในการบริหารการจัดเก็บภาษีได้อย่างมีประสิทธิภาพ
กรมสรรพากร	การจัดทำยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ด้าน ICT	กรมสรรพากร ให้ความสนใจในการพัฒนาฐานข้อมูลขนาดใหญ่ Big Data ค่อนข้างมาก โดยเฉพาะการเสริมสร้างความรู้ให้กับทรัพยากรบุคคล โดยแผนการพัฒนาศักยภาพของกรม ได้บรรจุโครงการฝึกอบรมหลักสูตร “การวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ Big Data Analytic” รวมถึงการพัฒนาเชื่อมฐานข้อมูลภาษีเข้ากับฐานข้อมูลอื่น ๆ เช่น บัญชีธนาคารของธนาคารพาณิชย์ ข้อมูลทะเบียนราษฎร์ของกระทรวงมหาดไทย เป็นต้น ซึ่งจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีและทำให้บริการข้อมูลแก่ประชาชนที่สะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น
กรมสรรพสามิต	การจัดตั้งศูนย์ การบัญชาการจัดเก็บภาษี	ศูนย์บัญชาการดังกล่าว เป็นศูนย์กลางข้อมูลขนาดใหญ่ด้านต่าง ๆ ที่มีความจำเป็นและสำคัญของกรมสรรพสามิต เช่น ข้อมูลด้านการจัดเก็บภาษี, ด้านการปราบปรามผู้กระทำความผิด, ข้อมูลนำเข้าสินค้าสรรพสามิตจากกรมศุลกากร เป็นต้น เพื่อสนับสนุนการบริหารราชการของกรมสรรพสามิต และการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ โดยนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้เป็นเครื่องมือพัฒนา และเพิ่มประสิทธิภาพ การบริหารจัดการข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ เพื่อช่วยกำกับดูแลสินค้าที่ต้องเสียภาษีสรรพสามิต และระบบการประชุมทางไกล

ภาพที่ 6 ศูนย์การบัญชาการกรมสรรพสามิต

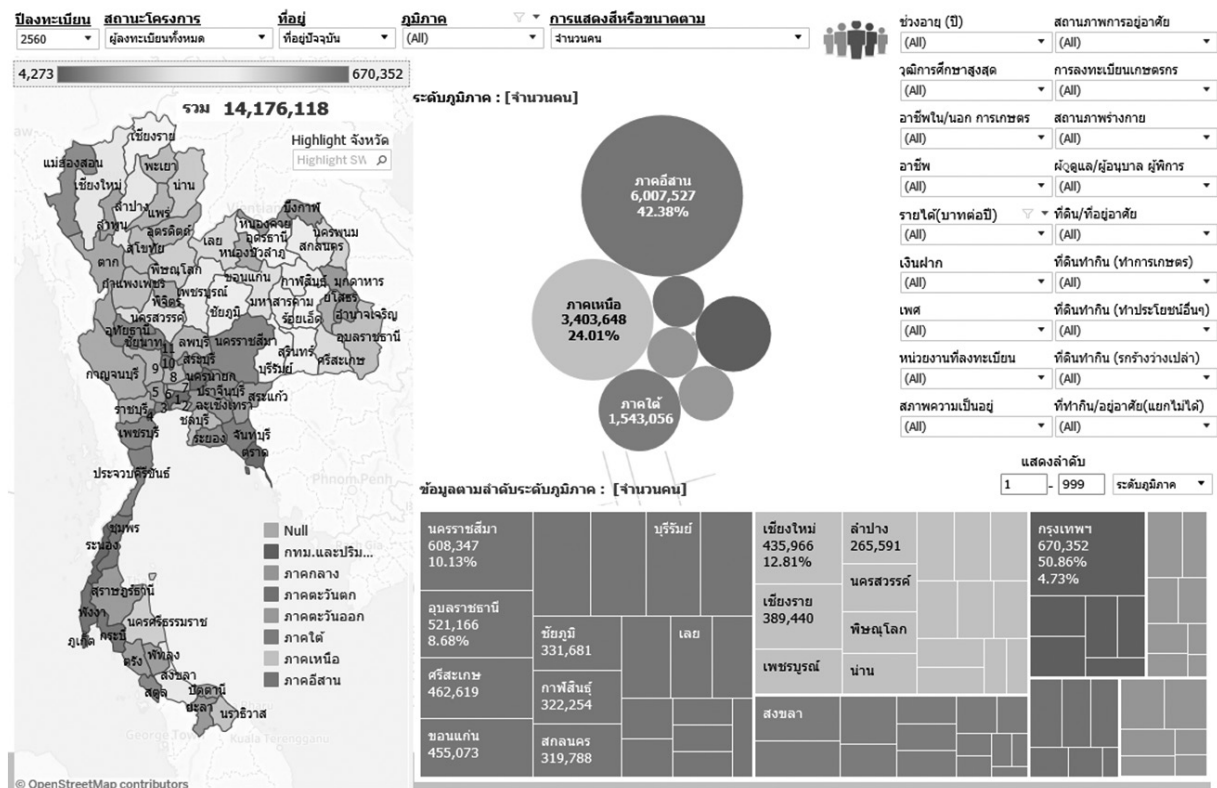
ที่มา: กรมสรรพสามิต

ด้านการใช้จ่ายภาครัฐของประเทศ

หน่วยงาน	สิ่งที่ดำเนินการ	รายละเอียด
กระทรวงการคลัง	โครงการลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐปี 2559 และ 2560	กระทรวงการคลังได้นำแนวคิด Big Data มาสร้างฐานข้อมูลขนาดใหญ่ สำหรับกลุ่มผู้มีรายได้น้อยของประเทศ เพื่อจัดสรรสวัสดิการได้อย่างถูกต้อง ตรงเป้าหมายมากที่สุด ทั้งนี้ ข้อมูลทั้งหมดถูกรวบรวมมาจาก 5 หน่วยงานรับลงทะเบียน มาสร้างเป็นฐานข้อมูลผู้มีรายได้น้อยที่จำแนกตามมิติต่าง ๆ (Data Mining) ทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมได้ 7 มิติ ได้แก่ 1) อายุ 2) สภาพร่างกาย 3) ที่อยู่อาศัย 4) รายได้ 5) ทรัพย์สิน 6) หนี้สิน และ 7) ภูมิลำเนา (บ้านเลขที่/ตำบล/อำเภอ/จังหวัด) นอกจากนี้ ฐานข้อมูลผู้มีรายได้น้อยของกระทรวงการคลังดังกล่าว ยังสามารถยังสามารถวิเคราะห์ผู้มีรายได้น้อยได้ตั้งแต่ 2 มิติขึ้นไปได้ด้วยโปรแกรม Tableau ที่แสดงผลผ่าน Deals Presentation จะช่วยให้เราสามารถคัดกรองข้อมูลเป็นชั้น ๆ จนไปถึงกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการ ซึ่งถือเป็นนวัตกรรมด้านเครื่องมือในการวิเคราะห์เศรษฐกิจ
สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ (สคร.)	การเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะของรัฐวิสาหกิจไทย	สคร. มีการจัดสัมมนาผู้บริหารสูงสุดรัฐวิสาหกิจ หรือ “SOE CEO Forum” ครั้งที่ 2 ซึ่งเนื้อหาส่วนใหญ่เป็นเรื่องการยกระดับบริการสาธารณะด้วย Big Data และการใช้ดิจิทัลเพิ่มประสิทธิภาพรัฐวิสาหกิจ มีวัตถุประสงค์ให้รัฐวิสาหกิจร่วมผลักดันนโยบายรัฐบาลดิจิทัลให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมและเป็นแบบอย่างให้กับหน่วยงานอื่น ๆ ของรัฐ ในการบูรณาการและใช้ประโยชน์ข้อมูลร่วมกัน เพื่อยกระดับคุณภาพการให้บริการประชาชนและก้าวไปสู่

หน่วยงาน	สิ่งที่ดำเนินการ	รายละเอียด
		การใช้ Big Data ต่อไป รวมทั้งการนำดิจิทัลและเทคโนโลยีส่งเสริมการให้บริการประชาชนมีความสะดวก รวดเร็ว และเพิ่มประสิทธิภาพองค์กร (Digital Transformation) ทั้งนี้ สคร. คาดการณ์ว่าจะรวบรวมข้อมูลอัจฉริยะเสร็จในช่วงต้นปี 2561 และจะแพลตฟอร์มแอปพลิเคชันกลางของแต่ละกลุ่ม เพื่อเปิดบริการให้กับประชาชนและหน่วยงานที่ได้รับประโยชน์มาใช้ปีหน้า
กรมบัญชีกลาง	ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบข้อมูลของกรม	ช่วงปี 2560-2579 กรมบัญชีกลาง จะเดินหน้านำพัฒนาระบบเพื่อเชื่อมโยงข้อมูล สารสนเทศด้านการเงินการคลังต่าง ๆ ต่อไปเป็นในลักษณะ Real time เพื่อเป็นศูนย์กลางข้อมูลด้านการเงินการคลัง ที่หน่วยงานภาครัฐ ภาคประชาชน และภาคเอกชน สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ และพัฒนาระบบการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ เพื่อให้ได้ข้อมูลประกอบการเสนอแนะมาตรการและการตัดสินใจของฝ่ายบริหารได้ทันต่อสถานการณ์มากยิ่งขึ้น

ภาพที่ 7 ตัวอย่างการแสดงผลของฐานข้อมูลผู้รับรายได้น้อยในโปรแกรม Tableau

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

นอกจากนี้ กระทรวงการคลังได้จัดแผนขับเคลื่อนกระทรวงการคลังสู่การเป็นกระทรวงการคลังดิจิทัล (Digital MOF) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560-2564 ซึ่งหนึ่งในยุทธศาสตร์ที่สำคัญด้านการใช้ Big Data คือ การยกระดับการใช้ประโยชน์จากการบูรณาการข้อมูลเศรษฐกิจการเงินการคลังด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล นำมาซึ่งโครงการพัฒนา Fiscal Big Data และ MOF Open Data Service จะช่วยให้กระทรวงการคลังมีระบบมาตรฐานการจัดเก็บข้อมูล และแลกเปลี่ยนข้อมูล อีกทั้งเป็นการเพิ่มมูลค่าของข้อมูลด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่

5. สรุปและข้อเสนอแนะ

Big Data Analysis เป็นเทรนด์ที่นิยมอย่างแพร่หลายในกลุ่มประเทศพัฒนา อย่างเช่น สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย เกาหลีใต้ เป็นต้น ซึ่งมีการนำ Big data ไปใช้ประโยชน์ด้านการคลังของประเทศ เพื่อลดการใช้จ่ายงบประมาณแผ่นดินและเพิ่มประสิทธิภาพการใช้จ่ายภาครัฐให้เกิดประโยชน์สูงสุด สำหรับประเทศไทย พบว่า ในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมา ภาครัฐมีการนำแนวคิดของ Big Data มาประยุกต์ใช้กับงานราชการ โดยเฉพาะด้านการคลังของประเทศ อย่างเช่นด้านการจัดเก็บรายได้ ซึ่งหลังจากรัฐบาลพัฒนาระบบ e-Payment เสร็จจะทำให้กรมสรรพากรมีฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data Analysis) ใช้ในการบริหารการจัดเก็บภาษีได้อย่างมีประสิทธิภาพ กรมสรรพสามิตจัดตั้งศูนย์การบัญชาการจัดเก็บภาษี ซึ่งเป็นศูนย์กลางข้อมูลขนาดใหญ่ด้านต่าง ๆ ที่มีความจำเป็น และสำคัญของกรมสรรพสามิต เพื่อช่วยกำกับดูแลสินค้าที่ต้องเสียภาษีสรรพสามิตและระบบการประชุมทางไกล ในขณะที่ด้านรายจ่ายภาครัฐ นำโดยโครงการลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐปี 2559 และ 2560 ของกระทรวงการคลัง ที่มีการประยุกต์ใช้แนวคิด Big Data Analysis ในการจัดสรรสวัสดิการให้กับประชาชน เช่นเดียวกับกรมบัญชีกลางที่มีการวางแผนการใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลการเบิกจ่ายภาครัฐ และแนวทางการพัฒนาฐานข้อมูลดังกล่าวให้ Real Time ยิ่งขึ้น โดยได้บรรจุเรื่องดังกล่าวไว้ในยุทธศาสตร์ของกรมระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) เรียบร้อยแล้ว นอกจากนี้ กระทรวงการคลังได้จัดแผนขับเคลื่อนกระทรวงการคลังสู่การเป็นกระทรวงการคลังดิจิทัล (Digital MOF) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560-2564 ซึ่งบรรจุการยกระดับการใช้ประโยชน์จากการบูรณาการข้อมูลเศรษฐกิจการเงินการคลังด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลไว้เป็นส่วนหนึ่งในแผนดังกล่าว ซึ่งจะช่วยยกระดับการใช้ Big Data ของกระทรวงให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาจากกรณีศึกษาจากการนำการใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลขนาดใหญ่ในต่างประเทศแล้ว ทางผู้เขียนจึงมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพิ่มเติม ดังนี้

1. การบูรณาการฐานข้อมูลระหว่างหน่วยงาน เป็นสิ่งที่หน่วยงานภาครัฐยังขาด กล่าวคือเกือบทุกหน่วยงานมีข้อมูลเป็นของตนเอง แต่ไม่ได้ร่วมประสานงานกับหน่วยงานอื่น ซึ่งทำให้เกิดซ้ำซ้อน ยกตัวอย่างเช่น ฐานข้อมูลของผู้มีรายได้น้อย พบว่า มีอย่างน้อย 3 หน่วยงานที่เก็บข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนผู้มีรายได้น้อยหรือคนยากจนทั่วประเทศ แต่ละหน่วยงานจัดเก็บข้อมูลของตนเองและยอดที่ได้จัดเก็บไม่เท่ากัน หากเกิดการบูรณาการฐานข้อมูลระหว่างกัน จะช่วยทำให้เกิดประสิทธิภาพในการบ่งชี้ผู้มีรายได้น้อยหรือคนยากจนได้ดีขึ้น อีกทั้งถือเป็นการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลของแต่ละหน่วยงานได้อีกทางหนึ่ง นอกจากนี้ ควรมีหน่วยงานกลาง (National Data Center) ที่มีหน้าที่ดูแลและรวบรวมข้อมูลของแต่ละหน่วยงาน รวมถึงเป็นตัวกลางของการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานภาครัฐด้วยกัน อีกทั้งเป็นแหล่งรวบรวมนักวิเคราะห์ข้อมูลและเทคโนโลยีขั้นสูงชั้นนำของประเทศ เหมือนกับการจัดตั้ง “The National Data Hub” ของเกาหลีใต้

2. การใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลขนาดใหญ่ ในปัจจุบัน หน่วยงานภาครัฐส่วนใหญ่มีการใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลของตนเองที่จัดเก็บจากการสำรวจ นอกจากนี้ ยังมีข้อมูลอีกมากมายที่เกิดจากพฤติกรรมของ

ประชาชน เช่น ข้อมูลภาพถ่ายดาวเทียม ปริมาณผู้โดยสารที่ใช้รถขนส่งสาธารณะ เป็นต้น โดยข้อมูลเหล่านี้สามารถบ่งชี้ความต้องการของประชาชนได้อย่างแม่นยำ นำมาซึ่งการวิเคราะห์และกำหนดนโยบายสาธารณะในระยะถัดไปได้ แต่อย่างไรก็ตาม สำหรับประเทศไทย พบว่า การนำข้อมูลเหล่านี้ไปใช้ประโยชน์ยังอยู่ในวงจำกัด ในขณะที่เดียวกัน กลุ่มประเทศพัฒนาแล้ว อย่างสหรัฐอเมริกาและออสเตรเลีย มีการนำข้อมูลพฤติกรรมเหล่านี้มาใช้ประโยชน์ด้านการประหยัดงบประมาณอย่างแพร่หลาย

3. การพัฒนาบุคลากรที่มีคุณภาพในหน่วยงานภาครัฐ โดยเฉพาะด้านความรู้ที่เกี่ยวกับเทคโนโลยีและนวัตกรรม แต่ละหน่วยงานจะต้องเร่งยกระดับการพัฒนาขีดความสามารถของบุคลากรภายในองค์กร เนื่องจาก การก้าวเข้าสู่เศรษฐกิจยุคดิจิทัล ยิ่งไปกว่านั้น ในด้านการวิเคราะห์ฐานข้อมูลใหญ่ (Big Data Analysis) พบว่า หน่วยงานภาครัฐของไทยยังขาดแคลนผู้เชี่ยวชาญด้านการวิเคราะห์ข้อมูล (Data Scientist) โดยจากการสำรวจของ LinkedIn ปี 2561 พบว่า มี Data Scientist ในไทยอยู่เพียง 200 คน ฉะนั้น ภาครัฐควรเร่งออกมาตรการที่สร้างแรงจูงใจให้กับกลุ่มคนนี้ ให้หันมาทำงานให้กับราชการ ตัวอย่างเช่น การจูงใจโดยให้สิทธิพิเศษด้านรายได้ การให้ทุนศึกษาต่ออย่างต่างประเทศในสาขาดังกล่าว เป็นต้น

บทวิเคราะห์

ธุรกิจประกันภัยในยุคฟินเทค¹

บทสรุปผู้บริหาร

○ FinTech กำลังมีบทบาทที่เพิ่มขึ้นต่อทุกผลิตภัณฑ์ทางการเงินอย่างรวดเร็ว ทำให้หลายธุรกิจต้องปรับตัวให้ทันกับเทคโนโลยีและพฤติกรรมผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไป กลุ่มสถาบันการเงิน และธุรกิจผู้ให้บริการทางการเงิน ต่างปรับโฉมหน้าการให้บริการด้านการเงิน โดยการนำเทคโนโลยีเข้ามาพัฒนาประสิทธิภาพด้านธุรกรรมทางการเงินต่าง ๆ

○ ธุรกิจประกันภัย เป็นอีกหนึ่งธุรกิจที่มีการปรับตัวโดยการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาปรับใช้ ทำให้เกิดกระแสที่เรียกว่า “InsurTech (อินซัวร์เทค)” (Insurance Technology) ซึ่งจะเกิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาประสิทธิภาพให้กับการทำประกันภัยใน 4 กระบวนการ ได้แก่ การเลือกซื้อ การขายและการบริการ การพิจารณารับประกันภัย และการเคลม

○ ในอนาคต กระแส InsurTech จะเติบโตได้อย่างต่อเนื่อง และสามารถอยู่รอดท่ามกลางการแข่งขันที่เข้มข้น การสร้างผลิตภัณฑ์และบริการแบบ InsurTech ควรจะต้องมีองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ คือ สะดวก ราคาสมเหตุสมผล และปลอดภัย

○ ขณะเดียวกันภาครัฐสามารถให้การสนับสนุนได้โดยการพัฒนา สภาพแวดล้อม (Ecosystem) ที่เหมาะสมให้กับ InsurTech ไม่ว่าจะเป็นการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจผลิตภัณฑ์ทางการเงินในยุคดิจิทัลให้กับประชาชน ปรับปรุงแนวทางการกำกับดูแลโดยรักษาสมดุลระหว่างการสนับสนุนการเกิดนวัตกรรมใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อระบบประกันภัยกับการดูแลป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นกับผู้บริโภค

1. บทนำ

ตลอดหลายทศวรรษที่ผ่านมา เทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทต่อวิถีชีวิตของผู้คนอย่างมาก และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีก็ถือเป็นสิ่งสำคัญ เพราะเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพสูงย่อมสร้างมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์หรือบริการได้มากขึ้น และส่งผลต่อคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของผู้ที่ได้นำมาใช้ แต่อีกหนึ่งสิ่งที่สำคัญคือ การเข้ามาของเทคโนโลยีรูปแบบใหม่มักมาพร้อมกับการทดแทนผลิตภัณฑ์หรือบริการเดิมให้ล้มหายตายจากไป (Disrupt) ซึ่งในโลกของเทคโนโลยี การ Disrupt ดูจะเป็นเรื่องปกติ และธุรกิจหรือองค์กรใดก็ตามที่สามารถปรับตัวได้อย่างรวดเร็ว ก็จะสามารถอยู่รอดในตลาดได้

ธุรกิจที่ให้บริการทางการเงิน เป็นธุรกิจหนึ่งที่ได้รับผลกระทบจาก Disruptive Technology ที่มาในรูปแบบของ FinTech (Financial Technology) ซึ่งหมายถึง การนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในธุรกิจการเงิน ซึ่งอันที่จริงแล้ว ATM นวัตกรรมบัตรเครดิต การโอนเงินออนไลน์ เหล่านี้ก็ล้วนเป็น FinTech อย่างหนึ่ง

¹ ผู้เขียน ดร. กุสุมา คงฤทธิ์ ขอขอบคุณ ดร.ศรพล ตูลยะเสถียร ผู้อำนวยการสำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค ดร.พิสิทธิ์ พัวพันธ์ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเศรษฐกิจมหภาค และนายพงศันคร โภชากรณ์ ผู้อำนวยการส่วนการวิเคราะห์เศรษฐกิจมหภาค สำหรับข้อเสนอแนะ ทั้งนี้ ข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความนี้เป็นความเห็นของผู้เขียน ซึ่งไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับความเห็นของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

ดังนั้น FinTech จึงเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นมานานแล้ว เช่น PayPal ซึ่งเป็นระบบธุรกิจที่ทำให้สามารถจ่ายเงินและโอนเงินผ่านทางอินเทอร์เน็ต ซึ่งก่อตั้งขึ้นเมื่อปี ค.ศ. 1998 (พ.ศ. 2541) และกลายเป็นส่วนหนึ่งของบริษัทขายของออนไลน์ใน eBay ในปี ค.ศ. 2002 (พ.ศ. 2545) โดยที่ PayPal เป็นระบบการจ่ายเงินอีกรูปแบบหนึ่งใช้แทนที่การจ่ายเงินสด เช็ค หรือบัตรเครดิต โดยผู้ซื้อและผู้ขายจะจ่ายเงินผ่านระบบ และผู้ขายของหรือผู้รับงานจะเสียบริการให้กับทางบริษัท

อย่างไรก็ดี FinTech เริ่มพัฒนาอย่างรวดเร็วในปี ค.ศ. 2008 (พ.ศ. 2551) ซึ่งเป็นช่วงที่ธนาคารพาณิชย์ในโลกตะวันตกประสบปัญหาทางการเงินจากวิกฤต Subprime ดังนั้น ธนาคารพาณิชย์ในโลกตะวันตกจึงชะลอการปล่อยสินเชื่อ ส่งผลให้มีผู้ที่ต้องการขอสินเชื่อแต่ไม่สามารถหาเงินกู้ได้จากระบบสถาบันการเงิน ซึ่งทำให้เกิดการแสวงหาช่องทางอื่นในการลงทุน เหตุการณ์วิกฤตการเงินดังกล่าว เป็นโอกาสของอุตสาหกรรม FinTech ซึ่งก่อนหน้านี้มีแต่บริการชำระเงิน ในการพัฒนาระบบตลาดสินเชื่อออนไลน์ (Marketplace Lending) โดยมีการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยให้คำปรึกษาด้านการเงิน (Robo-adviser) และเป็นช่องทางให้ผู้ที่ต้องการสินเชื่อและผู้ออมที่ต้องการอัตราผลตอบแทนสูงกว่าการฝากเงินมาพบกันออนไลน์ โดยไม่พึ่งพาธนาคารพาณิชย์ สอดรับกับยุคที่โลกเข้าถึงอินเทอร์เน็ต ที่แม้แต่โทรศัพท์มือถือถูกพัฒนาขึ้นมาเป็น Smartphone ซึ่งเป็นทั้งเครื่องมือติดต่อสื่อสาร และเป็นคอมพิวเตอร์พกพาด้วย

สำหรับประเทศไทย FinTech กำลังมีบทบาทที่เพิ่มขึ้นต่อทุกผลิตภัณฑ์ทางการเงินอย่างรวดเร็ว รองรับกับการเข้าสู่ยุค Thailand 4.0 ที่หลายธุรกิจต้องปรับตัวให้ทันกับเทคโนโลยีและพฤติกรรมผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไป กลุ่มสถาบันการเงิน และธุรกิจผู้ให้บริการทางการเงิน ต่างปรับโฉมหน้าการให้บริการด้านการเงิน โดยการนำเทคโนโลยีเข้ามาพัฒนาประสิทธิภาพด้านธุรกรรมทางการเงินต่าง ๆ เช่น การชำระและโอนเงิน (Payment & Transfer) ผ่านระบบดิจิทัล การกู้ยืมเงินกันระหว่างกลุ่ม (Peer to Peer) การใช้ระบบ Robot มาเป็นที่ปรึกษาการลงทุน การเงินส่วนบุคคล (Personal Finance) การทำบัญชีรายรับรายจ่าย เป็นต้น

ในส่วนของธุรกิจประกันภัย เทคโนโลยีจะเข้ามาพัฒนาประสิทธิภาพให้กับการทำประกันภัยใน 4 กระบวนการ ได้แก่

1. **การเลือกซื้อ** โดยการนำเทคโนโลยีมาช่วยในการสร้างฐานข้อมูลของรูปแบบประกันภัย และข้อมูลของผู้ซื้อ เพื่อช่วยในการวิเคราะห์และประมวลผลแผนการทำประกันภัยที่เหมาะสมและตรงกับความต้องการของผู้ซื้อประกัน ซึ่งในอนาคตอาจจะมีการพัฒนาถึงขั้นเป็นปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligent : AI) ที่ให้คำปรึกษาในเชิงลึกด้านการวางแผนประกันภัยอย่างละเอียด

2. **การขายและการบริการ** เทคโนโลยีจะช่วยให้ผู้ขาย หรือบริษัทประกัน จัดการกับระบบข้อมูลของลูกค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น เช่น ซอฟต์แวร์ที่เก็บฐานข้อมูลของลูกค้า จำพวก ประวัติ ข้อมูลส่วนตัว สุขภาพ ทรัพย์สิน แบบประกันที่มีอยู่ วันครบกำหนดและวันสำคัญต่าง ๆ ที่จะช่วยจัดแจงและแจ้งเตือนผู้ขาย ทำให้ผู้ขายสามารถวางแผนงานในการเข้าพบ ทบทวน และบริการลูกค้า ได้อย่างเป็นระบบมากขึ้น รวมถึงการชำระเงินอิเล็กทรอนิกส์ (E-Payment) และการออกเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ ที่จะช่วยลดต้นทุน และเวลา ขั้นตอนการอนุมัติ และการซื้อประกัน

3. **การพิจารณารับประกันภัย** โดยการใช้เทคโนโลยีในการตรวจจับหรือบันทึกข้อมูล ตามพฤติกรรมหรือความเคลื่อนไหวของสิ่งต่าง ๆ ให้มาอยู่ในรูปของฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ที่สามารถใช้วิเคราะห์ความเสี่ยง

เฉพาะบุคคลในด้านของ สุขภาพ การใช้ชีวิต การเดินทาง หรือการขับขี่ ได้อย่างละเอียด ผ่านการใช้อุปกรณ์ในการตรวจวัดและเก็บข้อมูล ซึ่งจะช่วยให้บริษัทประกันสามารถประเมินความเสี่ยงรายบุคคลได้อย่างแม่นยำมากขึ้น และปรับค่าเบี้ยประกันให้เหมาะสมกับแต่ละบุคคล

4. การเคลม โดยการเชื่อมโยงฐานข้อมูลดิจิทัลร่วมกัน พัฒนาระบบแจ้งเคลมออนไลน์ เพื่อติดตามผลการพิสูจน์และอนุมัติ ให้เกิดความรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ ถูกต้อง และแม่นยำมากขึ้น

การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการทำธุรกิจประกันภัย ทำให้เกิดกระแสที่เรียกว่า “InsurTech (อินซัวร์เทค)” (Insurance Technology) ซึ่งในประเทศไทยเริ่มมีผู้ประกอบการบางรายได้พัฒนาอินซัวร์เทคสู่ตลาดแล้ว ดังนั้น บทความนี้จะนำเสนอเรื่องเทคโนโลยีที่จะเข้ามาเปลี่ยนแปลงรูปแบบการให้บริการทางการเงิน และการปรับตัวของธุรกิจประกันภัยในยุคฟินเทค รวมถึงบทบาทของภาครัฐในการสนับสนุนธุรกิจประกันภัย ควบคู่กับการดูแลผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นกับผู้บริโภค

2. Disruptive Technology ในรูปแบบของ FinTech

ในยุค Thailand 4.0 นี้ ปฏิเสธไม่ได้ว่าเรื่องเทคโนโลยีเป็นสิ่งสำคัญในการใช้ชีวิตของคนไทยในปัจจุบัน ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้ส่งผลต่อพฤติกรรมของผู้บริโภคในการเลือกใช้บริการ โดยเฉพาะในยุคดิจิทัล ผู้บริโภคมักจะเลือกใช้บริการที่สะดวก รวดเร็ว และง่ายในการใช้บริการ ธุรกิจที่ให้บริการทางการเงินเป็นธุรกิจหนึ่งที่ได้รับผลกระทบจาก Disruptive Technology ที่มาในรูปแบบของ FinTech ซึ่งหมายถึง การนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในธุรกิจการเงิน ทำให้บริการทางการเงินเป็นดิจิทัลมากขึ้น

ในอนาคตจะมี 6 เทคโนโลยีสำคัญ ที่จะเข้ามาปฏิวัติรูปแบบการให้บริการทางการเงิน (6 Key Revolutionary Technology)² ได้แก่

1) **Blockchains and Distributed Ledger** คือ เทคโนโลยีการบันทึกข้อมูลแบบกระจายศูนย์ (Distributed Ledger/Database) ที่มีการเข้ารหัส (Encryption) และกำหนดสิทธิการเข้าถึงข้อมูลเพื่อเพิ่มความปลอดภัยและความน่าเชื่อถือ ทำให้การแก้ไขข้อมูลเพื่อการทุจริตนั้นทำไม่ได้หรือทำได้ยากมาก ๆ

2) **QR Payment** เป็นการนำเทคโนโลยี QR Code มาใช้ในการชำระเงิน ซึ่งในปัจจุบันสมาร์ทโฟนเกือบทุกรุ่นก็ล้วนมีระบบการสแกน QR Code ได้ ทำให้เกิดการเข้าถึงบริการทางการเงินอย่างทั่วถึง และลดการใช้เงินสด

3) **Biometrics** เป็นเทคโนโลยีที่สามารถนำมาใช้ในการยืนยันตัวบุคคลโดยใช้ลักษณะทางกายภาพของแต่ละบุคคล เช่น การใช้ลายนิ้วมือ เสียง ม่านตา ใบหน้า ในการพิสูจน์ตัวตน ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการให้บริการธุรกรรมทางการเงินในเชิงการยืนยันตัวตนของลูกค้าได้

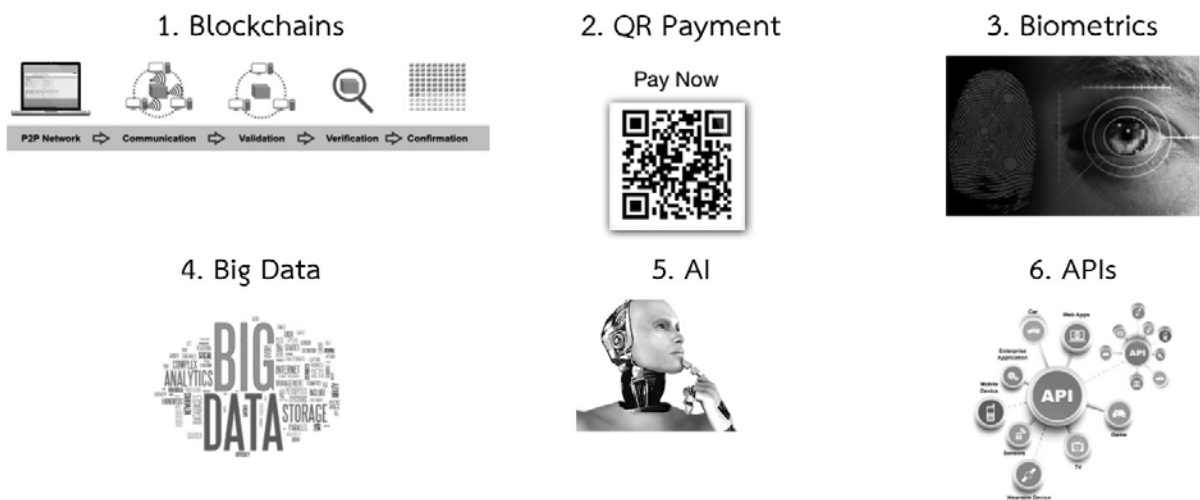
4) **Big Data/Data Analytics** คือ การนำข้อมูลจำนวนมากมาวิเคราะห์ โดยผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถนำไปสู่การทำแผนการตลาดที่มีประสิทธิภาพ และได้เปรียบเหนือคู่แข่งในการแข่งขันทางการตลาด

² อ้างอิงจากบทสัมภาษณ์ คุณบัญชา มนูญกุลชัย ผู้อำนวยการอาวุโส ฝ่ายเทคโนโลยีทางการเงิน ของธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านนวัตกรรมเทคโนโลยีทางการเงิน และได้สรุป 6 เทรนด์นวัตกรรม ไว้ใน BOT พระสยาม Magazine ฉบับที่ 5 เดือนกันยายน - ตุลาคม 2560

5) Machine Learning/Artificial Intelligence (AI) เป็นเทคโนโลยีที่ต่อยอดจากการมีเทคโนโลยีเกี่ยวกับ Big Data ซึ่งเป็นเทคโนโลยีที่สามารถประมวลผลข้อมูลได้จากหลายทิศทาง และจากหลายข้อมูล จะทำให้เทคโนโลยีหรือเครื่องจักรกลมีความฉลาดขึ้นเรื่อย ๆ เช่น ระบบ call center ที่นำระบบ AI มาใช้ มีการเรียนรู้คำถามคำตอบจากในอดีตมาเป็นแนวทางในการให้บริการลูกค้าด้วยระบบ AI

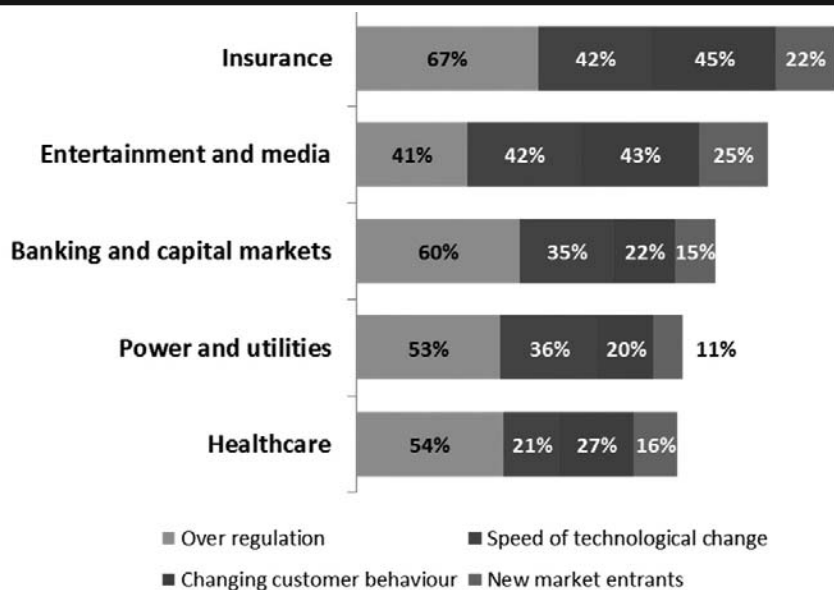
6) Open APIs (Application Programming Interfaces) เป็นช่องทางการเชื่อมต่อจากระบบหนึ่ง ไปสู่ระบบอื่น ๆ เพื่อทำงานร่วมกัน เปรียบเสมือนสายไฟ ปลั๊กไฟ และเต้าเสียบปลั๊กที่มีมาตรฐานเดียวกัน ทำให้สามารถเชื่อมต่อกันได้ แนวคิดนี้เป็นที่มาที่จะนำไปสู่โลกอนาคต ถ้ามีมาตรฐานและเป็นมาตรฐานเปิดที่ทำให้เทคโนโลยีที่แตกต่างกันสามารถเชื่อมต่อกันได้ เช่น การมีมาตรฐานกลางที่ทำให้ระบบ Apple กับ Android สามารถเชื่อมกันได้

ภาพที่ 1 เทคโนโลยีที่จะเข้ามาปฏิวัติการให้บริการทางการเงิน

จะเห็นได้ว่า FinTech จะเข้ามามีบทบาทมากขึ้นต่อการให้บริการทางการเงิน ทำให้ธุรกิจภายใต้อุตสาหกรรมฟินเทคต้องปรับตัว ซึ่งรวมถึงธุรกิจประกันภัย ที่ต้องนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาปรับใช้ เพื่อพลิกโฉมผลิตภัณฑ์และบริการที่ตอบโจทย์ความต้องการและการดำเนินชีวิตของลูกค้าในยุคดิจิทัล นอกจากนี้ ผลสำรวจ “Embracing Possibility, Boosting Innovation” ของ PwC (ภาพที่ 2) ยังพบว่า ธุรกิจประกันภัยจะเป็นอุตสาหกรรมอันดับต้น ๆ ที่ได้รับผลกระทบจากการเข้ามาของเทคโนโลยีมากที่สุด ขณะที่ซีอีโอในกลุ่มธุรกิจประกันภัยมีความกังวลต่อการเข้ามาของเทคโนโลยีมากกว่าอุตสาหกรรมอื่น ๆ โดยซีอีโอในธุรกิจประกันภัยร้อยละ 67 เห็นถึงความสำคัญของเทคโนโลยี โดยมองว่า ความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมใหม่ ๆ (Creativity and Innovation) จะเข้ามามีความสำคัญมากที่สุดต่อการประกอบธุรกิจในอนาคต

ภาพที่ 2 ธุรกิจที่จะได้รับผลกระทบจากเทคโนโลยี (Five most disrupted sectors)

ที่มา: รายงานผลสำรวจ “Embracing possibility, boosting innovation” ของ PwC

3. ธุรกิจประกันภัยในอนาคต (InsurTech)

เทคโนโลยีและพฤติกรรมผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไป เป็นโจทย์ใหญ่ที่ทำให้ธุรกิจต้องปรับตัว ที่ผ่านมามีเราเห็นกลุ่มธนาคารและสถาบันการเงินปรับปรุงรูปแบบการให้บริการ เช่น Mobile Banking หรือการยกเลิกค่าธรรมเนียมการโอน เพื่อช่วยให้ธุรกิจยังสามารถแข่งขันได้

สำหรับธุรกิจประกันภัย การนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในธุรกิจ ทำให้เกิดกระแสที่เรียกว่า InsurTech โดยจุดเด่นอยู่ที่การใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มช่องทางในการให้บริการธุรกิจประกันภัยในหลากหลายมิติ และลดต้นทุนในการบริหารจัดการ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยในอนาคตการสร้างผลิตภัณฑ์และบริการแบบ InsurTech ต้องมีองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ คือ สะดวก สมเหตุสมผล และปลอดภัย

1) สะดวก (Convenience)

ผู้บริโภคต้องเข้าถึงธุรกิจประกันภัยและใช้บริการได้สะดวก เช่น Application หรือเว็บไซต์ที่ออกแบบมาให้ใช้งานง่าย เข้าถึงได้ทั้งจาก Desktop และมือถือ มีความสะดวกรวดเร็วในการติดตั้ง Application สามารถใช้งานได้ง่ายไม่ว่าจะเป็นลูกค้าในชวงอายุใด ตอบโจทย์ผู้บริโภคในยุคดิจิทัล เช่น Application ของประกันภัยรถยนต์ ที่ช่วยให้การเคลมประกันรถสะดวก และรวดเร็ว ไม่ต้องติดต่อผ่าน Call Center เจ้าหน้าที่สามารถรับรู้สถานที่เกิดเหตุผ่าน Application ได้ทันที ปัจจุบันมีผู้ประกอบการไทยพัฒนา InsurTech ในรูปแบบ Application บนโทรศัพท์มือถือออกสู่ตลาดแล้ว ได้แก่ MuangThai Claim Di (เคลมดี) โดยขณะนี้บริษัทประกันภัยต่างเสนอแนวทางการให้ความช่วยเหลือลูกค้าประกันภัยทั้งที่บ้านและบนท้องถนนผ่านการใช้สมาร์ตโฟน ซึ่งทำให้การบริการให้ความช่วยเหลือลูกค้ามีความสะดวกมากขึ้น นั่นหมายความว่า แทนที่ลูกค้าจะต้องติดต่อคอลเซ็นเตอร์เพื่อขอความช่วยเหลือ ลูกค้าสามารถขอความช่วยเหลือผ่านทางแอปพลิเคชันได้ โดยที่เจ้าหน้าที่สามารถรับรู้สถานที่เกิดเหตุผ่านแอปพลิเคชันได้ในทันที

นอกจากนี้ อุปกรณ์ติดตามรถที่ชื่อว่า เทลเมติกส์ (Telematics) เป็นอีกหนึ่งเทคโนโลยี ที่เข้ามาสร้างความเปลี่ยนแปลงให้ธุรกิจประกันภัย โดยเฉพาะประกันภัยรถยนต์ โดยอุปกรณ์ตัวนี้จะส่งสัญญาณเตือนไปยังบริษัทประกันภัย เมื่อรถที่ติดตั้งอุปกรณ์ดังกล่าวประสบอุบัติเหตุมีการเฉี่ยวชนรุนแรงเกินกว่าระดับที่กำหนดไว้

ทำให้บริษัทประกันภัยสามารถส่งเจ้าหน้าที่ไปยังสถานที่เกิดเหตุได้อย่างทันท่วงที ผู้ให้บริการอุปกรณ์เทเลเมติกส์ บางรายยังสามารถตั้งค่าระบุพื้นที่ที่มีความเสี่ยงสูงได้อีกด้วย ซึ่งจะช่วยให้แจ้งเตือนไปยังบุคคลใดบุคคลหนึ่ง เช่น สมาชิกในครอบครัวของผู้ขับขี่รถยนต์ หากรถยนต์เข้าสู่พื้นที่เสี่ยงภัยเหล่านี้ ซึ่งในกรณีนี้จะเป็นประโยชน์อย่างมากเมื่อเกิดเหตุจี้ตัวประกัน ทำให้เจ้าหน้าที่สามารถไปยังพื้นที่เกิดเหตุได้อย่างรวดเร็ว อย่างไรก็ตาม อุปกรณ์ดังกล่าวไม่ได้มีประโยชน์แค่ในด้านความปลอดภัยเท่านั้น แต่ยังช่วยติดตามพฤติกรรมการใช้รถใช้ถนนของผู้ขับขี่ด้วย ซึ่งบริษัทประกันภัยกำลังจะนำข้อมูลเหล่านี้มาใช้ เพื่อเป็นส่วนลดค่าประกันภัยสำหรับผู้ขับขี่ที่มีพฤติกรรมการใช้รถใช้ถนนที่ดี

ภาพที่ 3 การใช้เทเลเมติกส์ (Telematics) ในธุรกิจประกันภัย

1. การทำประกันภัยพร้อมอุปกรณ์ Telematics

2. ติดตั้งอุปกรณ์ Telematics ที่รถ

3. ความนิโหดแอปพลิเคชัน Telematics บนสมาร์ทโฟน

4. การใช้งาน Telematics

2) สมเหตุสมผล (Reasonable)

ต้นทุนการให้บริการ หรือค่าเบี้ยประกันที่เหมาะสมกับความต้องการและความเสี่ยงของลูกค้าแต่ละราย จะเป็นข้อได้เปรียบของธุรกิจ InsurTech เมื่อเปรียบเทียบกับการทำประกันภัยแบบเดิม บริการหนึ่งที่น่าสนใจคือ InsurTech แบบ “ใช้เท่าไร จ่ายเท่านั้น” หรือ “Pay as you go” ซึ่งผู้ประกอบการธุรกิจประกันภัยรถยนต์ ในต่างประเทศมีการพัฒนา InsurTech ประเภทนี้ออกสู่ตลาด เพื่อตอบโจทย์กับลูกค้าที่ต้องการการคุ้มครองระยะสั้น โดยลูกค้าสามารถเลือกใช้ประกันในช่วงที่ต้องการได้ และจ่ายเบี้ยประกันตามการใช้งานจริง โดยลูกค้าเลือกการคุ้มครองตามระยะเวลาที่ยี่มรถยนต์มาใช้งาน และเบี้ยประกันที่ลูกค้าต้องจ่ายจะคิดตามระยะเวลาการใช้งานจริง ไม่ต้องจ่ายเป็นก้อน ตัวอย่างของผู้ประกอบการในต่างประเทศที่ให้บริการแบบ “Pay as you go” ได้แก่ MetroMile บริษัท FinTech ด้านประกันภัยรถยนต์ในสหรัฐฯ ที่คิดค่าเบี้ยประกันตามจำนวนไมล์หรือระยะทางที่ขับขี่จริง จากข้อมูลและการคำนวณของ Metromile ระบุว่า ประมาณร้อยละ 65 ของผู้ขับขี่จะมีระยะทางในการใช้งานไม่เกิน 16,000 กิโลเมตรต่อปี ต้องจ่ายค่าประกันในราคาที่ไม่เป็นธรรมต่อผู้ใช้งาน ซึ่ง Metromile อ้างว่า หากใช้จ่ายตามระยะทางจริง จะประหยัดได้ถึงประมาณ 500 เหรียญดอลลาร์สหรัฐต่อปี

การใช้ AI วิเคราะห์และคิดแผนประกันออกมา เป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะทำให้การคิดเบี้ยประกันของแต่ละบุคคลสมเหตุสมผล โดยทั่วไปเบี้ยประกันจะคิดจากการการนำความเสี่ยงของทุกคนมาเฉลี่ยเพื่อหาค่าเบี้ยประกันและความคุ้มครอง แผนประกันอาจปรับได้บ้างตามความต้องการของลูกค้า แต่ก็ทำได้เพียงเล็กน้อยเท่านั้น แต่การใช้ AI วิเคราะห์เบี้ยประกันจะแตกต่างจากการทำประกันแบบดั้งเดิมตรงที่ AI คำนวณความเสี่ยงของแต่ละคน และคิดค่าเบี้ยประกันให้แต่ละคน ไม่ได้เอาความเสี่ยงของทุกคนมาเฉลี่ยกัน ดังนั้นเบี้ยประกันและความคุ้มครองแบบนี้จะเหมาะสมกับลูกค้าแต่ละคน เป็นไปตามความต้องการ โดยไม่จำเป็นเอาความเสี่ยงของคนอื่นมาหารเฉลี่ย

การใช้ AI วิเคราะห์เบี้ยประกันแท้จริงจะส่งผลดีต่อทั้งบริษัทประกันและผู้บริโภค เพราะเมื่อราคาเบี้ยประกันของแต่ละคนเป็นไปตามความต้องการและความเสี่ยงของแต่ละคนแล้ว ผู้ที่มีความเสี่ยงมากก็ตระหนักได้ว่าต้องซื้อประกันเพิ่ม เพราะอยากเพิ่มความปลอดภัย ส่วนผู้ที่มีความเสี่ยงน้อยก็จ่ายเท่าที่ตนเองต้องการ บริษัทประกันก็มีโอกาสขายประกันได้มากขึ้น เพราะผู้มีความเสี่ยงมากกล้าตัดสินใจซื้อประกันมากขึ้น ส่วนผู้ความเสี่ยงน้อยก็มีแนวโน้มที่จะซื้อประกันมากขึ้น เพราะราคาเบี้ยประกันน้อยลง ตัดสินใจง่ายขึ้น ตัวอย่างของผู้ประกอบการที่ใช้ AI ในการคิดเบี้ยประกัน ได้แก่ Sherpa ที่เป็น Insurtech Startup ของประเทศอังกฤษ ที่หาช่องว่างในวงการประกันภัยและใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่มาทำให้เรื่องประกันต่าง ๆ โดย Sherpa ได้พัฒนาและมีแพลตฟอร์มที่ใช้ AI เป็นตัวคิดและวิเคราะห์ความเสี่ยงของผู้ซื้อประกัน และจะแจ้งเตือนผู้ซื้อประกันถึงความเสี่ยงที่เปลี่ยนไปและค่าใช้จ่ายที่จะป้องกันการเสียหายจากความเสี่ยงนั้น ในอนาคต Sherpa วางแผนจะคิดสร้างระบบ AI ที่สามารถวิเคราะห์ความเสี่ยงและคำนวณค่าเบี้ยประกันในทุก ๆ ประเภทของประกันภัย ตั้งแต่ประกันบ้านพักที่อยู่อาศัย ประกันสุขภาพ ประกันชีวิต ประกันการเดินทาง ประกันรถยนต์ ประกันอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ และประกันสัตว์เลี้ยง

นอกเหนือจากการคิดค่าเบี้ยประกันแบบสมเหตุสมผล พิจารณาตามความต้องการของผู้บริโภค การให้บริการประกันภัยในแบบที่เป็นมิตร และลดต้นทุนในการประกอบการ จะช่วยผลักดันให้กระแส InsurTech เติบโตได้อย่างต่อเนื่องในอนาคต เช่น การนำ Wearable device มาใช้คู่กับผลิตภัณฑ์ประกันสุขภาพ เพื่อจูงใจผู้เอาประกันภัยให้ดูแลสุขภาพและลดความเสี่ยงด้านสุขภาพ การนำนวัตกรรมเทคโนโลยีมาสนับสนุนงานด้านประกันภัยในเรื่องการรับประกันภัย รวมทั้งระบบการป้องกันการเรียกร้องสินไหมทดแทนผิดกติและป้องกันการฉ้อฉล ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการของบริษัทและเป็นประโยชน์ต่อผู้บริโภค

3) ปลอดภัย (Secure)

ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการเงินจะต้องคำนึงถึง “ความปลอดภัย” อย่างลึ้มว่าเรื่อง “เงิน” เป็นเรื่องสำคัญ และทุกคนย่อมระมัดระวังเรื่องการใช้จ่ายเงินในกระเป๋าของตัวเองเสมอ ซึ่งหมายความว่า ความปลอดภัยในการใช้บริการ InsurTech จะต้องเป็นปัจจัยพื้นฐานที่ระบบต้องมี ทั้งในด้านการรักษาข้อมูลของลูกค้ารวมถึงความปลอดภัยในการทำธุรกรรมต่าง ๆ นอกจากนี้ หากระบบหรือบริการเกิดปัญหา ธุรกิจที่ดีควรพร้อมแก้ไขปัญหาให้ทันกับสถานการณ์ สร้างความมั่นใจในความปลอดภัยให้กับลูกค้าเพื่อรักษากลุ่มลูกค้า

ทั้งนี้ กฎหมายกำกับดูแลการซื้อขายประกันผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์ เป็นเครื่องมือหนึ่งในการกำกับดูแลธุรกรรมประกันภัยผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ หรือระบบออนไลน์ ป้องกันไม่ให้ผู้บริโภคถูกเอาเปรียบจากการทำธุรกรรมประกันภัยผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ หรือระบบออนไลน์

สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัยได้ออกประกาศ 2 ฉบับ ได้แก่ 1) หลักเกณฑ์ วิธีการออกกรมธรรม์ประกันภัย การเสนอขายกรมธรรม์ประกันภัยและการชดใช้เงินตามสัญญาประกันชีวิต โดยใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ.2560 และ 2) หลักเกณฑ์ วิธีการออกกรมธรรม์ประกันภัย การเสนอขายกรมธรรม์ประกันภัยและการชดใช้เงิน หรือ ค่าสินไหมทดแทนตามสัญญาประกันภัย โดยใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2560 เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการกำกับดูแลธุรกรรมประกันภัยผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ หรือระบบออนไลน์ โดยประกาศทั้ง 2 ฉบับมีผลบังคับใช้แล้วตั้งแต่วันที่ 26 สิงหาคม 2560

สำหรับสาระสำคัญ ๆ ของประกาศทั้ง 2 ฉบับนี้ ได้กล่าวถึงการเสนอขายกรมธรรม์ประกันภัยผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเป็นช่องทางการเสนอขายใหม่ ไม่มีการพึ่งพาตัวแทนประกันภัย หรือนายหน้า

ประกันภัย โดยผู้เอาประกันภัยสามารถแสดงเจตนาขอทำประกันภัยผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์และทำความเข้าใจในผลิตภัณฑ์ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ทั้งนี้ บริษัท นายหน้า หรือธนาคารที่ได้รับความเห็นชอบจากบริษัทเท่านั้นที่จะสามารถเสนอขายผ่านช่องทางนี้ได้ และแบบกรมธรรม์ประกันภัยตลอดจนวิธีขายผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต้องได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียน ซึ่งบริษัทที่ได้รับความเห็นชอบแบบกรมธรรม์ประกันภัยไปแล้ว หากต้องการจำหน่ายกรมธรรม์ชนิดนี้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ก็ต้องมาขอความเห็นชอบจากนายทะเบียนด้วย ในส่วนของการชำระเบี้ยประกันภัย หากทำด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ต้องเข้าบัญชีบริษัทประกันภัยเท่านั้น และบริษัทต้องขอคำยืนยันการทำประกันภัยจากผู้เอาประกันภัยภายใน 7 วัน หลังจากออกกรมธรรม์ประกันภัย รวมทั้งบริษัทต้องให้สิทธิขอยกเลิกกรมธรรม์ประกันภัยภายใน 15 วัน (ยกเว้น กรมธรรม์คุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ กรมธรรม์ประกันภัยรถยนต์ กรมธรรม์ประกันภัยรถยนต์รวมการคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ และกรมธรรม์ประกันภัยเดินทาง)

การเสนอขายกรมธรรม์ประกันภัยที่ใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ประกอบการขายผ่านช่องทางตัวแทนประกันภัย นายหน้าประกันภัย หรือธนาคารที่มีอยู่ในปัจจุบัน จะต้องอำนวยความสะดวกให้กับผู้เอาประกันภัยและลดต้นทุนของบริษัทในระยะยาว เช่น การกรอกใบคำขอเอาประกันภัยโดยใช้วิธีทางอิเล็กทรอนิกส์ การส่งรายละเอียดเกี่ยวกับกรมธรรม์ประกันภัยในรูปแบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ และในส่วนของลดค่าใช้จ่าย หรือ ค่าสินไหมทดแทนตามสัญญาประกันภัยสามารถกระทำโดยใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งรวมถึงการรับเรื่องเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์

นอกจากนี้ประกาศทั้ง 2 ฉบับ ยังระบุมาตรการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของระบบสารสนเทศ โดยกำหนดให้บริษัท นายหน้าประกันชีวิต ประกันวินาศภัย ธนาคารพาณิชย์ต้องมีการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของระบบสารสนเทศ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ประชาชนผู้ขอทำประกันภัยในการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์อีกด้วย

4. การพัฒนาสภาพแวดล้อม (Ecosystem) ที่เหมาะกับ Digital Insurance

InsurTech เป็นการให้บริการประกันภัยที่เพิ่มช่องทางการเข้าถึงบริการให้แก่ประชาชน แต่การส่งเสริมการเข้าถึงบริการประกันภัยควรดำเนินการควบคู่พร้อมกับการให้ความรู้ทางการเงิน (Financial Literacy) เพื่อช่วยให้ประชาชนมีความมั่นคงทางการเงินด้วย ซึ่งการพัฒนาเครื่องมือที่ช่วยบริหารจัดการทางการเงินเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้บริโภคตัดสินใจในการเลือกใช้แผนประกันภัยอย่างเหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งเครื่องมือดังกล่าวอาจรวมถึงบริการการวางแผนภาษี หรือวางแผนทางการเงินโดยรวมอย่างครอบคลุมที่รวมไปถึงเรื่องของการทำประกัน (Insurance) ด้วย ในส่วนของภาครัฐกิจ การใช้เทคโนโลยีเป็นทั้งโอกาสและความท้าทายที่ภาคอุตสาหกรรมประกันภัยไทยจะต้องเตรียมพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ซึ่งหน่วยงานภาครัฐสามารถช่วยสนับสนุนธุรกิจประกันภัยในอนาคตได้โดยการยกระดับการกำกับให้เป็น Digital Insurance Regulator และส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาสภาพแวดล้อม (Ecosystem) ที่เหมาะสมต่อการดำเนินธุรกิจประกันภัยในยุคดิจิทัลที่มีการแข่งขันที่เข้มข้นมากขึ้น

โครงการ “Insurance Regulatory Sandbox” ถือเป็นเครื่องมือที่ดีในการใช้เป็นแนวทางกำกับดูแลบนหลักการ “Sand Box” โดยการอนุญาตให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องมาทดสอบธุรกรรมเป็นระยะ (Phase) แบบค่อยเป็นค่อยไป เพื่อให้ทุกฝ่ายได้มีเวลาทำความเข้าใจในธุรกรรมนั้นร่วมกัน โดยการกำหนดหลักเกณฑ์ในการกำกับดูแลที่มีความยืดหยุ่น และพร้อมปรับปรุงให้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ทันท่วงที ขณะเดียวกันยังต้องสนับสนุนให้ธุรกิจเหล่านี้เติบโตได้อย่างยั่งยืน และทำให้เกิดการแข่งขันที่สมบูรณ์ในอนาคต

ในอนาคต กระแส InsurTech หรือการใช้เทคโนโลยีในธุรกิจประกันภัย จะเพิ่มช่องทาง และทางเลือก บริการประกันภัยให้หลากหลายมากขึ้น ประชาชนย่อมเป็นผู้ที่ได้รับประโยชน์สูงสุดจากการได้ใช้บริการที่มี ประสิทธิภาพสูงขึ้นด้วยราคาที่เหมาะสมและเป็นธรรม ขณะเดียวกันยังทำให้กลไกการแข่งขันมีประสิทธิภาพ ยิ่งขึ้น อันจะส่งผลให้ภาคเศรษฐกิจและการเงินโดยรวมดีขึ้น อีกทั้งยังสามารถพัฒนาเป็นช่องทางสร้างรายได้ ให้กับประเทศได้ด้วย หากมีการลงทุนและสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อเสนอบริการประกันภัยในต่างประเทศ โดยเฉพาะในกลุ่มประเทศ CLMV ที่มีระบบการบริการทางการเงินที่ใกล้เคียงกัน

5. สรุป

การนำเทคโนโลยีเข้ามาปรับใช้กับระบบประกันภัย เป็นเรื่องใหม่สำหรับหน่วยงานที่มีหน้าที่กำกับดูแล ทั่วโลก ซึ่งหน่วยงานกำกับดูแลของแต่ละประเทศต่างก็ศึกษาและทำความเข้าใจโมเดลของธุรกิจประกันภัย ในอนาคตที่จะเกิดขึ้น ภาครัฐและหน่วยงานด้านการกำกับดูแลจะต้องรักษาสมดุลระหว่างการสนับสนุนการเกิด นวัตกรรมใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อระบบประกันภัยกับการดูแลป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อ ผู้บริโภค รวมทั้งยังต้องให้ความรู้และสร้างความเข้าใจแก่ผู้บริโภคไปพร้อมกัน

อย่างไรก็ดี เพื่อเป็นการรองรับกระแส InsurTech ที่มีแนวโน้มขยายตัวในอนาคต ประเด็นท้าทาย 2 ประเด็น ที่ประเทศไทยจะต้องเตรียมพร้อมก็คือ

- 1) การพัฒนาผู้เชี่ยวชาญด้านอินซัวร์เทค โดย PwC CEO Survey พบว่า มากกว่าร้อยละ 80 ของ ผู้บริหารธุรกิจประกันภัยมีความกังวลเรื่องการขาดแคลนผู้เชี่ยวชาญ และการรักษาบุคลากรที่มีทักษะ ความสามารถในการสร้างสรรค์และใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีในธุรกิจประกันภัย ซึ่งแนวทางการแก้ปัญหาคือ การหาคนที่มีคุณสมบัติจากบริษัทสตาร์ทอัพหรือการเป็นพันธมิตรกับเหล่านักนวัตกรรม หรือส่งเสริมเพิ่มทักษะบุคลากร ภายในองค์กร

- 2) การปรับปรุงกฎระเบียบในการคุ้มครองข้อมูลและความเป็นส่วนตัว ปฏิเสธไม่ได้ว่าการประยุกต์ใช้ อินซัวร์เทคที่เพิ่มขึ้น ทำให้กฎระเบียบของหน่วยงานกำกับดูแลต้องมีความเข้มข้นมากขึ้น เพื่อคุ้มครองผู้บริโภค และกำกับดูแลการพัฒนานวัตกรรม ซึ่งประเด็นนี้สร้างความกังวลให้แก่บรรดาผู้ประกอบการธุรกิจประกันภัย และสตาร์ทอัพเป็นอย่างมาก เช่น การบังคับใช้กฎหมายให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฉบับใหม่ หรือ General Data Protection Regulation (GDPR) ซึ่งเป็นกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของพลเมือง ที่อาศัยอยู่ในเขตสหภาพยุโรป (EU) กฎระเบียบดังกล่าวค่อนข้างเป็นอุปสรรคต่อแนวทางหรือการวางกลยุทธ์ ในการพัฒนานวัตกรรมดิจิทัลของผู้ประกอบการจำนวนมาก สำหรับธุรกิจไทย หากมีลูกค้าอยู่ใน EU และ จำเป็นต้องใช้การวิเคราะห์หรือประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลของลูกค้าที่อยู่ใน EU ไม่ว่าจะใช้สำหรับการค้าขายสินค้า และบริการ หรือกิจกรรมทางการตลาดอื่น ๆ ที่ต้องใช้การประมวลผลหรือจัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคลของลูกค้า จะต้องเรียนรู้ที่จะปรับตัว เพื่อปฏิบัติตามกฎระเบียบใหม่ของ EU ซึ่งจะเริ่มประกาศบังคับใช้อย่างเป็นทางการ ในวันที่ 25 พฤษภาคม 2018

นี่คือบทสรุปสั้น ๆ ของความท้าทายที่ธุรกิจประกันภัยต้องก้าวข้ามไปให้ได้ ในยุคที่กระแสเทคโนโลยีดิจิทัล กำลังเข้ามาแทนที่การดำเนินธุรกิจแบบดั้งเดิม

บทวิเคราะห์

ภาคบริการกับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยที่ไม่ใช่แค่การท่องเที่ยวอีกต่อไป¹

บทสรุปผู้บริหาร

○ หนึ่งในกลจักรในการออกแบบนโยบายเศรษฐกิจเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจในยุคปัจจุบันคือการพึ่งพาภาคบริการ ประเทศไทยกำลังเข้าสู่จุดที่ขยับจากภาคอุตสาหกรรมไปสู่ภาคบริการ จะเห็นได้จากภาคบริการของไทยมีส่วนสูงถึงร้อยละ 66 ของ GDP โดยโครงสร้างแรงงานเปลี่ยนแปลงไปมากจากอดีตจาก “สังคมเกษตร” ค่อย ๆ เปลี่ยนเป็น “เศรษฐกิจภาคบริการ”

○ จากประวัติศาสตร์และแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างก้าวกระโดดของประเทศรายได้สูงเกิดใหม่ พบว่า หนึ่งในบทเรียนจากต่างประเทศในการก้าวข้ามผ่านกับดักรายได้ปานกลาง คือ การผลักดันให้ภาคบริการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจของประเทศ

○ สำหรับประเทศไทย มีเพียงบางกิจกรรมบริการเท่านั้นที่มีศักยภาพในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจสะท้อนจากการส่งออกภาคบริการของไทยที่ยังพึ่งพิงแต่ภาคการท่องเที่ยวเป็นหลัก ซึ่งมีความเสี่ยงต่อเศรษฐกิจโดยรวมหากจะหวังพึ่งพิงภาคการท่องเที่ยวเพียงอย่างเดียวเพราะในระยะยาวอาจจะมีข้อจำกัดด้านอุปทาน ซึ่งในความเป็นจริงนั้นภาคบริการยังมีมิติทางกิจกรรมที่หลากหลายในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้ภาคบริการมากยิ่งขึ้น ภาครัฐควรมีการส่งเสริมภาคบริการอื่น ๆ ที่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับภาคบริการ

○ ภาคบริการสามารถเป็นปัจจัยใหม่ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจที่จะช่วยให้ประเทศไทยก้าวสู่การเป็นประเทศรายได้สูงและสร้างตำแหน่งงานใหม่ ซึ่งการจะทำให้ภาคบริการของไทยสามารถเติบโตได้อย่างมีศักยภาพและยั่งยืนนั้น

○ ภาครัฐและภาคเอกชนจำเป็นต้องร่วมมือกันขับเคลื่อนเพื่อยกระดับภาคบริการของไทยให้ก้าวไปสู่ภาคบริการสมัยใหม่ (Modern service) เช่น การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Medical Tourism) เป็นส่วนหนึ่งของยุทธศาสตร์การพัฒนาศูนย์กลางสุขภาพระดับนานาชาติ (Medical Hub) ของรัฐบาลที่มีมูลค่าต่อหน่วยที่สูง (High Value per unit) ซึ่งภาครัฐและเอกชนจำเป็นต้องร่วมมือกันผลักดันและส่งเสริมต่อไป รวมถึงกิจการ Cloud Service การให้บริการผ่านการใช้งานระบบ Internet ซึ่งก่อให้เกิดการลดต้นทุนการบริหารจัดการระบบของหน่วยงานต่าง ๆ ได้ ซึ่งการพัฒนาศักยภาพของ Cloud Service จะเป็นอีกช่องทางหนึ่งที่จะช่วยสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับภาคบริการไทย เป็นต้น

○ นอกจากนี้ การเปิดเสรีภาคบริการให้มากขึ้น โดยการปฏิรูปกฎ ระเบียบให้นักลงทุนต่างชาติทางด้านภาคบริการ จะส่งผลให้ไทยได้รับเงินลงทุนจากต่างประเทศมากขึ้น ทำให้ทุนและเทคโนโลยีไหลเข้าสู่ภาคบริการมากขึ้น ส่งผลต่อผลิตภาพที่สูงขึ้นและขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยโดยรวมก็จะสูงขึ้นตามลำดับ ซึ่งจะช่วยให้ประเทศไทยสามารถหลุดพ้นจากกับดักรายได้ปานกลางได้ในที่สุด

¹ ผู้เขียน นางสาวชากานต์ เคนชมภู เศรษฐกรปฏิบัติการ ขอขอบคุณ ดร. ศรพล ตูลยะเสถียร ผู้อำนวยการสำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค ดร. พิสิทธิ์ พัวพันธ์ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเศรษฐกิจมหภาค นางวิภารัตน์ บั้นเปี่ยมรัษฎ์ ผู้อำนวยการส่วนแบบจำลองและประมาณการฯ ทั้งนี้ ข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความนี้เป็นความเห็นของผู้เขียนซึ่งไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับความเห็นของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

○ อย่างไรก็ดี ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีมีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว อันจะส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตอย่างรุนแรง Disruptive Technology ที่จะส่งผลกระทบต่อภาคบริการเดิม เช่น UBER เป็นแอปพลิเคชันสำหรับเรียกรถโดยสารซึ่งจะส่งผลกระทบต่อ Taxi ธุรกิจ Airbnb (แอร์บีเอ็นบี) เป็นสตาร์ทอัพเกี่ยวกับการแบ่งปันที่พักที่จะส่งผลกระทบต่อโรงแรมและอุตสาหกรรมที่พักระดับกลาง และหุ่นยนต์ (Robot) จะเข้ามาแทนแรงงานมนุษย์ เนื่องจากช่วยเพิ่มผลิตภาพแรงงานให้สูงขึ้น

○ ดังนั้น ภาครัฐและเอกชนจะต้องเตรียมตัวให้ทันต่อสถานการณ์การเปลี่ยนแปลง เพื่อเตรียมความพร้อมอย่างเหมาะสม ให้ภาคบริการของไทยสามารถพัฒนาเป็นไปอย่างยั่งยืน

บทนำ

ภาคบริการมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจโลกและเศรษฐกิจไทยในยุคปัจจุบันเป็นอย่างมาก โดยสัดส่วนกำลังแรงงานภาคบริการในประเทศต่าง ๆ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ขณะที่แรงงานในภาคเกษตรของประเทศรายได้สูงอยู่ในระดับต่ำ ปัจจุบันภาคบริการมีการเติบโตอย่างรวดเร็วและต่อเนื่องมาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1992 ทำให้การจ้างงานในภาคบริการมีปริมาณเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องอย่างเห็นได้ชัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศที่พัฒนาแล้ว ภาคบริการมีบทบาทสำคัญต่อการจ้างงานและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ จากสถิติการจ้างงานของในกลุ่มประเทศ OECD พบว่า ครึ่งหนึ่งของการจ้างงานของกลุ่มประเทศ OECD มาจากภาคบริการ และ โดยเฉพาะภาคบริการที่เป็น SME มีบทบาทสำคัญมากขึ้นเรื่อย ๆ เนื่องจากภาคบริการทำให้ประเทศสามารถจัดการให้ต้นทุนอยู่ในระดับต่ำ ได้ง่ายกว่าภาคเกษตรและอุตสาหกรรม เช่น การขายความพึงพอใจ รสนิยม และบรรยากาศแวดล้อม เป็นต้น ซึ่งส่งผลต่ออัตราค่าจ้างที่เพิ่มขึ้น จากประวัติศาสตร์และแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างก้าวกระโดดของประเทศรายได้สูงเกิดใหม่ พบว่า หนึ่งในบทเรียนจากต่างประเทศในการก้าวข้ามผ่านกับดักรายได้ปานกลาง คือ การผลักดันให้ภาคบริการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจของประเทศ ทั้งนี้ ภาคบริการ (Service Sector) เป็นภาคเศรษฐกิจที่ทวีความสำคัญเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ ดังนั้น หากสามารถยกระดับการพัฒนาธุรกิจภาคบริการและสินค้าต่อเนื่องให้มีมูลค่าสูงตามห่วงโซ่มูลค่า ภาคบริการในหลายสาขาจะสามารถเป็นเครื่องจักรใหม่ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจการค้าที่สำคัญ เช่น ธุรกิจด้านค้าส่งค้าปลีก ธุรกิจแฟชั่น ธุรกิจให้บริการโลจิสติกส์ ธุรกิจท่องเที่ยว (ร้านอาหาร ภัตตาคาร และสถานที่พัก) ธุรกิจสุขภาพ (สปาและการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ) ธุรกิจอาหารเสริม (บริหารทรัพย์สิน ก่อสร้างและวิศวกรรม) เป็นต้น จะเห็นได้ว่าในช่วงที่การค้าขายสินค้าของโลกอยู่ในภาวะซบเซา แต่การค้าภาคบริการกลับขยายตัวสูง สอดคล้องกับข้อมูลของธนาคารโลก (World Bank) ที่ระบุว่าปี 2016 มูลค่าการค้าบริการโลกขยายตัวร้อยละ 2.7 สูงขึ้นจากปี 2015 ที่ขยายตัวร้อยละ 2.5 และการส่งออกภาคบริการของไทยในปี 2017 ที่ขยายตัวสูงถึงร้อยละ 5.0 (ข้อมูลจากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ)

สำหรับประเทศไทย หนึ่งในกลยุทธ์ในการออกแบบนโยบายเศรษฐกิจเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจในยุคปัจจุบันคือการพึ่งพาภาคบริการ ประเทศไทยกำลังเข้าสู่จุดที่ขยับจากภาคอุตสาหกรรมไปสู่ภาคบริการ จะเห็นได้จากภาคบริการของไทยมีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 66 ของ GDP โดยโครงสร้างแรงงานเปลี่ยนแปลงไปมากจากอดีตจาก “สังคมเกษตร” ค่อย ๆ เปลี่ยนเป็น “เศรษฐกิจภาคบริการ” อย่างไรก็ดี มีเพียงบางกิจกรรมเท่านั้นที่มีศักยภาพในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ สะท้อนจากการส่งออกภาคบริการของไทยยังพึ่งพิงแต่ภาคการท่องเที่ยวเป็นหลัก โดยจะเห็นได้จากรายได้จากการท่องเที่ยวในปี 2017 ที่มีมูลค่า 1.82 ล้านล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 11.8 ของ GDP หรือคิดเป็นสัดส่วนกว่าร้อยละ 71 ของมูลค่าส่งออกบริการรวม ซึ่งในความเป็นจริงนั้นภาคบริการ

ยังมีมิติทางกิจกรรมที่หลากหลายในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้ภาคบริการมากยิ่งขึ้น ภาครัฐควรมีการส่งเสริมภาคบริการอื่น ๆ ที่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับกิจกรรม เพื่อให้สอดคล้องกับโมเดลพัฒนาเศรษฐกิจของรัฐบาลไทยแลนด์ 4.0 ที่ต้องการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่ “Value-Based Economy” หรือ “เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม” และเปลี่ยนจากการเน้นภาคการผลิตสินค้า ไปสู่การเน้นภาคบริการมากขึ้น เปลี่ยนจาก Traditional Services ซึ่งมีการสร้างมูลค่าค่อนข้างต่ำไปสู่ High Value Services และเปลี่ยนจากแรงงานทักษะต่ำไปสู่แรงงานที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และทักษะสูงเป็นการวางรากฐานการพัฒนาประเทศในระยะยาว และเป็นจุดเริ่มต้นในการขับเคลื่อนไปสู่การเป็นประเทศเศรษฐกิจระดับรายได้สูงนำมาสู่การพ้นจากกับดักรายได้ปานกลาง

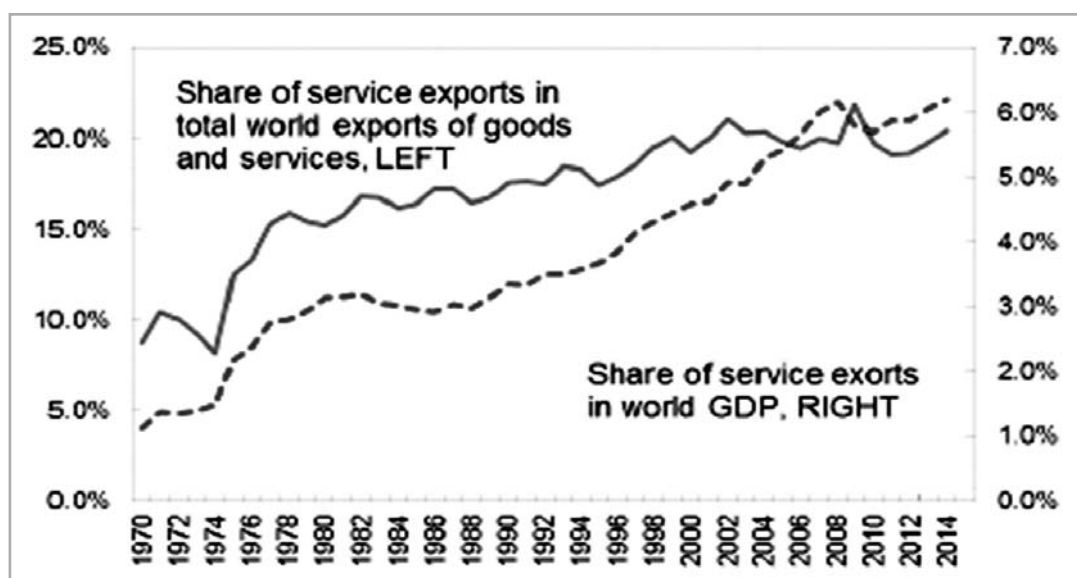
1. การสร้างมูลค่าเพิ่มกับภาคบริการ (Value-Added)

ภาคบริการ (Service sector) ตามการจัดประเภทขององค์การสหประชาชาติ กิจกรรมทางเศรษฐกิจต่าง ๆ อาจแบ่งออกเป็นสามกลุ่มใหญ่ ๆ คือการเกษตร อุตสาหกรรม และบริการ ซึ่งภาคบริการไม่มีการผลิตสินค้าใด ๆ ที่เป็นตัวตน แต่เป็นกิจกรรมที่ตอบสนองตามความต้องการของประชาชนในด้านต่าง ๆ ได้ กิจกรรมทางเศรษฐกิจที่จัดอยู่ในภาคบริการมีอยู่เป็นจำนวนมาก เช่น การค้าปลีก การค้าส่ง ร้านอาหาร โรงแรม การคมนาคมขนส่ง การเงิน การประกันภัย การซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ การศึกษา การติดต่อสื่อสาร เป็นต้น

การเพิ่มมูลค่า (Value Added) เน้นการเพิ่มมูลค่าเข้าไปในแต่ละขั้นตอนของห่วงโซ่มูลค่า (Value Chain) ตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ จนถึงปลายน้ำ ซึ่งเป็นเรื่องของผู้ประกอบการมากกว่าผู้บริโภค การยกระดับคุณค่าสินค้าหรือบริการนั้น ความสำเร็จอยู่ที่การสร้างสมดุลที่ระหว่าง “คุณค่าเพิ่ม” ที่ผู้บริโภคจะได้รับ และ “มูลค่าเพิ่ม” ที่ผู้ประกอบการคาดหวัง อันจะนำไปสู่ความสำเร็จในการพัฒนาธุรกิจที่ยั่งยืน

ในปัจจุบันการส่งออกภาคบริการมีความสำคัญมากขึ้นของการค้าโลก สอดคล้องกับข้อมูลจาก IMF ที่ระบุว่าสัดส่วนของการส่งออกภาคบริการโลกเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 9 ในปี ค.ศ. 1970 เป็นร้อยละ 20 ในปี 2014 และมีสัดส่วนต่อจีดีพีของโลกจากร้อยละ 1 ในปี ค.ศ. 1970 เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 6 ในปี 2014 (ภาพที่ 1)

ภาพที่ 1 สัดส่วนของการส่งออกภาคบริการต่อการส่งออกของโลกและสัดส่วนต่อจีดีพี (ค.ศ.1970 – 2014)

ที่มา: IMF Working Paper 2017

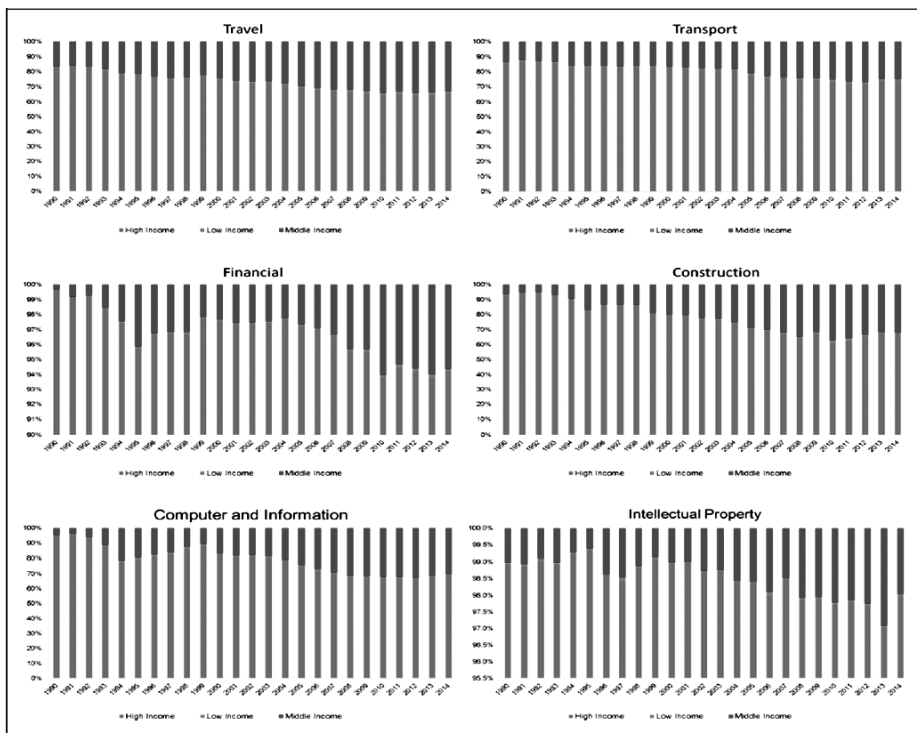
2. ขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยภาคบริการ

กิจกรรมบริการในหลายประเทศทวีความสำคัญมากขึ้น เมื่อประเทศมีการพัฒนาสู่ระดับที่สูงขึ้น ในระยะเริ่มต้นของการพัฒนาเศรษฐกิจ ประเทศส่วนใหญ่ในโลกมักมีกิจกรรมการเกษตรในสัดส่วนสูง ต่อมากิจกรรมที่มาจากภาคอุตสาหกรรมจะมีความสำคัญมากขึ้น และเมื่อมีการพัฒนาจนเป็นประเทศที่มีรายได้สูงแล้ว สัดส่วนของภาคอุตสาหกรรมในผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) ก็จะเริ่มลดน้อยลง และกิจกรรมในภาคการบริการมีความสำคัญมากขึ้น จากรายงานของ IMF พบว่า ในระยะเวลา 30 - 40 ปี มูลค่าการส่งออกภาคบริการในบางประเทศเพิ่มสูงขึ้นเกือบ 100 เท่า โดยประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นประเทศที่มีมูลค่าการส่งออกบริการขนาดใหญ่ที่สุด และหลายประเทศในสหภาพยุโรปก็เป็นผู้ส่งออกบริการอันดับต้น ๆ ของโลก ขณะที่ประเทศไทย อินโดนีเซีย บราซิล อยู่ใน 30 อันดับแรกที่มีการเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วของภาคส่งออกบริการของกลุ่มประเทศกำลังพัฒนา จะเห็นได้ว่าการส่งออกภาคบริการในปัจจุบันไม่ได้อยู่ในเศรษฐกิจของประเทศที่พัฒนาแล้วเท่านั้น แต่การแข่งขันด้านบริการยังได้รับความสนใจมากในกลุ่มประเทศที่กำลังพัฒนาด้วยเช่นกัน โดยตั้งแต่ปี 1990 - 2014 มีอัตราที่เพิ่มสูงขึ้นเป็นสองเท่า และประเทศที่พัฒนาแล้วเติบโตขึ้นเป็นสิบเท่า ขณะที่การส่งออกโลกสัดส่วนของการส่งออกบริการของประเทศกำลังพัฒนาได้เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 3 ในปี ค.ศ. 1970 เป็นร้อยละ 20 ในปี 2014

ทั้งนี้ จากข้อมูลปี ค.ศ. 2014 (ภาพที่ 2) พบว่า สัดส่วนการส่งออกท่องเที่ยวและคมนาคมขนส่งซึ่งเป็นภาคการส่งออกที่สำคัญของประเทศกำลังพัฒนานั้น มีส่วนแบ่งการตลาดประมาณร้อยละ 30 และร้อยละ 20 ของตลาดโลก ตามลำดับ ซึ่งการส่งออกภาคบริการของประเทศกำลังพัฒนา ก็ได้พัฒนาอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นการให้บริการด้านการเงิน (ที่มีสัดส่วนครึ่งหนึ่งของการส่งออกบริการการเงินของตลาดโลก) ตลอดจนการส่งออกด้านบริการคอมพิวเตอร์และข้อมูล

ภาพที่ 2 สัดส่วนการส่งออกภาคบริการแต่ละประเภทแยกตามกลุ่มรายได้ของประเทศ

(ค.ศ. 1970 - 2014)

ที่มา IMF Working Paper 2017

โมเดลการพัฒนาภาคบริการที่ต่างประเทศใช้แล้วประสบความสำเร็จ

จากเว็บไซต์ข้อมูลทางสถิติของกลุ่มประเทศ OECD พบว่า ส่วนแบ่งของการเกษตรในปัจจุบันค่อนข้างเล็ก ในเกือบทุกประเทศของกลุ่มประเทศ OECD และส่วนแบ่งการตลาดของอุตสาหกรรมมีแนวโน้มที่ลดลง ขณะที่ภาคบริการมีสัดส่วนมากกว่าร้อยละ 60 ในกลุ่มของประเทศ OECD จะเห็นได้ว่ากลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้วมุ่งเน้นภาคบริการมากขึ้น

ประเทศเดนมาร์ก รัฐบาลเดนมาร์กผลักดันด้านการพัฒนาประเทศให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ใช้ระบบเศรษฐกิจที่พึ่งพาเทคโนโลยีเพิ่มมากขึ้น ภาคบริการของเดนมาร์กจึงเป็นกุญแจสำคัญต่อการพัฒนาและต่อการรักษาศักยภาพการส่งออกของเดนมาร์ก ซึ่งภาคบริการคิดเป็นร้อยละ 74 ของผลผลิตภาคเอกชนทั้งหมด นอกจากนี้ ภาคส่วนดังกล่าวมีการจ้างแรงงานถึงสามในสี่ส่วนของแรงงานเดนมาร์กทั้งหมด และมีสัดส่วนของแรงงานที่มีการศึกษาสูงที่สุดด้วย ปริมาณการผลิตต่อลูกจ้างหนึ่งคนสูงมาก ซึ่งเป็นการตอกย้ำความสำคัญของภาคส่วนนี้ในระบบเศรษฐกิจเดนมาร์ก เดนมาร์กเป็นประเทศเล็กแต่บริษัทในภาคบริการจำนวนมากของเดนมาร์กกลับมีขนาดใหญ่และดำเนินงานในระบบโลก ในปี ค.ศ. 2006 เดนมาร์กเป็นผู้ส่งออกงานบริการเป็นอันดับที่ 15 ของโลก มีมูลค่า 2 ล้านล้านบาท ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 36 ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมดของประเทศ ส่วนที่ใหญ่ที่สุดของการส่งออกงานด้านบริการของเดนมาร์ก ได้แก่ การขนส่งโดยเฉพาะทางเรือ การให้คำปรึกษาด้านเทคนิค การตรวจสอบบัญชีและด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ขณะที่งานบริการอื่น ๆ เช่น ภาคการท่องเที่ยว การรักษาความปลอดภัย การทำความสะอาด และการสื่อสาร กำลังทวีความสำคัญมากขึ้น และในปี ค.ศ. 2006 พบว่า เดนมาร์กมีการส่งออกบริการมายังประเทศไทยมากกว่าส่งออกสินค้า

ประเทศสิงคโปร์ เน้นการพัฒนาบริการภาคการเงิน และหาแนวทางในการส่งเสริมส่งออกบริการ โดยมีการจัดตั้งหน่วยงานภาครัฐหลายแห่งเพื่อให้ความช่วยเหลือผู้ประกอบการ เช่น

1) International Enterprise Singapore (IE) เป็นหน่วยงานในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น โครงการ The Exporter Development Programmes ซึ่งเป็นการสนับสนุนจัดอบรม Local SMEs ให้เติบโตกลายเป็นผู้ส่งออก โครงการ International Marketing Activities Programme ซึ่งจะจัดงาน Tradeshow เพื่อให้ผู้ประกอบการมีโอกาสหาช่องทางเข้าถึงตลาดต่างประเทศ

2) SPRING Singapore เป็นหน่วยงานที่ช่วยพัฒนานวัตกรรมและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้กับ SMEs ทั้งด้านการเงิน เทคโนโลยี และหาช่องทางในการเข้าถึงตลาดทั้งภายในและต่างประเทศ นอกจากนี้ รัฐบาลสิงคโปร์ยังมีมาตรการสนับสนุนธุรกิจส่งออกบริการ เช่น

- เงินสนับสนุนโครงการ (เงินให้เปล่า (Grants) /กองทุน (Funds)) เพื่อสนับสนุนให้ธุรกิจบริการสามารถส่งออกไปยังต่างประเทศเพิ่มขึ้น
- การสนับสนุนทางการเงิน เช่น 1) Loan Insurance Scheme (LIS) เป็นการร่วมมือกันระหว่าง IE Singapore และ Spring Singapore 2) Internationalization Finance Scheme (IFS) ให้ความช่วยเหลือทางการเงินเพื่อขยายไปกิจการไปยังตลาดต่างประเทศ
- สิทธิประโยชน์ทางภาษี เช่น ภาษีสินค้าและบริการ (Goods and Services Tax: GST) อัตรา ร้อยละ 0 สำหรับการส่งออกสินค้าและการให้บริการระหว่างประเทศ โดยยกเว้นบริการบางสาขา ได้แก่ บริการการเงิน การขายหรือเช่าสินทรัพย์เพื่อการอยู่อาศัย รวมถึงทองและโลหะมีค่า เป็นต้น

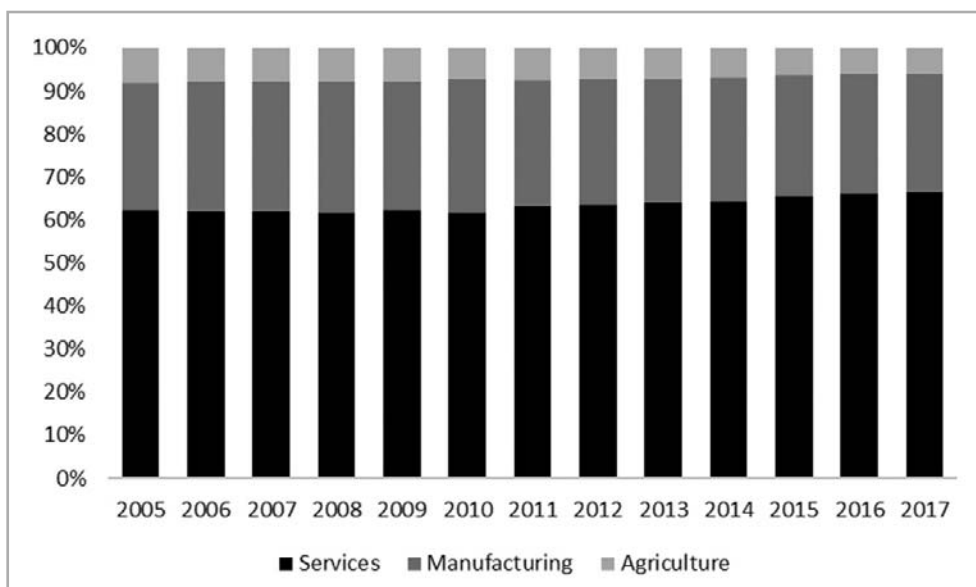
- การสร้างเสริมศักยภาพของธุรกิจและบุคลากร เช่น 1) Capability Development Grant สนับสนุนเงินอุดหนุนในรูปแบบให้เปล่าเพื่อให้ SMEs ใช้ในการวางแผนกลยุทธ์ในการบริหารจัดการธุรกิจและพัฒนาบุคลากรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถของธุรกิจ SMEs 2) สร้างความร่วมมือระหว่าง SMEs กับบริษัทขนาดใหญ่ จัดให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้และการปฏิบัติงานที่ดี (Best Practices) รวมถึงการร่วมทุนพัฒนานวัตกรรมและทดลองด้านเทคโนโลยี 3) Initiatives in New Technology (INTECH) ภาครัฐสนับสนุนเงินให้เปล่าเพื่อส่งเสริมการพัฒนาขีดความสามารถในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ และการวิจัยและพัฒนา
- สิทธิประโยชน์อื่น ๆ การจ้างงานแรงงานต่างชาติสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพระดับ Professionals และ Skilled workers จะต้องออกใบอนุญาตทำงานในประเภท Employment Pass ซึ่งนายจ้างสามารถจ้างแรงงานผู้มีความรู้ความสามารถเชี่ยวชาญต่าง ๆ ได้โดยไม่มีข้อจำกัดในเรื่องสัดส่วนการจ้างงาน

จะเห็นว่าประเทศข้างต้นมีมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนธุรกิจบริการทั้งในและต่างประเทศอย่างเต็มที่ ไม่ว่าจะเป็นการร่วมมือกันอย่างจริงจังของภาครัฐและภาคธุรกิจ ซึ่งไทยสามารถนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของไทย เพื่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจการค้าภาคบริการให้เป็น Modern Services ที่จะเป็นตัวขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยให้เติบโตอย่างยั่งยืนได้

3. ภาคบริการของไทย

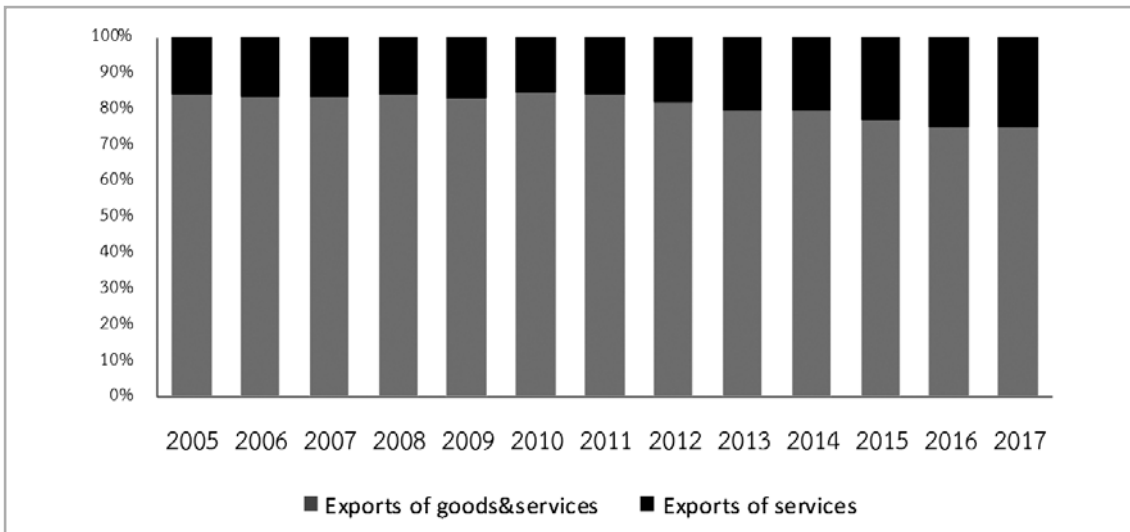
จากภาพที่ 3 พบว่า GDP ของภาคบริการไทยมีสัดส่วนที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่องในระยะ 10 ปี จากร้อยละ 60 ในปี ค.ศ. 2007 เป็นร้อยละ 66 ในปี ค.ศ. 2017 และจากภาพที่ 4 พบว่า มูลค่าการส่งออกบริการของไทยมีแนวโน้มที่ขยายตัวสูงขึ้นเมื่อเทียบกับมูลค่าส่งออกสินค้าและบริการรวม โดยในปี ค.ศ. 2007 มูลค่าการส่งออกบริการคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 16 ขณะที่ปี ค.ศ. 2017 มูลค่าการส่งออกบริการมีสัดส่วนถึงร้อยละ 25 ของมูลค่าการส่งออกสินค้าและบริการของไทย

ภาพที่ 3 สัดส่วนใน GDP ภาคบริการของไทย (ปี ค.ศ. 2005 – 2017)

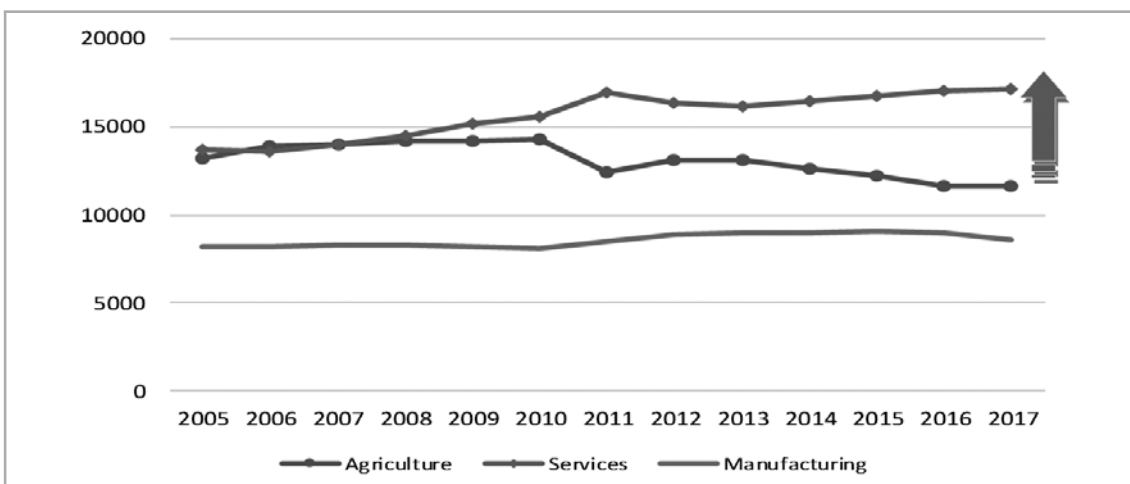
ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ รวบรวมโดยผู้เขียน

ภาพที่ 4 มูลค่าการส่งออกภาคบริการต่อการส่งออกสินค้าและบริการของไทยปี ค.ศ. 2005 - 2017

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ รวบรวมโดยผู้เขียน

ภาพที่ 5 จำนวนแรงงานภาคอุตสาหกรรมต่าง ๆ ของไทย ปี ค.ศ. 2005 - 2017

ที่มา สำนักงานสถิติแห่งชาติ คำนวณโดยผู้เขียน

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าไทยจะมีสัดส่วนใน GDP ของภาคบริการเพิ่มขึ้นแต่ยังไม่สามารถเพิ่มสัดส่วนภาคบริการต่อ GDP ให้อยู่ในระดับสูงเทียบเคียงกับประเทศที่พัฒนาแล้วที่ใช้ภาคบริการเป็นแรงขับเคลื่อนหลักของระบบเศรษฐกิจ ตัวอย่างเช่น สหรัฐฯ ญี่ปุ่น และสิงคโปร์ ที่มีสัดส่วนของภาคบริการสูงถึงร้อยละ 70 - 80 ของ GDP และมีสัดส่วนการจ้างงานในภาคบริการเพิ่มขึ้นในระดับที่สูงสอดคล้องกัน (ประเทศพัฒนาแล้วส่วนใหญ่มีสัดส่วนการจ้างงานในภาคบริการเกินกว่าร้อยละ 70 ของการจ้างงานรวม) รวมทั้งผลิตภาพแรงงานในภาคบริการของประเทศเหล่านั้นมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง ขณะที่ในกรณีของประเทศไทยในช่วงปี ค.ศ. 2005 - 2017 พบว่า แรงงานไทยมีความนิยมเข้ามาทำงานในภาคบริการเพิ่มขึ้น (ภาพที่ 5) สะท้อนจากการจ้างงานในภาคบริการที่มีสัดส่วนที่เพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ โดยล่าสุดในปี 2017 แรงงานไทยในภาคบริการมีสัดส่วนถึงร้อยละ 46 ของผู้มีงานทำทั้งหมด อย่างไรก็ตาม แรงงานภาคบริการไม่สามารถเพิ่มผลิตผลให้สูงขึ้นได้ นั่นหมายความว่าผลิตภาพแรงงานในภาคบริการของไทยยังคงอยู่ในระดับที่ต่ำ (ตารางที่ 1) และภาคบริการของไทยยังคงมีลักษณะแบบดั้งเดิม (Traditional Services) ซึ่งเป็นการใช้ทักษะแรงงานต่ำและไม่เน้นการใช้เทคโนโลยีในการให้บริการ เช่น สาขาการท่องเที่ยว โรงแรมและร้านอาหาร และการบริการด้านค้าส่ง - ค้าปลีก เป็นต้น

ตารางที่ 1 ผลผลิตภาพแรงงานของไทย ปี 1972 - 2014

Average Growth	Within Sector Productivity (%)	Agriculture (%)	Manufacture (%)	Services/others (%)
(1) 1972 - 1986	1.5	0.3	0.5	0.7
(2) 1987 - 1996	4.0	0.5	1.5	2.0
(3) 1997 - 1999	-2.6	0.0	0.3	-3.0
(4) 2000 - 2014	2.0	0.2	1.0	0.7

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

ในขณะที่กลุ่มประเทศพัฒนาแล้วสาขาบริการส่วนใหญ่มีลักษณะเป็น Modern Services คือ การให้บริการที่เน้นการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและทักษะแรงงานขั้นสูง เช่น บริการด้านการเงินการธนาคาร ลิขสิทธิ์ทางปัญญา และการให้บริการด้าน IT ซึ่งเป็นการเพิ่มมูลค่าให้แก่ภาคบริการค่อนข้างสูง รวมถึงประเทศที่พัฒนาแล้วจะมีการส่งออกบริการที่หลากหลายมากกว่าประเทศที่กำลังพัฒนารวมถึงประเทศไทยที่การส่งออกภาคบริการยังคงกระจุกตัวอยู่ในภาคการท่องเที่ยวเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งมีความเสี่ยงต่อเศรษฐกิจโดยรวมหากจะหวังพึ่งพิงภาคการท่องเที่ยวเพียงอย่างเดียวเพราะในระยะยาวอาจจะมีข้อจำกัดด้านอุปทานได้แก่ความเพียงพอของสาธารณูปโภคต่าง ๆ ซึ่งทำให้ไม่มีความยั่งยืนทางเศรษฐกิจได้

4. ดึงศักยภาพภาคบริการของไทย เปลี่ยนจาก “ทำมากได้น้อย เป็นทำน้อยได้มาก”

ภาคบริการสามารถเป็นปัจจัยใหม่ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจที่จะช่วยให้ประเทศไทยก้าวสู่การเป็นประเทศรายได้สูงและสร้างตำแหน่งงานใหม่ ซึ่งการจะทำให้ภาคบริการของไทยสามารถเติบโตได้อย่างมีศักยภาพและยั่งยืนนั้น ภาครัฐและภาคเอกชนจำเป็นต้องร่วมมือกันขับเคลื่อนเพื่อยกระดับภาคบริการของไทยให้ก้าวไปสู่ภาคบริการสมัยใหม่ (Modern service) และกิจการ Cloud Service เป็นต้น ซึ่งปัจจุบันทางสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) มีการให้ประโยชน์แก่ธุรกิจประเภทบริการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์เชิงสร้างสรรค์ นอกจากนี้ ประเทศไทยควรพัฒนาภาคบริการสาขาอื่น ๆ ในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้ภาคบริการมากยิ่งขึ้น พร้อมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องมีการอำนวยความสะดวกทางด้านกฎระเบียบการลงทุนให้เอื้ออำนวย และลดอุปสรรคในการเข้ามาลงทุนให้แก่นักลงทุนต่างชาติ เพื่อเอื้ออำนวยต่อการแข่งขันและการนำมาสู่การถ่ายทอดพัฒนาเทคโนโลยี เพื่อให้ช่วยเพิ่มผลิตภาพแรงงานให้แก่ภาคบริการไทยยิ่งขึ้น

4.1 ขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วย Modern service

เป็นแนวทางการให้บริการที่เน้นเทคโนโลยีสารสนเทศและการใช้ทักษะแรงงานขั้นสูง เช่น ลิขสิทธิ์ทางปัญญา เทคโนโลยีและสารสนเทศ บริการด้านการเงินการธนาคาร ความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ เป็นต้น ซึ่งจะสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่เศรษฐกิจได้อย่างมหาศาล มากกว่าการส่งออกบริการที่ใช้ทักษะแรงงานต่ำ เช่น การค้าส่ง - ค้าปลีก การท่องเที่ยว เป็นต้น ที่ไม่สร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่เศรษฐกิจมากนัก การจะทำให้ภาคบริการของไทยสามารถเติบโตได้อย่างมีศักยภาพ เพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจและช่วยรองรับแรงกระแทกจากปัญหาวิกฤตต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้อย่างยั่งยืนนั้น ภาครัฐจำเป็นต้องยกระดับภาคบริการของไทยให้ก้าวไปสู่ความเป็น Modern Services มากยิ่งขึ้น เช่น Medical Tourism

ภาคบริการที่เป็นจุดเด่นของประเทศไทยและควรได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐคือ บริการทางการแพทย์ ในอดีตบุคคลมักจะเคลื่อนย้ายจากประเทศกำลังพัฒนาไปยังประเทศพัฒนาแล้วเพื่อเข้าถึงบริการคุณภาพสูง อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันคุณภาพการรักษาพยาบาลในประเทศกำลังพัฒนาจำนวนหนึ่งได้มีการยกระดับคุณภาพอย่างมาก ในขณะที่ประเทศพัฒนาแล้วประสบปัญหาหาค่ารักษาพยาบาลที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว Medical Tourism เป็นส่วนหนึ่งของยุทธศาสตร์การพัฒนา Medical Hub ของรัฐบาลที่มีองค์ประกอบเพิ่มเติมอีก 3 ส่วน ได้แก่ ศูนย์กลางบริการเพื่อส่งเสริมสุขภาพ (Wellness Hub) ศูนย์กลางบริการวิชาการและงานวิจัย (Academic Hub) และศูนย์กลางยาและผลิตภัณฑ์สุขภาพ (Product Hub) ซึ่งในบางส่วนครอบคลุมไปถึงเครื่องมือแพทย์ด้วย (กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ 2559) Medical Tourism ถูกเลือกขึ้นเพื่อเป็นตัวแทนของภาคบริการที่มีศักยภาพในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยคล้ายคลึงกับภาคท่องเที่ยวที่ผู้บริโภคนต่างประเทศสามารถเดินทางเข้ามาใช้บริการในประเทศที่ผลิตบริการ

หากเราพิจารณาตัวเลขจำนวนชาวต่างชาติที่เข้ามาใช้บริการรักษาในประเทศไทยโดยสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) จำนวนชาวต่างชาติเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจนถึงปี 2559 มีมากกว่า 3 ล้านคน ในโรงพยาบาลเอกชนที่มีบทบาทสำคัญใน Medical Tourism พบว่า Medical Tourism มีมูลค่าราว 50,000 ล้านบาท ในปี 2559 ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 30.4 ของรายได้จากการท่องเที่ยวจากชาวต่างชาติ รวม สัดส่วนความสำคัญของ Medical Tourism ทั้งทางด้านจำนวนคนและรายได้ชี้ให้เห็นว่า Medical Tourism เป็นเสมือน Segment ที่มีมูลค่าต่อหน่วยที่สูง (High Value per unit)

ภาพที่ 6 Medical Tourism ของไทยเทียบกับประเทศคู่แข่งในภูมิภาค

	จำนวนคนใช้ ชาวต่างชาติ (ล้านคน)	รายได้ (ล้านบาท ทรอ.)	รายได้ต่อคนใช้ (ล้านบาท ทรอ.)	รายได้ต่อคนใช้ ปรับด้วยค่าครองชีพ (ล้านบาท ทรอ.)
ไทย	3.5	4,440	1,268.6	2,205.8
มาเลเซีย	1.2	1,554	1,295.0	2,157.0
สิงคโปร์	0.9	1,776	1,995.5	1,995.5
อินเดีย	4	4,440	1,110.0	470.0

ที่มา: อาชนัน เกาะโพบูลย์, คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

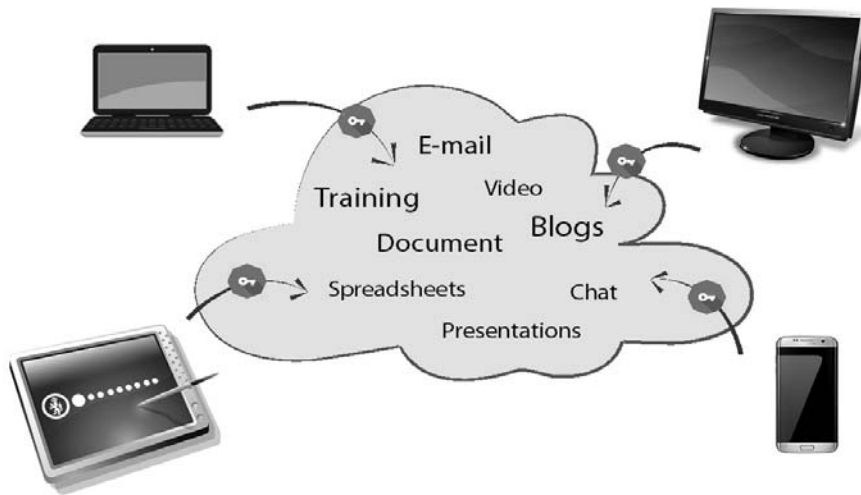
การพัฒนาประเทศไปสู่ Medical Tourism ประเทศไทยจำเป็นต้องวางแผนรองรับ เพื่อเตรียมความพร้อมทั้งในด้านทรัพยากรบุคคลและวัตถุดิบเครื่องมือทางการแพทย์ เพื่อให้รองรับต่อความต้องการทั้งจากผู้ใช้บริการในประเทศและจากต่างประเทศในการเป็นศูนย์รวมบริการทางด้านสุขภาพ เช่น การเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรทางการแพทย์ พยาบาล การบริการสุขภาพของประเทศโดยรวมจาก Medical Tourism อาจจำเป็นต้องใช้ทรัพยากรทั้งบุคลากรและเครื่องมือทางการแพทย์และยารักษาโรคจำนวนมาก ดังนั้น ในยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางสุขภาพนานาชาติ ภาครัฐจะต้องตระหนักและต้องรองรับทางด้านกฎหมายแรงงานเพื่ออำนวยความสะดวกการเข้ามาทำงานของผู้เชี่ยวชาญทางการแพทย์ต่างชาติ ซึ่งสัดส่วนแพทย์ พยาบาล และบุคลากรทางการแพทย์อื่น ๆ ต่อประชากรของประเทศไทยอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าเมื่อเทียบกับค่าเฉลี่ยของประเทศรายได้ปานกลางระดับสูงและต่ำกว่าประเทศคู่แข่งอื่น ๆ ในอาเซียน

อีกประเด็นสำคัญการมีแพทย์ที่รองรับให้เพียงพอต่อผู้ป่วยในประเทศและผู้ป่วยจากต่างประเทศ ซึ่งสามารถนำเอาเทคโนโลยีและนวัตกรรมต่าง ๆ เข้ามาช่วยเหลือได้ เช่น การนำระบบ Big Data มาประยุกต์ใช้กับเทคโนโลยีเพื่อให้แพทย์สามารถเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ ของผู้ป่วยจากที่อื่น ๆ ได้ไม่ยาก เป็นต้น

4.2 กิจการ Cloud Service

คำว่า Cloud สื่อถึงการใช้งานผ่าน Internet โดยระบบมีการประมวลผลแบบกลุ่มเมฆปัจจุบันบริษัทบริการทางคอมพิวเตอร์ (Computing services) ซึ่งบริษัทที่ให้บริการ Cloud จะถูกเรียกว่า Cloud provider การให้บริการ Cloud (Cloud Services) ถูกใช้งานมานานแล้วหรือที่เรียกว่า Cloud Computing แต่ Cloud computing ทำงานอยู่เบื้องต้นของบริการต่าง ๆ ที่เราใช้บนอินเทอร์เน็ตมากมาย ไม่ว่าจะเป็นอีเมล ฟังเพลงออนไลน์ หรือบริการฝากรูป เป็นต้น

ภาพที่ 7 ระบบ Cloud computing

ที่มา:รวบรวมโดยผู้เขียน

ประเภทของบริการ Cloud computing แบ่งประเภทได้ ดังนี้

1. การให้บริการซอฟต์แวร์ หรือ Software as a Service (SaaS) จะให้บริการการประมวลผล แอปพลิเคชันที่แม่ข่ายของผู้ให้บริการ และเปิดให้บริการทางด้านซอฟต์แวร์ต่างๆ
2. การให้บริการแพลตฟอร์ม หรือ Platform as a Service (PaaS) เป็นการประมวลผล ซึ่งมีระบบปฏิบัติการ และการสนับสนุนเว็บแอปพลิเคชันเข้ามาร่วมด้วย
3. การให้บริการโครงสร้างพื้นฐาน หรือ Infrastructure as a Service (IaaS) เป็นการให้บริการเฉพาะโครงสร้างพื้นฐาน มีประโยชน์ในการประมวลผลทรัพยากรจำนวนมาก
4. บริการระบบจัดเก็บข้อมูล หรือ data Storage as a Service (dSaaS) ระบบการจัดเก็บข้อมูลที่มีขนาดใหญ่ไม่จำกัด รองรับการสืบค้นและการจัดการข้อมูลขั้นสูง
5. บริการรวมรวมลำดับความเชื่อมโยง หรือ Composite Service (CaaS) คือส่วนทำหน้าที่รวมโปรแกรมประยุกต์ หรือจัดลำดับการเชื่อมโยงแบบ workflow ซ้ำมเครือข่าย รวมถึงการจัดการด้านความปลอดภัย ทั้งนี้ บริษัทในประเทศไทยที่ให้บริการ Cloud เช่น บริษัท True IDC ให้บริการ Cloud Consulting Services เพื่อให้คำปรึกษางานต่างๆ ในการวางแผนค่าใช้จ่ายอย่างครบวงจร พร้อมทั้งวางแผนกลยุทธ์ ออกแบบ ติดตั้ง และดูแลระบบตลอด 24 ชม. โดยใช้ข้อมูลของบริษัทมาออกแบบโซลูชันตามความต้องการขององค์กรต่าง ๆ

ทั้งนี้ ข้อดีของ Cloud Computing จะช่วยองค์กรหรือบริษัทสามารถให้ลดต้นทุนค่าดูแลบำรุงรักษา เนื่องจากค่าบริการได้รวมค่าใช้จ่ายตามที่ใช้งานจริง เช่น ค่าจ้างพนักงาน ค่าซ่อมแซม ค่าลิขสิทธิ์ ค่าไฟฟ้า ค่าน้ำ ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ค่าอัปเกรด และค่าเช่าตู้สาย เป็นต้น ซึ่งการพัฒนาศักยภาพของ Cloud Service จะเป็นอีกช่องทางหนึ่งที่จะช่วยสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับภาคบริการไทย

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ภาคบริการถือว่ามีส่วนสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศไทยมาก เนื่องจากมีสัดส่วนคิดเป็นครึ่งหนึ่งของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ และมีจำนวนแรงงานกว่าร้อยละ 46 ของประเทศที่อยู่ในภาคบริการ ดังนั้น การจะพัฒนาเศรษฐกิจให้หลุดพ้นจากกับดักรายได้ปานกลาง ภาคบริการของไทยจึงจำเป็นต้องมีการพัฒนา โดยเฉพาะการพัฒนาผลิตภาพให้สูงขึ้น โดยการเปิดเสรีภาคบริการ และแก้ไขกฎ ระเบียบ ที่เป็นอุปสรรคต่อการลงทุน ซึ่งจำเป็นต้องปฏิรูป ซึ่งการเปิดเสรีภาคบริการจะทำให้ต่างชาติเข้ามาลงทุนเพื่อส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยีมากขึ้น

การเพิ่มกลไกการแข่งขันในตลาดผ่านการเปิดเสรีภาคบริการ ในปัจจุบันหากเปรียบเทียบกับประเทศในอาเซียนและโลก ประเทศไทยถือว่ามี การถือหุ้นของชาวต่างชาติในภาคบริการค่อนข้างต่ำ เพราะกฎหมายไทยไม่เอื้อสำหรับการเข้ามาถือหุ้น สาเหตุหนึ่ง คือ กฎระเบียบด้านตลาดบริการที่เข้มงวดกว่าประเทศอื่น ๆ เช่น ในสาขาวิชาชีพแพทย์หรือสถาปนิก ซึ่งมีข้อจำกัดเป็นอันดับหนึ่งในอาเซียน เช่น แพทย์จากต่างประเทศ หากจะเข้ามาทำงานจะต้องสอบใบอนุญาตของไทย, งานด้านสถาปนิกที่กำหนดว่าต้องเป็นคนไทยเท่านั้น หรือกฎหมายที่ไม่ให้ต่างชาติถือหุ้นมากกว่าร้อยละ 50 ดังนั้น การเปิดเสรีของภาคบริการและเปิดโอกาสให้งานวิชาชีพเข้ามา จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพ ผลิตภาพ คุณภาพ และเปิดรับแนวคิดใหม่ ๆ ในโลกให้แก่ภาคบริการและประเทศไทย อันจะส่งผลทำให้ภาคบริการของไทยมีผลิตภาพที่สูงขึ้นด้วย และมีโอกาสที่จะเติบโตได้มากกว่าที่เป็นอยู่ จากการเพิ่มผลิตภาพและการแข่งขันของประเทศ ประเทศไทยถือว่าเป็นประเทศที่มีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจที่ถือว่าแข็งแกร่งในอาเซียน สะท้อนจากอัตราเงินเฟ้อที่ต่ำ หนี้สาธารณะที่ยังอยู่ในเกณฑ์ดี ซึ่งช่วยรองรับความเสี่ยงของการเคลื่อนย้ายเงินทุน และภาคธนาคารที่มีความมั่นคงสูง ประเทศไทยสามารถเตรียมรองรับการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจได้ โดยจำเป็นต้องปรับปรุง แก้ไขกฎหมายภายในประเทศ และยังคงจำเป็นต้องพัฒนาฝีมือแรงงาน ภาคบริการ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และต้องเปิดเสรีบริการและลดการผูกขาดสาขาบริการที่สนับสนุนภาคธุรกิจ เช่น การเงิน ประกันภัย ขนส่ง สื่อสาร พลังงาน และโทรคมนาคม เป็นต้น หากประเทศไทยสามารถปฏิรูปภาคบริการได้อย่างที่กล่าวมาข้างต้น จะส่งผลให้ไทยได้รับเงินลงทุนจากต่างประเทศมากขึ้น จะทำให้ทุนและเทคโนโลยีไหลเข้าสู่ภาคบริการมากขึ้น ส่งผลต่อผลิตภาพที่สูงขึ้นและขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยโดยรวมก็จะสูงขึ้นตามลำดับ ซึ่งจะช่วยให้ประเทศไทยสามารถหลุดพ้นจากกับดักรายได้ปานกลางได้ในที่สุด

อย่างไรก็ดี ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีได้ถึงจุดที่ทำให้รูปแบบการดำเนินชีวิต การประกอบธุรกิจ และเศรษฐกิจโลกมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรุนแรง

Disruptive Technology คือ นวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่สร้างตลาดและมูลค่าให้กับตัวผลิตภัณฑ์ที่ใช้เทคโนโลยี และส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรง (disrupt) ต่อตลาดของเดิม ซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่อตลาดผลิตภัณฑ์เดิมหายไป เนื่องจากเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานให้เร็วขึ้น ต้นทุนน้อยลง และทำงานได้อย่างถูกต้องแม่นยำขึ้น เช่น หุ่นยนต์และปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence : AI), Internet of Things (IoT), เศรษฐกิจแบ่งปัน

บทวิเคราะห์

เหลี่ยมหลังแลหน้าเศรษฐกิจ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้¹

บทสรุปผู้บริหาร

○ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ อันได้แก่ จังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาส เป็นจังหวัดที่มีความสำคัญทางยุทธศาสตร์ โดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจ ที่มีมูลค่า 125,050 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 10.1 ของเศรษฐกิจภาคใต้ และในปี 2560 พบว่าเศรษฐกิจ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีแนวโน้มปรับตัวดีขึ้นจากปี 2559 โดยได้รับปัจจัยบวกจากการบริโภคภาคเอกชนในหมวดสินค้าคงทน และการลงทุนภาคเอกชน โดยเฉพาะในจังหวัดปัตตานี

○ จากการวิเคราะห์ SWOT ของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า มีจุดแข็งสำคัญ (Strengths) คือ ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรทางธรรมชาติ รวมถึงมีด่านชายแดนติดติดกับประเทศมาเลเซีย เอื้อต่อการค้า และการลงทุน ในขณะที่มีจุดอ่อนสำคัญ (Weaknesses) คือ อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจที่เชิงช้าและมีความผันผวนตามราคาสินค้าเกษตร รวมถึงคุณภาพการศึกษาของประชาชนในพื้นที่อยู่ในเกณฑ์ต่ำ ส่วนโอกาส (Opportunities) คือ การลงทุนโครงการขนาดใหญ่ของรัฐบาล เช่น รถไฟฟ้าทางคู่มอเตอร์เวย์ สนามบินเบตง สะพานข้ามแม่น้ำสุโงโก-ลก จะส่งผลให้เพิ่มศักยภาพในระบบคมนาคม ดึงดูดนักลงทุนเข้ามาในพื้นที่ ในขณะที่อุปสรรคสำคัญ (Threats) คือ การเปลี่ยนแปลงของสภาวะภูมิอากาศของประเทศและของโลก ส่งผลกระทบต่อการผลิตสินค้าเกษตร รวมถึงราคาสินค้าเกษตรในตลาดโลกผันผวนตามไปด้วย

○ จากการวิเคราะห์จากวิธี TOWS Matrix พบว่ายุทธศาสตร์สำคัญที่จะช่วยพัฒนาเศรษฐกิจใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ เร่งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานภายในภูมิภาค รวมถึงการพัฒนาพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดนราธิวาส ส่งเสริมให้กลุ่มและสถาบันเกษตรกรใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการแปรรูปและเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร รวมถึงการส่งเสริมเกษตรกรรายย่อยปรับระบบการผลิตสามารถพึ่งพาตนเองได้ พัฒนาคความรู้ในการจัดการท่องเที่ยวชุมชน การสร้างเครือข่ายเฝ้าระวังป้องกันปัญหาสิ่งแวดล้อม รวมถึงส่งเสริมการพัฒนาสุขภาวะของประชาชนทุกวัย โดยการสร้างความรู้ ความเข้าใจในการป้องกันและเฝ้าระวังการเกิดโรค

1. บทนำ

3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ อันได้แก่ จังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาส ถือเป็นจังหวัดที่มีความสำคัญทางยุทธศาสตร์ทั้งในแง่การเมือง และทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจ จะพบว่าเศรษฐกิจของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้มีมูลค่าอยู่ที่ 125,050 ล้านบาท ในปี 2558 คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 10.1 ของเศรษฐกิจภาคใต้ทั้งหมด อย่างไรก็ตามในช่วงที่ผ่านมาเศรษฐกิจ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีการเติบโตอย่างเชิงช้า สะท้อนจาก

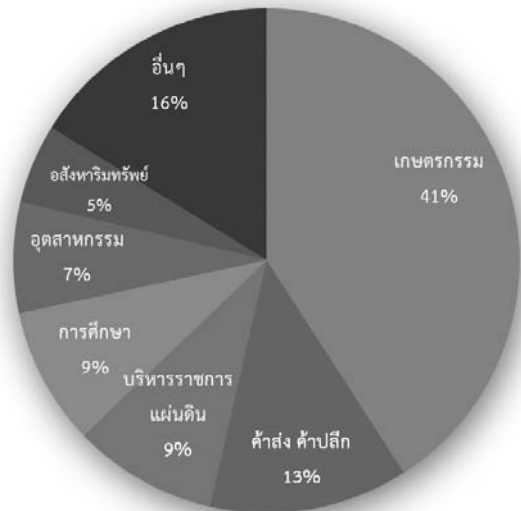
¹ ผู้เขียน:นางสาวกาญจนา จันทร์ชิต เศรษฐกรชำนาญ ส่วนวิเคราะห์และสถาบันสัมพันธ์ สำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค ขอขอบคุณคลัง ดร.ศรพล ตูลยะเสถียร ผู้อำนวยการสำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค และ ดร.นรพัทธ์ อัครวัลลภ ผู้อำนวยการส่วนวิเคราะห์และสถาบันสัมพันธ์ สำหรับข้อเสนอแนะเบื้องต้น บทความนี้เป็นความเห็นของผู้เขียน ไม่ได้สะท้อนความเห็นของหน่วยงาน

อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจในช่วง 10 ปี ที่ผ่านมาขยายตัวเพียงร้อยละ 0.4 ในขณะที่เศรษฐกิจภาคใต้ขยายตัวร้อยละ 2.7 และอัตราการเจริญเติบโตของประเทศไทยขยายตัวเฉลี่ยที่ร้อยละ 3.4 ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากเหตุการณ์ความรุนแรงจากความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้ส่งผลให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจ อาทิ การค้า การลงทุน รวมถึงการท่องเที่ยวไม่ขยายตัวมากนัก อย่างไรก็ตามในช่วงที่ผ่านมาทั้งภาครัฐและเอกชน ได้มีความพยายามที่จะเร่งให้ความช่วยเหลือ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างต่อเนื่อง ดังนั้นบทความฉบับนี้จะทำการวิเคราะห์ถึงสถานการณ์การทางเศรษฐกิจของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ตั้งแต่ในอดีตถึงปัจจุบัน (2537-2560) ทั้งในส่วนของโครงสร้างเศรษฐกิจ อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจและแนวโน้มรวมถึงประเมินศักยภาพของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และยุทธศาสตร์ในการพัฒนาเศรษฐกิจให้มีความมั่นคงและยั่งยืน

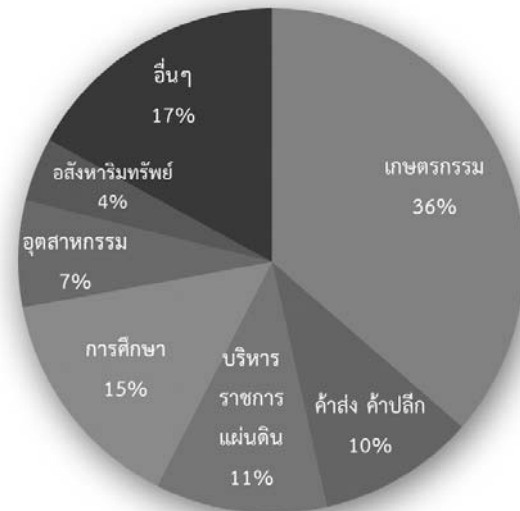
2. เคลียหลังเศรษฐกิจ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

หากพิจารณาโครงสร้างเศรษฐกิจของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในช่วงเกือบ 20 ปีที่ผ่านมา พบว่าไม่ค่อยมีการเปลี่ยนแปลงมากนัก โดยในช่วงปี 2544 - 2546 เศรษฐกิจ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ถูกขับเคลื่อนด้วยสาขาเกษตรกรรมเป็นสำคัญ ด้วยสัดส่วนร้อยละ 41.0 ของเศรษฐกิจ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ รองลงมาเป็นสาขาค้าส่งค้าปลีกและสาขาบริหารราชการแผ่นดิน มีสัดส่วนร้อยละ 13.0 และร้อยละ 9.0 ของเศรษฐกิจ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ตามลำดับ ส่วนสาขาการศึกษาและสาขาอุตสาหกรรม มีสัดส่วนร้อยละ 9.0 และร้อยละ 7.0 ของเศรษฐกิจ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ตามลำดับ ในขณะที่โครงสร้างเศรษฐกิจ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้เฉลี่ยล่าสุดปี 2556 - 2558 พบว่ายังคงถูกขับเคลื่อนด้วยสาขาการเกษตรกรรมด้วยสัดส่วนร้อยละ 36.0 ของเศรษฐกิจ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ (คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 14.6 ของภาคเกษตรทั้งหมดของภาคใต้ และร้อยละ 3.4 ของภาคเกษตรทั้งหมดของประเทศ) ในขณะที่สาขาการศึกษา มีสัดส่วนเพิ่มขึ้นมาอยู่ที่ร้อยละ 15.0 ของเศรษฐกิจ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ (คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 24.4 ของสาขาการศึกษาทั้งหมดของภาคใต้ และร้อยละ 3.3 ของสาขาการศึกษาทั้งหมดของประเทศ) สอดคล้องกับสาขาบริหารราชการแผ่นดินที่มีสัดส่วนเพิ่มขึ้นเช่นกันที่ร้อยละ 11.0 ของเศรษฐกิจ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ (คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 21.1 ของบริหารราชการแผ่นดินทั้งหมดของภาคใต้ และร้อยละ 1.7 ของสาขาบริหารราชการแผ่นดินทั้งหมดของประเทศ) ในขณะที่สาขาอุตสาหกรรม และสาขาบริการอสังหาริมทรัพย์ มีสัดส่วนร้อยละ 7.0 และร้อยละ 4.0 ของเศรษฐกิจ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ตามลำดับ ซึ่งจากโครงสร้างเศรษฐกิจที่มีพึ่งพาภาคเกษตรกรรมเป็นหลัก (ยางพารา และประมง) ในขณะที่สาขาอุตสาหกรรมและภาคบริการสำคัญ ๆ เช่น อสังหาริมทรัพย์ และการท่องเที่ยว มีสัดส่วนน้อย ทำให้อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจมีความผันผวนตามสาขาผลิตและราคาของสินค้าภาคเกษตร

ภาพที่ 1 โครงสร้างเศรษฐกิจ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เฉลี่ยในปี 2544 – 2546

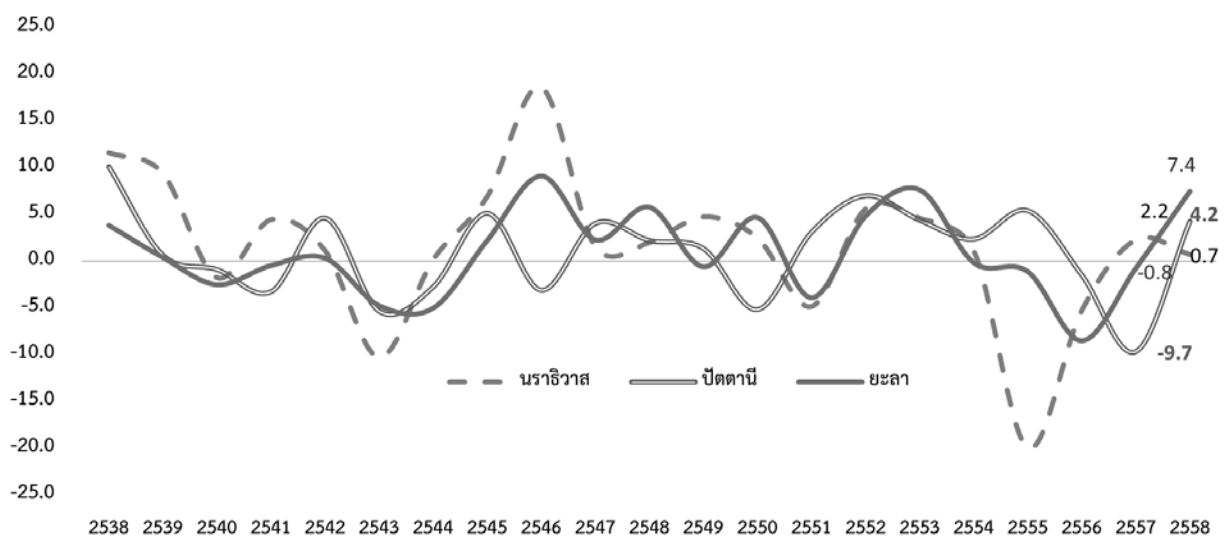
ภาพที่ 2 โครงสร้างเศรษฐกิจ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เฉลี่ยในปี 2556 – 2558

ที่มา: สำนักงานพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

นอกจากนี้เมื่อพิจารณาอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมาตั้งแต่ปี 2554-2558 พบว่ามีการหดตัวเฉลี่ยร้อยละ -1.5 ตามการหดตัวของจังหวัดนราธิวาสและจังหวัดยะลาเป็นสำคัญ โดยหดตัวร้อยละ -4.3 และร้อยละ -0.7 ตามลำดับ ในขณะที่จังหวัดยะลา ขยายตัวเพียงเล็กน้อยเพียงร้อยละ 0.1 เท่านั้น ซึ่งบ่งชี้ว่าเศรษฐกิจของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้มีการขยายตัวอย่างเชื่องช้า และมีความผันผวนสูง ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากหดตัวของเศรษฐกิจสาขาเกษตรกรรม (ซึ่งมีส่วนที่ค่อนข้างสูงในเศรษฐกิจรวมของทั้ง 3 จังหวัด) ตามการลดลงของผลผลิตสินค้าเกษตรสำคัญ อาทิ ยางพารา และผลผลิตประมง ประกอบกับสถานการณ์ความไม่สงบภายในพื้นที่ที่ยังคงมีอยู่ต่อเนื่อง เป็นต้น

ภาพที่ 3 อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

ที่มา: สศช.

อย่างไรก็ดีเมื่อพิจารณาอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจสาขาการผลิตสำคัญอื่น ๆ พบว่ามีทิศทางปรับตัวดีขึ้น สะท้อนอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจในสาขาบริหารราชการ (มีสัดส่วนร้อยละ 11.0 ใหญ่เป็นอันดับ 3 ตามโครงสร้างเศรษฐกิจของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้) ขยายตัวในอัตราเร่งที่ร้อยละ 55.4 ในปี 2558 ในขณะที่สาขาการก่อสร้าง พบว่าขยายตัวต่อเนื่องเช่นกันที่ร้อยละ 22.2 ในปี 2558 จากร้อยละ 5.8 ในปี 2557 จากจังหวัดนราธิวาสที่ขยายตัวร้อยละ 30.7 ส่วนหนึ่งได้รับปัจจัยสนับสนุนจากโครงการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในระยะที่ 2 ส่วนการขยายตัวของสาขาการอื่น ๆ อาทิ สาขาอสังหาริมทรัพย์ สาขาอุตสาหกรรม และสาขาค้าปลีกค้าส่ง กลับมาขยายตัว ที่ร้อยละ 5.9 4.3 และ 3.6 ตามลำดับ จากปี 2557 ที่หดตัวร้อยละ -17.5 -18.5 และ -4.3 ตามลำดับ

ตารางที่ 1 โครงสร้างและอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจรายสาขาการผลิต ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

	GPP รวม 3 จังหวัดภาคใต้เฉลี่ย ปี 2556-2558		อัตราการขยายตัว (%)		
	มูลค่า (ล้านบาท)	สัดส่วนต่อ GPP (%)	2556	2557	2558
GPP 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้	125,050	100.0	-4.6	-4.1	4.2
1. เกษตร	45,541	36.4	0.9	-1.6	-4.4
2. การศึกษา	18,202	14.6	0.7	8.0	-5.1
3. บริหารราชการ	13,806	11.0	-16.3	-32.3	55.4
4. ค้าส่งค้าปลีก	12,654	10.1	-14.0	-4.3	3.6
5. อุตสาหกรรม	8,518	6.8	-20.0	-18.5	4.3
6. การก่อสร้าง	5,292	4.2	3.3	5.8	22.2
7. ตัวกลางทางการเงิน	5,164	4.1	-0.2	17.6	6.5
8. อสังหาริมทรัพย์	4,983	4.0	13.3	-17.5	5.9
รวม 8 สาขา	114,160	91.3	-4.3	-6.0	5.1
บริการอื่น ๆ	10,890	8.7	-6.7	16.4	-4.1

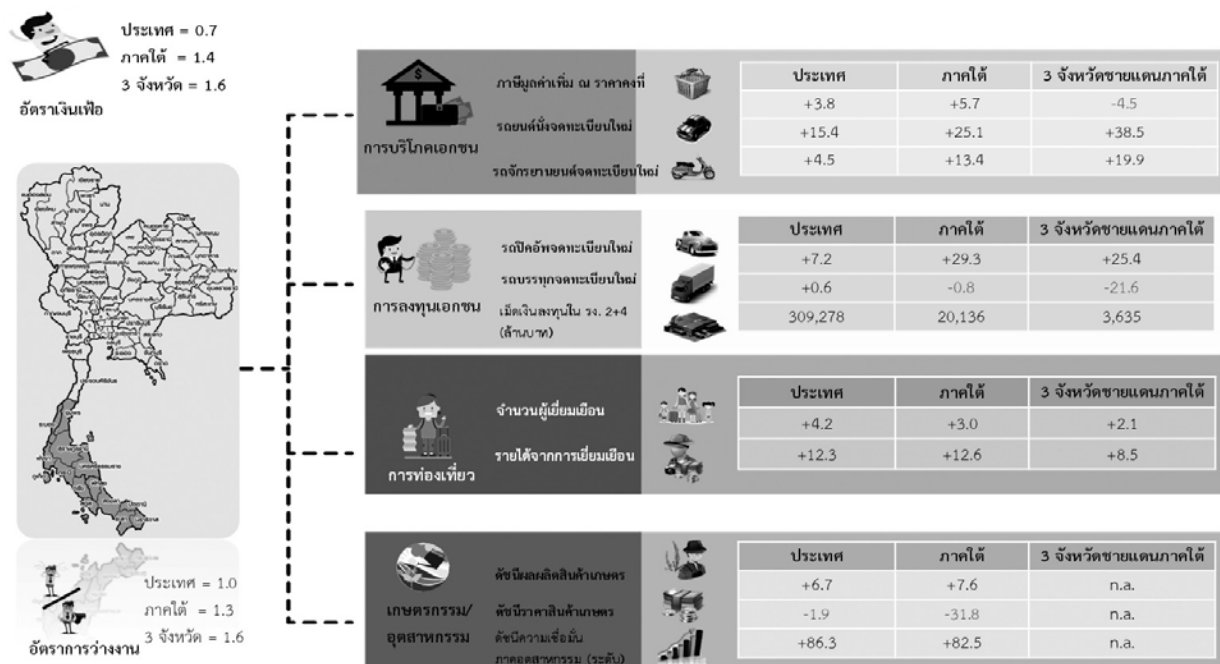
ที่มา: สศช.

3. สถานการณ์เศรษฐกิจล่าสุดของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

ในปี 2560 พบว่าส่งสัญญาณปรับตัวดีขึ้นจากปี 2559 โดยได้รับปัจจัยสนับสนุนจากการบริโภคภาคเอกชน โดยเฉพาะการบริโภคในหมวดสินค้าคงทน และการลงทุนภาคเอกชน โดยเฉพาะในจังหวัดปัตตานี

ภาพรวมเศรษฐกิจ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในปี 2560 ได้รับปัจจัยสนับสนุนจากการบริโภคภาคเอกชน โดยเฉพาะการบริโภคสินค้าคงทน สะท้อนจากยอดรถยนต์นั่งจดทะเบียนใหม่และยอดรถจักรยานยนต์จดทะเบียนใหม่ที่ขยายตัวร้อยละ 38.5 และ 19.9 ตามการขยายตัวได้ดีทั้ง 3 จังหวัด โดยเฉพาะจังหวัดปัตตานีที่ขยายตัวร้อยละ 53.6 และ 20.0 ตามลำดับ ขณะที่การจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม ณ ราคาครั้งที่ หดตัวร้อยละ -4.5 ต่อปี ตามการหดตัวทั้ง 3 จังหวัดเช่นกัน สำหรับด้านการลงทุนภาคเอกชน พบว่ามีแนวโน้มปรับตัวดีขึ้น สะท้อนจากยอดรถปิคอัพจดทะเบียนใหม่ ขยายตัวในระดับสูงที่ร้อยละ 25.4 จากการขยายตัวทั้ง 3 จังหวัด โดยจังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาส ขยายตัวร้อยละ 38.1 25.2 และ 13.3 ตามลำดับ สอดคล้องกับ เม็ดเงินลงทุนในโรงงานอุตสาหกรรม ในปี 2560 มีมูลค่า 3,635 ล้านบาท จากปี 2559 ที่อยู่ที่ 926 ล้านบาท จากการลงทุนในจังหวัดปัตตานี เป็นสำคัญ ที่ 2,829 ล้านบาท ในโรงงานผลิตและจำหน่ายกระแสไฟฟ้าจากเชื้อเพลิงชีวมวล ขนาดกำลังการผลิต 46 เมกะวัตต์ สำหรับภาคการท่องเที่ยวในปี 2560 ขยายตัวได้ดี โดยจำนวนผู้เยี่ยมเยือนขยายตัวร้อยละ 2.1 ต่อปี จากการขยายตัวทั้ง 3 จังหวัด ทั้งจากผู้เยี่ยมเยือนคนไทย และคนต่างชาติ ส่งผลให้รายได้จากการเยี่ยมเยือนขยายตัวร้อยละ 8.5 ต่อปี (ภาพที่ 4)

ภาพที่ 4 เครื่องชี้เศรษฐกิจในปี 2560 ของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

ที่มา: สศค.

4. แลหน้าเศรษฐกิจ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

เศรษฐกิจ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นกลุ่มจังหวัดที่มีศักยภาพ และมีแนวโน้มขยายตัวได้ดีในปี 2560 ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจที่อยู่ยงดี ประกอบกับเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพในหลายด้าน ทั้งทรัพยากรทางธรรมชาติที่มีความอุดมสมบูรณ์ มีทำเลที่ตั้งอยู่ในจุดยุทธศาสตร์ในการการค้า การขนส่ง เป็นต้น ซึ่งหากพิจารณาสภาพปัจจุบันของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยนำเครื่องมือทางการบริหาร SWOT Analysis เพื่อหาจุดแข็ง จุดอ่อน จากสภาพแวดล้อมภายในจังหวัด รวมถึงค้นหาโอกาสและอุปสรรคจากสภาพแวดล้อมภายนอก เพื่อหาแนวโน้มในการพัฒนา เพื่อเสริมศักยภาพภายในพื้นที่เพิ่มขึ้น และเหมาะสมกับการพัฒนาพื้นที่ชายแดนภาคใต้ ซึ่งจากการรวบรวมการวิเคราะห์ SWOT ของสำนักงานจังหวัด 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ สำนักบริหารยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดชายแดนภาคใต้ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสภาความมั่นคงแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี เป็นต้น พบว่าจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์ SWOT ของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weaknesses)
<ol style="list-style-type: none"> 1. มีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรทางธรรมชาติ รวมถึงแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่สามารถดึงดูดและรองรับนักท่องเที่ยวทั้งภายในประเทศ และนักท่องเที่ยวต่างประเทศ 2. มีด่านชายแดนติดกับประเทศมาเลเซีย เอื้อต่อการท่องเที่ยว การบริการ การลงทุน และการค้าชายแดน เป็นประตู (Gateway) เชื่อมโยงเศรษฐกิจ และด้านอื่น ๆ ที่สำคัญระดับอนุภูมิภาคกับกลุ่มประเทศอาเซียนและนานาชาติ 3. มีผลิตภัณฑ์ศิลปาชีพ ผลิตภัณฑ์ OTOP และผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชนที่มีอัตลักษณ์และโดดเด่นทางวิถีชีวิตของชุมชนมุสลิม 4. มีพหุวัฒนธรรมที่เข้มแข็งและหลากหลาย 5. มีอาหารและผลิตภัณฑ์ชุมชนหลากหลายที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะพื้นที่ สะท้อนถึงพหุวัฒนธรรมของกลุ่มจังหวัด 6. มีศักยภาพการประมง และการเพาะ เลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งเป็นแหล่งผลิตและแปรรูปผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ ที่ผู้ประกอบการมีความเชี่ยวชาญและประสบการณ์มาอย่างยาวนาน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจภายใน 3 จังหวัดชายแดนมีความผันผวน ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากเศรษฐกิจที่มีการพึ่งพาภาคเกษตรที่มีการผลิตแบบดั้งเดิม 2. ภาพลักษณ์ของความไม่สงบในพื้นที่ ส่งผลต่อการค้า การลงทุน การท่องเที่ยว รวมถึงการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และคุณภาพชีวิตของประชาชน 3. คุณภาพการศึกษาของประชาชนในพื้นที่อยู่ในเกณฑ์ต่ำ เมื่อเทียบกับภาคใต้และประเทศ 4. การบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวไม่มีประสิทธิภาพ แหล่งท่องเที่ยวไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่เพียงพอ 5. การพัฒนาระบบโครงข่ายคมนาคมและระบบโลจิสติกส์ยังไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ 6. ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีสภาพเสื่อมโทรม เช่น การกัดเซาะชายฝั่ง ปริมาณขยะการบุกรุกทำลายป่าไม้ 7. ขาดแคลนแพทย์ โดยเฉพาะแพทย์เฉพาะทางในการดูแลผู้ป่วย รวมถึงการบูรณาการในการแก้ปัญหาสาธารณสุข ทำให้ประชาชนขาดโอกาสในการเข้าถึงบริการสุขภาพ มีปัญหาสุขภาพอนามัยแม่และเด็ก การตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร มีระดับไอคิวต่ำ ทำให้การแก้ปัญหาสุขภาพในภาพรวมยังไม่เป็นไปตามที่กำหนด

โอกาส (Opportunities)	อุปสรรค (Threats)
<p>1. การลงทุนโครงการขนาดใหญ่ของรัฐบาล เช่น รถไฟฟ้ารางคู่มอเตอร์เวย์ สนามบินเบตง สะพานข้ามแม่น้ำสุโขทัย-ลก เป็นต้นส่งผลให้เพิ่มศักยภาพในระบบคมนาคม ดึงดูดนักลงทุนเข้ามาในพื้นที่</p> <p>2. แนวโน้มการปรับเปลี่ยนรูปแบบการท่องเที่ยว อาทิ กลุ่มนักท่องเที่ยวจากมาเลเซียและอินโดนีเซีย ได้เปลี่ยนรูปแบบการท่องเที่ยวเป็นการท่องเที่ยวแบบครอบครัว และนิยมท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ สุขภาพ และเชิงพหุวัฒนธรรม สามารถเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดได้มากขึ้น</p> <p>3. รัฐบาลกำหนดพื้นที่เป้าหมายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ในจังหวัดนราธิวาสซึ่งอยู่ในกลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน ทำให้เกิดการค้าการลงทุนในพื้นที่เพิ่มขึ้น</p> <p>4. โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐระยะที่ 2² ที่มีประชาชน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ลงทะเบียนเพื่อพัฒนาตนเองจำนวน 190,418 คน รวมถึงโครงการไทยนิยมยั่งยืน³ จะช่วยแก้ไขและพัฒนาความเป็นอยู่ของประชาชน</p> <p>5. การพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศ อาทิ แผนการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย อินโดนีเซีย มาเลเซีย และไทย (IMT-GT) โครงการพัฒนาร่วมไทย-มาเลเซีย (JDA) โครงการยุทธศาสตร์การพัฒนาร่วมสำหรับพื้นที่ชายแดนไทย-มาเลเซีย (JDS) สร้างโอกาสในการขยายความร่วมมือในการพัฒนาเศรษฐกิจ โครงสร้างพื้นฐาน การค้า การลงทุน การท่องเที่ยวร่วมกัน</p>	<p>1. การเปลี่ยนแปลงของสภาวะภูมิอากาศในประเทศไทยและของโลก ทั้งเอลนีโญ และลานีญา ส่งผลต่อการเกิดภัยธรรมชาติ ทำให้พืชผลทางเกษตรได้รับความเสียหาย และผลผลิตต่ำกว่าปกติ ซึ่งมีความกระทบต่อพืชเศรษฐกิจหลักที่สำคัญของกลุ่มจังหวัด คือ ไม้ผล และยางพารา ทำให้มีผลผลิตตกต่ำ</p> <p>2. ราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ รวมถึงการที่ประเทศคู่แข่งสามารถผลิตสินค้าเกษตรเพื่อเป็นวัตถุดิบในประเทศได้เอง ส่งผลกระทบต่อการส่งออกสินค้าเกษตร ทำให้ราคาสินค้ามีแนวโน้มลดลงตามไปด้วย กระทบต่อเนื่องไปยังรายได้ของประชาชนในพื้นที่ลดลงตามไปด้วย</p> <p>3. มาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี (Non Tariff- Barriers) ของกลุ่มประเทศคู่ค้าหลัก อาทิ มาตรการคาร์บอน (Carbon Footprint) หรือกฎระเบียบสหภาพยุโรปในการต่อต้านการทำประมง IUU Fishing Tier 3 การตัดสิทธิ์พิเศษทางภาษี (GPS) ทำให้ธุรกิจหลักที่สำคัญ อาทิ ด้านการประมงได้รับผลกระทบทั้งวัตถุดิบและการส่งออกของผลิตภัณฑ์แปรรูปสัตว์น้ำ เป็นต้น รวมถึงผลกระทบจากสงครามการค้าระหว่างจีนกับสหรัฐฯ</p> <p>4. แนวโน้มการเคลื่อนย้ายแรงงานอย่างเสรีภายใต้ความร่วมมือประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยเฉพาะแรงงานจากประเทศเมียนมา สปป.ลาว และกัมพูชา อาจก่อให้เกิดปัญหาสังคมตามมา เช่น ปัญหาความมั่นคง ปัญหา ยาเสพติด เป็นต้น</p>

² มาตรการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐระยะที่ 2 หรือโครงการลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐ ระยะที่ 2 เมื่อดำเนินโครงการ 35,679 ล้านบาท โดยมุ่งเน้นการสร้างโอกาสใน 4 มิติ ได้แก่ (1) การมีงานทำ โดยการจับทางที่เหมาะสมและส่งเสริมการประกอบสัมมาชีพ (2) การมีกิจอบรมอาชีพและการศึกษา เช่น ฝึกทักษะ ให้ความรู้และทำให้เข้าถึงการศึกษาอย่างเท่าเทียม (3) การเข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบ และ (4) การเข้าถึง สิ่งจำเป็นพื้นฐาน โดยสนับสนุนให้เข้าถึงสิ่งจำเป็นในชีวิต เช่น ที่อยู่อาศัย ที่ดินทำกิน การออมเพื่อการเกษียณ เป็นต้น โดยจะมีมาตรการจูงใจสำหรับผู้ถือบัตรฯ ที่มาเข้าโครงการในระยะ 2 กรณีที่รายได้ไม่ถึง 30,000 บาทต่อปี จะได้รับเงินช่วยเหลือเพิ่มอีก 200 บาทต่อเดือน จากปัจจุบัน 300 บาทต่อเดือน เพิ่มเป็น 500 บาทต่อเดือน ส่วนในกรณีที่รายได้ตั้งแต่ 30,000 บาทขึ้นไป แต่ไม่เกิน 100,000 บาทต่อปี จะได้รับเงินช่วยเหลือเพิ่ม 100 บาทต่อเดือน เพิ่มจาก 200 บาทต่อเดือน เป็น 300 บาทต่อเดือน โดยจากข้อมูลล่าสุด ณ วันที่ 7 มีนาคม 2561 พบว่า มีประชาชนใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้มาแจ้งความประสงค์พัฒนาตนเองแล้วเป็นจำนวน 190,418 คน แบ่งเป็นผู้แจ้งความประสงค์พัฒนาตนเองของจังหวัดนราธิวาส เป็นจำนวน 99,868 คน รองลงมาเป็นจังหวัดยะลาและปัตตานีจำนวน 55,242 และ 35,308 คน ตามลำดับ คิดเป็นสัดส่วนของผู้แจ้งความประสงค์ต่อผู้ถือบัตรเฉลี่ยทั้ง 3 จังหวัดที่ร้อยละ 53.2 ของผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

³ โครงการไทยนิยม ยั่งยืน เป็นโครงการเป็นสิ่งที่ต่อยอดมาจากแนวคิด “โครงการประชารัฐ” ที่จะช่วยแก้ไขปัญหและพัฒนาความเป็นอยู่ของประชาชนอย่างยั่งยืนในทุก ๆ ด้านทั้งเศรษฐกิจ สังคม รวมถึงความมั่นคง โดยคาดว่าจะมีเม็ดเงินประมาณ 9.95 หมื่นล้านบาท แบ่งเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก 3.5 หมื่นล้านบาท การพัฒนาเชิงพื้นที่ ชุมชน การท่องเที่ยว และกองทุนหมู่บ้าน 3.45 หมื่นล้านบาท และการปฏิรูปโครงสร้างการผลิตภาคการเกษตร 3.0 หมื่นล้านบาท ครอบคลุมครบทั้ง 76 จังหวัดทั่วประเทศ รวมทั้งหมด 878 อำเภอ 7,463 ตำบล/เทศบาล 81,084 หมู่บ้าน/ชุมชน รวมถึง 50 เขตในกรุงเทพมหานคร โดยแนวโน้มแนวทางดำเนินงานจะเน้นสิ่งที่รับฟังความต้องการของประชาชน แล้วประชุมร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อออกนโยบายช่วยเหลือประชาชนต่อไป

5. ยุทธศาสตร์สำคัญที่จะช่วยพัฒนาเศรษฐกิจใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

จากการที่มีการศึกษาสภาพปัจจุบันของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้ SWOT Analysis ทำให้เห็นถึงสถานะการณ์ของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ขั้นตอนต่อไปจะทำการศึกษา และวิเคราะห์ในรูปแบบความสัมพันธ์แบบแมทริกซ์ โดยใช้ตารางที่เรียกว่า TOWS Matrix เพื่อวิเคราะห์ยุทธศาสตร์หรือกลยุทธ์ ในการพัฒนาจังหวัด โดยเทคนิค TOWS Matrix สามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ประเภท คือ 1) กลยุทธ์เชิงรุก (SO Strategy) ได้มาจากการนำข้อมูลการประเมินสภาพแวดล้อมที่เป็นจุดแข็งและโอกาสมาพิจารณาาร่วมกัน เพื่อที่จะนำมากำหนดเป็นยุทธศาสตร์หรือกลยุทธ์ในเชิงรุก 2) กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST Strategy) ได้มาจากการนำข้อมูลการประเมินสภาพแวดล้อมที่เป็นจุดแข็งและข้อจำกัดมาพิจารณาาร่วมกัน เพื่อที่จะนำมากำหนดเป็นยุทธศาสตร์หรือกลยุทธ์ในเชิงป้องกัน 3) กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO Strategy) ได้มาจากการนำข้อมูลการประเมินสภาพแวดล้อมที่เป็นจุดอ่อนและโอกาสมาพิจารณาาร่วมกัน เพื่อที่จะนำมากำหนดเป็นยุทธศาสตร์หรือกลยุทธ์ในเชิงแก้ไข 4) กลยุทธ์เชิงรับ (WT Strategy) ได้มาจากการนำข้อมูลการประเมินสภาพแวดล้อมที่เป็นจุดอ่อนและข้อจำกัดมาพิจารณาาร่วมกัน เพื่อที่จะนำมากำหนดเป็นยุทธศาสตร์หรือกลยุทธ์ในเชิงรับ โดยการผลจากการวิเคราะห์ TOWS Matrix ของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีรายละเอียด ดังนี้

1. กลยุทธ์เชิงรุก (SO)

1.1 เร่งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานภายในภูมิภาค รถไฟทางคู่ มอเตอร์เวย์ สนามบินเบตง สะพานข้ามแม่น้ำสุโขงโก-ลก เพิ่มศักยภาพในระบบคมนาคม เพื่อเอื้อต่อการท่องเที่ยว การบริการ การลงทุน และการค้าชายแดน เป็นประตู (Gateway) เชื่อมโยงเศรษฐกิจ และด้านอื่น ๆ ที่สำคัญระดับอนุภูมิภาคกับกลุ่มประเทศอาเซียนและนานาชาติ

1.2 พัฒนาด่านชายแดนให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่เพียงพอและได้มาตรฐานสากล จัดระเบียบการใช้พื้นที่บริเวณด่านชายแดน ชุมชน และพื้นที่หลังด่านให้เหมาะสม

1.3 พัฒนาท่องเที่ยวชุมชน แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติเพื่อให้มีรูปแบบที่หลากหลาย ให้สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ อาทิ การท่องเที่ยวเชิงเกษตร วิถีไทย พหุวัฒนธรรม

1.4 เร่งการพัฒนาพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดนราธิวาส เพื่อรองรับการค้า การลงทุนทั้งในและต่างประเทศ โดยการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภค รวมทั้งโครงข่ายคมนาคมขนส่งทั้งระบบ ทั้งระบบถนน ระบบราง ระบบทางน้ำ ทางอากาศ และระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ทันสมัย รวมถึงให้สิทธิประโยชน์ทั้งด้านภาษีและมิใช่ภาษีในระดับที่เหมาะสมเพื่อจูงใจให้กับนักลงทุน เพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการของศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จ การกำหนดการใช้ประโยชน์พื้นที่เพื่อรองรับกิจกรรมเป้าหมาย และที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งยกระดับการ พัฒนากิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและคล้องกับกับศักยภาพของพื้นที่

2. กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST)

2.1 ส่งเสริมให้กลุ่มและสถาบันเกษตรกรใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการแปรรูปและเพิ่มมูลค่าผลผลิตยางพารา ทั้งผลิตภัณฑ์ยางขึ้นต้น ขึ้นกลาง อาทิ ยางแท่ง ยางเครฟ และยางคอมปาวด์ เพื่อยกระดับคุณภาพมาตรฐานที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด

2.2 ส่งเสริมเกษตรกรรายย่อยปรับระบบการผลิตสามารถพึ่งพาตนเองได้ อาทิ การทำเกษตรผสมผสาน เกษตรทฤษฎีใหม่ การปลูกพืชแซมในสวนยาง เพื่อเพิ่มรายได้ และลดความเสี่ยงจากความผันผวนด้านราคา ยางพาราและปาล์มน้ำมัน ที่เป็นแหล่งรายได้หลักของเกษตรกรในพื้นที่

2.3 ส่งเสริมให้มีการพัฒนาระบบมาตรฐานการจัดการฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (Good Aquaculture Practice: GAP และ Code of Conduct: CoC) รวมถึงกระบวนการผลิตเพื่อประสิทธิภาพ มีสุขอนามัย ที่ได้มาตรฐานสากล ตลอดจนการพัฒนาตลาด รวมทั้งส่งเสริมการรุปลิทธิภัณฑ์อาหารทะเลที่หลากหลาย และได้มาตรฐาน สามารถ สร้างมูลค่าเพิ่มทางการตลาดและเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญให้กับภาคใต้ได้อย่างยั่งยืน ส่งเสริมผลิตภัณฑ์ที่ตอบสนองต่อตลาดเฉพาะ (Niche Market)

3. กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO)

3.1 พัฒนาคือความรู้ในการจัดการท่องเที่ยวชุมชน รวมถึงสร้างเครือข่ายให้ท่องเที่ยวชุมชนเชื่อมโยงกับผู้ประกอบการท่องเที่ยวรายใหญ่

3.2 พัฒนาและปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ให้มีภูมิสถาปัตยกรรมที่สวยงาม มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่เพียงพอ และได้มาตรฐาน และจัดกิจกรรมประเพณีวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว

3.3 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะเพื่อลดปัญหาขยะในเมืองศูนย์กลางและแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ

3.4 พัฒนารุรกิจต่อเนื่องการท่องเที่ยว โดยยกระดับ OTOP สนับสนุนการออกแบบผลิตภัณฑ์บรรจุภัณฑ์ที่ตรงตามความต้องการของตลาด ส่งเสริมการรวมกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ตลอดจนให้ความรู้ในการบริหารจัดการ และการเพิ่มช่องทางการตลาด e-commerce

3.5 พัฒนาและยกระดับคุณภาพการศึกษา รวมถึงสนับสนุนทักษะฝีมือแรงงาน ทั้งในระบบและนอกระบบการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการในพื้นที่และต่างประเทศ รวมถึงเพื่อรองรับการพัฒนาของเศรษฐกิจภายในพื้นที่ ทั้งอุตสาหกรรม เกษตรแปรรูป การค้าและเมืองการค้าชายแดน

4. กลยุทธ์เชิงรับ (WT)

4.1 สร้างเครือข่ายเฝ้าระวังป้องกันปัญหาคุณภาพในกลุ่มน้ำ พัฒนาแก้มลิงและปรับปรุงระบบระบายน้ำ

4.2 ส่งเสริมการพัฒนาสุขภาพของประชาชนทุกวัย โดยการสร้างความรู้ ความเข้าใจในการป้องกัน และเฝ้าระวังการเกิดโรค การให้ความรู้ในการดูแลสุขภาพของสตรีตั้งครรภ์ การเลี้ยงดูบุตร เพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการของสถานพยาบาลในชุมชน รวมถึงการสร้างเครือข่ายภาคประชาชนในการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรค

ภาพที่ 5 สรุปยุทธศาสตร์ในการพัฒนา 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

ซึ่งกลยุทธ์ 4 กลยุทธ์ดังกล่าว ได้ถูกนำมาพิจารณาประกอบในการจัดทำยุทธศาสตร์พัฒนาในปี 2561-2564 ของแต่ละจังหวัด ซึ่งจะช่วยเสริมศักยภาพของเศรษฐกิจทั้ง 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่มีอุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรทางธรรมชาติ ประกอบกับมีจุดเด่นที่มีชนบทธรรมนิยมประเพณีที่หลากหลาย (พหุวัฒนธรรม) รวมถึงการมีทำเลที่ตั้งที่อยู่ในจุดยุทธศาสตร์ในการการค้า การขนส่งสำคัญในภาคใต้ตอนล่างที่ได้อยู่แล้ว ผสมกับนโยบายและโครงการต่าง ๆ ของภาครัฐและภาคเอกชนที่ช่วยสนับสนุนการเจริญเติบโตเศรษฐกิจภายในพื้นที่ รวมถึงเศรษฐกิจไทยได้อย่างต่อเนื่อง และยั่งยืนในอนาคต

บทวิเคราะห์

Trump's Tariffs Barrier กระเทือนไทยแค่ไหน?¹

บทสรุปผู้บริหาร

○ เนื่องจากรัฐบาลสหรัฐฯ นำโดยประธานาธิบดีทรัมป์ มีจุดยืนในการดำเนินนโยบาย “America First” ภายหลังจากเริ่มเข้าสู่ปี 2561 มาไม่นาน รัฐบาลสหรัฐฯ จึงเริ่มต้นประกาศว่าจะเก็บภาษีนำเข้าเครื่องจักรผ้าและโซลาเซลล์ ซึ่งเป็นรายการสินค้าที่อยู่ในมาตรการตอบโต้การทุ่มตลาด (Anti-dumping) ของสหรัฐฯ โดยประเทศคู่ค้าของสหรัฐฯ ที่จะได้รับผลกระทบมากที่สุดคือ เกาหลีใต้และจีนที่ทำการผลิตสินค้าดังกล่าวมากที่สุด

○ ในเดือนกุมภาพันธ์ 2561 ทรัมป์ ประกาศว่าสหรัฐฯ เตรียมจะเก็บภาษีนำเข้าเหล็กกล้าและอลูมิเนียมจากทุกประเทศที่ส่งออกสินค้าดังกล่าวมายังสหรัฐฯ ที่อัตราร้อยละ 25 และ 10 ตามลำดับ โดยให้เหตุผลว่าเป็นการป้องกันอุตสาหกรรมสำคัญภายในประเทศ นอกจากนี้ยังมีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับด้านความมั่นคงของสหรัฐฯ อีกด้วย

○ เหล็กกล้าถือได้ว่าเป็นวัตถุดิบที่สำคัญต่อสาขาการผลิตของสหรัฐฯ เป็นอย่างมาก โดยอุตสาหกรรมการผลิตของสหรัฐฯ ใช้เหล็กกล้าเป็น Input ให้กับสาขาการผลิตอื่นคิดเป็นสัดส่วนมากถึง 15.9 เท่า (Forward-Linkage Index) และเป็น Output ให้กับสาขาการผลิตอื่นในสัดส่วน 1.0 เท่า (Backward-Linkage Index) จึงสะท้อนได้ว่าอุตสาหกรรมในสหรัฐฯ ใช้เหล็กกล้าในปริมาณมากเมื่อเปรียบเทียบกับอุตสาหกรรมอื่นๆ

○ ในปี 2560 เหล็กกล้าเป็นสินค้าส่งออกสำคัญอันดับที่ 7 ของไทยไปยังสหรัฐฯ ซึ่งคิดเป็นมูลค่าประมาณ 799.7 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ หรือร้อยละ 3.0 ของมูลค่าการส่งออกไปยังสหรัฐฯ สำหรับผลิตภัณฑ์อลูมิเนียม ไทยส่งออกไปยังสหรัฐฯ คิดเป็นสัดส่วนเพียงร้อยละ 0.4 ของมูลค่าการส่งออกรวมไปสหรัฐฯ ดังนั้น มาตรการภาษีนำเข้าเหล็กกล้าและอลูมิเนียมดังกล่าวคาดว่าจะส่งผลกระทบต่อไทยในวงจำกัด

○ ทั้งนี้ สถาบัน Peterson Institute for International Economics (PIIE) ได้มีการคาดการณ์ปริมาณส่งออกเหล็กที่จะส่งออกไม่ได้ หากสหรัฐฯ ใช้มาตรการกีดกันทางการค้าดังกล่าวกับประเทศคู่ค้าสำคัญของไทยที่อาจได้รับผลกระทบ ซึ่งได้แก่ สหภาพยุโรป เกาหลีใต้ จีน ญี่ปุ่น และไต้หวัน เป็นต้น อย่างไรก็ตาม มูลค่าดังกล่าวยังคงเป็นสัดส่วนที่น้อยเมื่อเทียบกับมูลค่าการส่งออกรวมของประเทศนั้น ๆ

○ โดยภาพรวมแล้ว มาตรการภาษีนำเข้าดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่อไทยและประเทศคู่ค้าของไทยในวงจำกัด อย่างไรก็ตาม ทรัมป์ได้ใช้มาตรการดังกล่าวเป็นเครื่องมือต่อรองสำหรับผลทางการเมืองของสหรัฐฯ ด้วย ซึ่งอาจส่งผลกระทบในแง่ลบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่จะก่อให้เกิดอุปสรรคต่อการขยายตัวของภาพรวมเศรษฐกิจและการค้าโลกได้

¹ ผู้เขียน นางสาวภัทราพร คุ่มสะอาด และนางสาวอภิญา เจนธัญญารักษ์ สำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค ขอขอบคุณ ดร.พิมพ์นารา หิรัญกลินางวารินทร์ บันเปี่ยมรัชฎ์ และดร.ศรพล ตูลยะเสถียร สำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค สำหรับข้อเสนอแนะ ทั้งนี้ ข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความนี้เป็นความเห็นของผู้เขียน ซึ่งไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับความเห็นของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

1. บทนำ

นับตั้งแต่เริ่มปี 2561 มาแล้ว คงปฏิเสธไม่ได้ว่าประเด็นด้านนโยบายทางการค้าของสหรัฐฯ ภายใต้การนำของประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ ถูกกล่าวถึงในวงกว้างโดยเฉพาะในแวดวงเศรษฐกิจและการเมืองระหว่างประเทศ โดยนโยบายทางการค้าของสหรัฐฯ ที่ทุกประเทศเฝ้าติดตามและจับตามองอย่างใกล้ชิด ณ ขณะนี้คือ การเก็บภาษีนำเข้าเหล็กและอลูมิเนียมตามมาตรา 232 เพื่อปกป้องความมั่นคงของประเทศ ซึ่งมีผลบังคับใช้อย่างเป็นทางการในวันที่ 23-24 มีนาคม 2561 นั้น จะส่งผลกระทบต่อภาพรวมการค้าโลกในปีนี้มีประเทศใดบ้างที่ได้รับผลกระทบและจะการดำเนินการตอบโต้มาตรการดังกล่าวของสหรัฐฯอย่างไรบ้าง รวมถึงประเทศไทยเองจะได้รับผลกระทบอย่างไรบ้างเนื่องจากเหล็กเป็นหนึ่งในสินค้าส่งออกสำคัญ 10 อันดับแรกของไทยไปยังสหรัฐฯ บทความนี้มีจุดประสงค์เพื่อนำเสนอลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และเล่าเรียงความสำคัญของเหล็กในสหรัฐฯ รวมทั้งวิเคราะห์ความสัมพันธ์และเชื่อมโยงมาถึงระบบเศรษฐกิจไทย ตลอดจนความคิดเห็นและนัยยะเชิงเศรษฐกิจในมุมมองของผู้เขียน

2. ปฐมบทแห่งการค้าเหล็กของสหรัฐฯ

เนื่องจากรัฐบาลสหรัฐฯ มีจุดยืนในการดำเนินนโยบาย “American First” ภายหลังจากเริ่มเข้าสู่ปี 2561 มาไม่นาน รัฐบาลสหรัฐฯ จึงเริ่มประกาศว่าจะเก็บภาษีนำเข้าเครื่องจักรและโซลาเซลล์ ซึ่งเป็นรายการสินค้าที่อยู่ในมาตรการตอบโต้การทุ่มตลาด (Anti-dumping) ของสหรัฐฯ โดยประเทศคู่ค้าของสหรัฐฯ ที่จะได้รับผลกระทบมากที่สุดคือ เกาหลีใต้และจีน ที่เป็นผู้ผลิตรายใหญ่

ต่อมา เมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2561 กระทรวงพาณิชย์สหรัฐฯ ได้ทำข้อเสนอ 3 แนวทางเพื่อให้รัฐบาลสหรัฐฯ พิจารณาดำเนินการตั้งกำแพงภาษีเหล็กกล้าและอลูมิเนียม ดังนี้

ข้อเสนอที่ 1 เป็นการตั้งกำแพงภาษีการนำเข้าสินค้าเหล็กกล้าและอลูมิเนียมจากทั่วโลก โดยเก็บภาษีนำเข้าเหล็กกล้าและอลูมิเนียมอย่างน้อยร้อยละ 24 และ 7.7 ตามลำดับ

ข้อเสนอที่ 2 จะตั้งกำแพงภาษีต่อประเทศผู้ส่งออกเหล็กกล้า 12 ประเทศ² ซึ่งรวมถึงไทยด้วย ที่อัตราร้อยละ 53 เป็นอย่างน้อย และตั้งกำแพงภาษีต่อผู้ส่งออกอลูมิเนียม 5 เศรษฐกิจ³ ที่อัตราขั้นต่ำร้อยละ 23.6

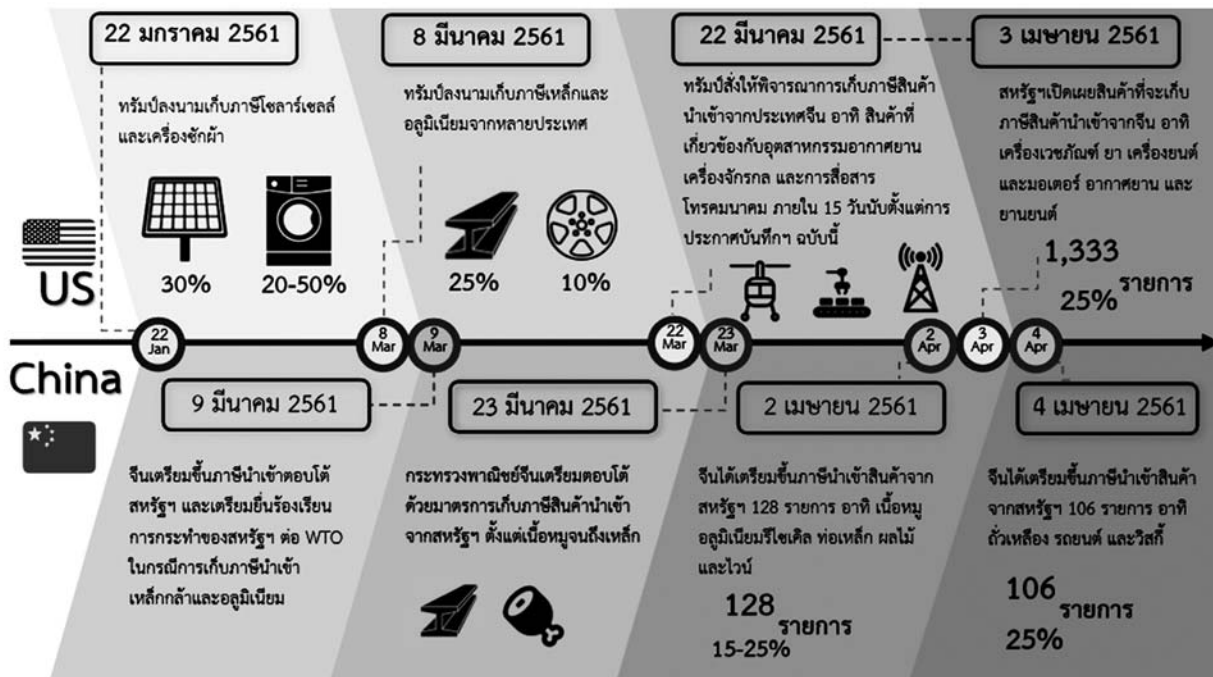
ข้อเสนอที่ 3 เป็นการกำหนดโควตานำเข้าเหล็กกล้าและอลูมิเนียม โดยจะกำหนดโควตาการนำเข้าเหล็กกล้าจากแต่ละประเทศไว้ที่ร้อยละ 63 ของปริมาณเหล็กกล้าที่แต่ละประเทศส่งออกมายังสหรัฐฯ ในปี 2560 ขณะที่อลูมิเนียมจะกำหนดโควตาไว้ที่ร้อยละ 87

โดยในตอนแรกนั้น รัฐบาลสหรัฐฯ จะตัดสินใจเลือกมาตรการกีดกันดังกล่าวสำหรับการนำเข้าเหล็กกล้าและอลูมิเนียมในวันที่ 11 เมษายน 2561 และ 20 เมษายน 2561 ตามลำดับ

² สำหรับข้อเสนอที่ 2 ประเทศที่สหรัฐฯ จะขึ้นกำแพงภาษีนำเข้าเหล็กกล้า ได้แก่ บราซิล เกาหลีใต้ รัสเซีย ตุรกี อินเดีย เวียดนาม จีน ไทย แอฟริกาใต้ อียิปต์ มาเลเซีย และคอซอวอ

³ สำหรับข้อเสนอที่ 2 เศรษฐกิจที่สหรัฐฯ จะขึ้นกำแพงภาษีนำเข้าอลูมิเนียม ได้แก่ จีน ฮังกาเรีย รัสเซีย เวเนซุเอลา และเวียดนาม

ภาพที่ 1 Timeline มาตรการกีดกันทางการค้าของสหรัฐฯ นับตั้งแต่ปี 2561

ที่มา: รวบรวมโดย สศค.

อย่างไรก็ตาม เมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2561 โดนัลด์ ทรัมป์ ประธานาธิบดีสหรัฐฯ ได้ประกาศว่า ทางการสหรัฐฯ เตรียมจะเก็บภาษีนำเข้าเหล็กกล้าและอลูมิเนียมจากทุกประเทศที่ส่งออกสินค้าดังกล่าวมายังสหรัฐฯ ที่อัตราร้อยละ 25 และ 10 ตามลำดับ (คล้ายคลึงกับข้อเสนอที่ 1) และในสัปดาห์ถัดมา ทรัมป์ได้ลงนามในประกาศมาตรา 232 เพื่อขึ้นภาษีนำเข้าเหล็กกล้าและอลูมิเนียมอย่างเป็นทางการ โดยจะมีผลบังคับใช้ภายใน 15 วันหลังจากการลงนามดังกล่าว (วันที่ 23 มีนาคม 2561) โดยประเทศแคนาดา เม็กซิโก และออสเตรเลียได้รับการยกเว้นภาษีนำเข้าดังกล่าว และต่อมาในวันที่ 23 มีนาคม 2561 เกาหลีใต้ สหภาพยุโรป บราซิลและอาร์เจนตินา ได้รับการยกเว้นด้วยเช่นกัน

3. ต้นเรื่องการค้าเหล็กของสหรัฐฯ

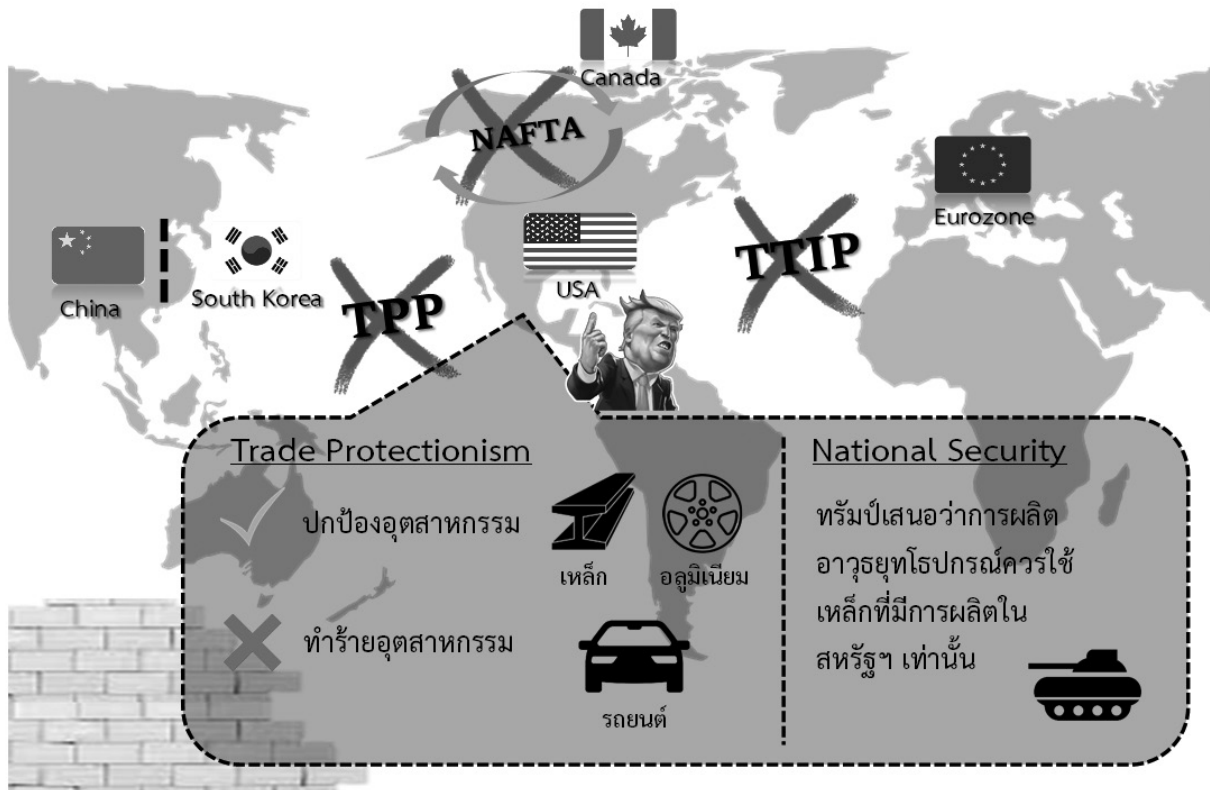
สาเหตุของนโยบายกีดกันการค้าของสหรัฐฯ ในรัฐบาลทรัมป์เกิดจากการที่ทรัมป์ต้องการปกป้องอุตสาหกรรมภายในประเทศ นอกจากนี้ อุตสาหกรรมเหล็กและอลูมิเนียมมีการจ้างงานอเมริกันเป็นจำนวนมาก หรือมีส่วนร้อยละ 2.9⁴ ของการจ้างงานรวม และเป็นฐานเสี่ยงที่สำคัญของทรัมป์ ตลอดจนเหตุผลทางการเมือง เนื่องจากในเดือนพฤศจิกายน 2561 นี้ จะมีการเลือกตั้งกลางเทอมในรัฐที่ผลิตเหล็ก อาทิ รัฐเพนซิลเวเนีย รัฐมิชิแกน และรัฐโอไฮโอ ซึ่งเป็นพื้นที่สำคัญสำหรับการขึ้นผลแพ้ชนะสำหรับการเลือกตั้งในสหรัฐฯ (Swing States)

อย่างไรก็ตาม การปกป้องอุตสาหกรรมในประเทศสาขาหนึ่งอาจทำร้ายอุตสาหกรรมอีกสาขาหนึ่ง อาทิ อุตสาหกรรมรถยนต์ เนื่องจากการผลิตรถยนต์ในสหรัฐฯ ต้องพึ่งพาเหล็กนำเข้าโดยเฉพาะจากทั้งแคนาดาและเม็กซิโกในสัดส่วนที่สูงขึ้นเรื่อย ๆ

⁴ ข้อมูลจาก CEIC Database คำนวณโดยสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.)

นอกจากนี้ ทรัมป์ยังให้เหตุผลด้านความมั่นคงต่อมาตรการกีดกันการค้าด้วยว่าการที่ต้องการสนับสนุนอุตสาหกรรมเหล็กนั้น เนื่องจากในการผลิตอาวุธยุทโธปกรณ์จำเป็นต้องใช้เหล็กที่มีการผลิตภายในประเทศเท่านั้น อย่างไรก็ตาม ที่ผ่านมา การผลิตอาวุธยุทโธปกรณ์ของสหรัฐฯ ใช้เหล็กกล้าเพียงร้อยละ 3 ของเหล็กกล้าที่ผลิตในประเทศทั้งหมดเท่านั้น เหตุผลนี้จึงค่อนข้าง “อ่อน” แต่ทำให้สหรัฐฯ สามารถใช้มาตรการกีดกันทางการค้าได้โดยไม่ขัดกับกฎขององค์การการค้าโลก (World Trade Organization: WTO)

ภาพที่ 2 สรุปเหตุและผลของมาตรการกีดกันทางการค้าของสหรัฐฯ

ที่มา: รวบรวมโดย สศค.

ทั้งนี้ การยกเว้นภาษีนำเข้าให้กับแคนาดาและเม็กซิโก ในแง่หนึ่งอาจเป็นผลมาจากการที่สหรัฐฯ พึงพาการนำเข้าเหล็กจากทั้งสองประเทศนี้เป็นจำนวนมาก และอีกแง่มุมหนึ่งที่สำคัญคือสหรัฐฯ อาจต้องการใช้เป็นข้อต่อรองสำหรับการเจรจาความตกลงการค้าเสรีอเมริกาเหนือ (North America Free Trade Agreement: NAFTA) ด้วย ซึ่งหากการจัดทำข้อตกลงดังกล่าวไม่เป็นไปตามที่สหรัฐฯ ต้องการ มีความเป็นไปได้สูงที่สหรัฐฯ จะถอนตัวจากข้อตกลง NAFTA ด้วย เหมือนกับที่ได้ถอนตัวออกจากการเจรจาความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (Trans-Pacific Partnership: TPP)⁵ ไปก่อนหน้านี้ และยังไม่มีความคืบหน้าของความตกลงหุ้นส่วนการค้าและการลงทุนภาคพื้นแอตแลนติก (Trans-Atlantic Trade and Investment Partnership: TTIP)⁶ ที่ควรจะได้ลงนามไปตั้งแต่ปี 2559

⁵ ซึ่งประกอบด้วย ออสเตรเลีย บรูไน แคนาดา ชิลี ญี่ปุ่น มาเลเซีย เม็กซิโก นิวซีแลนด์ เปรู สิงคโปร์ เวียดนาม (โดยสหรัฐฯ ได้ถอนตัวออกจาก TPP เมื่อวันที่ 23 มกราคม 2561)

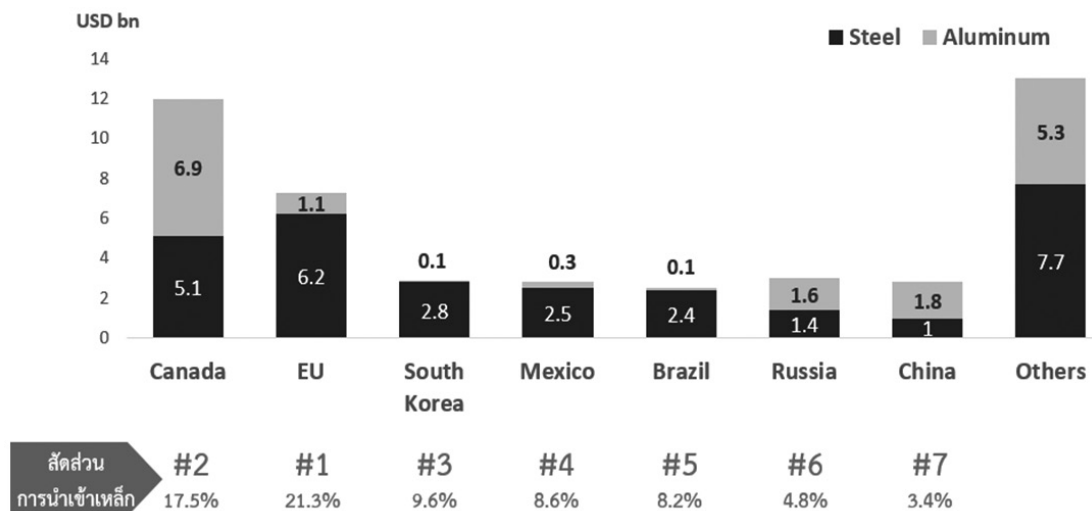
⁶ ประกอบด้วย สหภาพยุโรป 28 ประเทศ (กรีซ โคเคเซีย สาธารณรัฐเช็ก ไซปรัส เดนมาร์ก เนเธอร์แลนด์ บัลแกเรีย เบลเยียม โปรตุเกส โปแลนด์ ฝรั่งเศส ฟินแลนด์ มอลตา เยอรมนี โรมาเนีย ลักเซมเบิร์ก ลัตเวีย ลิทัวเนีย สเปน สโลวาเกีย สโลวีเนีย สวีเดน (สหราชอาณาจักร) ออสเตรีย อิตาลี เอสโตเนีย ไอร์แลนด์ และฮังการี) และสหรัฐฯ

4. ความสำคัญของเหล็กในสหรัฐฯ

4.1 ตลาดเหล็กสหรัฐฯ ยิ่งใหญ่แค่ไหน นำเข้าจากใครบ้าง

การนำเข้าเหล็กของสหรัฐฯ ในปี 2560 มีมูลค่ากว่า 29.1 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ หรือคิดเป็นปริมาณกว่า 100 ล้านตัน โดยสัดส่วนการนำเข้าเหล็กของสหรัฐฯ คิดเป็นร้อยละ 36 ของการนำเข้าเหล็กกรรมในในตลาดโลก โดยสหรัฐฯ นำเข้าเหล็กจาก 3 ตลาดหลัก ได้แก่ กลุ่มสหภาพยุโรป แคนาดา และเกาหลีใต้ โดยการนำเข้าจากทั้ง 3 ตลาดนี้คิดเป็นร้อยละ 48.5 ของมูลค่าการนำเข้าเหล็กของสหรัฐฯ และการนำเข้าเหล็กจากแคนาดาและเม็กซิโกที่ได้รับการยกเว้นภาษีนำเข้ามีสัดส่วนรวมกันอยู่ที่ร้อยละ 26.1

ภาพที่ 3 แสดงมูลค่าการนำเข้าเหล็กและอลูมิเนียมของสหรัฐฯ รายประเทศ ปี 2560

ที่มา: CEIC Database, PIIE รวบรวมโดย สศค.

4.2 ความเชื่อมโยงของเหล็กในระบบเศรษฐกิจของสหรัฐฯ

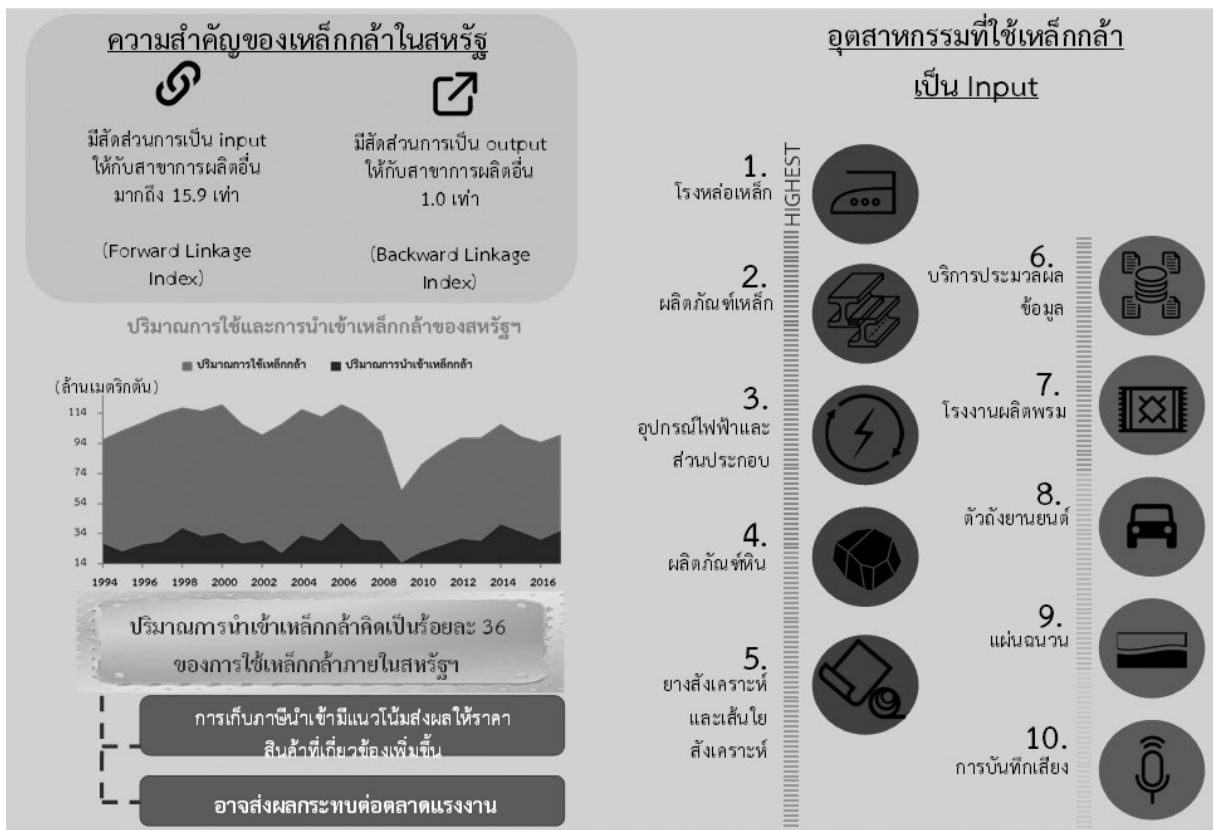
เหล็กกล้าถือได้ว่าเป็นวัตถุดิบที่สำคัญต่อภาคการผลิตของสหรัฐฯ เป็นอย่างมาก โดยอุตสาหกรรมการผลิตของสหรัฐฯ มีการใช้เหล็กกล้าเป็นปัจจัยนำเข้า (Input) ให้กับสาขาการผลิตอื่นคิดเป็นสัดส่วนมากถึง 15.9 เท่า (Forward-Linkage Index)⁷ ซึ่งมากที่สุดเป็นอันดับที่ 2 รองจาก อุตสาหกรรมเศษซาก (Scrap) นอกจากนี้ เหล็กกลายังเป็นปัจจัยนำออก (Output) ให้กับสาขาการผลิตอื่นในสัดส่วน 1.0 เท่าด้วย (Backward-Linkage Index)⁸ จึงสะท้อนได้ว่าอุตสาหกรรมในสหรัฐฯ ใช้เหล็กกล้าในปริมาณมากเมื่อเปรียบเทียบกับอุตสาหกรรมอื่น ๆ สอดคล้องกับที่สหรัฐฯ เป็นผู้นำเข้าเหล็กกล้าอันดับที่ 1 ของโลก⁹ ดังนั้น การเก็บภาษีนำเข้าถึงร้อยละ 25 อาจส่งผลให้ราคาสินค้าที่เกี่ยวข้องเพิ่มขึ้น และส่งผลกระทบต่อตลาดแรงงานของสหรัฐฯ ได้

⁷ ดัชนีความเชื่อมโยงไปข้างหน้า (Forward Linkage Index) บอกระดับผลกระทบต่อเนื่องของสาขาการผลิตใดสาขาการผลิตหนึ่งที่มีต่อสาขาการผลิตอื่นที่เป็นผู้ผลิตสินค้าโดยใช้วัตถุดิบจากสาขาการผลิตนี้ โดยคำนวณได้จากผลรวมของอินเวอร์สเมทริกซ์ตามสมการหรือคอลัมน์ หาดด้วยค่าเฉลี่ยของผลรวมค่าอินเวอร์สเมทริกซ์ทั้งหมด ;คำนวณโดย สศค.

⁸ ดัชนีความเชื่อมโยงไปข้างหลัง (Backward Linkage Index) บอกระดับผลกระทบต่อเนื่องของสาขาการผลิตใดสาขาการผลิตหนึ่งที่มีต่ออุตสาหกรรมอื่นที่เป็นผู้ผลิตและขายวัตถุดิบให้การผลิตสินค้าในสาขานั้น โดยคำนวณได้จากผลรวมของอินเวอร์สเมทริกซ์ตามแถว(แนวนอน) หาดด้วยค่าเฉลี่ยของผลรวมค่าอินเวอร์สเมทริกซ์ทั้งหมด ;คำนวณโดย สศค.

⁹ ข้อมูลจาก World Steel in Figures 2017 Report

ภาพที่ 4 แสดงมูลค่าการนำเข้าเหล็กและอลูมิเนียมของสหรัฐฯ รายประเทศ ปี 2560

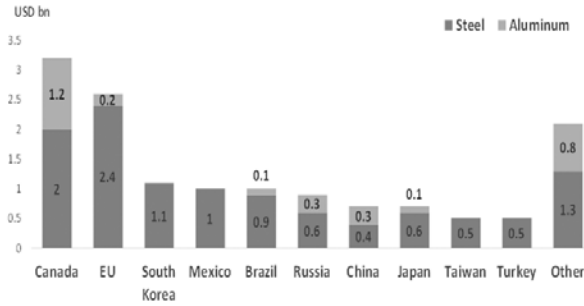
ที่มา: US Input-Output Table คำนวณโดย สศค.

ทั้งนี้ อุตสาหกรรมในสหรัฐฯ ที่ใช้เหล็กกล้าเป็น Input มากที่สุด 10 อันดับแรก ได้แก่ โรงหล่อเหล็ก ผลิตภัณฑ์เหล็ก อุปกรณ์ไฟฟ้าและส่วนประกอบ ผลิตภัณฑ์หัตถ์ ยางสังเคราะห์และเส้นใยสังเคราะห์ บริการประมวลผลข้อมูล โรงงานผลิตพรม ตัวถังยานยนต์ แผ่นฉนวน และการบันทึกเสียง

5. ปริมาณเหล็กในตลาดโลกที่จะได้รับผลกระทบมีเท่าไร?

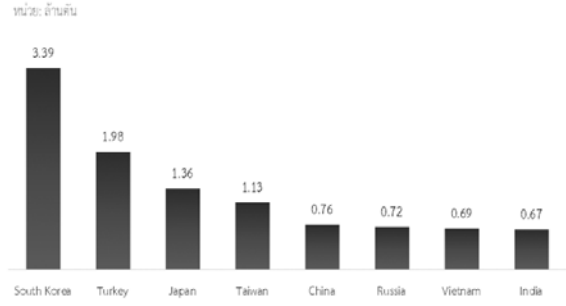
สถาบัน Peterson Institute for International Economics (PIIE) ได้มีการคาดการณ์ปริมาณส่งออกเหล็กที่จะส่งออกไม่ได้ หากสหรัฐฯ ใช้มาตรการกีดกันทางการค้าดังกล่าวประเทศคู่ค้าสำคัญของไทยที่อาจได้รับผลกระทบ ได้แก่ สหภาพยุโรป เกาหลีใต้ จีน ญี่ปุ่น และไต้หวัน เป็นสำคัญ อย่างไรก็ตาม มูลค่าดังกล่าวยังคงเป็นสัดส่วนที่น้อยเมื่อเทียบกับมูลค่าการส่งออกรวมของประเทศนั้น ๆ เช่น จีน ที่อาจได้รับผลกระทบในสัดส่วนเพียงร้อยละ 0.9 ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมด เป็นต้น

ภาพที่ 5 PIIE คาดการณ์ปริมาณเหล็กโลกที่จะส่งออกไม่ได้

ที่มา: CEIC Database, PIIE
รวบรวมโดยผู้เขียน

ภาพที่ 6 ปริมาณเหล็กรายประเทศที่คาดว่าจะขุมตลาดอาเซียน

ที่มา: สถาบันเหล็กและเหล็กกล้าแห่งประเทศไทย
รวบรวมโดยผู้เขียน

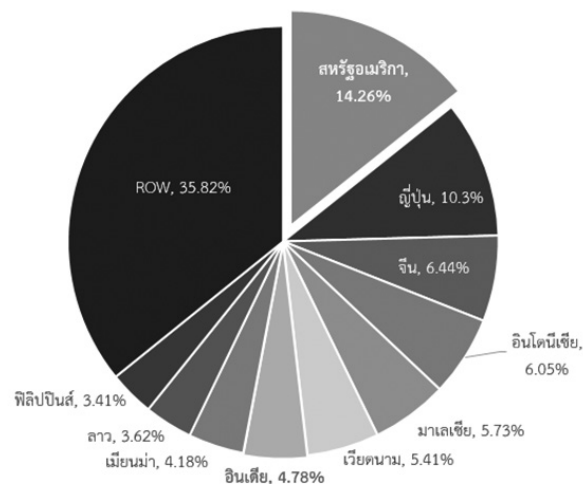
นอกจากนี้ ได้มีการคาดการณ์¹⁰ ว่า อุปทานเหล็กส่วนเกินในเอเชียหรือภูมิภาคใกล้เคียง มีแนวโน้มส่งออกมายังตลาดอาเซียนเป็นตลาดแรกเพื่อทดแทนการส่งออกไปยังตลาดสหรัฐฯ เนื่องจากข้อได้เปรียบทางด้าน Logistic เป็นสำคัญ

6. กระเทือนอย่างไรกับประเทศไทย

6.1 ข้อมูลพื้นฐานการค้าเหล็กของไทย

มูลค่าการส่งออกสินค้าของไทยไปยังตลาดโลกในปี 2560 มีมูลค่าทั้งสิ้นประมาณ 2.4 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยไทยส่งออกสินค้าเหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์ไปยังตลาดโลกคิดเป็นมูลค่าทั้งสิ้น 5.6 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 2.4 ของมูลค่าการส่งออกสินค้าทั้งหมด โดยสหรัฐฯ เป็นคู่ค้าสำคัญอันดับ 1 ในการส่งออกสินค้าหมวดดังกล่าว (สัดส่วนร้อยละ 14.3 ของมูลค่ารวม) รองลงมาคือ ญี่ปุ่นและจีน ตามลำดับ สำหรับการส่งออกผลิตภัณฑ์อลูมิเนียม ตลาดสำคัญของไทย 3 อันดับแรก ได้แก่ ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ และสหรัฐฯ ตามลำดับ

ภาพที่ 7 สัดส่วนการส่งออกสินค้าเหล็กไทยไปยังประเทศคู่ค้า ปี 2560

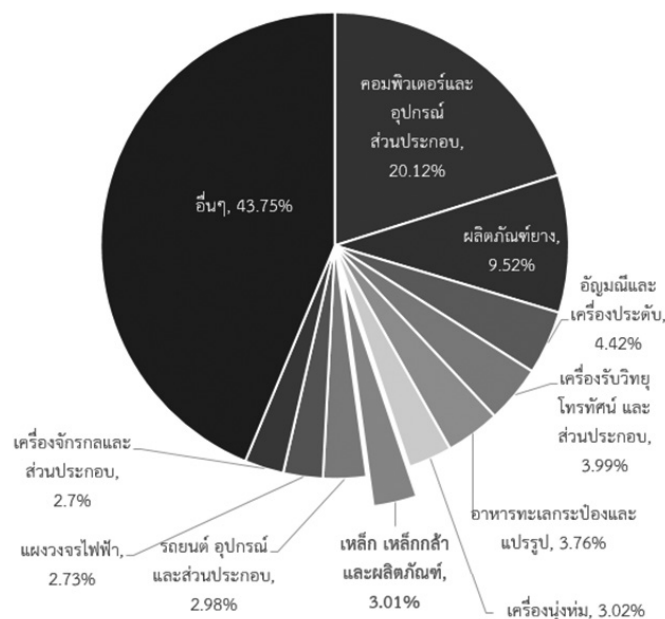
ที่มา: กระทรวงพาณิชย์ รวบรวมโดย สศค.

¹⁰ ข้อมูลคาดการณ์จากสถาบันเหล็กและเหล็กกล้าแห่งประเทศไทย

6.2 ความสัมพันธ์ทางการค้าไทยและสหรัฐฯ

ในปี 2560 ไทยส่งออกสินค้าไปสหรัฐฯ มูลค่ารวมทั้งสิ้น 2.7 หมื่นล้านดอลลาร์สหรัฐฯ โดยสินค้าหมวดเหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์ เป็นสินค้าส่งออกสำคัญอันดับที่ 7 ของไทยไปยังสหรัฐฯ ซึ่งคิดเป็นมูลค่าประมาณ 799.7 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ (หรือร้อยละ 3.0 ของมูลค่าการส่งออกไปยังสหรัฐฯ) เมื่อดูในรายละเอียดจะพบว่ากว่าร้อยละ 80.9 เป็นการส่งออกผลิตภัณฑ์เหล็กและเหล็กกล้า ซึ่งได้แก่ ท่อเหล็ก ตะปู ตะปุกวงสลักเกลียว และข้อต่อท่อเหล็ก เป็นสำคัญ สำหรับผลิตภัณฑ์อลูมิเนียม ไทยส่งออกไปยังสหรัฐฯ คิดเป็นสัดส่วนเพียงร้อยละ 0.4 ของมูลค่าการส่งออกรวมไปสหรัฐฯ

ภาพที่ 8 สัดส่วนสินค้าส่งออกไทยไปยังสหรัฐฯ ปี 2560

ที่มา: กระทรวงพาณิชย์ รวบรวมโดย สศค.

6.3 ความเชื่อมโยงอุตสาหกรรมเหล็กในระบบเศรษฐกิจไทย

จากข้อมูลตารางปัจจัยการผลิตและผลผลิตของไทยในปี 2553 ซึ่งผู้เขียนได้คำนวณดัชนีความเชื่อมโยงโดยรวมไปข้างหน้า (Forward Linkage Index) และดัชนีความเชื่อมโยงโดยรวมไปข้างหลัง (Backward Linkage Index) พบว่า

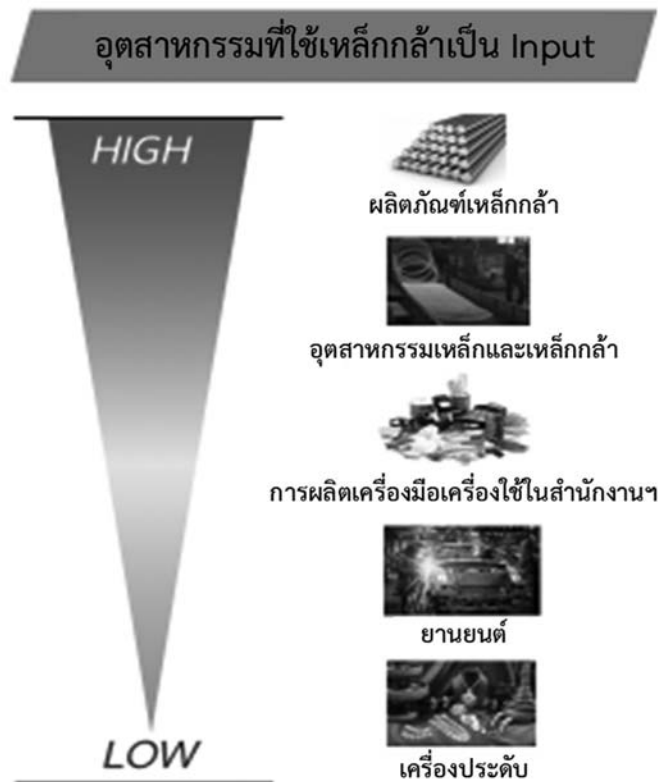
ดัชนีความเชื่อมโยงโดยรวมไปข้างหน้าของสาขาการผลิตเหล็กของไทยมีค่าเท่ากับ 0.829 (สาขา 105), 0.780 (สาขา 106) และ 3.070 (สาขา 107) สะท้อนถึง ผลผลิตในอุตสาหกรรมที่เกี่ยวกับเหล็กก่อให้เกิดความเชื่อมโยงในการสร้างอุตสาหกรรมอื่น ๆ โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง

ดัชนีความเชื่อมโยงโดยรวมไปข้างหลัง มีค่าเท่ากับ 1.131 (สาขา 105), 1.330 (สาขา 106) และ 1.324 (สาขา 107) แสดงถึงว่าอุตสาหกรรมการใช้เหล็กกล้าของไทยมีการใช้ปัจจัยการผลิตจากสาขาเศรษฐกิจอื่น ๆ โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงเช่นเดียวกัน บ่งชี้ถึงสินค้าเหล็กที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจไทยทั้งในระดับต้นน้ำและปลายน้ำ

อย่างไรก็ดี ในกรณีตั้งกำแพงภาษีนำเข้าเหล็กของสหรัฐฯ ที่จะส่งผลต่อ Supply เหล็กที่มีมากกว่า Demand ทำให้ราคาสินค้าเหล็กในตลาดโลกมีแนวโน้มลดลง ผู้เขียนมองว่า ภาคการผลิตที่มีเหล็กเป็นอุตสาหกรรมต้นน้ำจะได้รับประโยชน์จากต้นทุนการผลิตที่ถูกลง

ทั้งนี้ หากดูความสำคัญอุตสาหกรรมเหล็กที่ใช้เป็น Input ในอุตสาหกรรมอื่นจากค่าสัมประสิทธิ์การใช้ปัจจัยการผลิต (Input Coefficient)¹¹ พบว่า 5 อันดับอุตสาหกรรมที่ใช้เหล็กเป็นปัจจัยการผลิต ได้แก่ ผลิตภัณฑ์เหล็กกล้า อุตสาหกรรมเหล็กและเหล็กกล้า การผลิตเครื่องมือเครื่องใช้ในสำนักงานฯ ยานยนต์ และเครื่องประดับ ตามลำดับ

ภาพที่ 9 แสดงลำดับอุตสาหกรรมที่ใช้เหล็กกล้าเป็นปัจจัยการผลิตในไทย (ปี 2553)

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ รวบรวมและคำนวณโดย สศค.

¹¹ ค่าสัมประสิทธิ์ทางตรง หรือค่าสัมประสิทธิ์ของการใช้ปัจจัยการผลิต (Input Coefficients) แสดงสัดส่วนการใช้ปัจจัยการผลิตชนิด i ของสาขาการผลิต j โดยปัจจัยการผลิตชนิด i ในที่นี้คือ เหล็ก คำนวณจาก มูลค่าการใช้ผลผลิตของสาขาการผลิต i ที่ใช้เป็นปัจจัยการผลิตในสาขาการผลิต j หารด้วย มูลค่าผลผลิตรวมของสาขาการผลิต j ; คำนวณโดย สศค.

7. นอกจากไทย กระเทียมใครอีกบ้าง?

ประเทศที่ส่งออกเหล็กไปยังสหรัฐฯ รายใหญ่ ได้แก่ แคนาดา บราซิล และเกาหลีใต้ นอกจากนั้นแล้วยังมีประเทศที่ส่งออกเหล็กไปยังสหรัฐฯ ที่สำคัญในลำดับต้น พร้อมทั้งมีฐานะเป็นคู่ค้าสำคัญของไทยด้วย อาทิ กลุ่มสหภาพยุโรป ญี่ปุ่น ไต้หวัน และจีน เป็นต้น

ตารางที่ 1 แสดงประเทศผู้ส่งออกเหล็กกล้าไปยังสหรัฐฯ ในปี 2560

Rank	Country	2011	2017 (annualized)	% change	Rank	Country	2011	2017 (annualized)	% change
1	Canada	5,539,448	5,800,008	5%	11	China	1,132,292	784,393	-31%
2	Brazil	2,820,927	4,678,530	66%	12	Vietnam	120,134	727,643	506%
3	S. Korea	2,572,981	3,653,934	42%	13	Netherlands	517,773	589,930	14%
4	Mexico	2,625,104	3,249,292	24%	14	Italy	276,809	515,459	86%
5	Russia	1,269,717	3,123,691	146%	15	Thailand	72,183	417,389	478%
6	Turkey	665,303	2,249,456	238%	16	Spain	195,907	403,091	106%
7	Japan	1,824,393	1,781,147	-2%	17	UK	400,244	354,389	-11%
8	Germany	978,230	1,370,669	40%	18	South Africa	123,001	350,425	185%
9	Taiwan	588,036	1,251,767	113%	19	Sweden	267,685	299,170	12%
10	India	735,802	854,026	16%	20	UAE	63,316	290,221	358%

ที่มา: U.S. Department of Commerce, รวบรวมโดย สศค.

อย่างไรก็ตาม ใ้ว่าสหรัฐฯ จะเป็นฝ่ายกำหนดมาตรการกีดกันทางการค้าได้แต่ฝ่ายเดียว เพราะหลังจากที่สหรัฐฯ เผยมาตรการกีดกันการค้าออกมาอย่างต่อเนื่อง ทางเกาหลีใต้ จีน แคนาดา และสหภาพยุโรปต่างเผยว่าพร้อมที่จะดำเนินมาตรการตอบโต้แน่นอนหากไม่ได้รับความเป็นธรรม

สำหรับการตอบโต้ของจีนอาจเป็นไปได้ที่จะเริ่มจากการไม่ซื้อหรือลดปริมาณการซื้อเครื่องบินจากบริษัทโบอิง ซึ่งเป็นบริษัทสหรัฐฯ เนื่องจากจีนเป็นลูกค้ารายใหญ่ของโบอิง ด้วยมูลค่าการค้าการนำเข้าที่ราว 5 หมื่นล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปี (1 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐภายใน 20 ปีข้างหน้า)

ด้านสหภาพยุโรปมุ่งตอบโต้การเก็บภาษีนำเข้าของสหรัฐฯ ซึ่งรวมถึงมาตรการกีดกันสินค้าในหมวดจักรยานยนต์ วิสกี้ และกางเกงยีนส์ นอกจากนี้ยังวางแผนตอบโต้รายการสินค้าอีกมากกว่า 100 รายการ ซึ่งรวมมูลค่าประมาณ 2.8 พันล้านยูโร¹²

¹² Financial Times (2018), "Trump fires back at EU tariff retaliation threats", Financial Times, <https://www.ft.com/content/496f1036-1e3f-11e8-aaca-4574d7dabfb6>

4. มุมมองผู้เขียน

การดำเนินมาตรการกีดกันทางการค้าของสหรัฐฯ โดยเฉพาะการตั้งกำแพงภาษีนำเข้าเหล็กและอลูมิเนียมจากทั่วโลกนั้นจะส่งผลกระทบต่อไทยในภาคส่วนต่าง ๆ ซึ่งผู้เขียนจะขอแบ่งออกเป็น 2 ประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. **นัยยะทางเศรษฐกิจ** สำหรับผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทยผ่านช่องทางการค้าคาดว่าจะอยู่ในวงจำกัด เนื่องด้วยสัดส่วนการส่งออกเหล็กไทยไปยังสหรัฐฯเองคิดเป็นมูลค่าเพียงร้อยละ 3.0 ของมูลค่าการส่งออกรวม ในทางกลับกัน ความเสี่ยงที่อาจส่งผลกระทบต่อไทยในทางอ้อมมีหลายปัจจัยที่ควรจับตามองอย่างใกล้ชิด ได้แก่ ภาวะการค้าโลกที่อาจมีความผันผวน ประเทศที่ส่งออกเหล็กไปยังสหรัฐฯและมีความสัมพันธ์ทางการค้ากับไทยในอันดับต้น อาทิ สหภาพยุโรป จีน และเกาหลีใต้ ที่ได้รับผลกระทบจากมาตรการกีดกันทางการค้าและอาจส่งผลกระทบต่อภาคการค้าไทยในทางอ้อม และอุปทานส่วนเกินของเหล็กที่ไม่สามารถส่งออกไปยังสหรัฐฯ ที่มีการคาดการณ์ว่าจะส่งออกมาทำตลาดที่ไทย ซึ่งเป็นความเสี่ยงหนึ่งสำหรับสินค้าเหล็กที่ไทยยังไม่มีมาตรการตอบโต้การทุ่มตลาด (Anti-Dumping: AD) ทั้งนี้ ในปัจจุบันไทยเองมีมาตรการตอบโต้การทุ่มตลาด (Anti-Dumping: AD) ในหมวดสินค้าเหล็กและผลิตภัณฑ์เหล็กจำนวน 14 ชนิด¹³

2. **นัยยะทางการเมืองและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ** จากการประกาศใช้มาตรการของสหรัฐฯ ส่งผลให้ประเทศต่าง ๆ ที่ได้รับผลกระทบเริ่มออกมากล่าวถึงแนวทางการตอบโต้การกระทำดังกล่าวของสหรัฐฯ สะท้อนจิตวิทยาทางการเมืองของผู้นำแต่ละประเทศ ซึ่งไม่เป็นผลดีต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด อีกทั้งยังเป็นอุปสรรคต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจ การค้าและการลงทุนของโลกอีกด้วย

เอกสารอ้างอิง

Bureau of Economic Analysis [Internet], “Use Table, Before Redefinitions, 2007”, [เข้าถึงเมื่อวันที่ 14 มีนาคม 2561], เข้าถึงได้จาก: https://www.bea.gov/industry/io_annual.htm

Office of The National Economic and Social Development Board [Internet], “Input-Output Tables (I-O Tables) 2010”, [เข้าถึงเมื่อวันที่ 10 เมษายน 2561], เข้าถึงได้จาก: http://www.nesdb.go.th/main.php?filename=io_page

Office of The National Economic and Social Development Board [Internet], “นิยามของข้อมูลตามรหัส I/O”, [เข้าถึงเมื่อวันที่ 10 เมษายน 2561], เข้าถึงได้จาก: http://www.nesdb.go.th/ewt_dl_link.php?nid=6180&filename=io_page

Dimitri Pissarenko [Internet], 2003, “Basics of Input-Output analysis”, [เข้าถึงเมื่อวันที่ 14 มีนาคม 2561], เข้าถึงได้จาก: http://demetrix.sourceforge.net/resources/2003_02_20_ioAnalysis/io-Analysis.pdf

¹³ สินค้าที่ไทยใช้มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดกับประเทศคู่ค้าที่เกี่ยวข้องกับสินค้าเหล็ก 14 ชนิด ได้แก่ เหล็กกล้าไร้สนิมรีดเย็น เหล็กแผ่นรีดร้อน เหล็กโครงสร้างรูปพรรณหน้าตัดรูปตัว H เหล็กแผ่นรีดร้อนเจือโบรอน เหล็กแผ่นรีดเย็นชุดหรือเคลือบด้วยโลหะเจือของอลูมิเนียมและสังกะสีแบบจุ่มร้อน เหล็กแผ่นรีดเย็นเคลือบด้วยสังกะสีแบบจุ่มร้อนแล้วทาสี เหล็กแผ่นรีดเย็นชุบหรือเคลือบด้วยโลหะเจือของอลูมิเนียมและสังกะสีแบบจุ่มร้อนแล้วทาสี เหล็กกล้าไร้สนิมรีดเย็น เหล็กแผ่นรีดเย็น เหล็กหลอดคาร์บอนสูง เหล็กหลอดคาร์บอนต่ำ สินค้าหลอดและท่อทำด้วยเหล็กกล้าไม่เป็นสนิม สินค้าหลอดและท่อทำด้วยเหล็กกล้า และสินค้าเหล็กแผ่นรีดเย็นเคลือบสังกะสีแบบจุ่มร้อน, ข้อมูลจากเว็บไซต์สำนักปกป้องและตอบโต้ทางการค้ากรมการค้าต่างประเทศ

Insights CEIC data [Internet], “Trump’s Tariffs: Economic Impacts and Implications on China” [เข้าถึงเมื่อวันที่ 10 เมษายน 2561], เข้าถึงได้จาก: <https://insights.ceicdata.com/d78168d7-7d37-43e9-863c-1c73e298a6f9/views>

World steel Association [Internet], 2017, “World Steel in Figures 2017 Report”, [เข้าถึงเมื่อวันที่ 14 มีนาคม 2561], เข้าถึงได้จาก: <https://www.worldsteel.org/en/dam/jcr:0474d208-9108-4927-ace8-4ac5445c5df8/World+Steel+in+Figures+2017.pdf>

Bureau of Trade Interests and Remedies [Internet], “สินค้าที่ไทยใช้มาตรการ AD/CVD”, [เข้าถึงเมื่อวันที่ 10 เมษายน 2561], เข้าถึงได้จาก: <http://btir.dft.go.th/%E0%B8%A1%E0%B8%B2%E0%B8%95%E0%B8%A3%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3AD/Case/%E0%B9%84%E0%B8%95%E0%B8%AA%E0%B8%A7%E0%B8%99.aspx>

จันทิมา เขมมะนุเชษฐ์ [อินเทอร์เน็ต], 2548, “การวิเคราะห์ดัชนีความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจของภาคอุตสาหกรรม”, [เข้าถึงเมื่อวันที่ 14 มีนาคม 2561], เข้าถึงได้จาก: <http://libdoc.dpu.ac.th/thesis/113853.pdf>

คำนิยามเพิ่มเติม (จาก NESDB: I-O Book of Thailand in 2010)

สาขา 105 อุตสาหกรรมเหล็กและเหล็กกล้า

สาขานี้ประกอบด้วยสถานประกอบการซึ่งดำเนินกิจการหลักเกี่ยวกับการผลิตผลิตภัณฑ์เหล็กและเหล็กกล้าขั้นมูลฐานซึ่งประกอบด้วยกรรมวิธีทุกขั้นตอนนับตั้งแต่การถลุงด้วยเตาถลุงแร่แบบพ่นลม จนถึงขั้นสำเร็จรูปในโรงรีดและโรงหล่อ

สาขา 106 การผลิตผลิตภัณฑ์เหล็กกล้า

สาขานี้ประกอบด้วยการผลิตแผ่นเหล็กชุบสังกะสี แผ่นเหล็กชุบตีบุก แผ่นเหล็กรีดร้อน เหล็กเส้น ลวดเหล็ก ท่อเหล็ก การหล่อเหล็กกล้า และผงเหล็ก เป็นต้น

สาขา 107 การผลิตผลิตภัณฑ์เหล็กกล้า

สาขานี้ประกอบด้วยสถานประกอบการ ซึ่งดำเนินการหลักเกี่ยวกับการผลิตผลิตภัณฑ์โลหะที่มีใช้เหล็กอันประกอบด้วยกรรมวิธีต่าง ๆ เริ่มตั้งแต่การถลุงขั้นต้นและขั้นที่สอง การทำโลหะผสม การทำให้บริสุทธิ์ การรีด การดึง การหล่อ และการทำเป็นรูปพรรณ กรรมวิธีที่เป็นการผลิตโลหะให้เป็นแท่ง ท่อน ท่อ เส้น รูปหน้าตัดต่าง ๆ ผลิตภัณฑ์ชนิดที่ต้องหล่อและอัดบีบเป็นรูปพรรณ รวมทั้ง สถานประกอบการซึ่งดำเนินกิจการหลักเกี่ยวกับการแยกตีบุกออกจากเศษโลหะและการแยกเศษโลหะกลับคืนมาใช้ประโยชน์

Macroeconomic Analysis

The Chinese Economy and Economic Challenges in 2018¹

Executive Summary

○ China has become a major economic house amongst many developed economies, making the country an important source and largest contributor of global growth in recent years.

○ China has made a great transition from export-reliant country to consumption-led economy. Consumption's share to GDP is the largest. In the past, Chinese policy makers induced growth by investing in large-scale projects and aimed to become global manufacturing hub.

○ At present, China is shifting away from low-cost manufacturing to high value added economy. It became the largest online payment market in the world. Many of its startup companies became giants in the industry.

○ Despite its economic success, China is still facing some certain challenges including 1) its current debt level and shadow banking activities and 2) Trade tension with the U.S.

○ China's current debt to GDP is at very high level increasing by almost 100 percent within 9 years. Household debt to GDP started to increase significantly although remains at standard level compared to other countries. Corporate debt's share to GDP is the largest at 165 percent. Shadow banking poses a threat because of lack of supervision and maturity mismatch between funding and investments.

○ Trade tension between the U.S. and China is becoming more severe. Several actions have been made by the two sides. But when considering the economic impact, China's growth will not be strongly affected because the total value of targeted goods is small and ability to substitute goods.

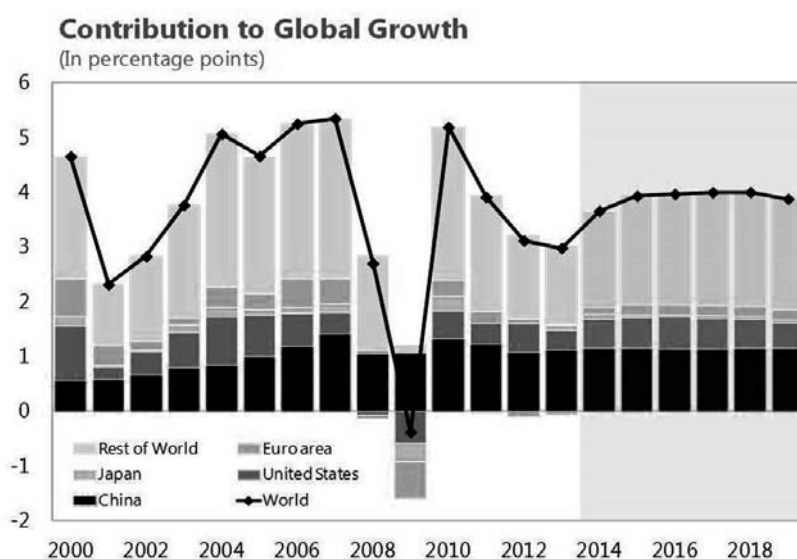
¹ The author, Mr. Sirapol Ridhiprasart, would like to express his sincere appreciation to Dr. Soraphol Tulayasathien, Executive Director of Macroeconomic Policy Bureau; Dr. Pimnara Hirankasi, Director of Economic Stability Analysis Division; for guidance and suggestions throughout this study. Opinions in this article is the author's and they are not necessarily according with Fiscal Policy Office opinions.

1. The Chinese Economy

1.1 Economic progress

China's economy is the second largest in the world and when it moves, the world can feel the ripples. Since 2008, China has been at the forefront in driving the world's growth, contributing the most and sidelining many economic powerhouses in terms of contribution to World GDP.²

Figure 1: Contribution of Chinese Economy to Global Growth

Source: IMF, World Economic Outlook; and IMF staff calculations.

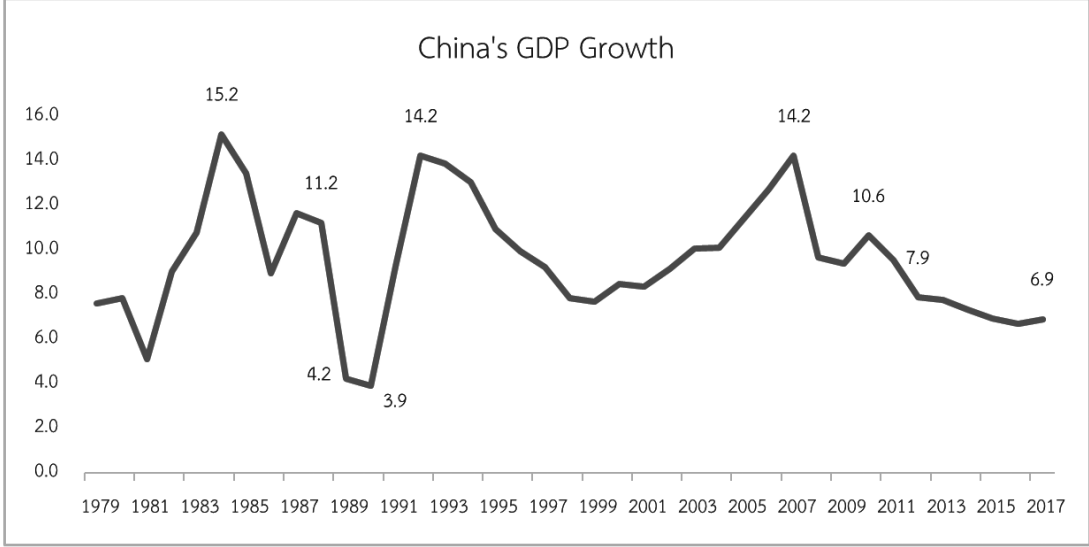
Source: IMF blog

From 1979 when the government started to implement a host of economic reforms such as the introduction of price mechanism, unveiling land-ownership rights, and the establishment of four special economic zones in designated coastal provinces, the Chinese economy has improved significantly; the 1979-2017 average growth rate of Chinese economy is approximately 9.7 percent. This is the longest sustained and highest rate in the world. Growth at 9.7 percent also means that China's economy had doubled every 8 years. The World Bank has estimated that from 2017-2019 China will contribute to as much as 35 percent of the world's growth, largest in the world vis-à-vis the U.S. at 17.9 percent. According to a paper published by PWC consultant group³, China's GDP is estimated to surpass that of the U.S. before year 2030 to become the largest economy in the world. Be that as it may, in purchasing power parity term, China has already overtaken the U.S. with respect to economic size since 2014.

² <https://blogs.imf.org/2014/03/26/china-size-matters/#post/0>

³ <https://www.pwc.com/gx/en/world-2050/assets/pwc-the-world-in-2050-full-report-feb-2017.pdf>

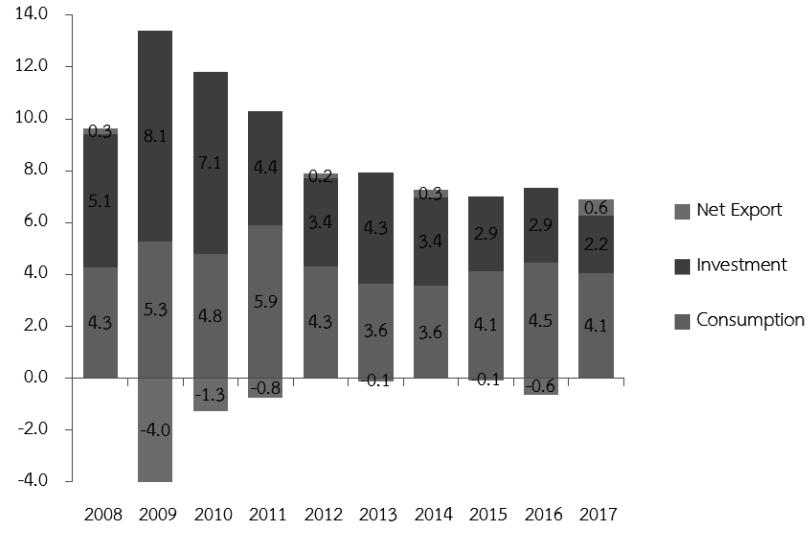
Figure 2: China's GDP Growth (1979-2017)

Source: CEIC compiled by FPO

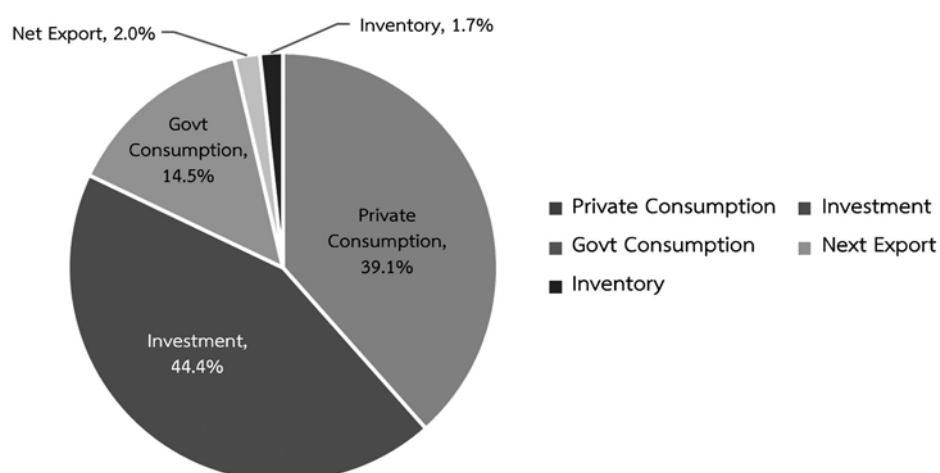
In the past, China's policy makers have sought economic growth through large-scale investment projects and directed its attention towards export promotion. In pursue of prosperity, China has become the manufacturing hub of the world with the help of low wage level and abundant labor.

Figure 3: Chinese GDP contribution by sector

Source: National Bureau of Statistics, CEIC Database

Figure 4: Share of China's GDP by sector in 2017

Source: National Bureau of Statistics, CEIC Database

Notwithstanding the deceleration in growth in recent years, China has maintained its influence over the world's economy. The decelerated growth is a sign of healthy economic transformation, where China is heading towards consumption-led growth distancing itself from investment and export reliance. It can be observed that consumption has outpaced investment since 2011 in terms of GDP contribution (Figure 3). On the supply side, the service sector's share is about 51.6 percent of GDP followed by manufacturing (40.5 percent) and agriculture (7.9 percent) in 2017.

1.2 The Way Ahead

China now has turned its strategic direction towards establishing digital economy platform, as the leadership prioritizes digitalization as way to accomplish sustainable and inclusive growth. In other words, China is leaving the manufacturing based economy and at the same time pursuing Industry 4.0⁴. President Xi Jinping spoke at a politburo meeting in December 2017 that "... China should speed up its effort to improve our digital infrastructure, promote the integration and sharing of digital resources, protect data security to better serve the nation's economic and social development, as well as improve people's lives..."⁵

Today, China has succeeded in building a digital industry that could challenge the U.S.. China now has the largest online payments market with transactions approximately worth 11 trillion USD in 2016.⁶ Many of its companies have grown in size to become the industry's

⁴ According to McKinsey and Co, Industry 4.0 is defined as the next phase in the digitization of the manufacturing sector, driven by four disruptions: big data, advanced analytics, human-machine interfaces, and digital to physical transfer.

⁵ <http://www.scmp.com/business/companies/article/2123625/china-racing-down-path-global-digital-domination-xi-jinping>

⁶ <https://www.economist.com/news/business/21726713-ant-financial-500m-customers-home-plans-expand-chinas-digital-payments-giant-keeps>

giants, including Tencent and Alibaba, with the market capitalization of about 500 billion USD each. Ant Financial Services Group, China's fintech company, is 50 percent larger than Goldman Sachs in terms of market size.⁷ Moreover, Eric Schmidt, the former chairman of Alphabet, Google's parent, has mentioned that China will likely to overtake America in artificial intelligence (AI) by 2025.⁸

2. Economic Challenges in 2018

2.1 A ticking time bomb: China's Debt Level and Shadow Banking

Despite the much-talked-about "soft landing," China's current economic performance points to continuing expansion, as the momentum from 6.9 percent growth in 2017 will weigh in. Although the economic outlook will be bright in the years to come, there are some concerns with respect to China's increasing total debt level. Particularly the high level of debt generated by the private sector, if not addressed in a timely manner, could potentially result in seismic shock not only to China but also to the rest of the world as in 2017 China contributed as much as 34 percent to the global growth⁹. Should we be concerned about China's mounting debts? The IMF seems to agree so. David Lipton, Deputy Managing Director of the IMF said at the Asia Financial Forum in Hong Kong that "companies' indebtedness is a "key fault line in the Chinese economy."¹⁰

The growing debts could potentially become a catalyst for a major crisis in the future. According to Bank of International Settlement, China's total debt¹¹ to GDP in Q2 2017 is approximately 255.9 percent. As the 2008 crisis pervaded throughout the global economy, China has countered the slowdown by injecting more credits to spur investments. As a result, this led China into the unprecedented debt level that rose from 141 percent in 2008 to 255 percent, or almost a 100 percent increase, over the course of 9 years (Figure 5). Credit growth in China outpaced its GDP growth, leading to widening credit gap above the long-run trend. According to the Bank of International Settlement, China's credit to GDP gap is currently above 17 percent of GDP¹²

Looking into details, corporate debt has risen steadily from 96 percent in 2008 to 162.3 percent in the third quarter of 2017. The corporate debt is now the largest chunk of

⁷ <https://www.bloomberg.com/news/articles/2018-04-11/ant-is-worth-50-more-than-goldman-with-150-billion-valuation>

⁸ <http://uk.businessinsider.com/eric-schmidt-on-artificial-intelligence-china-2017-11>

⁹ http://www.xinhuanet.com/english/2018-04/28/c_137142471.htm

¹⁰ <http://knowledge.wharton.upenn.edu/article/chinas-growing-debt-fault-lines-beginning-show/>

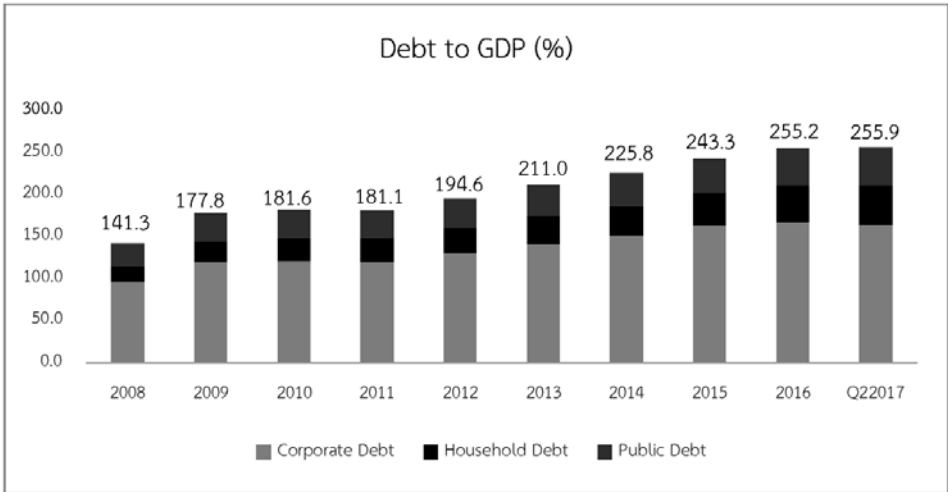
¹¹ Includes credit to the non-financial Sector, comprising of borrowing activities from private non-financial sector, household, and general government.

¹² https://www.bis.org/statistics/c_gaps.htm

China's debt and become a risk to the economy, particularly when compared to its peers and developed economies. The corporate debt to GDP level is starting to slow down in 2016, albeit slightly.

The household debt to GDP level in recent year started to increase, albeit remaining relatively low compared to others. China's household debt to GDP in 2015 was 38.8 percent; however, in the third quarter of 2017 household debt to GDP reached 48 percent.¹³ The level is still below that of other upper middle income countries such as Malaysia and Thailand, or even compared with other developed economies i.e. Japan and South Korea, China's household debt level remains relatively small. The rise in household debt to GDP level reflects that China has started to save less and consume more than before.

Figure 5: China's Debt to GDP level

Source: Bank of International Settlement

2.2 China's Financial Structure and Shadow Banking: Beyond Authority's oversight
Banking sector as key player in financial market

China's total asset to GDP was approximately 467 percent in 2016. The banking system dominates China's financial sector because it holds the largest share of China's total asset and accounts for almost 310 percent of GDP. With its sheer banking asset size, China now has the biggest banking system by asset in the world, overtaking the Eurozone.¹⁴ In fact, the world's three largest banks are from China, namely Industrial and Commercial Bank of China, China Construction Bank, and Agricultural Bank of China. So traditional lending continues to be prominent and dominating the Chinese economy.

¹³ <https://www.bis.org/statistics/totcredit.htm>

¹⁴ <https://www.ft.com/content/14f929de-ffc5-11e6-96f8-3700c5664d30>

Growing shadow banking activities

Nevertheless, there is a growing number of off balance sheet activities or the so-called “shadow banking.” Shadow banking operates differently in each country. In China’s case, shadow-banking activities are an offshoot of banks, intending to lower or circumvent regulatory requirements. In order to offer better returns to its clients who received only little amount of money from capped interest rates, the banking sector has created wealth management products (WMPs) to satisfy their clients’ appetite with higher returns. Chinese commercial banks as underwriters of WMPs are the key players in facilitating shadow banking activities, helping link borrowers and suppliers of funds. Funds acquired from WMPs are mostly invested in financial assets.

Rising concern over shadow banking

Shadow banking has gradually become more significant in recent years; WMPs’ share to GDP reached about 39 percent in 2016 compared to 7 percent in 2010.¹⁵ Shadow banking became popular because it is loosely regulated when compared to traditional lending. The key problem is the non-principal guaranteed WMPs, which does not have full bank guarantees on principal or interests, hence they are neither recorded on bank’s balance sheet nor subject to normal banking regulation. Yet they are accounting for about 80 percent of total WMPs value in 2016. WMPs also entails maturity mismatch issue because over 90 percent of WMP maturities are less than 12 months.¹⁶ The underlying debt and equity investments as well as non-standardized assets; however, typically have significantly longer maturities. The mismatch of maturity can lead to instability in the market.

3. Rising Tension with the U.S.

2018 has become the year of endless bickering and rhetorical exchanges between the U.S. and China. Under Trump administration, protectionism is on the ascent. Since his victory over the general elections, Mr. Donald Trump has become an ardent critic of China regarding unfair trade and widening trade deficit. A variety of measures have been taken by the U.S. and China. However, the impact might be minuscule, given that the situation does not escalate into something worse.

Trump administration has targeted a good number of Chinese goods. Since the beginning of 2018, there are many protectionist measures employed by the U.S. against Chinese goods. In January 2018, the U.S. has imposed 25-30 percent tariffs on imported solar panels and washing machines to protect domestic manufacturers from going out of business. In March 2018,

¹⁵ <https://www.bis.org/publ/work701.pdf>

¹⁶ <https://www.bis.org/publ/work701.pdf>

President Trump signed a Presidential Memorandum directing the Office of the United States Trade Representative (USTR) to “... take all appropriate action under section 301 of the [Trade] Act (19 U.S.C. 2411) to address the acts, policies, and practices of China that are unreasonable or discriminatory and that burden or restrict U.S. commerce...” The U.S. then later released a list of about 1300 items subject to special tariff rates. The value of goods is estimated to be around 50 billion USD. China also responded in a similar manner with special tariff rates on 128 U.S. goods targeting agricultural products and also later added another 106 items. The totally value amounted to 50 billion USD, clearly signaling a retaliation effort.

Although the tension between the two countries looks severe, the economic impact may not be as negative as it seems. The economic impact from the U.S. tariffs on China is likely to be modest, well under half percentage point of China’s GDP if no additional measures or escalation occur. China is a very large economy, and as described the US tariffs would apply only to about 10 percent of China’s exports to the United States, or about 2 percent of total Chinese exports.¹⁷ In addition, the impact will depend on the ability of U.S. consumers to substitute Chinese goods. It is unlikely that all targeted goods worth of 50 billion USD will be substituted.

3. Conclusion

It is undeniable that China is no longer just a producer of goods, but rather a global player with its sizeable market and high growth. China has also become leading player in digital economy, not by luck but by the support of the government. With its economic miracle, some key risks may derail its growth. China will need to take a serious action to tame down its debt level and manage the loosely regulated shadow banking activities. Meanwhile, on external front, it has to deal with the U.S. carefully in order to ensure that there will be no escalation to the point of no return. Presently, the economic impact from trade war is minuscule and more of theatric actions between two countries. Observers of US-China relations should monitor the situation carefully and see how the two countries will resolve their conflicts. If the two countries failed to so, the trade row could result in serious and negative implications to both global trade activities and financial markets.

¹⁷ Goldman Sachs Portfolio Research: Asia Pacific: US section 301 China-focused tariffs: Asian macro and market impact

Thailand's Key Economic Indicators

ตารางเครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจ (Economic Indicators)

	2560	ม.ค. 60	ก.พ. 60	มี.ค. 60	เม.ย. 60	พ.ค. 60	มิ.ย. 60	ก.ค. 60	ส.ค. 60	ก.ย. 60	ต.ค. 60	พ.ย. 60	ธ.ค. 60	ม.ค. 61	ก.พ. 61	มี.ค. 61	YTD
ภาวะเศรษฐกิจภายนอก/7																	
- ราคาน้ำมันดิบ Dubai (ดอลลาร์สหรัฐ/บาร์เรล) /7	53.1	53.7	54.4	51.2	52.3	50.4	46.4	47.7	50.2	53.1	55.6	60.8	61.7	66.1	62.7	62.9	63.9
- อัตราดอกเบี้ย Federal Fund (%) /7	1.00-1.25	0.50-0.75	0.50-0.75	0.75-1.00	0.75-1.00	0.75-1.00	1.00-1.25	1.00-1.25	1.00-1.25	1.00-1.25	1.00-1.25	1.00-1.25	1.00-1.25	1.00-1.25	1.00-1.25	1.50-1.75	1.00-1.25
ภาคการผลิต/1																	
- รายจ่ายรวม (พันล้านบาท)/1	2,888.90	255	157.9	223.6	217.2	209.8	224.8	256.8	165.1	211.3	428.4	250.2	288.9	244.6	166	220.2	1,598.20
(%y-o-y) /1	0.1	-1.9	-1.7	-13.8	-2.9	10.8	-15.1	39.4	4	-2.1	-1.6	42.4	-19.3	-4.1	5.1	-1.5	-0.5
- รายจ่ายงบประมาณ (พันล้านบาท)/1	2,708.20	229.8	142.8	204.1	210.1	202	212.6	251.7	158.1	199.2	413.9	221.2	262.6	226.8	147.1	198.9	1,470.60
(%y-o-y) /1	2.3	-4.7	3	-9.1	-0.6	14.5	-15.2	42.9	5.9	-1.8	-2	49	-14	-1.3	3	-2.6	1.2
รายจ่ายประจำ (พันล้านบาท)/1	2,332.50	211.1	113.8	153	188.3	171.2	181.8	227	126.5	149.2	381.7	202.1	226.8	200.4	119	159.7	1,289.70
(%y-o-y) /1	3.3	-4.4	4.5	-14.7	1.1	22.6	-14	47.5	6.5	-4	-3.3	59.5	-13.6	-5.1	4.6	4.4	2.2
รายจ่ายลงทุน (พันล้านบาท)/1	375.8	18.7	29	51.2	21.9	30.8	30.8	24.7	31.5	50	32.2	19.1	35.8	26.5	28.1	39.1	180.8
(%y-o-y) /1	-3.4	-7.2	-2.8	13.1	-13.2	-16.5	-21.7	11.2	3.5	5.4	17	-12.1	-16.4	41.6	-3.1	-23.5	-5.3
- รายจ่ายเพื่อมีปี (พันล้านบาท)/1	180.7	25.3	15.2	19.5	7	7.8	12.2	5	7	12	14.4	29	26.3	17.7	18.9	21.3	127.6
(%y-o-y) /1	-24.2	33.4	-30.9	-44.1	-42	-39.7	-12.6	-37.4	-26	-7.3	11.2	6.2	-50.2	-29.8	24.4	9.6	-16.5
ด้านอุปทาน																	
ภาคการเกษตร																	
- ดัชนีผลผลิตสินค้าเกษตร (%y-o-y) /6	6.7	-8.3	2.2	22.8	33.9	12.1	9.3	16.1	15.1	4.2	-1.2	-5.7	8.6	12.5	7.7	5.1	8.5
- ดัชนีราคาสินค้าเกษตร (%y-o-y) /6	-2.7	15	12.1	7.7	2.4	-3.1	-5.8	-15.7	-16.4	-6	-2.3	-4.8	-10.5	-14.6	-13.6	-8.5	-12.3
- รายได้เกษตรกรที่แท้จริง (%y-o-y) /14	43	3.2	12.6	31.2	36.7	9.9	4.1	-1.8	-3.6	-2.4	-3.9	-10.7	-3.3	-4.4	-7.2	-4.5	-5.3
- การจ้างงานภาคเกษตร (%y-o-y) /3	-0.1	-1.7	-4.4	0.8	7	6.3	4.5	0.6	-4.9	-0.7	-1.5	-2.9	-2.4	7	5.4	4.5	5.6
ภาคอุตสาหกรรม																	
- ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม (%y-o-y) /10	2.5	1	-1.6	0.9	-1.6	3	1	4	5.6	5.3	1	6.3	5.8	4.7	4.7	n.a.	4.7
- มูลค่าการนำเข้าวัตถุดิบ ในรูปดอลลาร์สหรัฐ (%y-o-y) /1	8.7	22.3	20.8	21.1	15.9	22.5	23.3	29.3	13.8	13	10.3	14.5	19.9	12.4	21.9	14.8	16.2
- ปริมาณการนำเข้าวัตถุดิบ ในรูปดอลลาร์สหรัฐ (%y-o-y) /1	4.8	17.6	16.2	17.1	11.7	18.6	19.7	27	11.4	9.8	6.3	9.8	13.8	6.5	15.9	8.7	10.1
- อัตราการใช้กำลังการผลิต (%) /10	60.6	68.3	67.6	74.3	60	68.5	66.4	65.3	68.2	68.7	65.4	69.4	67.8	70.5	70.4	n.a.	70.5
- การจ้างงานภาคอุตสาหกรรม (%y-o-y) /3	-4.1	-5.8	-1	-3.8	-11.4	-3.1	-3.9	-6.2	-1.5	-4.4	-7.6	0.8	0.2	-5.4	-3.7	-0.7	-3.3
- ดัชนีความเชื่อมั่นภาคอุตสาหกรรม (ระดับ) /9	86.3	87.2	86.2	87.5	86.4	85.5	84.7	83.9	85	86.7	85.9	87	89.1	91	89.9	90.7	90.5
ภาคบริการ																	
- จำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศ (ล้านคน) /11	35.4	3.2	3	3	2.8	2.6	2.7	3.1	3.1	2.6	2.7	3	3.5	3.5	3.6	3.5	10.6
(%y-o-y) /14	8.8	6.5	-3.2	2	7	4.6	11.4	4.8	8.7	5.7	20.9	23.2	15.5	10.9	19.3	16.3	15.4
- การจ้างงานภาคบริการ (%y-o-y) /3	0.8	2	2.4	0.6	1.6	-0.4	-0.4	0.3	-0.6	-1	2	2.2	0.7	-2.3	-1.7	-3.3	-2.4
ด้านอุปสงค์																	
การบริโภคภาคเอกชน																	
- ภาษีมูลค่าเพิ่ม ณ ราคาครั้งที่ (%y-o-y) /1	3.8	1.9	3.4	5	-2.6	7.6	-1.1	1	14.7	2	7.6	1.6	4.8	6.9	7.3	-1.6	4.1
- ปริมาณการนำเข้าสินค้าอุปโภค ในรูปดอลลาร์สหรัฐ (%y-o-y) /1	4.7	4	1.7	-4.1	-2.8	10.1	2.1	1.6	6	8.4	6.1	11.9	11.9	15.8	8.9	-1.7	7.4
- ปริมาณจำหน่ายรถยนต์นั่ง (%y-o-y) /14	23.7	23.5	49.8	40.9	23.2	4.4	15.6	10	8.5	14.9	24.3	34.9	40.7	27.3	10.9	3.8	12.1
- ปริมาณรถจักรยานยนต์จดทะเบียน (%y-o-y) /13	4.5	-6.2	14.9	3	16.3	15.4	-2.6	8.1	-5.2	-0.7	6.6	10.7	1.9	3.5	-5.3	-2.9	-1.7
- ดัชนีความเชื่อมั่นผู้บริโภคต่อเศรษฐกิจโดยรวม (ระดับ) /5	64	63.1	64.3	65.1	65.4	64.3	63.4	62.2	62.4	62.5	64.1	65.2	66.2	67	66.2	66.8	66.7

	2560	ม.ค. 60	ก.พ. 60	มี.ค. 60	เม.ย. 60	พ.ค. 60	มิ.ย. 60	ก.ค. 60	ส.ค. 60	ก.ย. 60	ต.ค. 60	พ.ย. 60	ธ.ค. 60	ม.ค. 61	ก.พ. 61	มี.ค. 61	YTD
การลงทุนภาคเอกชน																	
- ปริมาณการนำเข้าสินค้าทุน ในรูปดอลลาร์สหรัฐฯ (%y-o-y) /1	16.1	-22.4	20.4	9.7	8.5	14	7.2	8.3	5.5	11.4	5.5	10.1	4.5	30.6	1.8	-1	8.9
- ปริมาณจำหน่ายรถยนต์เชิงพาณิชย์ (%y-o-y)/14	7.5	4.5	6.3	5	10.1	-1.7	-0.5	5.8	5.8	26.6	6.1	12.5	9.5	10.2	9.9	17.5	13
- ภาษีจากการทำธุรกรรมอสังหาริมทรัพย์รวม (%y-o-y) /1	-0.9	-12.3	-10	-8	-50.3	44.6	21.1	24.1	2.3	13.3	5.5	5.4	-0.1	23.8	15.2	4.3	12.6
- ยอดขายปูนซีเมนต์(%y-o-y) /2	1.3	2	-0.1	-0.3	-0.9	-5.1	1.3	-0.5	6.1	4.9	-0.4	6.4	3.4	1.1	-0.4	3.8	1.6
การค้าระหว่างประเทศ																	
- มูลค่าการส่งออก (พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ); ระบบศุลกากร	236.7	17.1	18.5	20.9	16.9	19.9	20.3	18.9	21.2	21.8	20.1	21.4	19.7	20.1	20.4	22.4	62.8
(%y-o-y) /4	9.9	9	-2.7	9	8	12.7	11.7	10.5	13.2	12.2	13.1	13.4	8.6	17.6	10.3	7.1	11.3
- ราคาสินค้าส่งออก (%y-o-y) /4	3.6	3.7	4.2	3.3	3.3	2.7	2.3	2.5	3.6	4.2	4	4.5	4.4	4.8	4.5	4.8	4.7
- ปริมาณการส่งออก (%y-o-y)/14	6.1	5.1	-6.7	5.4	4.6	9.8	9.2	7.7	9.3	7.7	8.7	8.4	4	12.2	5.5	2.2	6.3
- มูลค่าการนำเข้า(พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ); ระบบศุลกากร	222.8	16.3	16.9	19.3	16.8	19	18.4	19	19.1	18.5	19.9	19.7	20	20.2	19.6	21.1	60.9
(%y-o-y) /4	14.7	5.1	20.4	19.2	13.3	18.3	13.7	18.5	14.9	9.7	13.5	13.7	16.6	24.3	16	9.5	16.2
- ราคาสินค้านำเข้า (%y-o-y) /4	5.5	8.3	8.9	7	6.2	4.4	3	3.3	3.7	4.5	4.4	6.4	6.6	6.7	6.2	6.8	6.6
- ปริมาณการนำเข้า (%y-o-y)/14	8.7	-3	10.5	11.4	6.7	13.3	10.5	14.6	10.9	5	8.7	6.9	9.4	16.4	9.2	2.5	9
- ดุลการค้า (พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ); ระบบศุลกากร /4	13.9	0.8	1.6	1.6	0.1	0.9	1.9	-0.2	2.1	3.4	0.2	1.8	-0.3	-0.1	0.8	12.9	46.6
เสถียรภาพทางเศรษฐกิจต่างประเทศ																	
- อัตราแลกเปลี่ยนเฉลี่ย (บาท/ดอลลาร์สหรัฐฯ)/2	31.4	35.2	34.9	34.5	34.6	34.1	34	33.3	33.2	33.4	33.2	32.6	32.7	31.4	31.5	31.4	31.4
- ดุลบัญชีเดินสะพัด (พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ)/2	49.3	5.3	6	3.7	2.7	1	4.2	2.8	4.7	6.3	3.1	4.8	3.4	5.2	6.2	-	11.4
- ทุนสำรองทางการ (พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ)/2	202.6	179.2	183	180.9	184.5	184.1	185.6	190.4	196.9	199.3	200.5	203.1	202.6	214.7	212.7	215.6	215.6
- ฐานะซื้อเงินตราต่างประเทศล่วงหน้าสุทธิ (พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ)/2	36.7	23.6	22.9	26.6	27.4	30.8	31.3	30.8	30.9	31.2	30.3	33	36.7	34.8	36.1	35.8	35.8
เสถียรภาพทางเศรษฐกิจในประเทศ																	
- อัตราการว่างงาน (%) /3	1.2	1.2	1.1	1.3	1.2	1.3	1.1	1.2	1.1	1.2	1.3	1.1	1	1.3	1.3	1.2	1.3
- ดัชนีราคาผู้ผลิต (%y-o-y) /4	0.7	3.1	3.9	2.6	1.7	-0.2	-0.1	-1.3	-0.6	0.5	0.1	0.5	-0.6	-1.1	-1.9	-1.4	-1.5
- อัตราเงินเฟ้อทั่วไป (%y-o-y) /4	0.7	1.6	1.4	0.8	0.4	0	-0.1	0.2	0.3	0.9	0.9	1	0.8	0.7	0.4	0.8	0.6
- อัตราเงินเฟ้อพื้นฐาน (%y-o-y) /4	0.6	0.7	0.6	0.6	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6
- หนี้สาธารณะต่อ GDP(%) /1	41.8	41.5	41.5	41.7	42.2	42.6	41.3	41.4	41.5	41.9	41.3	41.2	41.2	41.4	41.3	-	41.3

1/ข้อมูลจากกระทรวงการคลัง

2/ข้อมูลจากธนาคารแห่งประเทศไทย

3/ข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ

4/ข้อมูลจากกระทรวงพาณิชย์

5/ข้อมูลจากมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

6/ข้อมูลจากสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

7/ข้อมูลจาก Reuters

* ข้อมูลเบื้องต้น

8/ข้อมูลจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

9/ข้อมูลจากสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

10/ข้อมูลจากสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

11/กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

12/กรมจัดเก็บประกอบด้วยกรมสรรพากร กรมสรรพสามิต และกรมศุลกากร

13/ข้อมูลจากกรมการขนส่งทางบก

14/คำนวณโดยสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

ตารางเครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจ (Economic Indicators) รายไตรมาส

	ปี 2560	2560				2561	
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	YTD
ภาวะเศรษฐกิจภายนอก/7							
- ราคาน้ำมันดิบ Dubai (ดอลลาร์สหรัฐ/บาร์เรล) /7	53.1	53.1	49.7	50.3	59.3	63.9	63.9
- อัตราดอกเบี้ย Federal Fund (%) /7	1.00-1.25	0.75-1.00	1.00-1.25	1.00-1.25	1.00-1.25	1.50-1.75	1.50-1.75
ภาคการคลัง/1							
- รายจ่ายรวม (พันล้านบาท)/1	2,888.9	636.6	651.8	633.1	967.5	630.8	1,598.2
(%y-o-y) /1	0.1	-6.4	-3.8	13.3	-0.2	-0.9	-0.5
- รายจ่ายงบประมาณ (พันล้านบาท)/1	2,708.2	576.6	624.8	609.1	897.8	572.8	1,470.6
(%y-o-y) /1	2.3	-4.6	-2.2	15.3	2.5	-0.7	1.2
รายจ่ายประจำ (พันล้านบาท)/1	2,332.5	477.9	541.2	502.8	810.6	479.1	1,289.7
(%y-o-y) /1	3.3	-6.1	0.7	17.4	3.4	0.3	2.2
รายจ่ายลงทุน (พันล้านบาท)/1	375.8	98.8	83.5	106.3	87.2	93.6	180.8
(%y-o-y) /1	-3.4	3.9	-17.7	6.1	-5.4	-5.3	-5.3
- รายจ่ายเหือมปี (พันล้านบาท)/1	180.7	60.0	27.0	24.0	69.7	57.9	127.6
(%y-o-y) /1	-24.2	-20.9	-30.7	-21.2	-25.0	-3.4	-16.5
ด้านอุปทาน							
ภาคการเกษตร							
- ดัชนีผลผลิตสินค้าเกษตร (%y-o-y) /6	6.7	3.8	16.5	11.2	-0.9	8.5	8.5
- ดัชนีราคาสินค้าเกษตร (%y-o-y) /6	-2.7	11.6	-2.2	-12.9	-6.0	-12.3	-12.3
- รายได้เกษตรกรที่แท้จริง(%y-o-y) /14	43.0	14.2	14.8	-2.6	-7.2	-5.3	-5.3
- การจ้างงานภาคเกษตร (%y-o-y) /3	-0.1	-1.8	5.8	-1.7	-2.3	5.6	5.6
ภาคอุตสาหกรรม							
- ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม(%y-o-y) /10	1.4	0.1	0.8	5.0	4.4	4.1	4.1
- มูลค่าการนำเข้าวัตถุดิบในรูปดอลลาร์สหรัฐ (%y-o-y) /1	18.7	21.4	20.7	18.6	14.9	16.2	16.2
- ปริมาณการนำเข้าวัตถุดิบในรูปดอลลาร์สหรัฐ (%y-o-y) /1	14.8	17.0	16.8	15.9	10.0	10.1	10.1
- อัตราการใช้กำลังการผลิต (%) /10	60.6	69.6	64.5	67.1	67.4	72.5	72.5
- การจ้างงานภาคอุตสาหกรรม (%y-o-y) /3	-4.1	-3.5	-6.3	-4.0	-2.3	-3.3	-3.3
- ดัชนีความเชื่อมั่นภาคอุตสาหกรรม (ระดับ) /9	86.3	87.0	85.5	85.2	87.3	90.5	90.5
ภาคบริการ							
- จำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศ (ล้านคน) /11	35.4	9.2	8.1	8.8	9.3	10.6	10.6
(%y-o-y) /14	8.8	2.1	8.3	6.4	19.5	15.4	15.4
- การจ้างงานภาคบริการ (%y-o-y) /3	0.8	1.7	0.3	-0.4	1.6	-2.4	-2.4
ด้านอุปสงค์							
การบริโภคภาคเอกชน							
- ภาษีมูลค่าเพิ่ม ณ ราคาครั้งที่ (%y-o-y) /1	3.8	3.4	1.1	5.9	4.6	4.1	4.1
- ปริมาณการนำเข้าสินค้าอุปโภคบริโภคในรูปดอลลาร์สหรัฐ (%y-o-y) /1	4.7	0.3	3.2	5.3	10.0	7.4	7.4
- ปริมาณจำหน่ายรถยนต์นั่ง (%y-o-y) /14	23.7	38.7	13.9	11.2	33.9	12.1	12.1
- ปริมาณรถจักรยานยนต์จดทะเบียน (%y-o-y) /13	4.5	3.2	8.3	0.2	6.5	-1.7	-1.7
- ดัชนีความเชื่อมั่นผู้บริโภคต่อเศรษฐกิจโดยรวม (ระดับ) /5	64.0	64.2	64.3	62.4	65.2	66.7	66.7

	ปี 2560	2560				2561	
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	YTD
การลงทุนภาคเอกชน							
- ปริมาณการนำเข้าสินค้าทุนในรูปดอลลาร์สหรัฐฯ (%y-o-y) /1	16.1	1.2	9.9	8.4	6.7	8.9	8.9
- ปริมาณจำหน่ายรถยนต์เชิงพาณิชย์ (%y-o-y)/14	7.5	5.3	2.2	12.8	9.5	13.0	13.0
- ภาษีจากการรักรรรมอสังหาริมทรัพย์รวม (%y-o-y) /1	-0.9	-9.7	-8.4	12.3	3.1	12.6	12.6
- ยอดขายปูนซีเมนต์(%y-o-y) /2	1.3	0.5	-1.6	3.5	3.1	1.6	1.6
การค้าระหว่างประเทศ							
- มูลค่าการส่งออก (พหุคูณดอลลาร์สหรัฐฯ) ; ระบบศุลกากร (%y-o-y) /4	236.7	56.5	57.1	61.9	61.3	62.8	62.8
- ราคาสินค้าส่งออก (%y-o-y) /4	9.9	4.9	10.9	11.9	11.7	11.3	11.3
- ปริมาณการส่งออก (%y-o-y)/14	3.6	3.8	2.8	3.5	4.3	4.7	4.7
- มูลค่าการนำเข้า (พหุคูณดอลลาร์สหรัฐฯ) ; ระบบศุลกากร (%y-o-y) /4	222.8	52.4	54.2	56.6	59.6	60.9	60.9
- ราคาสินค้านำเข้า (%y-o-y) /4	14.7	14.8	15.2	13.7	14.6	16.2	16.2
- ปริมาณการนำเข้า (%y-o-y)/14	5.5	8.1	4.5	3.8	5.8	6.6	6.6
- ดุลการค้า (พหุคูณดอลลาร์สหรัฐฯ) ; ระบบศุลกากร /4	8.7	6.2	10.3	10.1	8.3	9.0	9.0
- ดุลการค้า (พหุคูณดอลลาร์สหรัฐฯ) ; ระบบศุลกากร /4	13.9	4.1	2.9	5.3	1.7	1.9	46.6
เสถียรภาพทางเศรษฐกิจต่างประเทศ							
- อัตราแลกเปลี่ยนเฉลี่ย (บาท/ดอลลาร์สหรัฐฯ)/2	31.4	34.8	34.2	33.3	32.8	31.4	31.4
- ดุลบัญชีเดินสะพัด (พหุคูณดอลลาร์สหรัฐฯ)/2	49.3	15.0	7.8	13.8	11.3	-	11.4
- ทุนสำรองทางการ (พหุคูณดอลลาร์สหรัฐฯ)/2	202.6	180.9	185.6	199.3	202.6	215.6	215.6
- ฐานะซื้อเงินตราต่างประเทศล่วงหน้าสุทธิ (พหุคูณดอลลาร์สหรัฐฯ)/2	36.7	26.6	31.3	31.2	36.7	35.8	35.8
เสถียรภาพทางเศรษฐกิจในประเทศ							
- อัตราการว่างงาน (%) /3	1.2	1.2	1.2	1.2	1.1	1.3	1.3
- ดัชนีราคาผู้ผลิต (%y-o-y) /4	0.7	3.2	0.5	-0.5	0.0	-1.5	-1.5
- อัตราเงินเฟ้อทั่วไป (%y-o-y) /4	0.7	1.3	0.1	0.4	0.9	0.6	0.6
- อัตราเงินเฟ้อพื้นฐาน (%y-o-y) /4	0.6	0.7	0.5	0.5	0.6	0.6	0.6
- หนี้สาธารณะต่อ GDP(%) /1	41.8	41.7	41.3	41.9	41.2	-	41.3

1/ข้อมูลจากกระทรวงการคลัง

2/ข้อมูลจากธนาคารแห่งประเทศไทย

3/ข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ

4/ข้อมูลจากกระทรวงพาณิชย์

5/ข้อมูลจากมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

6/ข้อมูลจากสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

7/ข้อมูลจาก Reuters

*ข้อมูลเบื้องต้น

8/ข้อมูลจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

9/ข้อมูลจากสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

10/ข้อมูลจากสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

11/กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

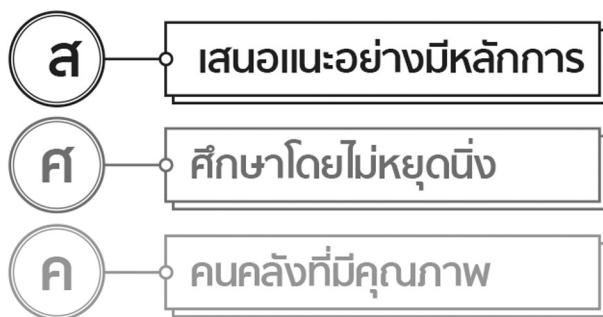
12/ กรมจัดเก็บประกอบด้วยกรมสรรพากร กรมสรรพสามิต และกรมศุลกากร

13/ข้อมูลจากกรมการขนส่งทางบก

14/คำนวณโดยสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

FISCAL POLICY OFFICE

คณะผู้จัดทำ

ผู้อำนวยการสำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค

ดร.ศรพล ตูลยะเสถียร : soraphol.macro@gmail.com

ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเศรษฐกิจมหภาค

ดร.พิสิทธิ์ พัวพันธ์ : pisitp@mof.go.th

ผู้อำนวยการส่วนแบบจำลองและประมาณการเศรษฐกิจ

วิภากรัตน์ ปั่นเปี่ยมรัชฎ์ : wiparat@fpo.go.th

ผู้อำนวยการส่วนการวิเคราะห์เศรษฐกิจมหภาค

พงศันคร โภชากรณ์ : p_pochakorn@hotmail.com

ผู้อำนวยการส่วนการวิเคราะห์เสถียรภาพเศรษฐกิจ

ดร.พิมพ์นารา หิรัญกลี : pim.hirankasi@gmail.com

ผู้อำนวยการส่วนวิเทศและสถาบันสัมพันธ์

ดร.นรพัชร อัครวัลลภ : norabajra@mof.go.th

ผู้รับผิดชอบรายภาคเศรษฐกิจ

ภาคการคลัง

คงขวัญ ศีลา : nu_nub@yahoo.com

วรพล คหัทธธา : worpol1@yahoo.com

ดร.กุสุมา คงฤทธิ์ : kusumakongrith@yahoo.com

จริยา จิริยะสิน : jariyaj@fpo.go.th

ณัฐธิดา จันทักดี : fongnutdee@hotmail.com

ภาคการค้าระหว่างประเทศ

ภัทรพร คุ่มสะอาด : phattraporn088@gmail.com

ตลาดน้ำมัน

พนันดร อรุณนิรมาน : panandom.a@gmail.com

เศรษฐกิจต่างประเทศ

ศิริพล ฤทธิประศาสน์ : sirapol@jhu.edu

วณิช บัณฑิตาโสภณ : economicque.mzero@outlook.com

ภาคการเงิน

อริสสา แก้วสลัษี : arisaka@outlook.co.th

อัตราการแลกเปลี่ยน

อภิญา เจนัญญารักษ์ : apinya.psed8@gmail.com

ภาคอุตสาหกรรม

รชากานต์ เคนชมพู : racha.rachakan@gmail.com

ภาคเกษตรกรรม

ภัทร จารูพัฒมงคล : pathara.ch@gmail.com

ภาคการท่องเที่ยว

คงขวัญ ศีลา : nu_nub@yahoo.com

สุภาพร เลิศสุวรรณ : supaphorn1@fpo.go.th

ภาคการบริโภค การลงทุน และอสังหาริมทรัพย์

ดร.กุสุมา คงฤทธิ์ : kusumakongrith@yahoo.com

ธนิต เกตุปรังค์ : tanit.kgetprank@gmail.com

ด้านเสถียรภาพ

รชากานต์ เคนชมพู : racha.rachakan@gmail.com

เศรษฐกิจรายภูมิภาค

กาญจนา จันทร์ชิต : kulmbe6@yahoo.com

สันหนัฐ เศรษฐศักดิ์ดาศิริ : J.Sanhanat@gmail.com

สลิล พึ่งวัฒนาภูกุล : salin_sp@hotmail.com

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง

ถนนพระรามที่ 6 แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร 10400

โทรศัพท์ 0-2273-9020 โทรสาร 0-2298-5602

www.fpo.go.th